

Tid: kl. 13:00

Plats: Tingshuset, Bollebygd

Ordförande

Ulf Rapp (S)

Ledamöter

Daniel Persson (SD), vice ordförande

Ingridh Anderén (M), 2:e vice ordförande

Beatrice Ekelund (S)

Helena Thelin (S)

Stefan Hederdal (M)

Peter Gregorics (FR)

Cecilia Carlhson (KD)

Fredrik Olofsson (C)

Ersättare

Jonas Ahlgren (S)

Lisette Vermeulen (SD)

Ewa-Maria Andorff-Ripa (SD)

Eva Svantesson (M)

Jonatan Backlund (M)

Michael Plogell (FR)

Rose-Marie Grune (MP)

Barbro Ridell (V)

Hannu Sutinen (L)

1. Upprop
2. Val av protokollsjusterare
Ärendet i korthet
Förslag digital signering: Tisdag 4 februari kl 13.
3. Vattentjänstplan för Bollebygds kommun (kf fattar slutligt beslut) (KS2024/286)

Sammanfattning
20 min. Karin Heimdal deltar via teams.

Karin Heimdal, konsult
Sweco, Ulf Krüger,
förvaltningschef TSF
13:00
4. Lönekartläggning ur ett jämställdhetsperspektiv - information (KS2024/273)
Sammanfattning
30 min.

Ulrika Borg, HR-chef
13:30
5. Ansökan om planbesked Kråktorps 2:8 (KS2024/316)

Erika Eliasson,
samhällsplanerare *14:00*
6. Riktlinjer för hantering av skyddade personuppgifter (KS2024/310)

Ulf Aspelin,
informationssäkerhetssam
ordnare *14:50*
7. Taxor och avgifter inom socialnämndens ansvarsområden, 2025 (kf fattar slutligt beslut) (KS2025/2)

Cecilia Klaesson,
utvecklingsledare
socialförvaltningen *15:00*
8. Nya Bollebygds skolan 7-9, inriktning förstudie steg 2 (KS2024/260)

Daniel Aronsson,
ekonomichef, Johan
Berntsson, skolchef
15:30
9. Verksamhetsplan och budget 2025 för kommunstyrelsen (KS2025/3)

Monica Holmgren och
Daniel Aronsson
10. Remiss: vattentjänstplan Vårgårda kommun – yttrande (KS2025/4)
11. Arkitekturstrategi för Bollebygds kommun - beslut om politisk styrgrupp (KS2024/264)

12. Redovisning av besvarade samt obesvarade medborgarförslag 2024 (kf fattar slutligt beslut) (KS2024/320)

13. Budget och verksamhetsplan år 2025 för Boråsregionen, Sjuhärads kommunalförbund (KS2024/324)

14. Val av ombud vid Gryaab AB:s årsstämma 2025 (KS2025/13)

Sammanfattning

Ombud, med ersättare, till Gryaab AB:s årsstämma 2025 ska utses av kommunstyrelsen. Årsmötet brukar hållas i början av mars, datum för 2025 är ännu inte meddelat. Förslag till beslut: Ulf Rapp (S) väljs till ombud vid årsstämman, med Daniel Persson (SD) som ersättare för ombudet.

15. Redovisning av delegeringsbeslut

Delegeringsbeslut

- KS2024/68-10 Försäljning av Erikstorp 3:97
- KS2024/174-7 Försäljning av tomt Erikstorp 1:290
- KS2024/56-11 Tilldelningsbeslut:Handledningstjänster
- KS2024/122-14 Försäljning av Hultet 2:63
- KS2024/174-12 Försäljning av tomt Erikstorp 1:293
- KS2024/174-13 Försäljning av tomt Erikstorp 1:282
- KS2024/258-2 Servicebyggnaden Åsastugorna

16. Meddelanden

Anmälningar

- KS2024/1-85 Verksamhetsplan Business Region Borås 2025-2026

17. Information från politiska uppdrag (inga handlingar)

18. Kommundirektören informerar (inga handlingar)

3. Vattentjänstplan för Bollebygds kommun (kf fattar slutligt beslut) KS2024/286

§6

KS2024/286

Vattentjänstplan för Bollebygds kommun - återremiss**Beslut****Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen**

Kommunstyrelsen tillstyrker teknik- och servicenämndens förslag: kommunfullmäktige antar upprättad Vattentjänstplan för Bollebygds kommun, daterad 2024-11-15.

Ärendet

Enligt ändringar i vattentjänstlagen, som beslutades av riksdagen under 2022, ska varje kommun tillämpa en vattentjänstplan sedan den 31 december 2023.

Vattentjänstplanen ska innehålla kommunens långsiktiga planering för att tillgodose behovet av allmänna vattentjänster. Den ska även ange vilka åtgärder som ska vidtas för att den allmänna VA-anläggningen ska fungera vid skyfall. Ett förslag till vattentjänstplan har tagits fram av Bollebygds kommun med stöd av Sweco AB för att tillgodose lagändringen.

Teknik- och servicenämnden har vid sammanträde i januari 2024 beslutat att genomföra granskning av förslag till vattentjänstplan. Planen har varit ute på granskning under tiden 2024-04-10 – 2024-05-08. Totalt har sex remissinstanser yttrat sig under granskningstiden. Yttranden har arbetats in och nu är antagandeverisionen färdigställd. Yttrandena samt vidare utredningar har lett till att vattentjänstplanen har reviderats på några övergripande punkter. Utöver mindre redaktionella ändringar har följanderevideringar/förtydliganden gjorts:

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

- Revidering av klassning av Nedflo Väster till VA-utbyggnadsområde
- Omklassning av utredningsområdet Jordås och Glosås till bevakningsområden
- Omklassning av VA-utbyggnadsområdet Fjällastorp till bevakningsområde

Teknik- och servicenämnden har behandlat ärendet på sammanträde 2024-10-16, § 77, och föreslår att kommunfullmäktige antar upprättad Vattentjänstplan för Bollebygds kommun.

Kommunstyrelsens arbetsutskott har på sammanträde 2024-11-14, § 147, beslutat att återremittera ärendet till teknik- och servicenämnden för ytterligare beredning.

Teknik- och servicenämnden har återigen behandlat ärendet på sammanträde 2024-11-27, § 90, och beslutat att upphäva sitt tidigare beslut om Vattentjänstplan, 2024-10-16, § 77, samt att nämnden föreslår kommunfullmäktige att anta upprättad Vattentjänstplan för Bollebygds kommun, daterad 2024-11-15.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Ledamöternas förslag till beslut

Ulf Rapp (S) föreslår att kommunstyrelsen tillstyrker teknik- och servicenämndens förslag: kommunfullmäktige antar upprättad Vattentjänstplan för Bollebygds kommun, daterad 2024-11-15. Förslaget antas.

Beslutsunderlag

- § 90 TSN Vattentjänstplan för Bollebygds kommun

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

- Vattentjänstplan för Bollebygds kommun(TSN2024_7-13) (0)
- § 147 KSAU Vattentjänstplan för Bollebygds kommun

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Vattentjänstplan

Ordlista

Allmän VA-anläggning är en anläggning för vatten eller avlopp som kommunen äger eller har rättsligt bestämmande över och som har anordnats för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt lagen om allmänna vattentjänster (LAV). De samlade VA-anläggningarna (för produktion, distribution och omhändertagande) inom en kommuns gränser, för vilka en kommun är huvudman, benämns "den allmänna VA-anläggningen". En allmän VA-anläggning kan även benämnas kommunal VA-anläggning.

Allmän VA-försörjning avser VA-försörjning inom allmänt verksamhetsområde för VA. Allmän VA-försörjning kan även benämnas kommunal VA-försörjning.

Avloppsvatten är samlingsnamn för spillvatten och dagvatten från detaljplanerat område.

Avtalsanslutning innebär att ett eller flera hushåll är anslutna till allmänt vatten och/eller avlopp och har ett avtal som styr nyttjandet av tillhandahållna VA-tjänster. Hushåll med avtalsanslutning ligger inte inom verksamhetsområde för allmänt VA.

Dagvatten är ytligt avrinnande regnvatten och smältvatten.

Enskild VA-anläggning är en anläggning eller annan anordning för vatten eller avlopp som inte ingår i allmän VA-försörjning. Enskilda anläggningar kan finnas för ett hushåll, för flera hushåll tillsammans eller för samfälligheter och föreningar.

Enskild VA-försörjning avser VA-försörjning utanför allmänt verksamhetsområde för VA.

Gemensamhetsanläggning är en enskild VA-anläggning som inrättats för två eller flera hushåll/fastigheter gemensamt.

Huvudman är den som äger en VA-anläggning.

Kommunalt VA-område används i vattentjänstplanen som begrepp på ett område som ligger inom verksamhetsområde för allmän VA-försörjning och där Bollebygd kommun är huvudman för vatten- och/eller avloppsförsörjning.

LIS-område är en förkortning för områden för landsbygdsutveckling i strandnära läge. Inom dessa områden kan det särskilda skälet för landsbygdsutveckling användas när man prövar dispenser och upphäver strandskyddet. Dessa områden pekas ofta ut i de kommunala översiktsplanerna eller tillägg till dessa.

Recipient är en sjö eller ett vattendrag som får motta dagvatten, bräddvatten och renat avloppsvatten.

Spillvatten är vatten från hushåll (toalett, bad/dusch, disk och tvätt) och andra verksamheter (industrier, biltvättar och dylikt).

Statusklassning av vattenförekomster innebär att tillståndet i vattenförekomsten bedömts utifrån kriterier och gränsvärden som fastlagts i vattendirektivet. För grundvattenförekomster bedöms kemisk och kvantitativ status (vattentillgång) och för ytvattenförekomster bedöms kemisk och ekologisk status. Målet är att vattenförekomsterna ska uppnå "god status" i samtliga avseenden.

Tillsyn utförs av utpekad tillsynsmyndighet. Denna ska se till att miljön inte skadas, genom att kontrollera att reglerna om miljöskydd och hälsoskydd i miljöbalken och dess förordningar följs.

VA är ett samlingsnamn för vatten och avlopp.

Vattenförekomster är mindre enheter som i princip allt vatten i Sverige, förutom det öppna havet, är indelat i. Detta görs för att kunna beskriva tillståndet i vattnet och bedöma vilka mål, miljö kvalitetsnormer, som ska gälla. Grundvattenförekomster är grundvattenmagasin där det idag tas ut vatten till fler än 50 personer eller där det bedöms vara möjligt att ta ut mer än 10 m³/d. Ytvattenförekomster är sjöar med en yta större än 0,5 km² eller vattendrag som har ett tillrinningsområde större än 10 km². Vattenförekomster presenteras i den nationella databasen VISS (VattenInformationSystem i Sverige). I databasen finns uppgifter om bland annat statusklassificeringar, miljö kvalitetsnormer, riskbedömningar och bedömningar av vattenmiljöproblem.

Verksamhetsområde är ett av kommunfullmäktige fastställt geografiskt definierat område, inom vilket kommunen är huvudman för vatten- och/eller avloppsförsörjning. Inom verksamhetsområdet gäller kommunal VA-taxa.

VA-planområden används i vattentjänstplanen som gemensamt begrepp för de områden med sammanhållen bebyggelse som identifierats i arbetet med vattentjänstplanen. VA-planområden delas in i fyra olika typer av områden enligt nedan:

- **Enskilt VA** är ett område med en sådan karaktär att godtagbart omhändertagande av avlopp och tjänligt dricksvatten kan lösas genom enskilda VA-anläggningar idag så väl som i framtiden, utifrån den kunskap kommunen har om området idag.
- **VA-bevakningsområde** är ett område som idag har enskild VA-försörjning och som, utifrån den information kommunen har, fungerar tillfredsställande idag. Om bebyggelsen skulle utökas eller förändras är det dock inte självklart att vatten- och avloppssituationen kommer att fungera tillfredsställande, utifrån den kunskap kommunen har om området idag.
- **VA-utredningsområde** i områden som klassas som VA-utredningsområde finns osäkra parametrar som behöver utredas vidare innan beslut kan fattas kring hur området ska kategoriseras, utifrån den kunskap kommunen har om området idag
- **VA-utbyggnadsområde** är ett område som idag har enskild VA-försörjning men som har behov av en förändrad VA-struktur. Hela eller delar av VA-utbyggnadsområdet planeras att införlivas i verksamhetsområde för allmänna dricks- och/eller spillvattentjänster.

Innehåll

INLEDNING	1
BAKGRUND OCH SYFTE.....	1
INNEHÅLL	1
<i>Långsiktig planering av kommunens VA-utbyggnad</i>	2
<i>Skyfall</i>	2
<i>Långsiktig planering av kommunens allmänna VA-försörjning</i>	2
<i>Undersökning av behov av strategisk miljöbedömning</i>	3
ARBETSSÄTT	3
<i>Uppdatering och revidering</i>	4
FÖRUTSÄTTNINGAR	4
<i>Översiktsplan</i>	5
<i>Befintlig strategisk VA-planering</i>	5
VA-UTBYGGNAD	6
IDENTIFIERING AV VA-PLANOMRÅDEN	7
BEDÖMNING AV BEHOV OCH MÖJLIGHET	8
KLASSIFICERING AV VA-PLANOMRÅDEN	10
<i>Enskilt VA-område</i>	11
<i>VA-bevakningsområde</i>	11
<i>VA-utredningsområde</i>	12
<i>VA-utbyggnadsområde</i>	12
VA-PLANOMRÅDEN	13
<i>Identifierade VA-planområden</i>	13
OMRÅDEN MED ENSKILT VA.....	16
VA-BEVAKNINGSSOMRÅDEN	19
VA-UTREDNINGSSOMRÅDEN	26
VA-UTBYGGNADSSOMRÅDEN.....	31
SKYFALL	34
GENERELLT.....	34
YTAVRINNINGSKARTERING.....	34
IDENTIFIERADE VA-ANLÄGGNINGAR DÄR RISK FÖR ÖVERSVÄMNING FÖRELIGGER SAMT ÅTGÄRDSFÖRSLAG.....	35
<i>Framtagande av åtgärdsförslag</i>	35
<i>Anläggningar med åtgärdsbehov</i>	36
ANSVAR FÖR SKYFALL	38
LÅNGSIKTIG PLANERING AV DEN ALLMÄNNA VA-FÖRSÖRJNINGEN	40
VA-PLANOMRÅDEN	40
<i>VA-utbyggnadsområden</i>	41
<i>VA-utredningsområden</i>	41
<i>Bevakningsområden</i>	41
<i>Områden med enskilt VA</i>	41
SKYFALL	41
ÖVRIGA ÅTGÄRDER INOM VERKSAMHETSOMRÅDE FÖR ALLMÄN VA-FÖRSÖRJNING.....	41
BEDÖMNING AV BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN	43
REFERENSER	44

Inledning

Bakgrund och syfte

Den lagändring i Lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV) som trädde i kraft 1 januari 2023 innebar bland annat att alla kommuner i Sverige ska ta fram en vattentjänstplan under 2023.

Huvudsyftet med vattentjänstplanen är att ge förutsättningar för en god planering av Bollebygd kommuns skyldigheter att ordna allmänna vattentjänster samt att ge berörda möjlighet till insyn och deltagande i processen. Innehållet redovisas i 0 nedan. Arbetet resulterar sammanfattningsvis i att:

- identifierade VA-planområden kategoriseras som enskilt VA-område, VA-bevakningsområde, VA-utredningsområde eller VA-utbyggnadsområde,
- risker för den allmänna VA-anläggningen som följd av skyfall identifieras och åtgärder föreslås,
- långsiktig planering för behov och åtgärder gällande förbättring av den allmänna VA-anläggningen tydliggörs
- undersökning genomförs om vattentjänstplanen kan antas medföra betydande miljöpåverkan

Vattentjänstplanen blir ett tillägg till kommunens VA-plan. Vattentjänstplanen ska visa hur kommunen ska förse kommuninvånarna med VA-tjänster under ett längre tidsperspektiv.

Vattentjänstplanen ska fungera som ett styrande dokument och vara en hjälp i prioritering och utveckling av nya bebyggelseområden samt befintliga områden. Planen kommer även att vara ett stöd i den översiktliga planeringen, detaljplaneringen samt bygglovsprocessen för att kunna avgöra om verksamheter och bebyggelse är lämpligt inom ett visst område.

Målgrupp för vattentjänstplanen är både kommuninvånare samt politiker och tjänstemän.

Innehåll

Vattentjänstplanen ska enligt lagtexten (Lagen om allmänna vattentjänster, 6b §) innehålla:

”kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses. En vattentjänstplan ska också innehålla kommunens bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna va-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall”.

Långsiktig planering av kommunens VA-utbyggnad

Vattentjänstplanen innehåller kommunens långsiktiga bedömning av behovet av nya verksamhetsområden (VA-utbyggnadsplan).

Ändringen i LAV innebär bland annat en ökad flexibilitet för kommunerna. Vid bedömningen gällande om det finns behov av allmänt verksamhetsområde för VA ska särskild hänsyn tas till de lokala förutsättningarna att tillgodose VA-försörjningen med en godtagbar enskild anläggning med hänsyn till människors hälsa och miljön. Bedömningen i kapitel 2 tar därför hänsyn till både möjligheterna att ansluta området till allmänt VA med överföringsledning men även förutsättningarna för att lösa VA-försörjningen med enskilda anläggningar.

Ovan nämnda bedömningskrav innebär potentiellt en ökad utredningsbörda för kommunen då flera områden med enskilda lösningar behöver utredas i syfte att bestämma om de enskilda anläggningarna uppfyller lagkraven.

Skyfall

Vattentjänstplanen innehåller också en redogörelse för kommunens bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna VA-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning som uppkommer vid skyfall. Befintlig ytavrinningskartering (Sweco, 2018), har använts som underlag för att studera påverkan på allmänna VA-anläggningar i Bollebygd kommun till följd av skyfall (se kapitel 3).

Långsiktig planering av kommunens allmänna VA-försörjning

Den långsiktiga planeringen av kommunens allmänna VA-försörjning ska omfatta en kortfattad beskrivning av större förändringar, till exempel en ny vattentäkt, nya verk eller planerad sammanslagning av flera försörjningsområden. Löpande planering för exempelvis förnyelse och beredskap omnämns men redovisas inte i detalj (se kapitel 4).

Undersökning av behov av strategisk miljöbedömning

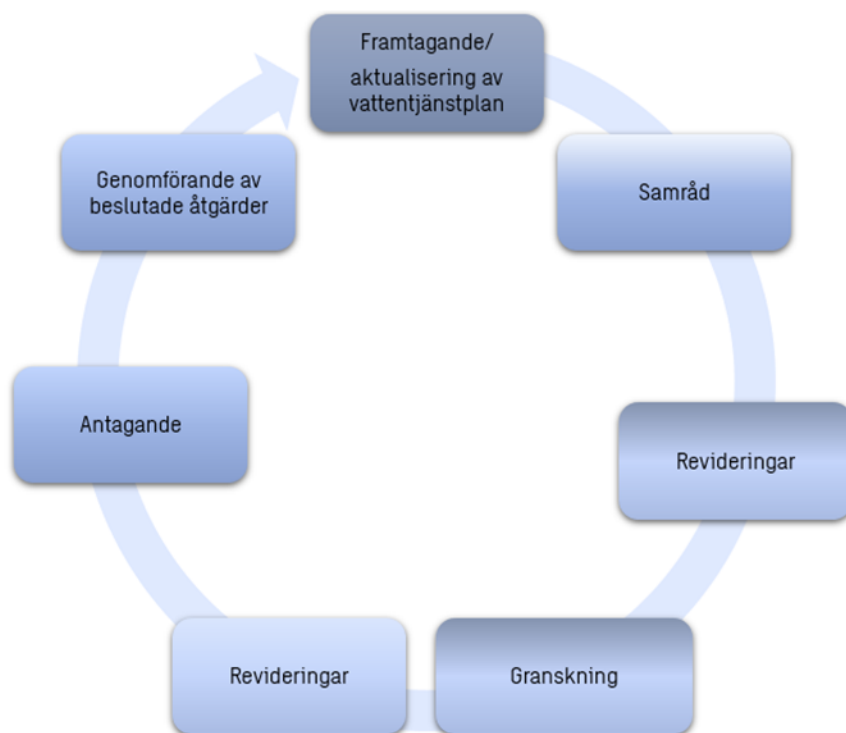
Enligt 6 kap. miljöbalken ska en strategisk miljöbedömning göras för planer som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Huruvida en vattentjänstplan kan antas medföra betydande miljöpåverkan avgörs genom en undersökning i enlighet med kraven i miljöbalken kapitel 6 samt miljöbedömningsförordningen. Undersökningen gällande betydande miljöpåverkan för denna vattentjänstplan redovisas i kapitel 5.

Arbetsätt

Figur 1 nedan illustrerar de processteg som ingår i arbetet att ta fram/aktualisera en vattentjänstplan. En vattentjänstplan ska enligt LAV antas av kommunfullmäktige som också, minst vart fjärde år, ska pröva om vattentjänstplanen är aktuell med hänsyn till behovet av allmänna vattentjänster (Regeringen, 2023). En viktig framgångsfaktor är att skapa en rullande process där identifierade åtgärder planeras och genomförs kontinuerligt.

Enligt 6 kap. miljöbalken ska en strategisk miljöbedömning göras för planer som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Huruvida en vattentjänstplan kan antas medföra betydande miljöpåverkan avgörs genom en undersökning i enlighet med kraven i miljöbalken kapitel 6 samt miljöbedömningsförordningen. Undersökningen gällande betydande miljöpåverkan för denna vattentjänstplan redovisas i kapitel 0.

Vattentjänstplanerna ska samrådas och granskas. Kommunen ska enligt 6 c § LAV på lämpligt sätt och i skälig omfattning samråda med de fastighetsägare och myndigheter som kan antas ha ett väsentligt intresse av planen samt ställa ut ett förslag till vattentjänstplan för granskning under minst 4 veckor. Hur hänsyn tas till inkomna synpunkter ska också redovisas.

Figur 1. Schematisk illustration över processen att ta fram en vattentjänstplan.

Uppdatering och revidering

Framtagandet av en vattentjänstplan ska inte ses som en engångsinsats utan som en rullande process (Figur 1). Även om planen inte är bindande ska den enligt LAV antas av kommunfullmäktige som också, minst vart fjärde år, ska pröva om vattentjänstplanen är aktuell med hänsyn till behovet av allmänna vattentjänster (Regeringen, 2023). Vattentjänstplanens tidshorisont är 12 år, vilket har bedömts som en rimlig planeringshorisont.

Eftersom syftet med vattentjänstplanen är att redovisa den långsiktiga planeringen av vattentjänster och påverkan på dessa vid skyfall behöver uppföljning och revideringar av planen ske kontinuerligt när behov av vattentjänsterna förändras samt när skyddsåtgärder mot påverkan från skyfall och översvämning vidtas och/eller behov av åtgärder omprövas (om de inte får avsedd effekt eller när ny kunskap uppkommer).

VA-huvudmannen i Bollebygd är ansvarig för uppföljning av det samlade VA-planarbetet och kommer även att ansvara för aktualisering av vattentjänstplanen.

Förutsättningar

Översiktsplan

En viktig utgångspunkt för föreliggande vattentjänstplan är kommunens översiktsplan, som vägleder beslut om mark- och vattenanvändning. Översiktsplanen för Bollebygds kommun antogs 2021 och visar mål, strategier och riktlinjer för hur användningen av mark och vatten ska nyttjas fram till 2035. En av strategierna i översiktsplanen är att bebyggelse i första hand ska tillkomma där det finns möjlighet till allmän VA-försörjning dvs i och i anslutning till kommunens befintliga tätorter. Kommunens recipienter får inte påverkas negativt och när mark ska bebyggas ska skyfallssituationen analyseras ur ett helhetsperspektiv.

I översiktsplanen pekas även flera områden ut för landsbygdsutveckling i strandnära läge. Ett par av dessa är lokaliserade i anslutning till bedömda VA-planområden, se vidare 0.

Kommunen har på sin hemsida länkat till gällande översiktsplan.

Befintlig strategisk VA-planering

Befintlig VA-plan togs fram under perioden 2021 - 2022 och består av

- VA-översikt – beskrivning av nuvarande VA-försörjning i Bollebygd och redovisar framtida utmaningar och behov.
- VA-policy - målbild och tillhörande ställningstaganden för att uppnå en hållbar VA-försörjning.
- VA-handlingsplan– redovisar åtgärdsbehov för att uppnå policyns målbild och ställningstaganden (allmän dricks- och spillvattenförsörjning, dagvatten och skyfall samt enskild försörjning) samt VA-utbyggnadsplan. I VA-utbyggnadsplanen identifierades potentiella § 6-områden (LAV), så kallade VA-planområden. Denna del har, som ovan nämnts, flyttats från handlingsplanen till denna vattentjänstplan och utvecklats i enlighet med den förändrade lagstiftningen (se kapitel 0).

VA-utbyggnad

Det är 6 § Lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV) som reglerar kommunens skyldighet att förse ett område med allmänna vattentjänster. Lagtexten från 6 § LAV lyder som följer:

6 § Om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, ska kommunen

1. bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas, och

2. se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän va-anläggning.

Vid bedömningen av behovet enligt första stycket ska särskild hänsyn tas till förutsättningarna att tillgodose behovet av en vattentjänst genom en enskild anläggning som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.

Enligt 6 § LAV, har kommunen ett ansvar att ordna vattentjänster (dricks- och/eller avloppsvatten) för bebyggelse som tillsammans bildar ett större sammanhang, om risk för människors hälsa eller miljön föreligger. Vid bedömningen av behovet ska särskild hänsyn tas till förutsättningarna att tillgodose behovet av en vattentjänst genom en enskild anläggning som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.

Eftersom kommunens samhällsbyggnadsprocess går hand i hand med planering av VA-försörjning är det viktigt att skapa förutsättningar för ett ökat handlingsutrymme genom att i god tid identifiera potentiella § 6-områden och skapa en långsiktig plan för VA-utbyggnaden. Utan en plan för detta riskerar kommunen att ställas inför förelägganden från Länsstyrelsen enligt 51 § LAV om att inrätta allmänna vattentjänster i områden där avsikten inte varit att bygga ut allmänt VA eller där planen har varit att göra det vid ett senare tillfälle. Då minskar kommunens kontroll över VA-taxans utveckling. En god VA-planering är därför kommunens möjlighet att

påverka i vilken ordning olika områden ska anslutas till den allmänna VA-försörjningen.

I denna del av vattentjänstplanen som handlar om VA-utbyggnad presenteras en bedömning av områden som i dag ligger utanför verksamhetsområdet för allmän VA-försörjning i Bollebygds kommun och som har eller kan komma att få ett behov av att lösa försörjningen av dricksvatten eller spillvatten i ett större sammanhang.

Identifiering av VA-planområden

Fastigheter inom verksamhetsområde för allmän VA-försörjning tillhör allmänt VA-område. Fastigheter i mycket gles bebyggelse, utanför allmänt verksamhetsområde, tillhör enskilt VA-område. Mellan dessa två ytterligheter finns områden med tätare bebyggelse där det är enskild VA-försörjning idag.

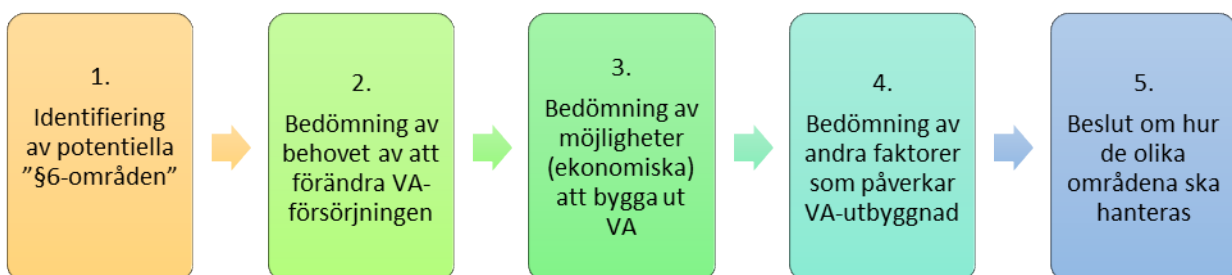
I denna utbyggnadsdel av vattentjänstplanen identifieras områden som skulle kunna utgöra så kallade "större sammanhang". Dessa områden benämns vidare som VA-planområden. I VA-planområden kan det finnas grund för att tillämpa 6 § LAV.

Det finns otydligheter i lagen kring vad som krävs för att bebyggelse ska utgöra ett så kallat större sammanhang. I förarbetena till lagen nämns 20–30 hushåll medan rättspraxis visar att så få som 8 hushåll kan utgöra ett större sammanhang. Hur många fastigheter som behöver vara berörda är framför allt beroende av hur starkt hälsoskyddsbehovet gör sig gällande eller kan förväntas komma att göra det. Enligt praxis behövs det åtminstone en något så när samlad bebyggelse av 20–30 fastigheter som underlag för en allmän VA-anläggning. En utbyggnad av en befintlig eller planerad anläggning kan dock ske för betydligt färre fastigheter. Om bebyggelsen på en fastighet är av större omfattning så kan det minska det antal fastigheter som krävs. I praxis har till och med enstaka fastigheter i närheten av ett befintligt verksamhetsområde ansetts planmässigt och i övrigt ha ett så nära samband med bebyggelsen inom verksamhetsområdet att fastigheternas VA-frågor skulle lösas i det större sammanhanget med denna bebyggelse (prop 2005/6:78 s 42).

Gällande avstånd mellan husen anger rättspraxis i ett fall att 300 meter var för långt för att utgöra del av större sammanhang medan ett annat fall visade att 150–200 m var applicerbart.

VA-planområden i Bollebygd utgörs av områden som har identifierats i en tidigare genomförd GIS-analys i samband med framtagandet av kommunens VA- och dagvattenplanen. Där identifierades bebyggelsegrupper som uppfyller följande kriterier; minst 20 hus med 200 meter eller mindre mellan husen och som ligger utanför verksamhetsområde för VA. Försörjningen av dricksvatten och omhändertagandet av spillvatten sker alltså med enskilda anläggningar i dessa områden. De enskilda anläggningarna kan vara brunnar och avloppsanläggningar för enstaka hushåll eller grupper av hushåll. Om en grupp fastigheter har gått samman och bildat en förening eller gemensamhetsanläggning för samtliga eller vissa fastigheter i området bedöms den gemensamma anläggningens kapacitet och status. Om föreningen i framtiden önskar upphöra och inte längre förvalta VA-anläggningen kan VA-huvudmannen ha ett ansvar att tillgodose områdets behov om det inte kan tillgodoses enskilt inom den egna fastigheten.

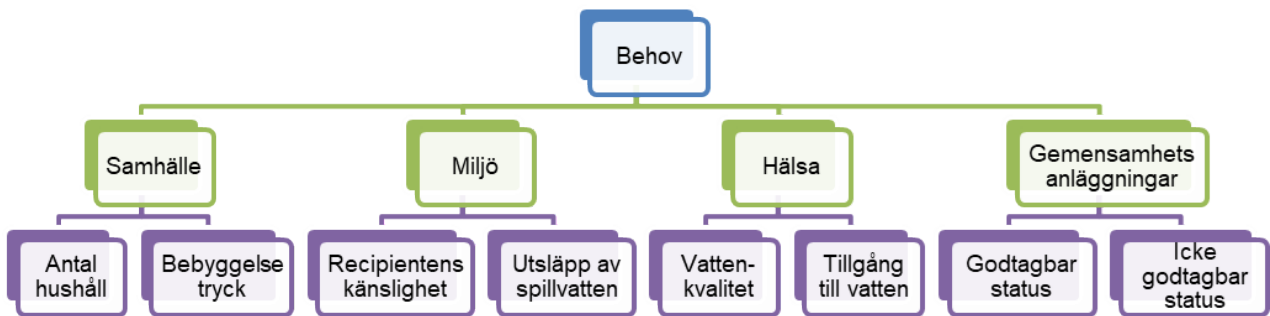
I Figur 2 beskrivs den arbetsgång som använts vid bedömning av de identifierade VA-planområden.

Figur 2 Arbetsgång för bedömning av VA-planområden.

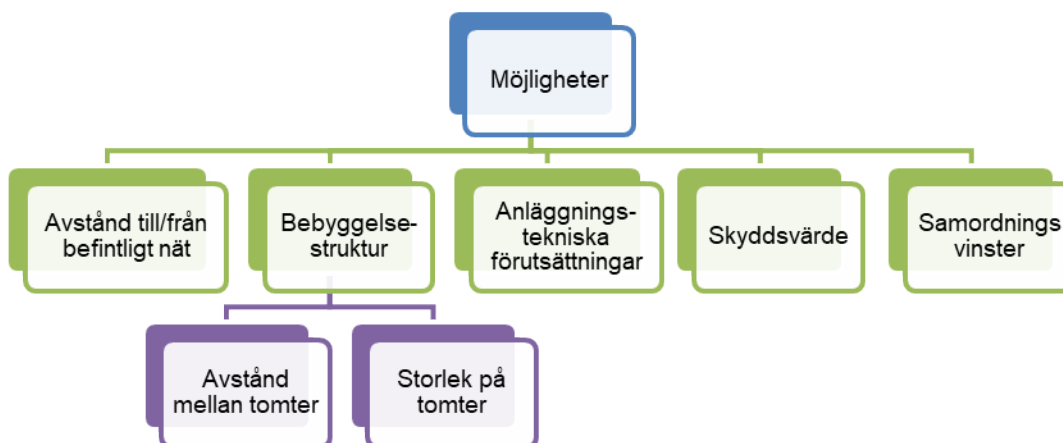
Bedömning av behov och möjlighet

De områden som utgör VA-planområden bedöms med avseende på flera kriterier som tillsammans ger en bild av områdets "behov av en förändrad vattenförsörjning eller avloppshantering". Detta görs för att tydligt kunna redovisa vilka områden som är mest angelägna att arbeta med. Det ger också en grund för prioritering av eventuell anslutning till allmän VA-försörjning eller andra förbättrande åtgärder. Klassningen av VA-planområdena görs utifrån en kvalitativ bedömning av olika kriterier som sedan inarbetas i en bedömningsmodell. Kriterier avseende behovet visar hur angeläget det är att ett område får en förändrad VA-försörjning, se Figur 3.

Figur 3 Kriterier vid bedömning av behov av förändrad vattenförsörjning eller avloppshantering.

Kriterier avseende möjligheten indikerar hur kostsamt det är att ansluta ett område till allmän VA-försörjning genom överföringsledningar till den befintliga allmänna VA-anläggningen, se Figur 4.

Figur 4 Kriterier vid bedömning av möjligheter till förändrad vattenförsörjning eller avloppshantering.

Med utgångspunkt i VA-planområdenas behov, möjlighet och ytterligare påverkansfaktorer kategoriseras de som ett av alternativen i Figur 5. Eftersom bedömningen görs utifrån tillgängliga underlag behöver dessa uppdateras när ytterligare underlag framkommer eller då förutsättningarna förändras.

Med den möjlighet som är förknippad med VA-utbyggnad i olika områden, tillsammans med den del som utgör bedömning av behov, kan, som ovan nämnt, ett resonemang föras kring prioriteringsordning och takten för VA-utbyggnad. I det här fallet analyseras möjligheten för anslutning till allmänt VA via överföringsledning till

den befintliga allmänna VA-anläggningen. Syftet med denna bedömning är inte att ta fram en kostnad för VA-anslutning av respektive område utan att visa bilden bakom kostnaden, dvs i vilka aspekter är möjligheten för VA anslutning god och var är möjligheterna mer utmanande.

För mer information om bedömningsmodellen och parametrar se bilaga 2.

Klassificering av VA-planområden

Genom att följa ovan stående arbetssätt har identifierade VA-planområden bedömts och klassificerats (se Figur 5 och 0-0 nedan).

Behovet i Bollebygd har bedömts utifrån en viktning mellan de olika kriterierna samhälle, hälsa och miljö där samhälle har ansetts ha en lägre dignitet än de andra parametrarna då bebyggelsestrycket i flertalet VA-planområden är lågt. Kriterierna hälsa och miljö viktas högst då det anses ha högst dignitet i bedömningen. Viktningen mellan parametrarna har därför satts till följande: Samhälle 20%, Hälsa 40% och Miljö 40%. Vidare har fritidsboende ansetts ha en lägre påverkan och behov jämfört med permanentboende och därav har fritidsboende viktats ner till 50% medan permanentboende tilldelats vikten 100%.

Parametrarna som representerar möjlighet till utbyggnad består av:

- längd på överföring till befintligt nät
- bebyggelsestruktur i området
- anläggningstekniska förutsättningar
- samordningsvinster
- skyddsvärde

Skyddsvärde och samordningsvinster har inte tagits med i analysen och har därför viktats till 0%. Övriga parametrar har getts samma dignitet, det vill säga 25%,

Figur 5 Beskrivning av de olika kategorierna för VA-planområden

Enskilt VA-område

Ett enskilt VA-område är ett område med en sådan karaktär att godtagbart omhändertagande av avlopp och tjänligt dricksvatten kan lösas på ett godtagbart sätt genom enskilda VA-anläggningar idag så väl som i framtiden. I områden med enskilt VA är det varje fastighetsägares alternativt VA-föreningens ansvar att försörjningen av dricksvatten och rening av spillvatten fungerar tillfredsställande.

VA-bevakningsområde

Ett VA-bevakningsområde är ett område som idag har enskild VA-försörjning och som, utifrån den information kommunen har, fungerar tillfredsställande idag. Om bebyggelsen skulle utökas eller förändras är det dock inte självklart att vatten- och avloppssituationen kommer att fungera tillfredsställande.

Kommunen bör därför bevaka till exempel utsläpp av spillvatten från området, antalet tillkommande bygglov eller förändring i nyttjande av bebyggelsen. När ett bevakningsområde förändras kan det klassas om till VA-utredningsområde eller VA-utbyggnadsområde.

VA-utredningsområde

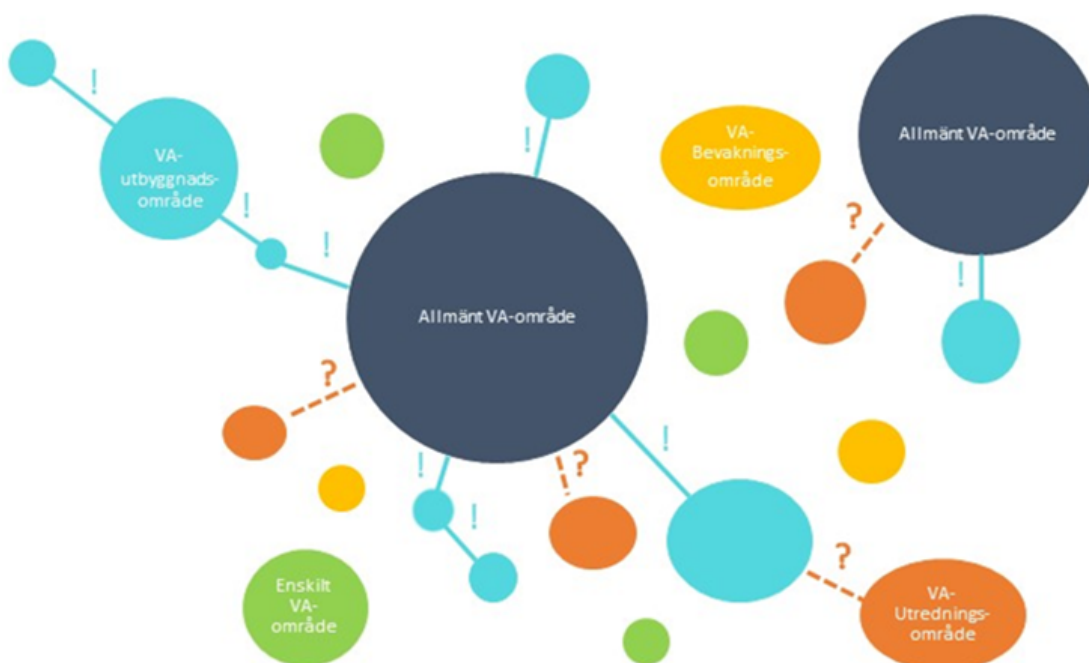
I områden som klassas som VA-utredningsområde finns osäkra parametrar som behöver utredas vidare innan beslut kan fattas kring hur området ska kategoriseras. Det kan bero på stora osäkerheter kopplat till behovet av förändrad VA-försörjning. Det kan även bero på att möjligheten till anslutning med överföringsledning är mycket låg vilket gör att alternativa lösningar behöver utredas vidare.

VA-utredningsområde är ett temporärt tillstånd. När utredningen är utförd klassificeras området till VA-utbyggnadsområde, VA-bevakningsområde eller enskilt VA-område. Att en utredning görs innebär inte per automatik att en allmän VA-utbyggnad blir aktuellt.

VA-utbyggnadsområde

Ett VA-utbyggnadsområde är ett område som idag har enskild VA-försörjning men som har behov av en förändrad VA-struktur. Hela eller delar av VA-utbyggnadsområdet planeras att införlivas i verksamhetsområde för allmänna dricks- och spillvattentjänster.

För VA-utbyggnadsområdet bör även behovet av allmänt dagvatten utredas. Behovsutredningen ska grundas i 6 § LAV och identifiera huruvida det föreligger ett behov av allmän dagvatten-hantering ur miljö – eller hälsoperspektiv.

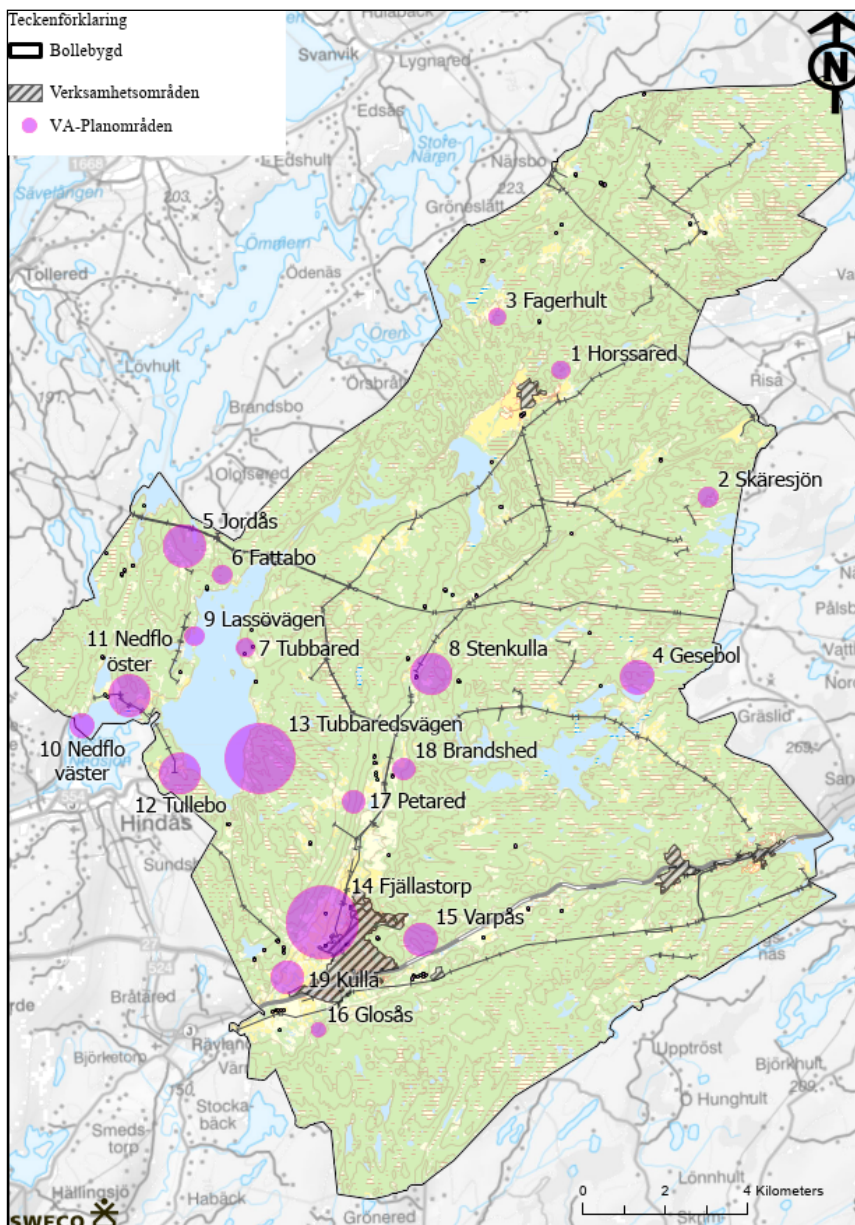
Figur 6 Schematisk figur över de fyra olika områdestyperna och allmänt verksamhetsområde.

VA-planområden

Identifierade VA-planområden

I

Figur 7 nedan redovisas vilka VA-planområden som identifierats genom tidigare utförd GIS-analys och som utvärderats enligt arbetsgången genom urval med 20 hus eller mer med maximalt 200 meter emellan. Notera att VA-planområdets utbredning inte är likställt med eventuellt verksamhetsområdes utbredning. Vilka fastigheter som bör ingå fastställs i efterföljande behovsutredning där man går ner på fastighetsnivå.

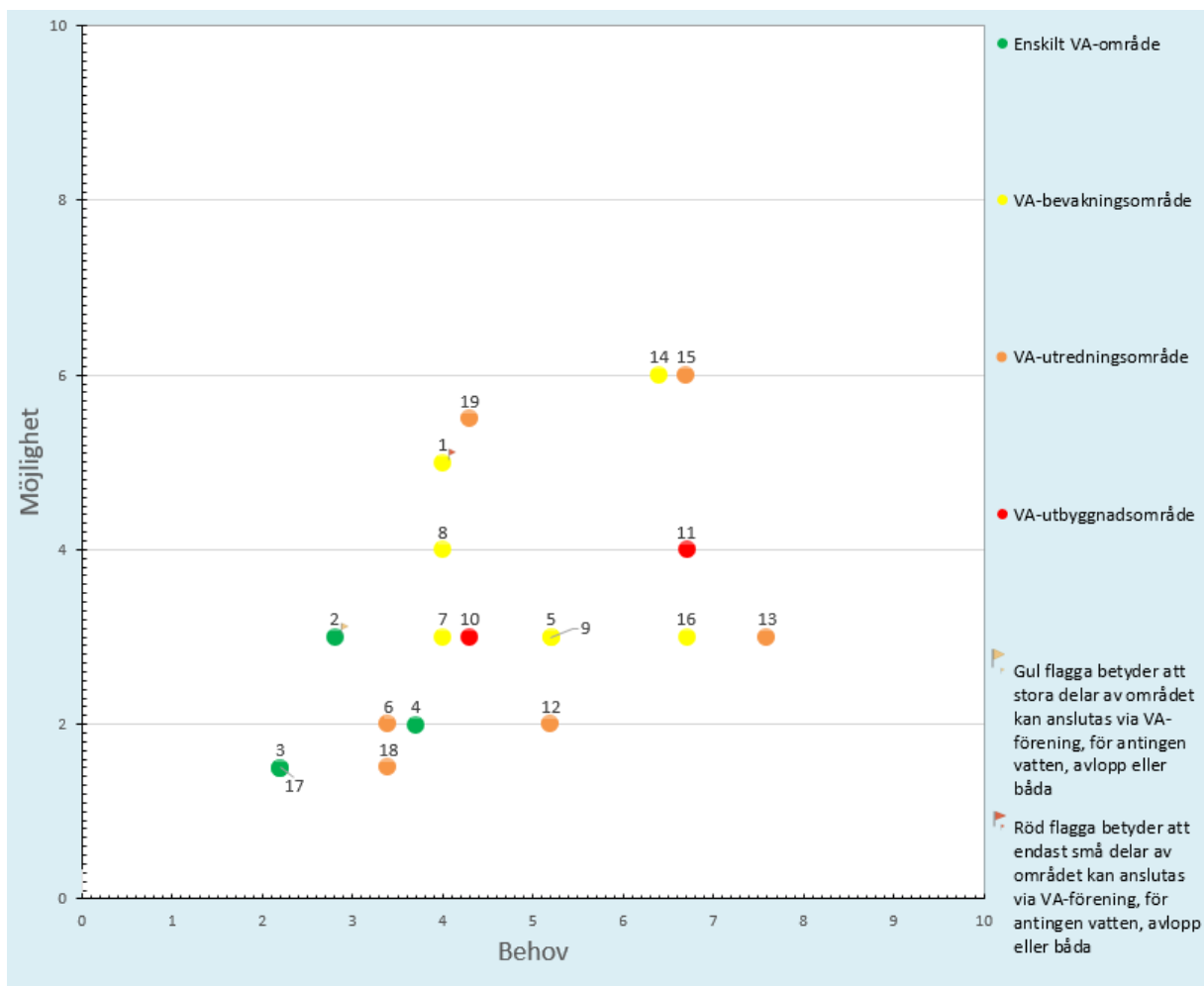
Genom GIS-analysen
beskriven i kap 0 har 19
VA-planområden
identifierats.

Figur 7 Identifierade VA-planområden genom genomförd GIS-analys, minst 20 hus med maximalt 200 meters avstånd. Skrafferade områden är områden där verksamhetsområde för spillvatten och dricksvatten finns i dag. Cirklarnas storlek indikerar om områdena innehåller fler eller färre antal bostadshus.

Behovet av och möjligheten till en förändrad VA-försörjning i kommunens VA-planområden sammanfattas i Figur 8 och Figur 9. Behovet har analyserats utifrån den viktning mellan behovskriterierna som beskrivs i kap 0.

Resultatsammanställning			
Allmänt		Behov	Möjligheter
Område nr.	Namn	Prioriteringspoäng (1-10)	Prioriteringspoäng (1-10)
1	Horssared	4,0	5,0
2	Skäresjön	2,8	3,0
3	Fagerhult	2,2	1,5
4	Gesebol	3,7	2,0
5	Jordås	5,2	3,0
6	Fattabo	3,4	2,0
7	Tubbaröd	4,0	3,0
8	Stenkulla	4,0	4,0
9	Lassövägen	5,2	3,0
10	Nedflo väster	4,3	3,0
11	Nedflo öster	6,7	4,0
12	Tullebo	5,2	2,0
13	Tubbaredevägen	7,6	3,0
14	Fjällastorp	6,4	6,0
15	Varpås	6,7	6,0
16	Glosås	6,7	3,0
17	Petared	2,2	1,5
18	Brandshed	3,4	1,5
19	Kulla	4,3	5,5

Figur 8 Bedömning av respektive områdes behov av och möjlighet till förändrad VA-försörjning.

Figur 9. Diagram som presenterar respektive områdes behov av och möjlighet till förändrad VA-försörjning. Grön markering indikerar enskilt VA-område, gul markering avser VA-bevakningsområde, orange markering avser VA-utredningsområde och röd markering avser VA-utbyggnadsområde.

Tabellerna i kapitel 2.6, 2.7, 2.8 och 2.9 redovisar resultatet av den klassning som är gjord utifrån VA-situationen i respektive område. I kapitel 2.6 redovisas de områden som klassas som enskilt VA-område, dessa presenteras med grön färg. I kapitel 2.7 redovisas VA-bevakningsområdena i gult följt av VA-utredningsområden i kapitel 2.8 i orange. Avslutningsvis i kapitel 2.9 presenteras de lokaliserade VA-utbyggnadsområdena i rött.

Områden med enskilt VA

Enskilt VA-område		
Nr	Namn	Kommentar

2	Skäresjön	<p>Området ligger i kommunens nordöstra del och omfattar 26 bostäder varav den största delen utgörs av permanentbostäder. Det finns inga kända problem med dricksvattenkvalitet eller -kvantitet i området. Det finns inga kända problem med dricksvattenkvalitet eller -kvantitet i området.</p> <p>Det bedöms finnas två recipienter för området, Skäresjön och Stora Grönesjö. Ingen av dessa recipienter är klassad i VISS. ligger inte i direkt anslutning till skyddat område, kommunal badplats eller inom vattenskyddsområde. Området ligger inte heller i närheten av vattenförekomst som inte uppnår god ekologisk status p.g.a. övergödning eller anses känslig. I området finns ett mycket begränsat antal avloppsanläggningar som påverkar miljön negativt då området är anslutet till en enskilt gemensam anläggning.</p> <p>Då bygg- och omvandlingstrycket i området anses lågt förväntas inte området kompletteras med ytterligare bostäder till den grad att allmänt VA förutsätts. Befintlig gemensamhetsanläggning kan tillgodose områdets behov av vattentjänster.</p>
3	Fagerhult	<p>Området ligger i kommunens norra del och omfattar 21 bostäder varav majoriteten utgörs av permanentbostäder. Det finns inga kända problem med dricksvattenkvalitet eller -kvantitet i området.</p> <p>Recipienten för området är Lafsån som enligt VISS har måttlig ekologisk status, recipienten är dock inte klassad med avseende på påverkan från enskilda avlopp.</p> <p>Området ligger inte i närheten av kommunal badplats</p>

		<p>eller annan skyddad recipient. I området finns en mindre andel avloppsanläggningar som påverkar miljön negativt</p> <p>Då bygg- och omvandlingstrycket i området anses lågt förväntas inte området kompletteras med ytterligare bostäder till den grad att allmänt VA förutsätts.</p>
4	Gesebol	<p>Området ligger i kommunens östra del och omfattar 45 bostäder varav strax över hälften utgörs av permanentbostäder. Området angränsar till ett av Bollebygd kommuns utpekade LIS-områden. Det finns inga kända problem med dricksvattenkvantiteten i området. Det föreligger dock risk för att allvarliga kvalitetsproblem kan förekomma i enstaka fall och/eller risk för mindre kvalitetsproblem i små delar av området.</p> <p>Recipient för området är Stockasjön vilken ej klassad i VISS. Området ligger i direkt anslutning till kommunal badplats vid Stockasjön, (inom 500 meter). I området finns dock en mindre andel avloppsanläggningar som påverkar miljön negativt. Kommunens miljöenhet har utfört tillsyn i området med tillfredställande resultat.</p> <p>Då bygg- och omvandlingstrycket i området anses lågt förväntas inte området kompletteras med ytterligare bostäder till den grad att allmänt VA förutsätts.</p> <p>Området har tidigare klassats som ett VA-bevakningsområde men bedöms vara ett område lämpat för enskilt VA.</p>
17	Petared	<p>Området ligger i kommunens sydvästra del och omfattar 29 bostäder varav samtliga utgörs av permanentboende. Området angränsar till ett av Bollebygd kommuns utpekade LIS-områden. Det finns inga kända problem med dricksvattenkvantiteten i området. Det förekommer</p>

		<p>dock risk för att allvarliga kvalitetsproblem kan förekomma i enstaka fall och/eller risk för mindre kvalitetsproblem i små delar av området.</p> <p>Det bedöms finnas två recipienter för området. Västra delen av området avrinner mot Hagasjön och resterande till Nolån. Hagasjön är inte klassad i VISS men bedöms som mindre känslig. Nolån ingår i Rolfsåns avrinningsområde vilket utgör habitat för flodpärlmussla och har måttlig ekologisk status. Recipienten är dock inte klassad med avseende på påverkan från enskilda avlopp Hagasjön är inte klassad i VISS men bedöms som mindre känslig. Området ligger inte i direkt anslutning till skyddat område, kommunal badplats eller inom vattenskyddsområde. Området ligger inte heller i närheten av vattenförekomst som inte uppnår god ekologisk status p.g.a. övergödning eller anses känslig. Det finns ett fåtal nya enskilda avloppsanläggningar i området.</p> <p>Då bygg- och omvandlingstrycket i området anses lågt förväntas inte området kompletteras med ytterligare bostäder till den grad att allmänt VA förutsätts.</p>
--	--	--

Tabell 1 Områden med enskilt VA.

VA-bevakningsområden

VA-bevakningsområde		
<i>Nr</i>	<i>Namn</i>	<i>Kommentar</i>
1	Horssared	Området ligger i kommunens norra del och omfattar 23 bostäder varav samtliga utgörs av permanentbostäder. Bygg- och omvandlingstrycket i området har bedömts som lågt.

		<p>I området finns en gemensamhetsanläggning för vatten och en för spillvatten som är anslutna till den allmänna anläggningen. Gemensamhetsanläggningarna omfattar 5 fastigheter. För övriga bostäder i området som inte ingår i ovan nämnda gemensamhetsanläggningar sker vattenförsörjningen och avloppshanteringen enskilt på varje fastighet.</p> <p>Det finns inga kända problem med dricksvattenkvantiteten i området. Det föreligger dock risk för att allvarliga kvalitetsproblem kan förekomma i enstaka fall och/eller risk för mindre kvalitetsproblem i små delar av området.</p> <p>Recipient för området är Nolån som ingår i Rolfsåns avrinningsområde vilket utgör habitat för flodpärlmussla och har måttlig ekologisk status. Recipienten är dock inte klassad med avseende på påverkan från enskilda avlopp. Området ligger delvis inom kommande vattenskyddsområde. I området finns en mindre andel avloppsanläggningar som påverkar miljön negativt, alternativt saknar området delvis de naturliga och/eller geografiska förutsättningarna för att avloppsfrågan ska kunna lösas ur miljömässig synpunkt.</p> <p>Områdets vattenförsörjning och avloppshantering behöver i dagsläget inte lösas i ett större sammanhang genom anslutning till allmänt vatten och avlopp. Detta kan dock ändras om påverkan på recipienten ändras eller när området omfattas av vattenskyddsområde.</p>
5	Jordås	<p>Området ligger i kommunens västra del, nära kommungränsen och omfattar 58 bostäder varav</p>

majoriteten utgörs av permanentbostäder. Enligt VISS är den ekologiska statusen i recipienten för området, Östra Nedsjön, otillfredsställande. Området ligger strax utanför vattenskyddsområde för Nedsjöarna.

Inom området finns flertalet små tomter vilket kan riskera dricksvattenkvaliteten då det finns risk för kontaminering via avloppsanläggning. Tillsyn genomfördes under år 2023, varpå flertalet avlopp med åtgärdsbehov lokaliserades.

En fördjupad behovsutredning av områdets möjligheter att långsiktigt fortsätta ha en godtagbar enskild VA-försörjning genomfördes av Sweco under år 2024.

Bedömningen baserades på undersökning av grundvattenkapacitet och recipientpåverkan. Därutöver gjordes en bedömning av risk för påverkan på dricksvattenbrunnar kopplat till spillvattenutsläpp.

Utredningens resultat visade att området i stort bedöms ha förutsättningar till en långsiktigt godtagbar enskild spillvattenhantering då de allra flesta fastigheterna bedömdes kunna omhänderta spillvatten inom sin tomt utan risk för påverkan på dricksvattenbrunnar i området. Vidare bedömdes det finnas tillgång till tillräcklig mängd grundvatten för att försörja området med dricksvatten.

Utsläpp från enskilda avlopp i stort bedöms inte heller påverka vattenkvaliteten i recipienterna negativt i någon större utsträckning och därmed riskeras inte MKN påverkas negativt.

Enligt uppgift från kommunen finns ett visst bebyggelsetryck i området. Flertalet

		<p>fastighetsregleringar har ägt rum och fler är på gång. Ovanstående bedömning bygger på nuvarande och planerad bebyggelse och exploateringsgrad. Vid en eventuell fortsatt utbyggnad av området är det lämpligt att utreda hur den fortsatta utvecklingen påverkar nuvarande VA-situation. Ett ökat antal dricksvattenbrunnar och utsläppspunkter försvårar möjligheterna till en långsiktigt hållbar enskild VA-lösning vilket kan innebära ett framtida behov av att inrätta ett kommunalt verksamhetsområde för VA.</p>
7	Tubbared	<p>Området ligger i kommunens västra del, anslutning till östra Nedsjön och omfattar 23 bostäder varav mestadels utgörs av permanentbostäder. Bygg- och omvandlingstrycket i området har bedömts som lågt.</p> <p>Det finns inga kända problem med dricksvattenkvantiteten i området. Det föreligger dock risk för att allvarliga kvalitetsproblem kan förekomma i enstaka fall och/eller risk för mindre kvalitetsproblem i små delar av området.</p> <p>Enligt VISS är den ekologiska statusen i recipienten för området, Östra Nedsjön, otillfredsställande. Recipienten är dock inte klassad med avseende på påverkan från enskilda avlopp. Området ligger i direkt anslutning till Tubbarets badplats som är en kommunal badplats, (inom 500 meter) samt inom vattenskyddsområde för Nedsjöarna. I området finns ett fåtal nya avloppsanläggningar.</p> <p>Områdets vattenförsörjning och avloppshantering behöver i dagsläget inte lösas i ett större sammanhang genom anslutning till allmänt vatten och avlopp. Detta</p>

		kan dock ändras om påverkan på recipienten ändras eller när området omfattas av vattenskyddsområde.
8	Stenkulla	<p>Området ligger i kommunens västra del och omfattar 56 bostäder varav majoriteten utgörs av permanentbostäder.</p> <p>Det finns inga kända problem med dricksvattenkvalitet eller -kvantitet i området.</p> <p>Området ligger inom 100 meter från Nolån som ingår i Rolfsåns avrinningsområde vilket utgör habitat för flodpärlmussla och har måttlig ekologisk status. Recipienten är dock inte klassad med avseende på påverkan från enskilda avlopp. I området finns en stor andel nya avloppsanläggningar.</p> <p>Enligt uppgift från kommunen finns ett bebyggelsestryck i området samt att fastighetsbildningar sker regelbundet. Områdets vattenförsörjning och avloppshantering behöver i dagsläget inte lösas i ett större sammanhang genom anslutning till allmänt vatten och avlopp. Detta kan dock ändras om bebyggelsestrukturen i området förändras.</p>
9	Lassövägen	<p>Området ligger i kommunens västra del, i anslutning till östra Nedsjön och omfattar 24 bostäder varav majoriteten utgörs av permanentbostäder. Bygg- och omvandlingstrycket i området har bedömts som lågt.</p> <p>Det finns inga kända problem med dricksvattenkvantiteten i området. Det föreligger dock risk för att allvarliga kvalitetsproblem kan förekomma i små delar av området eller risk för mindre kvalitetsproblem i stora delar av området.</p>

		<p>Enligt VISS är den ekologiska statusen i recipienten för området, Östra Nedsjön, otillfredsställande.</p> <p>Recipienten är dock inte klassad med avseende på påverkan från enskilda avlopp. Området ligger i inom t vattenskyddsområde för Nedsjöarna. I området finns en mindre andel avloppsanläggningar som påverkar miljön negativt. Området består av små tomter vilket kan innebära en förhöjd risk att avloppsanläggningar kontaminerar dricksvattnet.</p> <p>Områdets vattenförsörjning och avloppshantering behöver i dagsläget inte lösas i ett större sammanhang genom anslutning till allmänt vatten och avlopp. Detta kan dock ändras om påverkan på recipienten ändras eller när området omfattas av vattenskyddsområde eller om vattenkvaliteten i område förändras.</p>
14	Fjällastorp	<p>Området ligger i kommunens sydvästra del och omfattar 100 bostäder varav samtliga utgörs av permanentboende. Bebyggelsen i området är relativt utspridd och ligger i stora delar på en rad långt samma väg.</p> <p>Under tiden denna vattentjänstplan varit ute på granskning påbörjades arbetet med avgränsning av framtida verksamhetsområde i Fjällastorp. I denna mer djupgående utredning konstaterades att de enskilda avloppsanläggningarna inte utgjorde den påverkansfaktorn på Nolån som tidigare bedöm. Den största påverkan anses utgöras av angränsande betesmark. Vid ansökan om enskilda avlopp ställs inga högre skyddsnivåer eller krav med avseende på Nolåns status.</p>

		<p>I avrinningsområdet för Ballasjön lokaliserades en grupp bostäder där det kan finnas utmaningar att lösa enskilda lösningar på varje fastighet. Antalet i detta område understiger dock det antal om 20-30 bostäder som i praxis ansetts utgöra samlad bebyggelse som förutsätts för att en kommunal skyldighet föreligger att lösa VA-situationen i ett större sammanhang. Det är outrett om det finns en faktisk påverkan i detta område då status på dessa anläggningar är okända på grund av att det inte har genomförts tillsyn i området.</p> <p>Sammantaget indikerar ovanstående att 6 § LAV inte anses uppfyllt i området.</p> <p>Med hänsyn till ovanstående rekommenderas den tidigare klassningen att VA-utbyggnadsområdet Fjällastorp klassas om till VA-bevakningsområde med avseende på eventuell framtida exploatering.</p>
16	Glosås	<p>Området ligger i kommunens sydvästra del och omfattar 16 bostäder varav samtliga utgörs av permanentboende.</p> <p>Bebyggelsestryck finns i området. VA-planområdet angränsar till utpekat LIS-område.</p> <p>Området är beläget 130 meter från Sörån som enligt VISS utgör habitat för flodpärlmussla och den ekologiska statusen klassas som god.</p> <p>En fördjupad behovsutredning av områdets möjligheter till att långsiktigt fortsätta ha en godtagbar enskild VA-försörjning genomfördes av Sweco under år 2024. Bedömningen baserades på undersökning av grundvattenkapacitet och recipientpåverkan. Därutöver</p>

		<p>gjordes en bedömning av risk för påverkan på dricksvattenbrunnar kopplat till spillvattenutsläpp.</p> <p>För att det ska finnas ett behov av allmänt VA i Glosås behöver rekvisiten i 6 § LAV vara uppfyllda. Förutom att kriteriet för samlad bebyggelse vara uppfyllt ska det finnas ett behov för människors hälsa eller miljön.</p> <p>Enligt rättspraxis brukar 20-30 bostadshus räknas som samlad bebyggelse. Om det finns särskilda skäl utifrån risken för människors hälsa eller miljön så kan antalet bostadshus vara lägre. Utredningen visar dock att det sannolikt inte finns några sådana särskilda skäl.</p> <p>Recipienten (Sörån) bedöms inte påverkas negativt av nuvarande utsläpp från de enskilda avloppen och det bedöms finnas tillräcklig tillgång till grundvatten i området för att uppfylla dricksvattenbehovet. När det gäller dricksvattenkvaliteten så finns det utifrån tillgängligt underlag inte heller några indikationer på att det föreligger en risk för människors hälsa.</p> <p>Ovanstående bedömning bygger på nuvarande och planerad bebyggelse och exploateringsgrad. Vid en eventuell fortsatt utbyggnad av området är det lämpligt att i en helhet utreda hur den fortsatta utvecklingen påverkar nuvarande VA-situation. Ett ökat antal dricksvattenbrunnar och utsläppspunkter försvårar möjligheterna till en långsiktigt hållbar enskild VA-lösning vilket kan innebära ett framtida behov av att inrätta ett kommunalt verksamhetsområde för VA.</p>
--	--	--

Tabell 2 VA-bevakningsområden.

VA-utredningsområden

VA-utredningsområde		
<i>Nr</i>	<i>Namn</i>	<i>Kommentar</i>
6	Fattabo	<p>Området ligger i kommunens västra del och omfattar 24 bostäder varav mestadels utgörs av permanentbostäder. Bygg- och omvandlingstrycket i området har bedömts som lågt. Området har tidigare klassats som ett VA-bevakningsområde.</p> <p>Det finns inga kända problem med dricksvattenkvalitet eller -kvantitet i området.</p> <p>Enligt VISS är den ekologiska statusen i recipienten för området, Östra Nedsjön, otillfredsställande. Området ligger inom primär zon för vattenskyddsområde för Nedsjöarna. Inom området finns 3 nya avlopp och 5 nya tillstånd har utfärdats. Inspektion är planerad men inte utförd.</p> <p>Tillsyn av enskilda avloppsanläggningar i området genomfördes under 2023 varpå flertalet anläggningar med åtgärdsbehov lokaliserades</p> <p>Påverkan på recipient samt status på de enskilda anläggningarna i området behöver utredas. Denna utredning bör ske så snart som möjligt med bakgrund av de bristfälliga avloppsanläggningarna som identifierats i området under tillsynen.</p>
12	Tullebo	<p>Området ligger i kommunens västra del, nära kommungränsen och östra Nedsjöns södra del och omfattar 55 bostäder varav majoriteten utgörs av permanentboende.</p> <p>Det finns inga kända problem med dricksvattenkvantiteten i området. Det föreligger dock risk för att allvarliga kvalitetsproblem kan förekomma i</p>

		<p>enstaka fall och/eller risk för mindre kvalitetsproblem i små delar av området.</p> <p>Enligt VISS är den ekologiska statusen i recipienten för området, Östra Nedsjön, otillfredsställande.</p> <p>Uppskattningsvis ligger 1/5 del av området inom vattenskyddsområde för Nedsjöarna. Då bedömningen görs områdesvis bedöms påverkan som stor. I området har ungefär halva bebyggelsen godkända avloppsanläggningar. Området bedöms ha ett bebyggelsetryck och ansökan om förhandsbesked inkommer till kommunen regelbundet.</p> <p>Påverkan på recipient samt status på de enskilda anläggningarna i området behöver utredas. I samband med detta rekommenderas hur behovet kan tillgodose med allmänna vattentjänster utreds och om det finns eventuella samordningsvinster.</p>
13	Tubbaretsvägen	<p>Området ligger i kommunens västra del, vid östra Nedsjöns nordöstra del. Området omfattar 96 bostäder varav majoriteten utgörs av permanentboende.</p> <p>Det finns inga kända problem med dricksvattenkvantiteten i området. Det föreligger dock risk för att allvarliga kvalitetsproblem kan förekomma i små delar av området eller risk för mindre kvalitetsproblem i stora delar av området.</p> <p>Enligt VISS är den ekologiska statusen i recipienten för området, Östra Nedsjön, otillfredsställande. Området ligger inom vattenskyddsområde för Nedsjöarna. Enligt uppgift från kommunen bedöms det som svårt att lösa enskilda avloppsanläggningar på grund av risk för kontaminering av enskild vattentäkt.</p>

		<p>Det behöver utredas vidare hur områdets behov kan tillgodoses med allmänna vattentjänster och om det finns eventuella samordningsvinster.</p>
15	Varpås	<p>Området ligger i kommunens södra del och omfattar 44 bostäder varav samtliga utgörs av permanentboende. Bygg- och omvandlingstrycket i området har bedömts som lågt.</p> <p>Det finns inga kända problem med dricksvattenkvantiteten i området. Det föreligger dock risk för att allvarliga kvalitetsproblem kan förekomma i små delar av området eller risk för mindre kvalitetsproblem i stora delar av området.</p> <p>Enligt VISS kan recipienten för området, Sörån, vara habitat för flodpärlmussla och den ekologiska statusen klassas som god. Enligt uppgift från kommunen saknar området förutsättningar för enskilda avloppsanläggningar då området är tätbebyggt med små tomter och har en svåra lutningsförhållanden. Detta medför en förhöjd risk för kontaminering av enskild vattentäkt. Uppströms området finns en gammal deponi. Kontrollprogram för provtagning finns och det finns ingen påverkan på dricksvattnet kopplat till deponin.</p> <p>Områdets vattenförsörjning och avloppshantering behöver lösas i ett större sammanhang genom anslutning till allmänt vatten och avlopp då området är beläget nära Sörån och har en potentiellt stor påverkan på denna samt att det förekommer risk för att dricksvattenkvaliteten i området kan ha allvarliga brister.</p> <p>Det behöver utredas vidare hur områdets behov kan tillgodoses med allmänna vattentjänster.</p> <p>Förutsättningarna skiljer sig mycket inom detta</p>

		<p>område, och det är avdelat via en vattendelare. Omfattningen av ingående fastigheter kan komma att justeras efter utredningar i samband med projektering av området. Utredning av områdets behov bör prioriteras.</p>
18	Brandshed	<p>Området ligger i kommunens sydvästra del och omfattar 28 bostäder varav samtliga utgörs av permanentboende. Bygg- och omvandlingstrycket i området har bedömts som lågt.</p> <p>Det finns inga kända problem med dricksvattenkvalitet eller -kvantitet i området.</p> <p>Enligt VISS kan recipienten, Rolfsån, utgöra habitat för flodpärlmussla och den ekologiska statusen klassas som otillfredsställande. Enligt uppgift från kommunen finns endast ett fåtal enskilda avloppsanläggningar i området som är godkända. Inspektion av de enskilda anläggningarna är planeras utföras under år 2025. Risken för kontaminering av enskild vattentäkt bedöms dock som låg.</p> <p>Området har tidigare klassats som ett VA-bevakningsområde i VA-handlingsplanen. Statusen på de enskilda avloppen är oklar. Tillsyn av området planeras utföras under 2025 varpå området bedöms som ett VA-utredningsområde.</p>
19	Kulla	<p>Området ligger i kommunens sydvästra del och omfattar 44 bostäder varav ungefär hälften utgörs av permanentbostäder. Bygg- och omvandlingstrycket i området har bedömts som lågt.</p> <p>Det finns inga kända problem med dricksvattenkvantiteten i området. Det föreligger dock</p>

		<p>risk för mindre kvalitetsproblem i små delar av området.</p> <p>Enligt VISS kan recipienten, Nolån, utgöra habitat för flodpärlmussla i recipienten och har måttlig ekologisk status. Kommunen har ingen kännedom om status för de enskilda avloppsanläggningarna i området.</p> <p>Statusen för de enskilda avloppsanläggningarna är i dagsläget okända. Påverkan på recipient samt status på de enskilda anläggningarna i området behöver utredas.</p>
--	--	---

Tabell 3 VA-utredningsområden.

VA-utbyggnadsområden

VA-utbyggnadsområde		
Nr	Namn	Kommentar
10	Nedflo Väster	<p>Området ligger i kommunens västra del, i närheten av Västra Nedsjön och omfattar 31 bostäder varav majoriteten utgörs av permanentbostäder. Bygg- och omvandlingstrycket i området har bedömts som lågt.</p> <p>Det finns inga kända problem med dricksvattenkvantiteten i området. Det föreligger dock risk för att allvarliga kvalitetsproblem kan förekomma i enstaka fall och/eller risk för mindre kvalitetsproblem i små delar av området.</p> <p>Enligt VISS är den ekologiska statusen i recipienten för området, Västra Nedsjön, otillfredsställande.</p> <p>Recipienten är dock inte klassad med avseende på påverkan från enskilda avlopp. Området är beläget inom gällande vattenskyddsområde för Nedsjöarna.</p> <p>Områdets vattenförsörjning och avloppshantering behöver lösas i ett större sammanhang genom</p>

		<p>anslutning till allmänt vatten och avlopp då området är beläget inom vattenskyddsområde för Nedsjöarna där enskilda spillvattenanläggningar bedöms riskera vattentäkten negativt. Anslutning till den allmänna spillvattenanläggningen bedöms ha en positiv påverkan på MKN i recipienten då näringsämnen från området skulle kunna vara en belastande faktor.</p>
11	Nedflo Öster	<p>Området ligger i kommunens västra i närheten av Västra Nedsjön och omfattar 56 bostäder varav lite över hälften utförs av permanentbostäder. Bygg- och omvandlingstrycket i området har bedömts som lågt.</p> <p>Det finns inga kända problem med dricksvattenkvantiteten i området. Det föreligger dock risk för att allvarliga kvalitetsproblem kan förekomma i små delar av området eller risk för mindre kvalitetsproblem i stora delar av området.</p> <p>Området ligger i inom 500 meter från kommunal badplats, samt inom gällande vattenskyddsområde för Nedsjöarna. Områdets recipient är Västra Nedsjön som anses vara en känslig recipient som enligt VISS har otillfredsställande ekologisk status. Kommunens miljöenhet bedömer behovet av kommunal VA-försörjning inom området som stor då området har en hög andel permanentboende och att området har en stor andel små tomter vilket medför påverkan på enskilda vattentäkter.</p> <p>Områdets vattenförsörjning och avloppshantering behöver lösas i ett större sammanhang genom anslutning till allmänt vatten och avlopp då området är beläget inom vattenskyddsområde för Nedsjöarna där enskilda spillvattenanläggningar bedöms riskera</p>

		vattentäkten negativt. Anslutning till den allmänna spillvattenanläggningen bedöms ha en positiv påverkan på MKN i recipienten då näringsämnen från området skulle kunna vara en belastande faktor.
--	--	---

Tabell 4 VA-utbyggnadsområden.

Skyfall

Enligt lagtexten ska:

”en vattentjänstplan innehålla en redogörelse för kommunens bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna VA-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning som uppkommer vid skyfall”.

Bedömningen ska omfatta alla allmänna vattentjänster (dricksvatten, spillvatten och dagvatten) och avgränsas till endast skyfall och omfattar inte andra klimatrelaterade händelser. Lagtexten innehåller inte någon närmare definition av skyfall än ”intensiv kortnederbörd”. Därmed finns en flexibilitet för kommunen själv att bedöma vilket regn som används som utgångspunkt i åtgärdsanalysen.

Generellt

Våra dagvattensystem är till för att avleda vatten genom ledningar och öppna diken. I samband med skyfall är dagvattensystemets kapacitet mycket begränsad i förhållande till regnets intensitet och volym. Det gäller även för markens infiltrationsförmåga som ofta inte räcker till för att ta emot regnmängderna. Följden blir avrinning på markytan som kan leda till översvämning. Höga flöden och/eller vattennivåer som följd av skyfall kan leda till oönskade konsekvenser för ett samhälle, en stad eller en ort och medföra att viktiga försörjningsfunktioner skadas.

Beroende på var översvämningen inträffar kan den medföra allvarliga konsekvenser för exempelvis bebyggelse, infrastruktur och samhällsviktig verksamhet (MSB, 2017). I föreliggande vattentjänstplan ligger fokus på identifiering av VA-anläggningar där risk för översvämning finns, samt vilka åtgärder som kan vidtas för att bibehålla VA-anläggningarnas funktion vid skyfall.

Ytavrinningskartering

Under 2018 genomförde Sweco en kartering av instängda områden och ytliga avrinningsvägar för att belysa skyfallsrisker för tätorterna Bollebygd, Hultafors, Olsfors och Töllsjö. Denna har i föreliggande vattentjänstplan använts som underlag för att identifiera åtgärdsbehov för den allmänna VA-anläggningen.

I ytavrinningskarteringen definierades begreppet skyfall inte som ett regn med en viss återkomsttid eller volym utan användes i en vidare bemärkelse som ett potentiellt

kraftigt/häftigt regn. Syftet med analysen var att lokalisera topografiskt instängda områden och vattnets naturliga väg över markytan, och utifrån det identifiera riskområden för översvämning orsakad av skyfall.

De instängda områden och ytliga avrinningsvägar som redovisades i karteringen byggde helt och hållet på en högupplöst digital höjdmodell. Ledningsnät, dagvattensystem och grundvatten ingick inte i analysen utan analysen beskrev ytvattnets påverkan under ett översvämningsförlopp. Följande underlag användes vid karteringen:

- Lantmäteriets nationella höjdmodell: både i form av LAS-filer (Bollebygd tätort) med 1x1 m upplösning samt 2 x2 m raster nedladdat från Scalgo
- Ortofoto

För kartering och bearbetning av underlagsmaterialet användes ArcGIS version 10.3 från ESRI samt Scalgo. Båda bygger på samma principer och ger helt jämförbara resultat.

Byggnader integrerades i höjdmodellen så att avrinningen beräknades runt, och inte igenom, byggnaderna. Vid broar användes marknivån under broarna.

Genom att studera kartorna utifrån nedan listade förutsättningar fås en indikation om var sannolikheten för översvämningar är störst i samband med extrema skyfall.

- Avrinningsvägar
- Instängda områden
- Stark lutning

Resultatet av lågpunktskarteringen presenterades i kartform med avrinningsstråk och lågpunkter per tätort (se vidare Bollebygd översvämningsutredning, Sweco 2018).

Identifierade VA-anläggningar där risk för översvämning föreligger samt åtgärdsförslag

Framtagande av åtgärdsförslag

Identifiering av de delar av den allmänna VA-anläggningen som bedöms kunna påverkas negativt av ett skyfall har gjorts genom en GIS-analys där skikten för den

upprättade ytavrinningskarteringen har kombinerats med lager för lokalisering av kommunens VA-anläggningar (vattenverk, avloppspumpstationer, tryckstegringsstationer, dagvattendammar). Utifrån detta identifierades vilka anläggningar som är lokaliserade inom instängda områden, nedströms starkt lutande områden eller där flera avrinningsstråk möts och som därmed ligger i riskzonen att påverkas vid skyfall.

Åtgärder för skyfallshantering kan delas in i tre kategorier, skyfallsyta, skyfallsled eller styrning, se Figur 10 nedan. Beroende på förutsättningarna i anslutning till den anläggning som påverkas kan det t.ex handla om arbete med marknivåer i syfte att styra skyfallsvattnet till en annan plats. Kompletterande åtgärder för specifika objekt kan också bli aktuella, exempelvis höjning av elskåp och styrsåp och/eller extern klimatsäkring av själva byggnaden.

Figur 10. Schematisk illustration av tänkbara skyfallsåtgärder.

Anläggningar med åtgärdsbehov

Det största åtgärdsbehovet har identifierats för en pumpstation i Bollebygds tätort. Den är lokaliserad i en stor lågpunkt där vattendjup upp till 3 meter kan bli stående kring stationen vid skyfall. Både stationens funktion, men även tillgänglighet till stationen bedöms kunna påverkas i stor grad vid ett skyfall. Vid skyfall som resulterar i stora vattendjup kring stationen kan elförsörjningen brytas, beroende på vart i stationen elskåpen sitter. Vid elavbrott nödvänder stationen orenat spillvatten till recipienten. Även om stationens elförsörjning skulle klara sig anses åtkomst och drift

av stationen ej vara möjligt vid en skyfallshändelse då stationen ligger i en stor lågpunkt. Åtgärder som rekommenderas på kort sikt är klimatsäkring av själva stationsbyggnaden, både externt (väggar och tak) samt internt (flytt av elektriska delar från marknivå till högre upp i anläggningen). Dock bedöms dessa åtgärder inte vara hållbara över tid. Även vägen till pumpstationen behöver vara framkomlig för att dess funktion ska kunna upprätthållas. Klimatsäkring av stationen kräver vidare utredning av ombyggnation/markjusteringar eller en flytt av stationen.

Tre av spillvattenpumpstationerna i kommunen som nödavleder till dagvattenledning saknar backventil. Vid skyfall antas dagvattenledningarna gå fulla och det finns därför risk att stationerna vid höga trycknivåer i dagvattensystemet kommer belastas av dagvatten. Pumparna är sannolikt inte dimensionerade för både spill- och dagvatten vilket ökar risken för höga nivåer i pumpstationerna med uppdämning i spillvattenledningsnätet som potentiell följd. För att skydda anläggningarna föreslås installation av backventiler på samtliga av dessa pumpstationer.

En av spillvattenpumpstationerna nödavleder med självfall till en lokal recipient (Sörån) där höga nivåer kan uppträda vid t.ex långvarig nederbörd. Detta kan leda till att nödavledning från stationen kan påverkas och att nödavledning blir svårt/omöjligt, beroende på vattennivå i recipienten. Detta bör studeras närmare.

I anslutning till ett avloppsreningsverk finns även ett antal vassbäddar för slamhantering. Centralt genom dessa passerar ett identifierat avrinningsstråk. Vid skyfall finns det därför risk att de stora vattenmängderna kan föra med sig slam direkt till recipienten. Slamhanteringen i kommunen i stort håller på att ses över och dessa bäddar planeras att tömmas och fyllas igen om inom några år. Innan detta verkställs skulle förslagsvis kortsiktiga åtgärder kunna genomföras för att minimera konsekvenserna vid ett eventuellt skyfall. Idag finns en befintlig vall som skyddar vassbäddarna från en del vatten vid extrem nederbörd. Denna skulle kunna höjas för att ge ytterligare skydd. Befintlig lågpunkt skulle då kunna utökas och vattnet ledas om förbi vassbäddarna ner till aktuell recipient.

Runt två av kommunens befintliga dagvattendammar finns det viss risk för översvämning av omgivande fastigheter vid ett skyfall. Anläggningarnas funktion bedöms dock inte påverkas då syftet även i normalfallet är att de ska magasinera en

större volym vatten. Därmed är bedömningen att det inte föreligger behov för proaktiva åtgärder. Ett skyfall kan dock försämra anläggningens funktion tillfälligt genom t.ex. erosion eller igentäppning av utloppsrör, och rutiner för drift och underhåll av dammarna efter ett skyfall bör tas fram.

Ansvar för skyfall

Den allmänna dagvattenanläggningen där VA-huvudmannen enligt LAV ansvarar är till för att avleda vatten genom ledningar och öppna diken. I samband med skyfall är dagvattensystemets kapacitet mycket begränsad i förhållande till regnets intensitet och volym. När dagvattensystemet är fullt innebär det i praktiken att avrinningen av regnöverskottet primärt beror av marknivån.

Vem som ansvarar för skyfall är en frågeställning som många kommuner i Sverige står inför att utreda, det finns idag inga nationella bestämmelser i frågan. Kommunen är enligt Plan- och bygglagen (PBL) ansvarig för att bebyggelse anläggs på mark lämplig för ändamålet, och ska därmed ta hänsyn till översvämningssrisker vid planering av ny bebyggelse. Allt ansvar för översvämningssäkring ligger dock inte på kommunen utan fastighetsägare och verksamhetsutövare har ansvar att skydda sin egendom.

Kommuner är, som ovan nämnt, skyldiga att beakta översvämningssrisker både i bebyggd miljö och i planering av nya områden. Enligt Plan- och bygglagen (PBL) ska kommunen i översiktsplanen bedöma och värdera risken för skador på den bebyggda miljön till följd av översvämning. Kommunen är också skyldig att arbeta strategiskt med hur riskerna kan minska eller upphöra.

Förutom ovanstående skyldigheter gällande översiktsplanering har kommuner enligt lagen om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (2006:544), också skyldighet att genomföra risk- och sårbarhetsanalyser. I dessa ska kommuner analysera vilka händelser som kan inträffa i kommunen och hur dessa händelser kan påverka den egna verksamheten.

En fastighetsägare är ansvarig för att vidta förebyggande åtgärder och skydda egendomen från översvämningar. Fastighetsägaren är enligt PBL också skyldig till att

hålla tomten i vårdat skick så att risken för olycksfall begränsas och betydande olägenheter för omgivningen inte uppkommer.

Kommunen har således ett ansvar tillsammans med fastighetsägarna att skapa säkra vattenvägar vid skyfall.

Ett relativt vanligt sätt att betrakta ansvarsfrågan kopplat till skyfallsåtgärder för kommuner i Sverige är att:

- Åtgärder bara för att skydda VA-anläggningen genom att göra lokala lösningar så som exempelvis vallar, upphöjningar eller avskärande diken bekostas av VA-huvudmannen
- Kommunen tar ansvar för skyfallsåtgärder som är till för att säkra bebyggelse, större områden etc. Skydd av andra objekt förutom VA-anläggningen ingår därmed i kommunens ansvar.

Långsiktig planering av den allmänna VA-försörjningen

Vattnet i Bollebygd är en viktig resurs vilket ska respekteras när beslut ska fattas (VA- och dagvattenpolicy, 2021). Målet är att uppnå en långsiktigt hållbar och robust VA-försörjning med hänsyn till planerad samhällsutveckling, klimatförändringar etc. VA-försörjningen ska utformas, skötas och utvecklas så att människors hälsa säkerställs och påverkan på miljön minimeras.

I denna del sammanfattas och redovisas hur den allmänna VA-anläggningen som ligger inom det befintliga verksamhetsområdet för allmänt VA ska utvecklas och förbättras de kommande åren med utgångspunkt i tidigare avsnitt i denna vattentjänstplan.

Genomförandet av åtgärder sker i den takt som är möjlig i organisationen. Vidare arbete med mer exakt tidssättning av åtgärder sker parallellt och drivs av kommunens VA-enhet, vilken också ansvarar för aktualisering av vattentjänstplanen som helhet.

VA-planområden

Verksamhetsområdet för kommunalt VA omfattar Bollebygd, Olsfors, Hultafors och Töllsjö tätorter. Olsfors och Hultafors försörjs med vatten från Borås (Borås Energi och Miljö) medan vatten till Bollebygd och Töllsjö försörjs via egna grundvattenverk. Spillvattenförsörjningen sker via tre egna avloppsreningsverk. Även den framtida allmänna VA-försörjningen, inklusive planerade utbyggnadsområden avses baseras på samma övergripande system. Systemet avses därmed främst kompletteras med överföringsledningar till de utpekade utbyggnadsområdena (se 0). Det kan dock bli aktuellt med lokala lösningar där anläggning av överföringsledning inte är möjligt. Detta kommer att utredas närmare i kommande projekteringsarbete.

Tillståndet för Bollebygds reningsverk går egentligen ut 31 december 2025. Arbetet med ansökan om nytt tillstånd pågår. I samband med detta kommer tillräcklig kapacitet för framtida anslutningar säkerställas och eventuellt åtgärdsbehov utredas. Utredningar har genomförts kring anslutning av avloppsförsörjningen till GRYAAB. Dock har kostnadsfördelningen varit oklar. Detta var en anledning till att kommunfullmäktige, den 6 december 2023, fattade ett inriktningsbeslut att arbeta vidare för att möjliggöra framtida avloppsrening i egen regi. Efterföljande arbete med anledning av detta beslut är i sin linda.

Ytterligare åtgärder för det vidare arbetet i de olika VA-planområdena redovisas nedan.

VA-utbyggnadsområden

- Ta fram en mer exakt tidsplan för utbyggnad av den allmänna anläggningen för att tillgodose utpekade områdens behov.
- Utredda vilka fastigheter i området som bör införlivas i verksamhetsområde för vatten och spillvatten.
- Utred behov av verksamhetsområde för dagvatten.

VA-utredningsområden

- Utred oklara faktorer som påverkar områdenas behov av eventuellt förändrad VA-försörjning.
- Klassa om området efter utredning av osäkra parametrar till någon av de andra områdestyperna.

Bevakningsområden

- Regelbundet bevaka förändringar i områdena
- Vid behov revidera klassningen av områden där en förändring sker som påverkar områdets förutsättningar till enskilda anläggningar.

Områden med enskilt VA

- Regelbundet utföra tillsyn på enskilda anläggningar inom dessa områden.
- Hantera inkomna vattenprov.
- Hantera eventuella rapporteringar om problem med vattenkvaliteten och vattenkvantiteten.

Skyfall

- Föreslagna åtgärder redovisas i kapitel 3.3.

Övriga åtgärder inom verksamhetsområde för allmän VA-försörjning

Bollebygds kommun arbetar kontinuerligt med åtgärder för att uppnå en långsiktig hållbar allmän VA-försörjning.

Inom kommunen finns det generellt god tillgång på vatten. I den regionala vattenförsörjningsplanen för Västra Götaland pekas flera dricksvattenresurser (helt eller delvis inom Bollebygds kommun) ut som kommunalt viktiga, en grundvattenresurs (Bollebygd Norra) och tre ytvattenresurser (Östra respektive Västra Nedsjön samt Ömmern). De regionalt viktiga dricksvattenresurserna är sådana som kan vara av mellankommunalt intresse. De kräver därför samordnad förvaltning över kommungränser. För att uppnå en robust dricksvattenförsörjning är det viktigt att säkerställa ett gott skydd för utpekade vattenresurser.

Eftersom dricksvattenförsörjning är en samhällskritisk funktion behöver den fungera även vid störning. Det är därför viktigt att planera för reservvattenförsörjning som kan sättas in i händelse av att ordinarie vattentäkt inte kan nyttjas. I dagsläget saknas reservvatten för Bollebygds kommun men arbetet för att hitta en lämplig lösning pågår kontinuerligt. En förstudie har gjorts gällande reservvattenförsörjning från Borås via överföringsledning mellan Olsfors och Bollebygd. Förstudiens resultat talade för denna lösning. Borås har möjlighet att förse Bollebygds kommun med en stor del av det behov som finns, dock inte hela det ordinarie behovet. Dock bedöms inte ytterligare reservalternativ behöva utredas i nuläget. Överföringsledningen avses byggas i etapper med anledning av anläggningstekniska förutsättningar samt efterföljande höga kostnader.

Det finns behov av investeringar i det allmänna ledningsnätet, bl.a för att minska tillskottsvatten i avloppssystemet respektive utläckage från drickvattensystemet. Sådana åtgärder genomförs kontinuerligt, men det finns behov av att ta fram en drift-, underhålls- och förnyelseplan för att skapa ytterligare långsiktighet i detta arbete.

Bedömning av betydande miljöpåverkan

En undersökning gällande betydande miljöpåverkan har genomförts i enlighet med 6 kap. 6 § första stycket 1 miljöbalken. Genomförandet av vattentjänstplanen för Bollebygds kommun kan utifrån denna inte antas medföra en betydande miljöpåverkan eftersom planens innehåll inte anger förutsättningar för att bedriva sådana verksamheter eller vidta sådana åtgärder som anges i 6 § eller i bilagan till miljöbedömningsförordningen (jfr 2 § 2 p miljöbedömningsförordningen). Planen anger inte heller förutsättningar för att bedriva verksamheter och åtgärder med hänsyn till hur de kan påverka miljön så att en betydande miljöpåverkan kan antas (jfr 4 § miljöbedömningsförordningen). Vid bedömningen har de kriterier som anges i 5 § miljöbedömningsförordningen beaktats.

Referenser

- Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område. (u.d.).
- MSB. (2017). *Vägledning för skyfallskartering*. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.
- Regeringen. (01 2023). *Lag om allmänna vattentjänster*. Hämtat från https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-2006412-om-allmanna-vattentjanster_sfs-2006-412
- Svenskt vatten. (01 2023). *M152 Vägledning vid framtagande av vattentjänstplan-Komplettering av VA-plan*.

§90

TSN2024/7

Vattentjänstplan för Bollebygds kommun

Beslut

Teknik- och servicenämnden upphäver sitt tidigare beslut om Vattentjänstplan, 2024-10-16, § 77.

Teknik- och servicenämnden föreslår kommunfullmäktige att anta upprättad Vattentjänstplan för Bollebygds kommun, daterad 2024-11-15.

Ärendet

Ett förslag till Vattentjänstplan har tagits fram av Bollebygds kommun med stöd av Sweco (tekniskt konsultbolag) för att tillgodose den lagändring i Lagen om Allmänna Vattentjänster (2006:412) som trädde i kraft 1 januari 2023.

Lagändringen innebär att alla kommuner ska ha en aktuell Vattentjänstplan innehållande kommunens långsiktiga planering av hur behovet och utbyggnaden av allmänna vattentjänster ska tillgodoses samt hur de allmänna vatten och avloppsanläggningarna påverkas vid ett skyfall.

Teknik och serviceförvaltningen har vid sammanträde 2024-01-29, TSN § 3 beslutat att genomföra granskning av Vattentjänstplan, Bollebygds kommun.

Vattentjänstplanen har varit ute för granskning under tiden 2024-04-10 – 2024-05-08. Totalt har sex remissinstanser skickat in yttranden under

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

granskningstiden. Yttranden har arbetats in och nu är antagandeverisionen färdigställd.

Yttrandena samt vidare utredningar har lett till att vattentjänstplanen har reviderats på några övergripande punkter. Utöver mindre redaktionella ändringar har följande revideringar/förtydliganden gjorts:

- Revidering av klassning av Nedflo Väster till VA-utbyggnadsområde
- Omklassning av utredningsområdena Jordås och Glosos till bevakningsområden
- Omklassning av VA-utbyggnadsområdet Fjällastorp till bevakningsområde

Det är Kommunfullmäktige som slutligen ska fastställa planen.

Beslutsunderlag

- Antagande av Vattentjänstplan för Bollebygds kommun
- Vattentjänstplan för Bollebygds kommun
- Granskningsutlåtande vattentjänstplanen
- Behovsutredning VA Fjällastorp 2024-10-07_utskick

Skickas till

Kommunstyrelsen, kommunfullmäktige

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

BOLLEBYGDS
KOMMUN

GRANSKNINGSUTLÅTANDE

Vattentjänstplan

Upprättad 2024-06-11
TSN2024/7

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Inledning.....	3
Hur samrådet har bedrivits	3
Ändringar som har gjorts efter samrådet.....	3
Inkomna yttranden med kommentarer	4
Medverkande.....	5

INLEDNING

Denna redogörelse innehåller en redovisning av de synpunkter som har kommit in under granskningen av vattentjänstplanen samt planerade av planförslaget med anledning av synpunkterna.

Granskningsutlåtandet är en bilaga till Vattentjänstplan, Bollebygds kommun, upprättad den 11 juni 2024.

Enligt Lagen om allmänna vattentjänster §6c-d ska kommunen på ett lämpligt sätt och i skälig omfattning samråda de fastighetsägare och myndigheter som kan ha ett väsentligt intresse av planen samt ta hänsyn till de synpunkter som kommit in.

HUR SAMRÅDET HAR BEDRIVITS

Teknik och Servicenämnden har vid sammanträde 2024-01-29 20, TSN 2024/7 §3 beslutat att genomföra granskning av Vattentjänstplan, Bollebygds kommun.

Planförslag har varit ute för samråd under tiden 2024-04-10 till 2024-05-08.

Huvudsyftet med vattentjänstplanen är att ge förutsättningar för en god planering av Bollebygd kommuns skyldigheter att ordna allmänna vattentjänster samt att ge berörda möjlighet till insyn och deltagande i processen.

Vattentjänstplanen publicerades på kommunens digitala anslagstavla. Handlingarna har under samrådstiden visats i kommunhuset samt på kommunens webbsida.

Totalt har 6 remissinstanser skickat in yttranden under granskningstiden.

<i>Remissinstans</i>	<i>Ingen erinran</i>	<i>Synpunkter</i>
Länsstyrelsen	x	
Havs- och vattenmyndigheten	x	
Härryda kommun		x
Härryda Vatten och Avlopp		x
Kommuninvånare 1		x
Kommuninvånare 2		x

ÄNDRINGAR SOM HAR GJORTS EFTER GRANSKNING

Yttrandena har lett till att vattentjänstplanen har reviderats på några övergripande punkter.

Utöver mindre redaktionella ändringar har följande revideringar gjorts:

- Revidering av klassning av Nedflo Väster till VA-utbyggnadsområde
- Omklassning av utredningsområdena Jordås och Glosos till bevakningsområden
- Omklassning av VA-utbyggnadsområdet Fjällastorp till bevakningsområde

INKOMNA YTTRANDE MED KOMMENTARER

Här redovisas alla yttranden i sin helhet utan omskrivningar och kommunens svar.

1. Länsstyrelsen 2024-04-16

Länsstyrelsen har getts möjlighet att yttra sig över granskningshandlingarna till vattentjänstplanen för Bollebygds kommun.

Länsstyrelsen inkom med synpunkter på planen under samrådsskedet den 23 november 2023. Länsstyrelsen har inga ytterligare synpunkter på planen.

Teknik och serviceförvaltningens kommentar:

Noteras.

2. Härryda kommun 2024-04-18

Härryda kommun vidhåller tidigare framförda positiva kommentarer över förslag till Vattentjänstplan Bollebygds kommun och ser positivt på att Bollebygd har en strukturerad för bedömning av behov och möjlighet till förändras vattenförsörjning eller avloppshantering inom bebyggelseområden.

Härryda vill dock komplettera och förtydliga sitt yttrande gällande två identifierade VA-planområden, Nedflo Öster respektive Nedflo Väster som ligger i närheten av Västra Nedsjön, vilken utgör vattentäkt för Härryda kommun. Område Nedflo Öster redovisas som VA-utbyggnadsområde och Nedflo Väster redovisas som ett VA-bevakningsområde. I dagsläget bedömer Bollebygds kommun att vattenförsörjning och avloppshantering behöver lösas i ett större sammanhang genom anslutning till allmänt vatten och avlopp i Nedflo Öster, men gör en annan bedömning för Nedflo Väster. Härryda kommun anser att även Nedflo Väster bör utgöra ett VA-utbyggnadsområde mot bakgrund av att Västra Nedsjön och Östra Nedsjön utgör vattentäkter samt mot bakgrund av Länsstyrelsen i Västra Götalands beslut den 23 april 2024 att inrätta ett nytt vattenskyddsområde för både Västra- och Östra Nedsjön.

Teknik och serviceförvaltningens kommentar:

I beskrivningen av området Nedflo Väster i vattentjänstplanen anges att bedömningen av området som ett bevakningsområde kan komma att ändras när området omfattas av vattenskyddsområde. Inför antagande anses klassningen av området att revideras till att pekas ut som VA-utbyggnadsområde.

3. Härryda Vatten och Avfall 2024-05-07

Då Västra Nedsjön numera är beläget inom vattenskyddsområde anser HVAAB att Bollebygd ska se över klassningen av Nedflo Väster som i förslaget klassas om VA-bevakningsområde.

Teknik och serviceförvaltningens kommentar:

I beskrivningen av området Nedflo Väster i vattentjänstplanen anges att bedömningen av området som ett bevakningsområde kan komma att ändras när området omfattas av vattenskyddsområde. Inför antagande anses klassningen av området att revideras till att pekas ut som VA-utbyggnadsområde.

4. Havs- och Vattenmyndigheten 2024-04-19

Havs- och vattenmyndigheten har tagit del av samrådsunderlaget i rubricerat ärende. Myndigheten avstår från att lämna synpunkter på underlaget. Det innebär inte att myndigheten tagit ställning i sakfrågan eller till handlingarna i ärendet.

Teknik och serviceförvaltningens kommentar:

Noteras.

5. Kommuninvånare 1

Med vatten utan anmärkning, med sluten tank och utan några problem med avrinning från fastigheten, så vill jag inte ha kommunalt vatten och avlopp.

Teknik och serviceförvaltningens kommentar:

De klusterområden som identifierats och klassats som VA-utbyggnadsområden är inte att likställa med avgränsning av allmänt verksamhetsområde. Detta avgörs i senare skede.

6. Kommuninvånare 2

Vi anser att vi inte behöver samt vill inte ha något kommunalt vatten hos oss. Då vi inte har något problem med vattnet. Så denna vattenplan är något vi är emot.

Teknik och serviceförvaltningens kommentar:

De klusterområden som identifierats och klassats som VA-utbyggnadsområden är inte att likställa med avgränsning av allmänt verksamhetsområde. Detta avgörs i senare skede.

MEDVERKANDE

Granskningshandlingen har tagits fram av teknik och serviceförvaltningen, Bollebygds kommun genom My Nilsson, enhetschef VA-/gata.

Behovsutredning dricks- och spillvatten

Fjällastorp, Bollebygds kommun

Sweco Sverige AB
Uppdrag
Uppdragsnummer
Kund
Upprättad av
Datum
Dokumentreferens

556767-9849
VA_dagvattenplan_Bollebygd
30023869
Bollebygds kommun
Karin Heimdal
2024-10-04
Behovsutredning VA Fjällastorp 2024-10-07_utskick

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	5
1 Bakgrund och syfte.....	6
1.1 Underlag.....	8
1.2 Utredningsområdet.....	8
2 Befintliga förhållanden.....	9
2.1 Markägarskap.....	9
2.2 Hydrogeologi.....	9
2.3 Topografi och avrinning.....	12
2.4 Befintlig bebyggelsestäthet.....	14
2.5 Recipient.....	15
2.5.1 Miljö kvalitetsnormer (MKN).....	15
2.5.2 Status i recipient.....	15
2.5.3 Vattenskyddsområde Backa.....	15
2.6 Dricksvatten.....	16
2.7 Spillvatten.....	17
3 Fysisk planering.....	17
3.1 Natur, miljö och kultur.....	17
3.2 Översiktsplan (ÖP).....	18
3.3 Detaljplan.....	19
4 Beskrivning av metod.....	21
4.1 Dricksvatten.....	21
4.2 Spillvatten.....	21
5 Bedömning av behov av verksamhetsområde för dricks-, och spillvatten.....	22
5.1 Dricksvatten.....	22
5.2 Spillvatten.....	23
5.2.1 Miljöskydd.....	23
5.2.2 Delområde A - hälsoskydd.....	23
5.2.3 Delområde B – hälsoskydd.....	24
5.2.4 Delområde C – hälsoskydd.....	25
5.2.5 Delområde D – hälsoskydd.....	26
5.2.6 Delområde E – hälsoskydd.....	27
5.2.7 Delområde F – hälsoskydd.....	28
5.2.8 Sammanfattande bedömning spillvatten.....	29
6 Slutsats.....	31
7 Referenser.....	32

Sammanfattning

Föreliggande utredning syftar till att bedöma om det finns ett kommunalt ansvar för VA-försörjningen inom VA-utbyggnadsområdet Fjällastorp. Området har pekats ut som VA-utbyggnadsområde i Bollebygds kommuns förslag till vattentjänstplan.

I Bollebygds vattentjänstplan har utbyggnadsområden identifierats där det på ett översiktligt plan har bedömts finnas ett kommunalt ansvar för dricks- och spillvatten sett till de två kriterierna sammanhållen bebyggelse och behov för människors hälsa eller miljön. Vid årsskiftet 2023 tillkom ett stycke i 6 § lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV) som anger att det vid bedömningen av behovet ska tas särskild hänsyn till förutsättningarna att tillgodose behovet av en vattentjänst genom en enskild anläggning som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön. Föreliggande utredning syftar till att utreda huruvida ett behov av verksamhetsområde för spill- och dricksvatten fortfarande bedöms finnas.

Utredningen är uppdelad i två delar.

Del 1, Områdesbeskrivning, syftar till att kartlägga nuvarande situation och områdets förutsättningar att långsiktigt ha en godtagbar enskild VA-försörjning.

Del 2, Behov av allmänna vattentjänster, syftar till att bedöma om det finns ett behov utifrån §6 LAV att inrätta verksamhetsområde för dricksvatten och spillvatten i området.

Försörjning av dricksvatten och bortledning av spillvatten bedöms kunna tillgodoses på ett tillfredställande sätt inom utredningsområdet. Utredningens slutsatser är att utredningsområdet bedöms ha förutsättningar att uppnå godtagbara lösningar för dricks- och spillvatten men att det på sikt kan uppkomma ett behov av allmänna vattentjänster för dricksvatten och spillvatten om ytterligare exploatering sker i området.

Utredningsområdet bedöms inte vara i behov av allmänt dricks- och spillvatten och därför bör det ej inkluderas i verksamhetsområde för dessa vattentjänster. Delar av utredningsområdet ligger dock inom det i översiktsplanen utpekade utvecklingsområdet för Fjällastorp och kan därför i framtiden ha ett behov av en förändrad VA-struktur. Vid en eventuell utbyggnad av kommunalt dricks- och spillvatten i Fjällastorp bör detta beaktas innan slutgiltig avgränsning av verksamhetsområde beslutas. Området föreslås därför klassificeras som ett bevakningsområde.

1 Bakgrund och syfte

Bollebygds kommun har i sin vattentjänstplan identifierat Fjällastorp som ett VA-utbyggnadsområde och bedömt att det föreligger ett behov av en förändrad VA-situation. Bollebygds kommun har gett Sweco i uppdrag att göra en utredning och bedömning om VA-utbyggnadsområdet Fjällastorp i Bollebygds kommuns förslag till vattentjänstplan uppfyller de kriterier som finns för att omfattas av verksamhetsområde för VA.

Denna rapport syftar till att utreda vilka fastigheter som eventuellt är i behov av en förändrad VA-situation och avgränsa vilka fastigheter som i så fall bör införlivas i verksamhetsområde för dricksvatten och spillvatten. Området som utreds kommer benämnas som utredningsområde. Figur 1 visar områdets geografiska avgränsning.

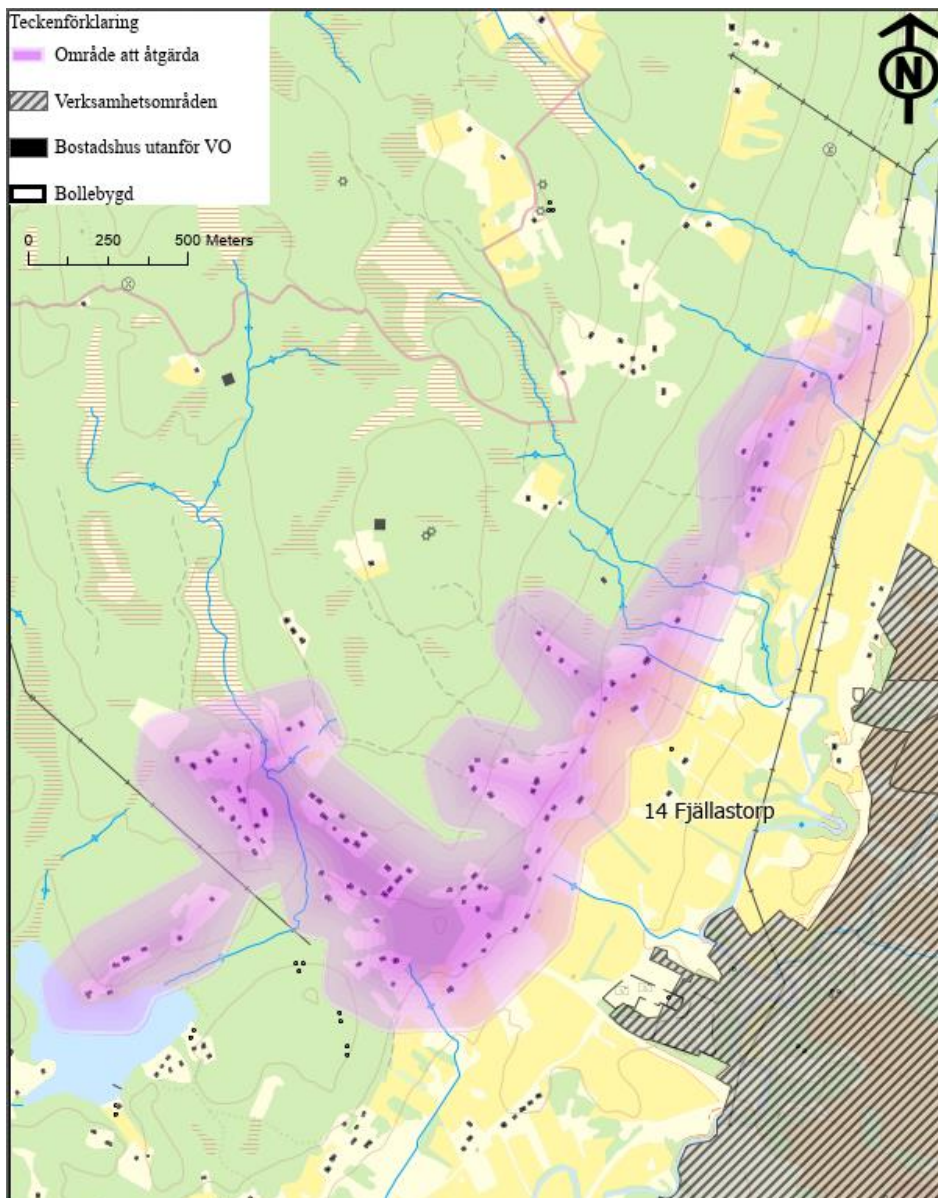
Utredningen utgår från kriterierna enligt § 6 lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster, LAV. Lagtexten lyder:

"Om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, ska kommunen

1. bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas, och

2. se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän va-anläggning.

Vid bedömningen av behovet enligt första stycket ska särskild hänsyn tas till förutsättningarna att tillgodose behovet av en vattentjänst genom en enskild anläggning som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön".

Figur 1 Karta som visar avgränsning av utredningsområdet som är markerat med lila (Bollebygds kommun, 2024)

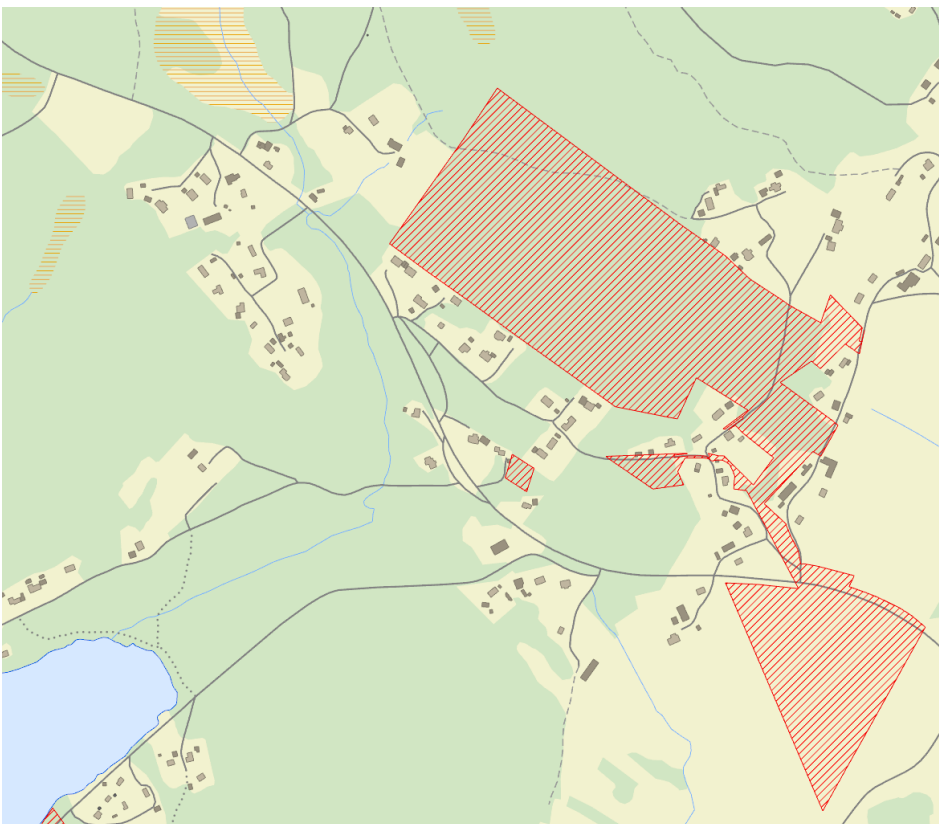
Behovsutredningen ska göras utifrån ett långsiktigt hållbart perspektiv. VA-huvudmannen är inte skyldig att utreda varje enskild fastighets förhållanden. Däremot ska utgångspunkten vara fastigheternas behov samtidigt som hänsyn tas till omgivande bebyggelse och utredningsområdets karaktär. Om utredningsområdet i stort bedöms ha ett behov så finns enligt praxis en presumtion att även den enskilda fastigheten kan anses ha ett behov (Svenskt Vatten, 2019).

Del 1 Områdesbeskrivning

2 Befintliga förhållanden

2.1 Markägarskap

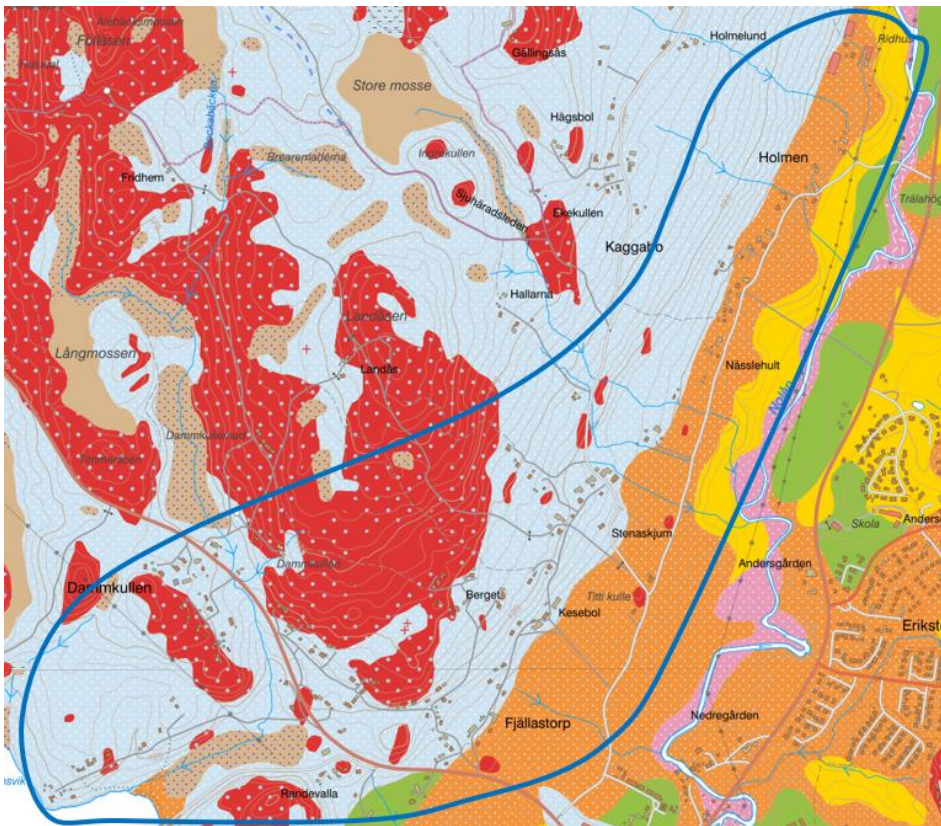
Kommunen har ett stort markinnehav inom och i direkt anslutning till utredningsområdet.. Kommunal mark redovisas med rödskrafferad markering nedan. Resterande fastigheter är enskilda och ägs av privatpersoner

Figur 3. Kommunägd mark markerad med röd skraffering (Bollebygds kommun, 2024).

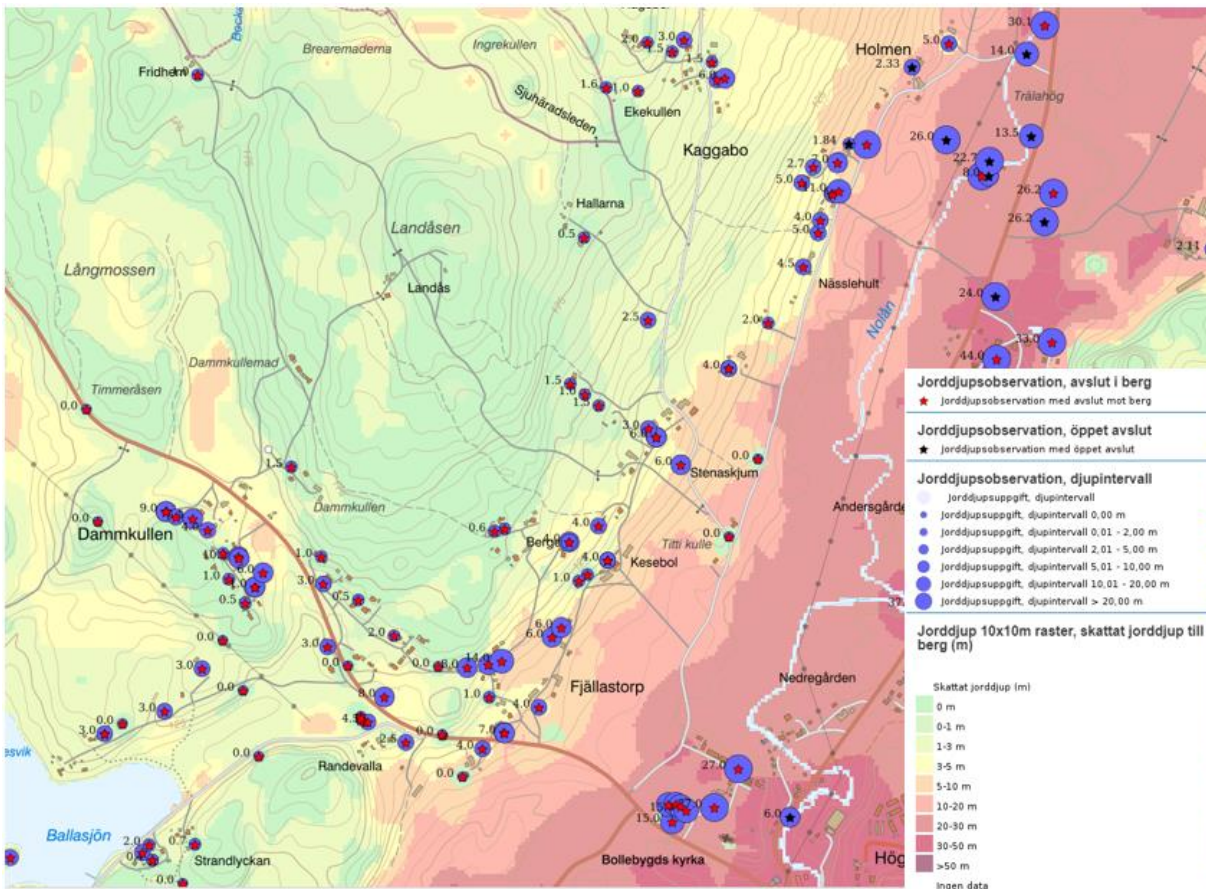
2.2 Hydrogeologi

Enligt SGU:s jordartskarta består det aktuella utredningsområdet av varierande jordarter. Längs Nolåns dalgång ligger bostäderna främst på sandig morän med inslag av postglacial sand vilket är jordarter med generellt goda förutsättningar till infiltration. I nordost samt på västra sidan av Hindåsvägen ligger flertalet bostäder på sandig morän, men vissa även på urberg, vilket ger sämre förutsättningar till infiltration, se Figur 4.

Figur 4. Karta som redovisar jordarter inom utredningsområdet som är inringat med blått streck (SGU, 2024).

Jorddjupet redovisas i Figur 5 där det framkommer att jorddjupet varierar i området och sammanfaller till stor del med jordartskartan där områden som består av berg har ett lägre jorddjup och sämre möjlighet till infiltration än områden med en jordart som medger infiltration.

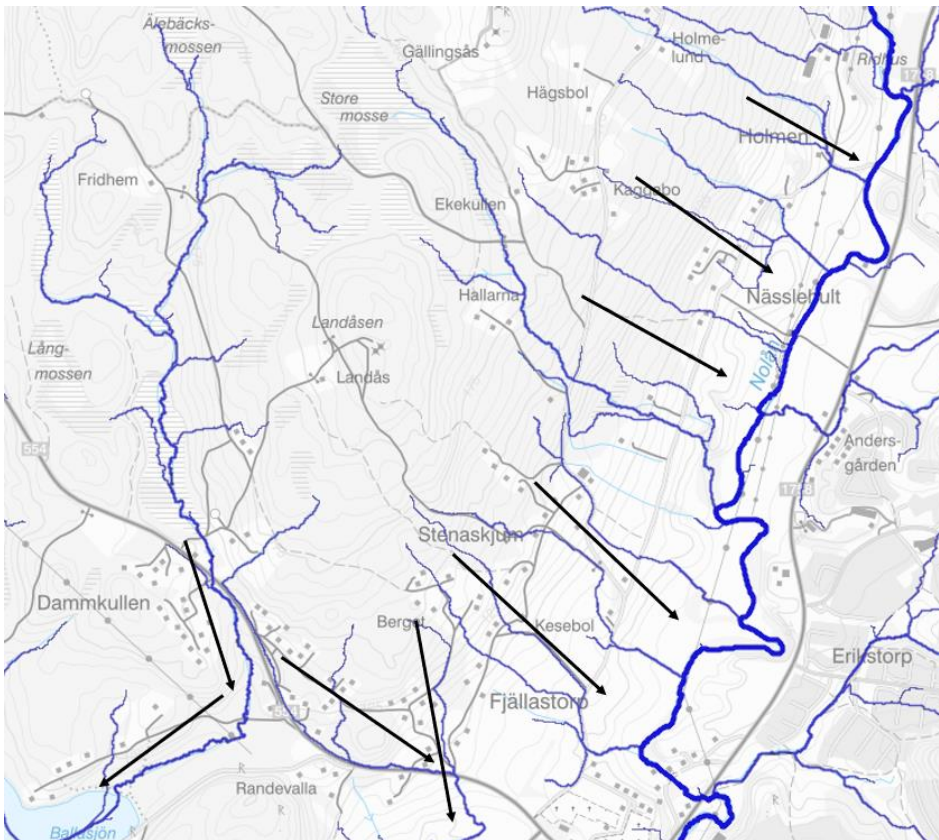
Figur 5. Karta som redovisar jorddjup i området (SGU, 2024).

Enligt SGU's brunnregister har ett flertal fastigheter registrerat grundvattennivån då de har borrarat brunnar, se Figur 6. Grundvattenobservationerna varierar mellan -0 och 30 meter under markytan (SGU, 2024).

Fördelningen mellan delområdena är:

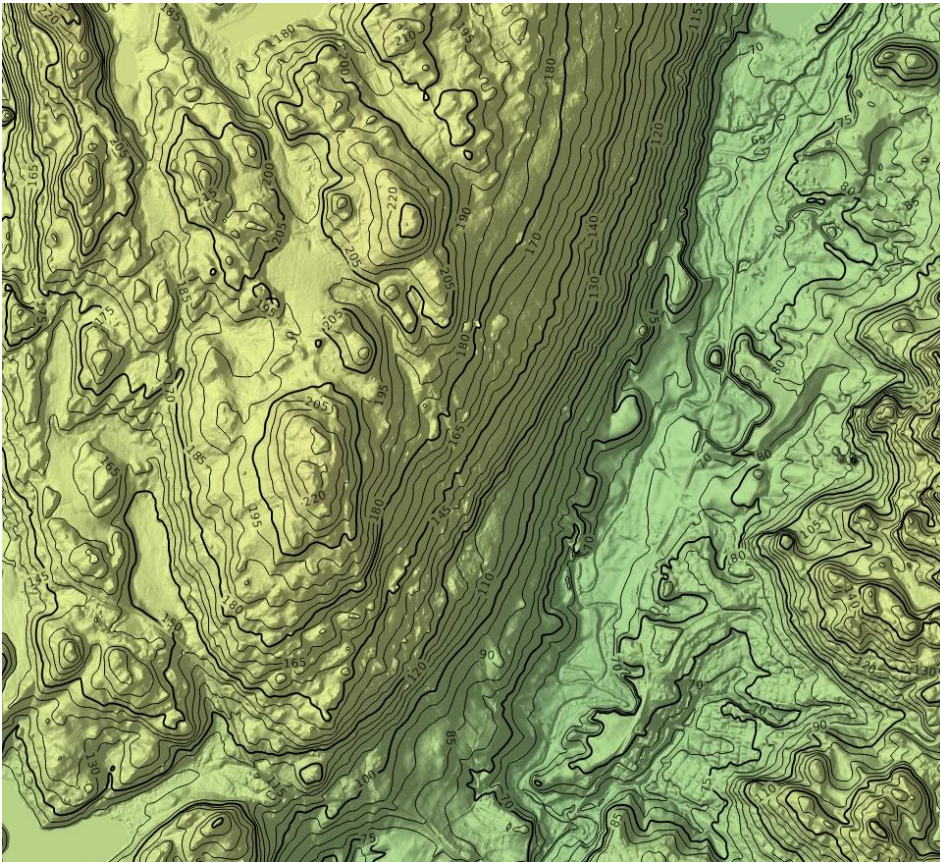
- Delområde A: 7,5–20 m
- Delområde B: 1,5–18 m
- Delområde C: -0-25 m
- Delområde D: 1–30 m
- Delområde E: -0-16 m
- Delområde F: 1–20 m

Det är viktigt att notera att dessa mätningar baseras på en mätning vid installation och är därmed inte verifierade över tid. Det har inte varit möjligt baserat på tillgängligt underlag att bedöma grundvattennivån inom utredningsområdet.

Figur 7 Blå stråk markerar avrinningen som förtydligas med svarta pilarna som visar flödesriktningen (Scalgo, 2024).

Utredningsområdet är kuperat och sluttar i östlig riktning ned mot den lägsta nivån som utgörs av Nolån. Det högst belägna huset återfinns i områdets västra del och ligger på ca 165 m.ö.h. Områdets lägsta belägna bostadshus återfinns i områdets norra del och ligger på ca 70 m.ö.h. Nolåns som utgör lägsta nivå ligger på ca 61 m.ö.h. Ballasjön som är recipient för fastigheterna längst västerut har en nivå på ca 119 m.ö.h. I Figur 8 visas områdets topografi.

Figur 8 Utredningsområdets topografi (Scalگو, 2024)

2.4 Befintlig bebyggelseätthet

Bostäderna inom utredningsområdet ligger inom ett område som Bollebygds kommun tidigare bedömt ligga tillräckligt tätt för att utgöra en sammanhållen bebyggelsegrupp i samband med avgränsning av behov för allmänna dricks- och spillvattentjänster. Denna bedömning baseras på en GIS-analys i samband med framtagande av Bollebygd kommuns vattentjänstplan och baseras på att områden med minst 20–30 hus med ett maximalt avstånd om 200 meter ingår i analysen. Antal bostäder som bör ligga till grund nämns i den s.k.

Karnovkommentaren som skrivits av Jörgen Qviström. Där står följande. "Enligt praxis behövs det åtminstone en något så när samlad bebyggelse av 20–30 fastigheter som underlag för en allmän va-anläggning, jfr prop. 1955:121 s. 61. Skyldighet att bygga ut en befintlig eller planerad sådan anläggning kan dock föreligga för betydligt färre fastigheter, ibland till och med för enstaka fastigheter". Rörande avstånd mellan hus har i praxis 300 meter varit ett för långt avstånd för att anses ingå i ett större sammanhang medan 150–200 meter i ett annat fall har varit applicerbart.

2.5 Recipient

I följande avsnitt beskrivs miljö kvalitetsnormens juridiska grund, recipientens status och bedömt reningsbehov av spillvatten. Viss del av utredningsområdet ligger inom sekundär skyddszone för grundvattentäkten Backa.

2.5.1 Miljö kvalitetsnormer (MKN)

Miljö kvalitetsnormer för vattenförekomster fastställs med stöd av 5 kap. miljöbalken, enligt vattenförvaltningsförordningen och Havs- och vattenmyndighetens föreskrift HVMFS 2019:25. Miljö kvalitetsnormerna beskriver den önskade vattenkvaliteten för en vattenförekomst och tidpunkten för när den senast ska uppnås. Målet är att minst god status ska uppnås i samtliga vattenförekomster. Tillståndet i vattenförekomsterna ska inte försämrats, det så kallade icke-försämringskravet (SFS 2015:516).

2.5.2 Status i recipient

Avrinningen sker till vattenförekomsten Nolån (från mynningen i Storån till Bua / Gisselåns inflöde WA14571200) som är drygt 12 km lång. Enligt förvaltningscykel 3 har vattenförekomsten otillfredsställande ekologisk status. Kvalitetsfaktorerna fisk och påväxt-kiselalger är utslagsgivande för bedömningen. En trolig orsak är att fiskar inte kan vandra naturligt i vattensystemet.

Enligt VISS kan recipienten för området, Nolån, vara habitat för flodpärlmussla (Länsstyrelsen, 2024). Påverkan från spillvatten skulle därmed kunna vara en miljörisk.

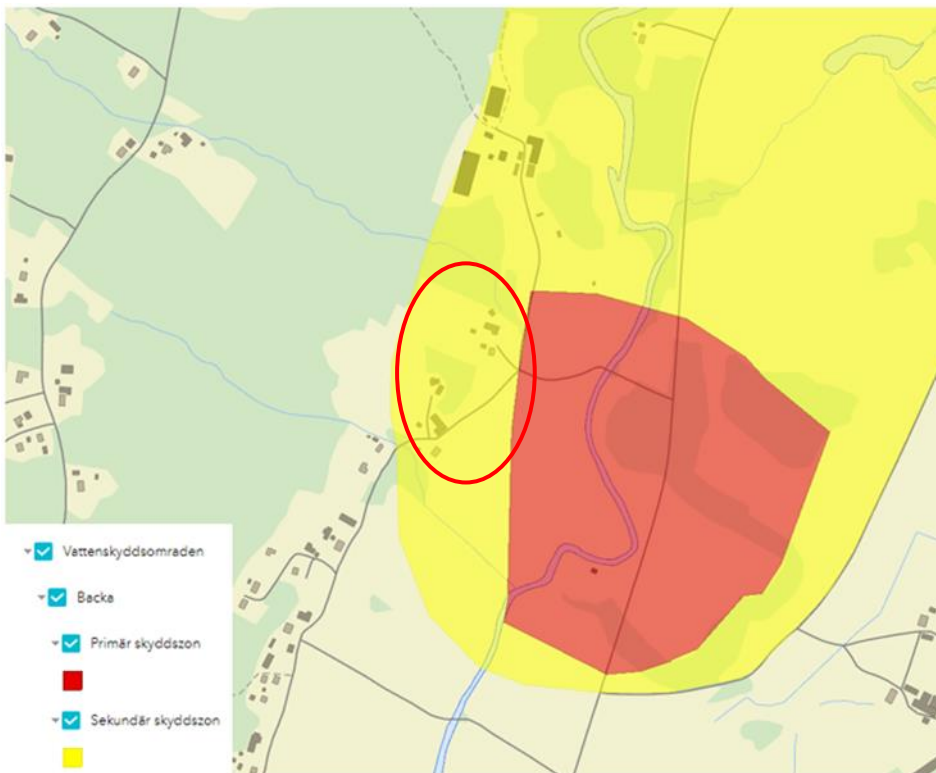
Kemisk status uppnår ej god med avseende på kvicksilver och bromerade difenyletrar (PBDE). Kvicksilver och PBDE är undantagna i form av mindre strängt krav då det bedöms tekniskt omöjligt att sänka halterna till de nivåer som motsvarar god kemisk status. (Länsstyrelsen, 2024)

En mindre del av utredningsområdet avleds till vattenförekomsten Ballasjön (WA18718612) som utgörs av övrigt vatten och finns inte klassat i VISS.

2.5.3 Vattenskyddsområde Backa

En del av bebyggelsen i delområde E ligger inom sekundär skyddszone för vattenskyddsområdet Backa, se Figur 9. Skyddsföreskrifterna har utformats med vattentäktens nutida och framtida skyddsbehov i fokus. Syftet med att inrätta ett vattenskyddsområde är att ge vattenförekomsten vid Backa ett tillräckligt gott skydd så att råvattentillgången säkras i ett långsiktigt perspektiv.

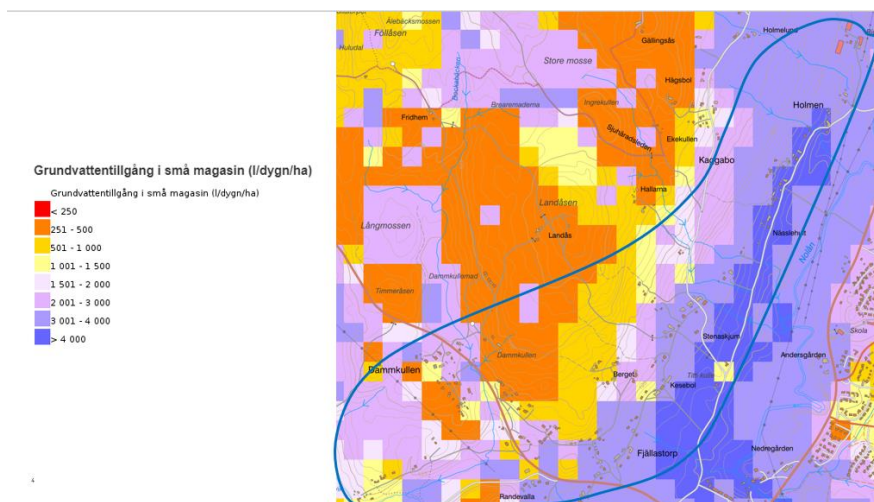
Inom sekundär skyddszone krävs tillstånd för installation av ny enskild avloppsanläggning för hushållspillvatten eller annat avloppsvatten. Tillstånd krävs även för anläggande av brunn för enskild vattenförsörjning inom sekundär skyddszone.

Figur 9. Utbredning av primär och sekundär skyddszon för vattenskyddsområdet Backa inom utredningsområdet. Bostäder inom utredningsområdet har markerats med röd cirkel (Bollebygds kommun, 2024).

2.6 Dricksvatten

Bostadsfastigheterna inom utredningsområdet har enskild dricksvattenförsörjning. Enligt SGU:s kartvisare *Grundvattentillgång i små magasin* finns det gott om grundvatten i de östra delarna av utredningsområdet. I sydväst är grundvattentillgången lägre och vissa fastigheter är belägna inom ett område som bedöms ha mellan 251-500 l/dygn/ha, se Figur 10

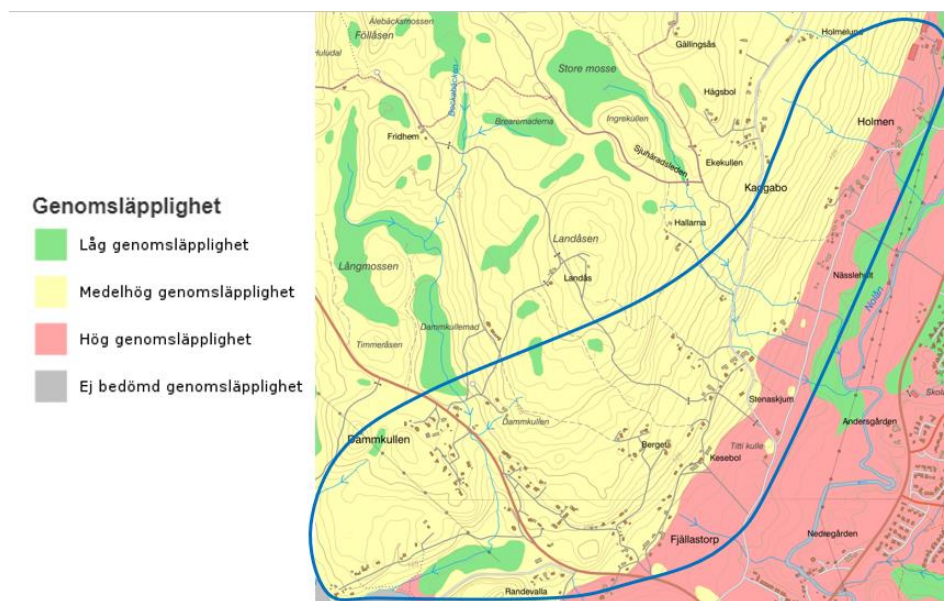

Figur 10 Tillgång till grundvatten enligt SGU:s kartjänst Grundvattentillgång i små magasin (SGU, Grundvattentillgång, 2024)

Enligt SGU:s brunnarsarkiv finns det 65 inrapporterade brunnar inom utredningsområdet, varav 36 är dricksvattenbrunnar. Uppmätt vattentillgång vid anläggningstillfället varierar mellan 50 000 och 50 l/h. Medelvärdet uppgår till drygt 6 500 l/h (SGU, 2024).

2.7 Spillvatten

Alla bostadsfastigheter inom utredningsområdet har enskilda avlopp. En mindre andel enskilda avlopp är gemensamma för flera fastigheter. Stora delar av området har goda förutsättningar att infiltrera spillvatten. Enligt SGU är genomsläppligheten medelhög till hög, se Figur 11.

Figur 11 Karta över markens genomsläpplighet (SGU, 2024)

Inom utredningsområdet finns det flera avrinningsområden. Risken för potentiell påverkan av spillvatten till närliggande dricksvattentäkter redovisas per delområde. En bedömning av riskerna inom respektive delområde redovisas under kapitel 5.2. Bedömningen utgår från hur tätbebyggt det är inom området samt hur de naturgivna förutsättningarna ser ut gällande avrinning och infiltrationsmöjligheter.

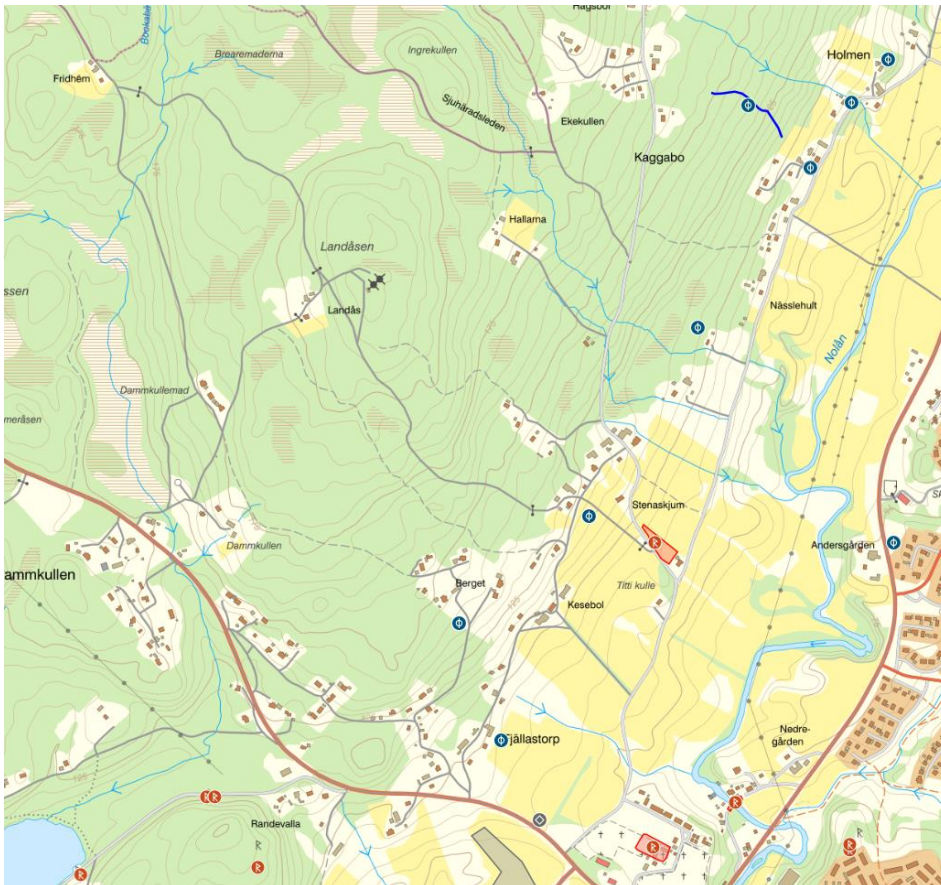
3 Fysisk planering

3.1 Natur, miljö och kultur

Inom utredningsområdet finns inga skyddade områden registrerade i naturvårdsverkets kartportal *Skyddad natur* (Naturvårdsverket, 2024).

I fornlämningsregistret *FornSök* (Riksantikvarieämbetet, 2024) finns ett antal fornlämningar registrerade. Dessa består av en möjlig fornlämning, åtta stycken

övriga kulturhistoriska lämningar samt en boplatsoförlämnning utmärkt med rött i Figur 12.

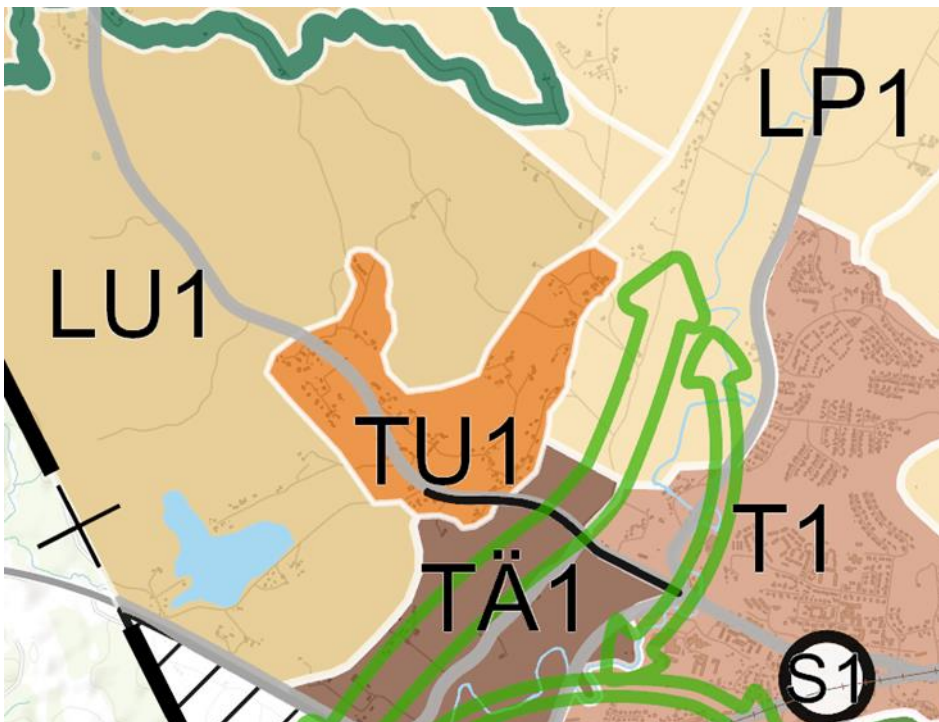
Figur 12. Fornlämningar inom utredningsområdet (Riksantikvarieämbetet, 2024).

3.2 Översiktsplan (ÖP)

En översiktsplan är en vägledande strategisk plan som redovisar användning av mark- och vattenområden. Enligt kommunens översiktsplan ligger utredningsområdet i tre olika klassningar i översiktsplanen, se Figur 13 (Bollebygds kommun , 2021):

- LP1 utgörs av Nolåns dalgång och klassas som ett landsbygdsområde där ny bebyggelse generellt sett ska undvikas. Enbart mindre enstaka tillägg kan accepteras, och då med stor respekt till landskapet och den historiska bebyggelsestrukturen och karaktären.
- LU1 som klassas som ett landsbygdsområde med höglänt terräng med berg och skog. I detta område kan en medveten utformning av ny bebyggelse bidra till effektivare vägar för skogsbruket, ökad tillgänglighet för friluftslivet och en ökad biologisk mångfald av djur och växter. Det förutsätter att ny bebyggelse placeras så att den inte skapar barriäreffekter för skogsbruk eller i direkt anslutning till skogsområden för närrökreation.

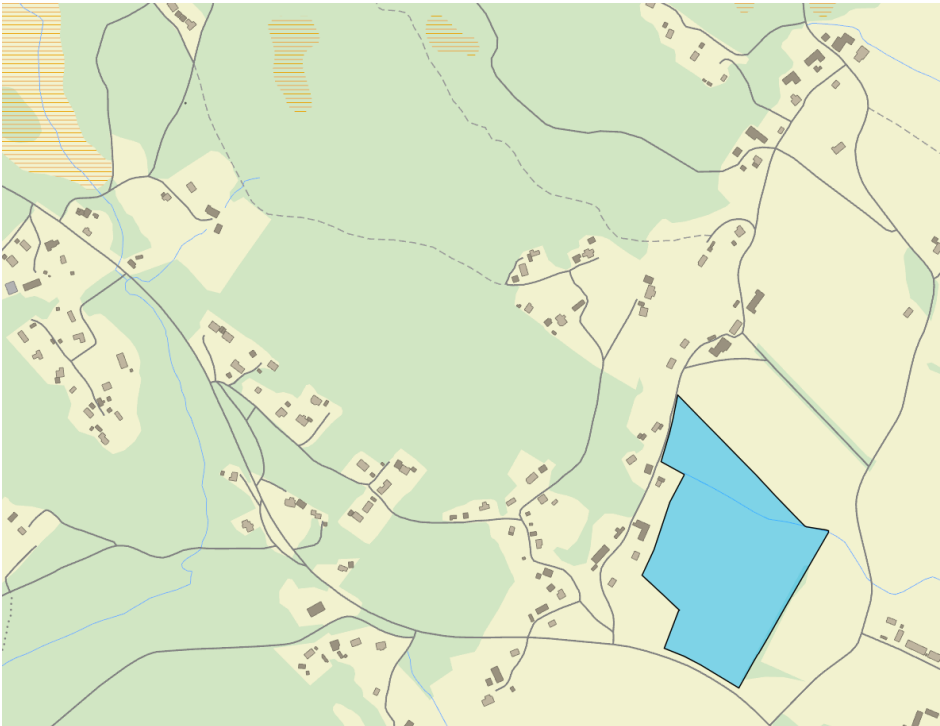
- TU1 Fjällastorp pekas ut som ett tätortsområde som en förlängning av utbyggnaden i Kullaområdet. Översiktsplanen föreslår en utbyggnad av Fjällastorp vilket ligger i randzonen till Bollebygds tätort, cirka 1 kilometer väster om tätorten. Området är inte planlagt men det finns ett högt bebyggelsestryck i området. Innan ytterligare byggnation kan ske i området ska ett planprogram tas fram och ett helhetsgrepp tas över området som ska; beskriva förutsättningarna, ange riktlinjer samt fungera som underlag för eventuella framtida detaljplaner i området. Programmet ska fokusera på vilken markanvändning som kan tänkas planeras inom området, med fokus på bebyggelse, gång- och cykelvägar, gatunät, VA, och om det finns områden som ej bör bebyggas. En tidig bedömning är att området kan rymma cirka 400 bostäder ytterligare.

Figur 13. Markanvändningskarta Bollebygds kommuns ÖP (Bollebygds kommun , 2021).

3.3 Detaljplan

Det finns ingen detaljplan inom utredningsområdet. I angränsning till utredningsområdet pågår detaljplaneläggning i syfte att möjliggöra byggrätter för 130-170 bostäder, se Figur 14. Planarbetet är pågående och planen befinner sig i samrådsskedet (Bollebygds kommun , 2024). Utbyggnad av dessa detaljplaner kan innebära en påverkan på dricks- och spillvattenhanteringen inom utredningsområdet.

Figur 14. Område under detaljplanläggning markeras med blå yta (Bollebygds kommun , 2024).

DEL 2 Behov av allmänna vattentjänster

4 Beskrivning av metod

För att ett område ska vara aktuellt för verksamhetsområde för vatten eller avlopp ska det uppfylla kriterierna Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster, LAV, 6 §. I 6 § LAV står det att

” Om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, ska kommunen

1. bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas, och

2. se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän va-anläggning.

Vid bedömningen av behovet enligt första stycket ska särskild hänsyn tas till förutsättningarna att tillgodose behovet av en vattentjänst genom en enskild anläggning som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön”.

4.1 Dricksvatten

För bedömning av möjlighet till enskild vattenförsörjning via egen brunn har skrivbordstudie genomförts utifrån öppna data. Jordarts- och grundvattenförhållanden har studerats via SGU's öppna data. I synnerhet har SGU's kartmaterial för grundvattentillgång i små magasin och tillhörande rapport (SGU-rapport 2021:08) legat till grund för bedömning, samt SGUs brunnsarkiv.

Som utgångspunkt för bedömningen av påverkan på dricksvattentäkter från spillvattenutsläpp har Havs- och vattenmyndighetens rekommendationer på skyddsavstånd för markbaserade små avlopp använts (Havs- och Vattenmyndigheten, 2024).

Eftersom underlaget är generellt ger metoden en uppskattning av möjligheten till enskild vattenförsörjning via grundvatten med avseende på kapacitet. Möjligheterna har studerats utifrån de geohydrologiska förutsättningarna på en övergripande nivå och inga platsspecifika hydrauliska tester har genomförts och ingen annan brunnspecifik information har funnits tillgänglig.

4.2 Spillvatten

Bedömningen av spillvattnets påverkan på recipient har utgått ifrån vad berörda recipienter tål utifrån Havs- och Vattenmyndighetens föreskrifter för bedömning av ytvattenstatus (HVMFS 2019:25) samt utifrån recipienternas karaktär och nuvarande biologiska funktioner.

För att få en uppfattning av hur avrinningen sker i området har Scalgo Live använts. Scalgo Live är ett program som utifrån topografin i ett område visar vattnets rinnvägar vid ett regn. Resultatet från Scalgo har använts för att ge en bild över spillvattenutsläppens förväntade rinnvägar. Scalgo baseras enbart på ett områdes topografi och tar inte hänsyn till jordlagrens mäktighet, genomsläpplighet eller sprickzoner i berggrunden. Det finns därför stora osäkerheter kring hur spillvattnet faktiskt avrinner vilket behöver undersökas ytterligare i samband med tillståndsgivning enligt miljöbalken.

5 Bedömning av behov av verksamhetsområde för dricks-, och spillvatten

VA-utredningsområdet har delats in i delområden utifrån avrinning, se Figur 15. Bedömning av behov av verksamhetsområde görs för respektive delområde i syfte att avgränsa och prioritera utbyggnad av kommunalt VA till de områden som har störst behov.

Figur 15. Indelning av delområden enligt avrinningsområde och fysiskt sammanhang.

5.1 Dricksvatten

Eftersom tillgången till grundvatten generellt är god inom utredningsområdet görs ingen bedömning för respektive delområde. Enligt vad som redovisas i avsnitt 2.6 så finns det 65 inrapporterade brunnar i SGU:s brunnarkiv. Bedömd kapacitet i brunnarna varierar stort men är generellt god med ett medelvärde om 6 500 l/h. Möjligt kontinuerligt uttag kan antas vara lägre än den i brunnarkivet redovisade kortvariga kapaciteten, men den uppmätta kapaciteten vid anläggningstillfället ger ändå en fingervisning om storleksordningen på uttagsmöjligheterna.

Högt räknat är vattenbehovet för en bostadsfastighet 800 l/dygn vilket motsvarar ett behov av 0,009 l/s över dygnet. För att klara toppar mm så kan behovet dubblas vilket innebär ett behov av ca 0,018 l/s. Medelvärdet för områdets brunnar är 1,8 l/s och ligger alltså högt över behovet. I och med att de grundvattenrelaterade egenskaperna hos urberg generellt är mycket heterogena, finns dock alltid risk att enskilda brunnar kan erhålla låg kapacitet.

Med hänsyn till hydrogeologiska förutsättningar på platsen (hög genomsläpplighet) i kombination med tät bebyggelse så kan risk för påverkan på vattenkvaliteten i enskilda brunnar till följd utsläpp från avlopp ej uteslutas. För att utesluta påverkan rekommenderas att dricksvattnet i områden med förhöjd risk provtas. En bedömning av spillvattenhanteringens påverkan på dricksvattenbrunnar redovisas per delområde under avsnitt 5.2.

5.2 Spillvatten

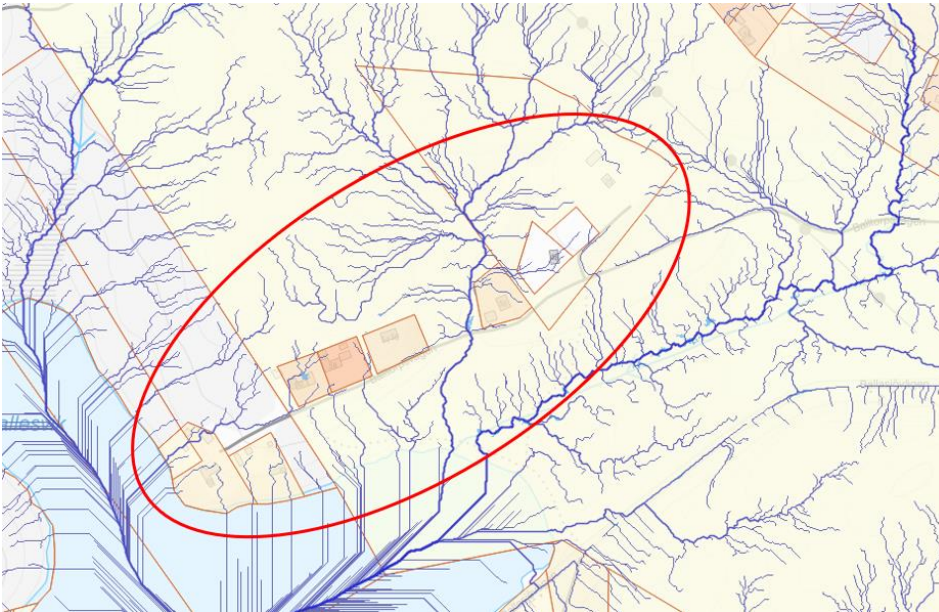
5.2.1 Miljöskydd

Områdets recipient Nolån bedöms enligt VISS inte vara påverkad av utsläpp från enskilda avlopp. Recipienten Ballasjön är inte klassad i VISS men bedöms inte påverkas av de enskilda avloppen inom utredningsområdet. Bedömningen är därför att det inte finns väsentliga skäl ur miljöskyddssynpunkt att förändra nuvarande spillvattenhantering.

5.2.2 Delområde A - hälsoskydd

Delområde A omfattar 7 bostadshus, se Figur 16. Delområdet ligger avskilt från övrig bebyggelse och de flesta fastigheterna har avrinning mot naturmark innan det når recipienten Ballasjön. Det finns någon enstaka fastighet där spillvattenutsläpp kan påverka närliggande fastighet. Bedömningen är dock att området har de naturgivna förutsättningarna att fortsatt ha en godtagbar enskild spillvattenförsörjning och att eventuella risker kan hanteras i samband med tillsyn och tillståndsgivning enligt miljöbalken.

Sammantaget innebär det att bedömningen blir att fastigheterna inom delområde A inte rekommenderas att införlivas i kommunalt verksamhetsområde för spillvatten.

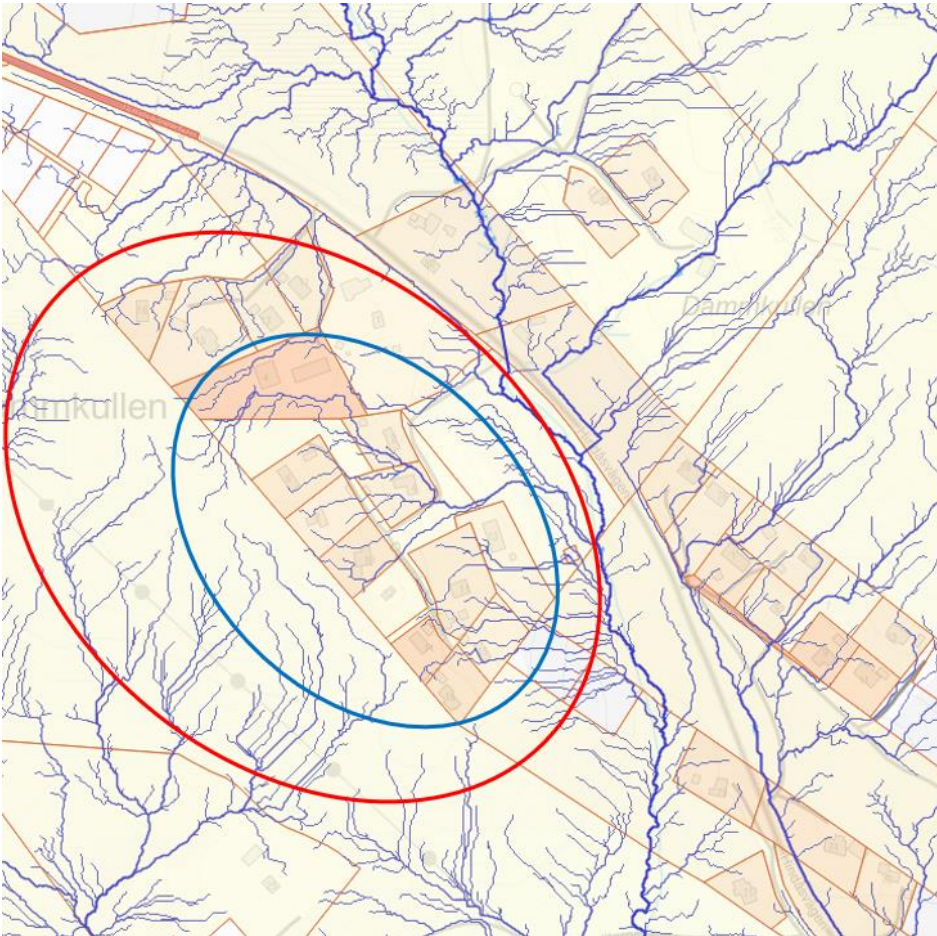

Figur 16 Delområde A. Röd ring visar delområdet (Scalgo, 2024).

5.2.3 Delområde B – hälsoskydd

Delområde B består av 15 bostadshus, se Figur 17. Området är relativt tätbebyggt och har en topografi som gör att det i delar av området bedöms finnas en förhöjd risk för att spillvattenhanteringen kan påverka närliggande dricksvattenbrunnar. Delar av bebyggelsen bedöms ha vissa utmaningar med att hitta lämplig utsläppspunkt inom den egna fastigheten, dessa markeras med blå ring i Figur 17. Antalet bostäder inom detta område bedöms dock understiga det antal som i praxis och förarbeten bör anses utgöra samlad bebyggelse. Det bedöms således inte finnas ett behov av allmänna vattentjänster i området. Vidare bedöms det finnas goda möjligheter för en gemensam lösning för dessa fastigheter.

Sammantaget innebär det att bedömningen blir att fastigheterna inom delområde B inte rekommenderas att införlivas i kommunalt verksamhetsområde för spillvatten.

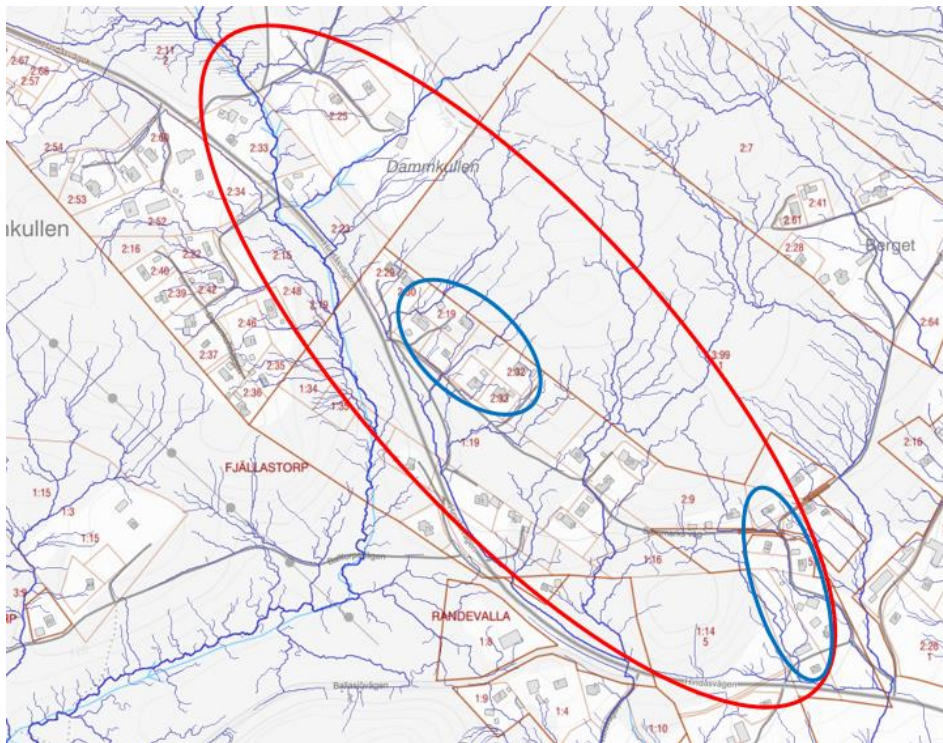

Figur 17. Delområde B. Röd ring visar delområdet. Blå ring markerar område där det bedöms finnas risk för att spillvattenhanteringen påverkar närliggande dricksvattenbrunnar (Scalgo, 2024).

5.2.4 Delområde C – hälsoskydd

Delområde C omfattar 26 bostadshus, se Figur 18. Området är relativt tätbebyggt och topografin medför att det inom delar av området bedöms finnas förhöjd risk för att spillvattenhanteringen kan påverka närliggande dricksvattenbrunnar. Delar av bebyggelsen bedöms ha vissa utmaningar med att hitta lämplig utsläppspunkt inom den egna fastigheten. Dessa riskområden är markerade med blåa ringar i Figur 18. Risken för kontaminering är bedömd utifrån avrinningsområden. För att utreda om ett faktiskt behov föreligger rekommenderas provtagning av dricksvattnet inom delområdet. Det kan därmed med säkerhet inte konstateras föreligga någon olägenhet för människors hälsa. Området i stort bedöms ha goda förutsättningar för enskilda avloppsanläggningar varpå det bedöms finnas goda möjligheter för en gemensam lösning för fastigheter där det kan finnas svårighet att lösa lämplig utsläppspunkt inom den egna fastigheten.

Sammantaget innebär det att bedömningen blir att fastigheterna inom delområde C inte rekommenderas att införlivas i kommunalt verksamhetsområde för spillvatten.

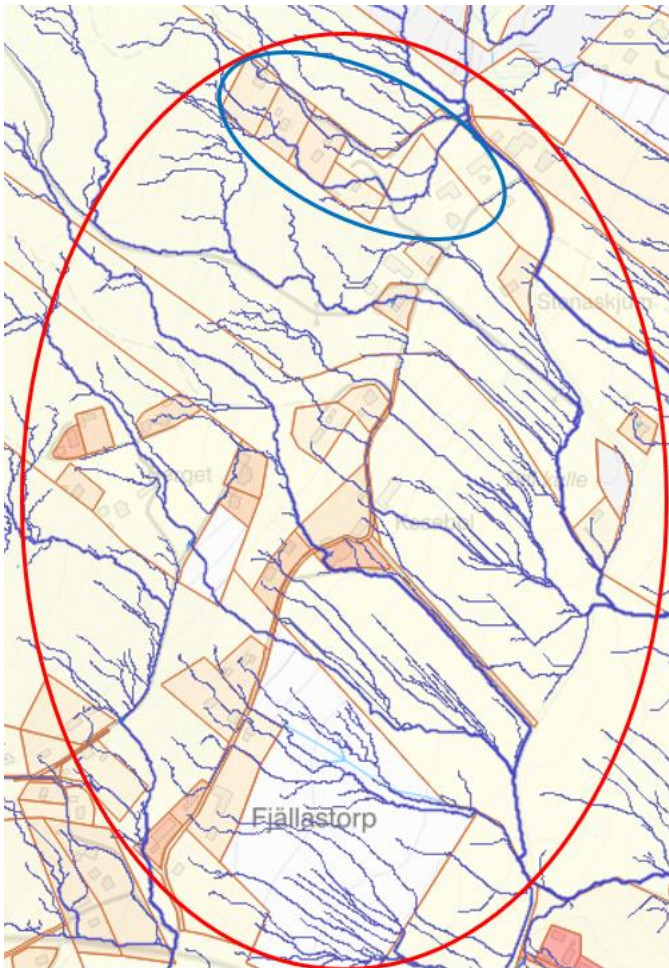

Figur 18. Delområde C. Röd ring visar delområdet. Blåa ringar markerar områden där det bedöms finnas risk för att spillvattenhanteringen påverkar närliggande vattentäkter. (Scalgo, 2024).

5.2.5 Delområde D – hälsoskydd

Delområde D omfattar 32 bostadshus, se Figur 19. Området har en relativt spridd bebyggelse där de allra flesta fastigheter bedöms kunna ha en godtagbar spillvattenhantering utan större risk för påverkan på närliggande dricksvattentäkter. I norra delen finns det dock ett område där det utifrån topografi och avrinning bedöms finnas en risk för att spillvattenhanteringen kan påverka dricksvattenbrunnar negativt, se Figur 19. Av inkommit underlag framgår det att tre av dessa har en gemensam avloppsanläggning vilket minskar risken för kontaminering. De berörda fastigheterna är relativt nybyggda vilket innebär att de har nya avloppsanläggningar som är bedömda och godkända utifrån nu gällande krav i lagstiftningen. Enligt tillståndshandlingar för bygglov och enskilt avlopp framgår att de tre nybyggda husen erhöll avloppstillstånd 2018-03-13. Enligt beslutet har varje bostadshus ett enskilt minireningsverk som leds till en gemensam tät markbädd innan utsläpp. Markbädden innebär att avloppsanläggningarna uppfyller kraven på hög hälsoskyddsnivå för att minska risken för påverkan på nedströms liggande vattentäkter. Avloppstillståndet var också förenat med ett villkor om att under en treårsperiod efter att anläggningen tagits i bruk genomföra provtagning av utgående avloppsvatten. Enligt uppgift från Bollebygds bygg- och miljöförvaltning har provtagning genomförts fram till maj 2023. Provtagning visade att utgående vatten var tjänligt avseende de analyserade parametrarna E.coli (<10 CFU/100 ml) och intestinala enterokocker (<10 CFU/100 ml). Under provtagningsperioden var ett analys svar otjänligt avseende förekomsten av koliforma bakterier. Ett omprov togs som visade på tjänligt vatten och förekomsten av koliforma bakterier berodde på att något gick fel vid det föregående provtagningsstillfället. Sammanfattningsvis bedöms det ha tagits tillräcklig hänsyn till risken för påverkan på närliggande dricksvattenbrunnar.

Sammantaget blir bedömningen att fastigheterna inom delområde D inte rekommenderas att införlivas i kommunalt verksamhetsområde för spillvatten.

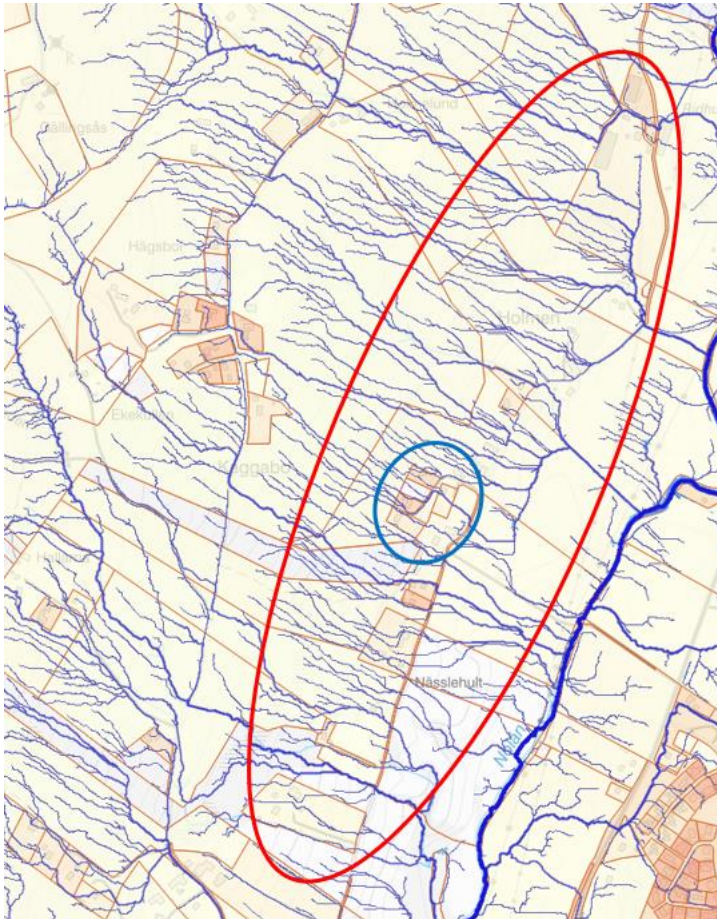
Figur 19 Delområde D. Röd ring visar delområdet. Blå ring markerar område där det bedöms finnas risk för att spillvattenhanteringen påverkar närliggande vattentäkter (Scalco, 2024).

5.2.6 Delområde E – hälsoskydd

Delområde E omfattar 16 bostadshus, se Figur 20. Området har ganska utspridd bebyggelse med en tydlig avrinning västerut. De flesta fastigheter inom delområde E bedöms kunna hantera spillvattnet utan risk för påverkan på närliggande dricksvattenbrunnar. Det finns dock ett litet kluster av bostadshus där avrinning från de uppströms liggande husen riskerar att påverka de nedströms liggande fastigheterna. Enligt avloppstillstånden så har risken för påverkan på närliggande dricksvattenbrunnar bedömts i samband med tillståndsgivning. Bland annat har några fastigheter gemensamt avlopp på annans mark för att erhålla en lämplig utsläppspunkt.

Bebyggelsestrukturen och de naturgivna förutsättningarna inom delområdet är i övrigt gynnsamma för att fortsatt kunna ha en godtagbar enskild VA-försörjning. Ett par fastigheter ligger inom Backa vattenskyddsområdes sekundära skyddszon. Enligt vattenskyddsföreskrifterna finns det inga restriktioner mot utsläpp av spillvatten inom sekundär zon, mer än att det krävs tillstånd för inrättade av avloppsanläggning.

Sammantaget innebär det att bedömningen blir att fastigheterna inom delområde E inte rekommenderas att införlivas i kommunalt verksamhetsområde för spillvatten. Eventuella risker med spillvattenhanteringen bedöms kunna hanteras via tillsyn och tillståndsgivning enligt miljöbalken.

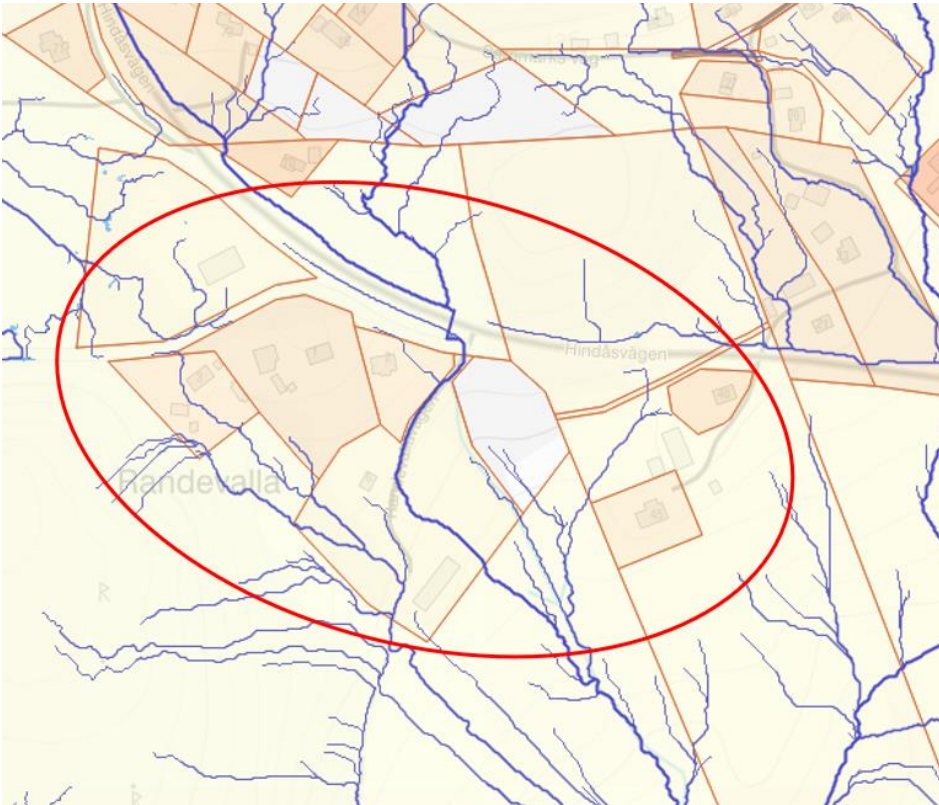

Figur 20. Delområde E. Röd ring visar delområdet. Blå ring markerar område där det bedöms finnas risk för att spillvattenhanteringen kan påverka närliggande vattentäkter (Scalco, 2024).

5.2.7 Delområde F – hälsoskydd

Delområde F omfattar 7 bostadshus, se Figur 21. Delområdet omfattar ett litet antal bostadshus och ligger avskilt från övrig bebyggelse genom Hindåsvägen. Området bedöms inte utgöra samlad bebyggelse och det finns inget behov av att lösa VA-situationen i ett större sammanhang.

Sammantaget innebär det att bedömningen blir att fastigheterna inom delområde F inte rekommenderas att införlivas i kommunalt verksamhetsområde för spillvatten.

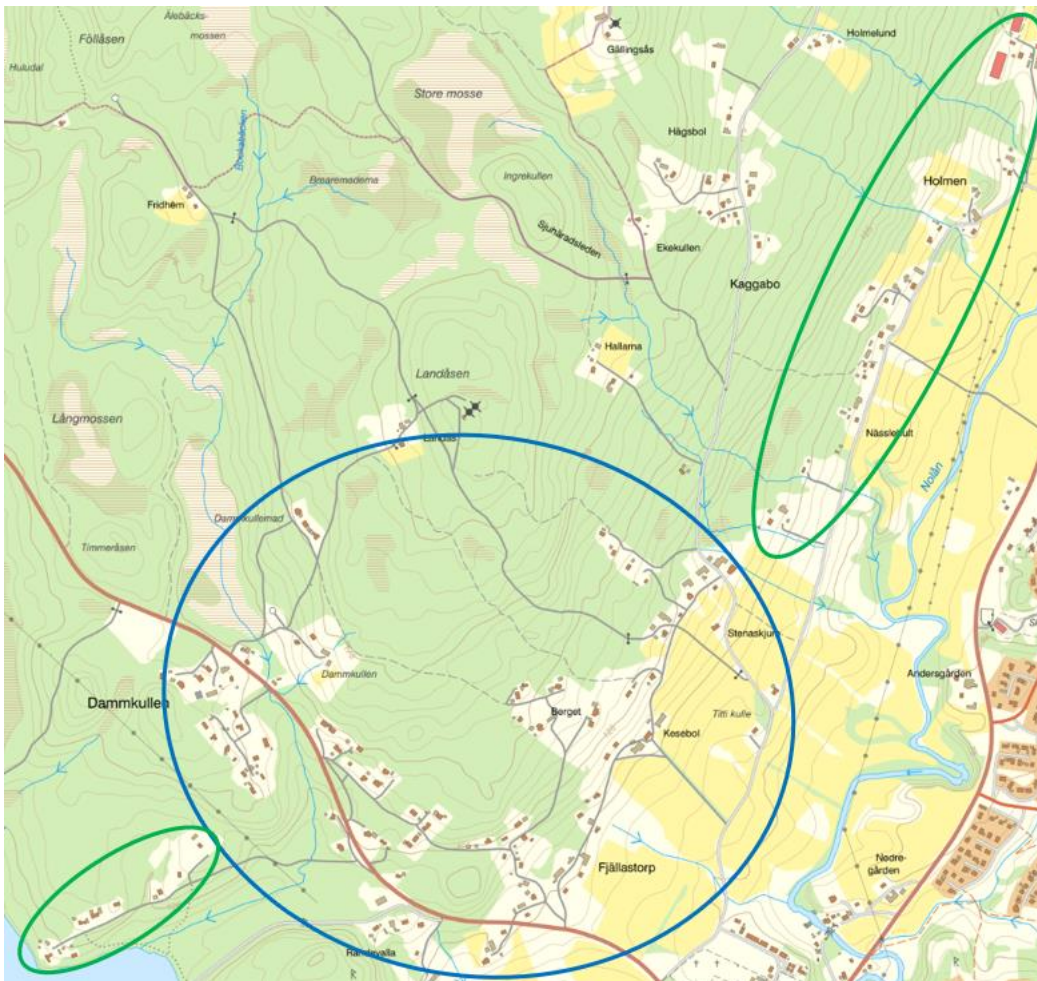
Figur 21. Delområde F. Röd ring visar delområdet.

5.2.8 Sammanfattande bedömning spillvatten

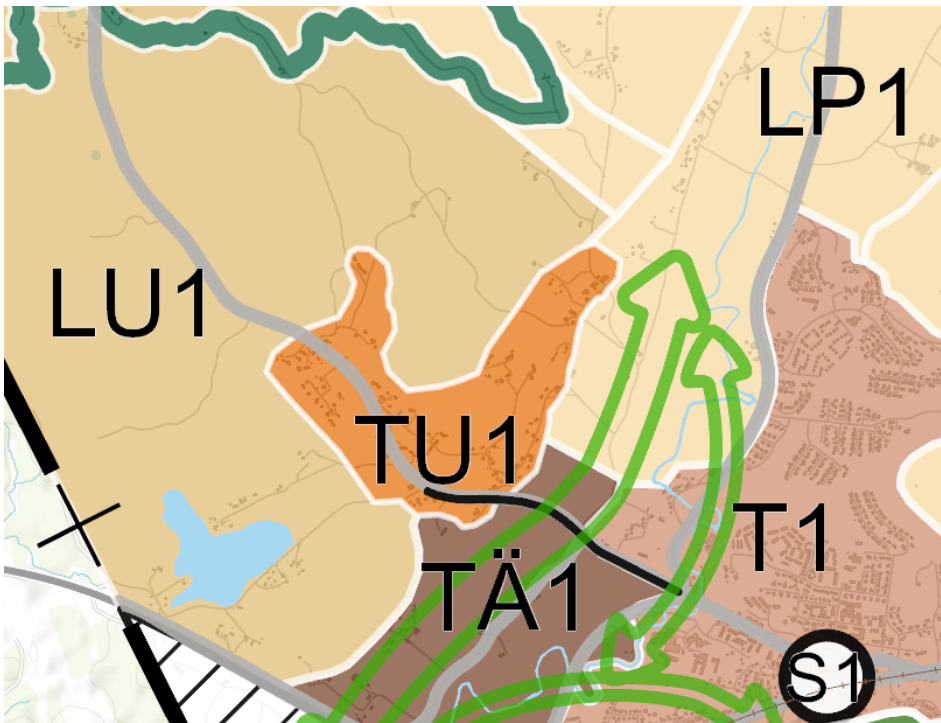
Utredningsområdet är geografiskt utsträckt och uppdelat i relativt tydliga delområden som har skiftande bebyggelsestruktur. Områdena närmast Hindåsvägen är mer tätbebyggda och har en topografi och bebyggelsestruktur som försvårar en enskild VA-försörjning. I dessa områden finns det bitvis utmaningar att få till tillräckliga skyddsavstånd mellan utsläpp av spillvatten och nedströms liggande dricksvattenbrunnar. Andra delar av utredningsområdet har en glesare bebyggelsestruktur och bättre naturgivna förutsättningar att fortsatt ha en godtagbar enskild VA-försörjning. Eventuella risker som finns med nuvarande VA-situation bedöms kunna hanteras genom tillsyn och tillståndsgivning enligt miljöbalken.

Det saknas stöd för att området skulle ha behov av allmänna vattentjänster med hänsyn till människors hälsa och miljön varpå området inte rekommenderas införlivas i verksamhetsområde för dricksvatten och spillvatten.

I Figur 22 visas utredningsområdet inringat i delområden med blått och grönt. De gröna områdena, bestående av delområdena A och E, bedöms kunna ha en godtagbar enskild VA-försörjning. Det blåa området, bestående av delområdena B, C, D och F, bedöms i dagsläget kunna ha en godtagbar enskild VA-försörjning, men eftersom de ligger inom det område som enligt översiktsplanen föreslås utvecklas med ca 400 bostäder kan dock förutsättningarna komma att förändras, se Figur 23. Det kan därför finnas samordningsvinster eller andra tekniska fördelar att införliva dessa områden i verksamhetsområde för spillvatten i samband med ytterligare exploatering i området.

Figur 22. Bebyggelsen inom de gröna ringarna bedöms fortsatt kunna ha en godtagbar enskild hantering av spillvattnet baserat på klassificeringen av området i ÖP, se Figur 23. Bebyggelsen inom blå ring bedöms i nuläget kunna ha en godtagbar enskild spillvattenhantering, men exploateringstryck och bostadsutvecklingen kan innebära att förutsättningarna förändras.

Figur 23. Markanvändningskarta Bollebygds kommuns ÖP (Bollebygds kommun, 2021)

6 Slutsats

Sammantaget, utifrån tillgängligt underlag, bedöms förutsättningarna för enskild vattenförsörjning vara god och tillräcklig i förhållande till områdets behov med avseende på uttagkapacitet. Vad gäller vattenkvalitet i enskilda brunnar så kan risk för påverkan på vattenkvaliteten till följd utsläpp från spillvatten dock ej uteslutas. För att undersöka detta kan provtagning på dricksvattnet utföras.

Utredningen visar att det på vissa platser föreligger en risk att spillvattenhanteringen kan påverka vattenkvaliteten i närliggande dricksvattenbrunnar.

För fastigheterna inom den blå ringen i Figur 22 bedöms det idag inte finnas tillräckliga miljö- eller hälsoskyddskäl för att införliva dessa i kommunalt verksamhetsområde för dricks- och spillvatten. Fastigheterna ligger dock inom det i översiktsplanen utpekade utvecklingsområdet för Fjällastorp och kan därför i framtiden ha ett behov av en förändrad VA-struktur. Vid en eventuell utbyggnad av kommunalt dricks- och spillvatten i Fjällastorp bör detta beaktas innan slutgiltig avgränsning av verksamhetsområde beslutas. Området föreslås därför klassificeras som ett bevakningsområde. Fastigheterna som ligger inom de gröna ringarna i Figur 22 ingår inte i utvecklingsområdet för Fjällastorp och bedöms idag ha en godtagbar VA-försörjning. Dessa fastigheter bedöms därför inom överskådlig framtid fortsatt kunna ha en enskild dricksvattenförsörjning och spillvattenhantering.

7 Referenser

- Bollebygds kommun . (2021). *Översiktsplan för Bollebygds kommun*. Hämtat från <https://bollebygd.maps.arcgis.com/apps/MapSeries/index.html?appid=09e749e0105c4669a4f26c82539e6a7f>
- Bollebygds kommun . (2024). *Produktionsplan på hemsidan*. Hämtat från <https://bollebygd.maps.arcgis.com/apps/dashboards/e0798bd1eda6490ebb01165534a8a994>
- Bollebygds kommun. (2024). *Bollebygds interaktiva karta*. Hämtat från <https://bollebygd.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=fa44400e8ac2419a86688fd9478c0617>
- Bollebygds kommun. (2024). *VA-områden i Bollebygds kommun*. Hämtat från <https://bollebygd.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=fe45548ca4ad47beae498fa71a2fd0d7>
- Havs- och Vattenmyndigheten. (den 25 01 2024). *Platsens förutsättningar*. Hämtat från <https://www.havochvatten.se/avlopp-och-dricksvatten/sma-avloppsanlaggningar/vagledning-for-provning-och-tillsyn-av-sma-avlopp/vagledning-for-provning-av-sma-avlopp/processen-for-provning/bedomning/platsens-forutsattningar.html>
- Lantmäteriet. (2024). *Min karta*. Hämtat från <https://minkarta.lantmateriet.se/>
- Länsstyrelsen. (2024). *VISS*. Hämtat från <https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=1589fd5a099a4e309035beb900d12399>
- Naturvårdsverket. (2024). *Skyddad natur*. Hämtat från <https://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>
- Riksantikvarieämbetet. (2024). *FornSök*. Hämtat från <https://app.raa.se/open/fornsok/>
- Scalgo. (2024). Hämtat från <https://scalgo.com/>
- SGU. (2024). Hämtat från <https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-genomslapplighet.html?zoom=-751562.775624,6120299.579575,1931310.775624,7649590.420425>
- SGU. (2024). *Brunnsarkivet*. Hämtat från <https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-brunnar.html>
- SGU. (2024). *Grundvattentillgång*. Hämtat från <https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-grundvattentillgang.html>
- SGU. (2024). *Jordartskarta*. Hämtat från <https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-jordarter-25-100.html>
- SGU. (2024). *Jorddjupskarta*. Hämtat från <https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-jorddjup.html>
- SGU. (2024). *Kartvisare brunnar*. Hämtat från <https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-brunnar.html>
- Svenskt Vatten. (2019). *Behov av verksamhetsområde för dagvatten?* Hämtat från <https://www.svensktvatten.se/medlemsservice/juridik/kommunens-skyldighet-att-ordna-vattentjanster/fragor-och-svar/dagvatten/>

BOLLEBYGDS
KOMMUN

VA-HANDLINGSPLAN

Bollebygds kommun

Upprättad 2021-11-29

Reviderad 2024-08-14 och 2024-10-08

Beslutad i teknik och servicenämnd 2024-xx-xx

Dokumentansvarig: VA-/gatuchef

Innehåll

1	Inledning	3
1.1	Strategisk VA-planering i Bollebygds kommun	3
2	Plan för den kommunens VA-försörjning	5
2.1	Övergripande	5
2.2	Allmän dricksvattenförsörjning	6
2.3	Allmän spillvattenförsörjning	7
2.4	Enskild VA-försörjning	7
2.5	Dagvatten och skyfall	7
3	Implementering, tillämpning och uppföljning	8
3.1	Arbete med åtgärder	8
3.2	Ansvar för uppföljning	8
	Bilaga 1 Åtgärdslista	9

Bilagor

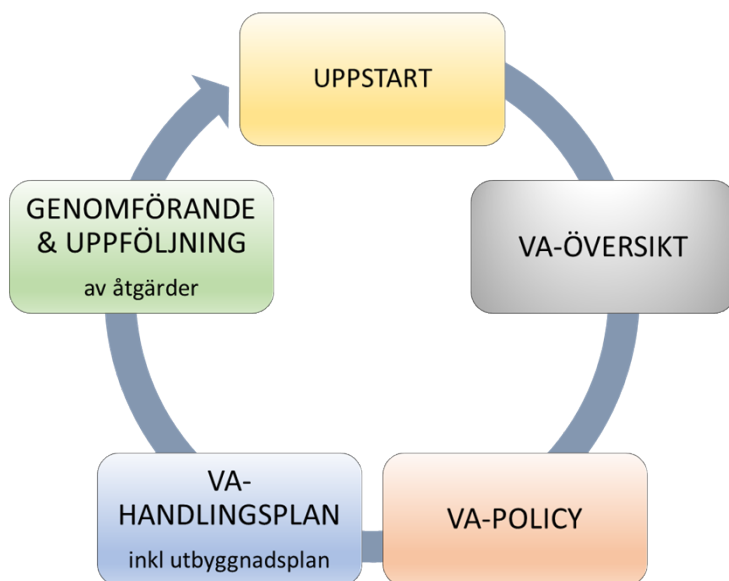
Bilaga 1 – Åtgärdslista

1 Inledning

1.1 Strategisk VA-planering i Bollebygds kommun

Detta dokument är en handlingsplan för vattenförsörjning samt spill- och dagvattenhantering (vidare kallat VA-försörjning) i Bollebygds kommun. Utgångspunkten är de steg som rekommenderas i HaVs vägledning (se Figur 1). Denna VA-handlingsplan utgör det fjärde steget i arbetet. Den tydliggör vilka åtgärder som krävs för att arbeta mot målbild och ställningstaganden vilka definierats i VA- och dagvattenpolicyn. För ordlista hänvisas till VA-översiktens inledande kapitel.

Figur 1 Stegen i en strategisk VA-plan enligt Havs- och vattenmyndighetens (HaV) vägledning.

Den strategiska VA-planen är ett styrdokument som beskriver hur kommunen ska lösa VA-försörjningen i hela kommunen, d.v.s. både inom och utanför kommunalt verksamhetsområde. Med hjälp av VA-planen skapas en helhetsbild av VA-försörjningen i kommunen. VA-planeringen möjliggör en långsiktig ekonomisk planering och ska resultera i att åtgärder genomförs på ett metodiskt och effektivt sätt.

VA-handlingsplanens tre fokusområden är:

- åtgärdsbehov för att uppfylla policyns målbild och ställningstaganden.
- implementering och tillämpning av de framtagna strategidokumenterna.
- åtgärdsbehov som uppstått i samband med framtagande av kommunal vattentjänstplan

Åtgärderna i VA-handlingsplanen berör flera olika delar av kommunens organisation och det förutsätts att respektive verksamhet kommer arbeta in dessa i sin verksamhetsplanering. Detta kommer kräva samarbete mellan olika delar i kommunens organisation, främst mellan planerheten, VA-enheten och miljöenheten. Flertalet åtgärder har operativ karaktär som ryms inom det arbete kommunens tjänstemän har mandat att driva men det finns även åtgärder som påverkas av kommunens politiska inriktning där det krävs förankring.

1.1.1 Identifierade behov och utmaningar i VA-översikten

I VA-översikten framgår att behov och utmaningar för VA-försörjningen i Bollebygds kommun är:

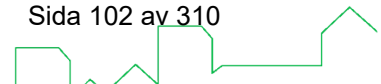
- Regionalt och nationellt samarbete behöver utvecklas.
- Skapa en strukturerad organisation där det finns tillräckligt med personella resurser.
- Politisk förankring gällande VA-verksamhetens långsiktiga behov.
- Fortsätta utveckla befintligt samarbete gällande VA-försörjning i planprocessen.
- Förnysetakten av ledningsnäten för både dricks- och spillvatten behöver öka. Drift-, underhålls- och förnyelseplan, inkl. investeringsbehov behöver tas fram.
- Upprätthålla och öka säkerheten med hänsyn till yttre hot gällande VA-anläggningar.
- VA-utbyggnadsplan behöver tas fram.
- Analysera åtgärdsbehov utifrån resultatet av genomförd översvämnings- och lågpunktskartering.
- Skapa ett arbetssätt där styrdokument hålls aktuella.
- Utläcketaget från dricksvattennätet behöver minskas.
- Mängden tillskottsvatten i spillvattennätet behöver minskas.
- Utbyggnad av två överföringsledningar för att ansluta till Gryaab:s nät, från Bollebygd till Härryda samt mellan Olsfors och Bollebygd.
- Fortsätta arbeta med en lösning för reservvatten utifrån de förslag som tagits fram.
- Färdigställa nödvattenplan samt inarbeta och öva på rutiner för nödlägesberedskap.
- Ta fram konkreta riktlinjer för dagvattenhanteringen utifrån VA- och dagvattenpolicy.

1.1.2 VA- och dagvattenpolicy

I dokumentet *VA- och dagvattenpolicy Bollebygds kommun* framgår att Bollebygds arbete med VA-försörjning strävar efter att nå målbilden:

Vattnet i Bollebygd är en värdefull resurs som ska respekteras när beslut ska fattas. Därför ska en långsiktigt hållbar vattenförvaltning med hänsyn till målbilden, framtida klimatförändringar och framtida samhällsutveckling tillämpas.			
Hållbarhet			
Robusthet	Kvalitet	Tydlighet	Samordning
Bollebygds kommun ska ha en robust VA-försörjning som kontinuerligt anpassas till ett förändrat klimat och som samordnas med planerad bebyggelseutveckling. Den ska genomsyras av långsiktig hållbarhet där ett flergenerationsperspektiv tillämpas.	Bollebygds kommun ska arbeta för att nå god status i samtliga vattenförekomster i kommunen. Sjöar och vattendrag ska präglas av ett rikt växt- och djurliv samt erbjuda goda möjligheter till rekreation. VA-försörjningen ska utvecklas, utformas och skötas så att människors hälsa säkerställs och att påverkan på miljön minimeras.	VA-försörjningen ska präglas av trygghet, tydlighet och transparens. Motiv till olika beslut med koppling till VA-försörjningen samt hur den ska utformas inom kommunen ska framgå tydligt. Det ska vara lätt att göra rätt, både för politiker och tjänstepersoner samt de som bor och verkar i kommunen.	Bollebygds kommun ska ha en väl fungerande organisation som präglas av samordning och samverkan både inom kommunen samt regionalt. Olika kompetenser nyttjas och den kompetens som krävs för att hantera nuvarande och framtida utmaningar värnas.

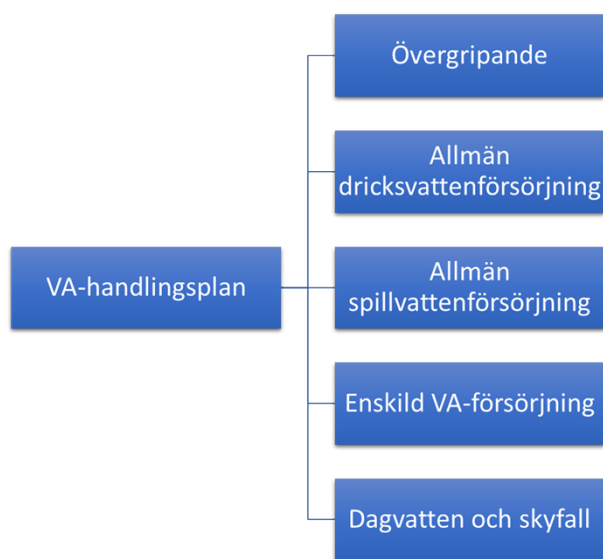
I VA- och dagvattenpolicyn finns även ställningstaganden som tydliggör hur kommunen ska arbeta långsiktigt i frågor kring VA-försörjning. Det finns ställningstaganden av övergripande karaktär samt ställningstaganden för både allmän och enskilt dricks- och spillvattenförsörjning, samt dagvatten- och skyfallshantering.

2 Plan för den kommunens VA-försörjning

I detta avsnitt beskrivs det övergripande åtgärdsbehovet för att ge en samlad bild av vad som behöver göras för en hållbar VA-försörjning i kommunen. Handlingsplanens åtgärder beskriver det som bedöms vara mest angeläget ur ett förvaltningsövergripande perspektiv för att uppnå målbild och arbeta enligt VA- och dagvattenpolicyn. Ambitionen är att åtgärderna ska vara avgränsade i tid och lämpliga att överföra till projektförm.

Åtgärderna kategoriseras enligt VA- och dagvattenpolicyns indelning och redovisas i Figur 2 nedan. De finns också sammanställda i Bilaga 1 - Åtgärdslista. I bilagan anges även grov tidplan och tidsåtgång samt ansvarig aktör för respektive åtgärd. Ansvar för genomförande och uppföljning av åtgärder tillfaller olika enheter eller roller inom Bollebygds kommuns organisation. Även enheter som inte är huvudansvariga kan beröras och blir därmed medansvariga för att VA-planen ska kunna efterlevas. En tydlighet kring ansvarsfördelning idag och vid eventuella omorganisationer, är en förutsättning för ett effektivt arbete med VA-planens åtgärder. Samtliga åtgärder benämns med ett Å samt en siffra.

Figur 2 Föreslagna åtgärder har klassificerats in i ovan kategorier.

I arbetet med VA-planen har behovet av delplaner och utredningar identifierats. Dessa behövs för en mer djupgående förståelse för nuläge, målsättning och behov av konkreta åtgärder.

För att verksamheten ska fungera kontinuerligt kommer konkreta åtgärder och arbete med delplaner samt utredningar behöva utföras parallellt. De åtgärder som identifieras i kommande delplaner ska inkluderas i VA-planens åtgärdslista samt planeras in tidsmässigt och ekonomiskt.

2.1 Övergripande

För en trygg, säker och klimatanpassad VA-försörjning krävs gott samarbete, tydlig ansvarsfördelning samt att de strategiska dokumenten hålls uppdaterade över tid. Föreslagna åtgärder har en tydlig koppling till de övergripande ställningstagandena i VA- och dagvattenpolicyn, vilka beskriver ett långsiktigt och hållbart arbete med kommunens VA-försörjning. De listas i figuren nedan. Flertalet av åtgärderna pågår eller ska utföras löpande medan andra avses utföras under en avgränsad tid (se bilaga 1). Behovet av att arbeta vidare med olika delar av planen för VA-utbyggnad (se kapitel 3) är en viktig fokuspunkt i åtgärdsarbetet. När exempelvis en 12-årsplan för VA-utbyggnad i kommunen ska upprättas bör samordningsvinster

vid utbyggnad till olika identifierade utbyggnadsområden utredas och bli en faktor i arbetet med prioritering och tidplan.

Hantering av VA-frågor i planprocessen, från översiktlig planering till detaljplanering, anläggning samt drift och underhåll, är en avgörande del för att uppnå en framgångsrik strategisk VA-planering. Åtgärden som omfattar att skapa checklistor kring detta kan med fördel samordnas med Å21 som innebär att ta fram en dagvattenplan då den också delvis omfattar dagvattenhanterings roll i den fysiska planeringen.

- Å1. Upprätta drift-, underhålls- och förnyelseplan för anläggningar samt ledningsnäten för dricks-, spill- samt dagvatten.
- Å2. Upprätta en 12-årsplan för VA-utbyggnad, inkl planerade exploateringsområden.
- Å3. Vid planering och projektering av VA-utbyggnadsområden utför samtidigt behovsutredning för utökning av verksamhetsområde dagvatten.
- Å4. Beakta hur behovet avseende vattenförsörjning och avloppshantering ser ut i VA-bevakningsområden över tid (beakta vid planläggning i ett område).
- Å5. Utredning behovet av kommunal VA i utpekade utredningsområden. Därefter klassa om området till någon av de andra områdestyperna.
- Å6. Ta fram checklistor för hantering av VA-försörjningen i planprocessen.
- Å7. Upprätta rutin för hur och när VA-frågor hanteras i samordningsgruppen (SBF samordning).
- Å8. Upprätta rutin för uppdatering och aktualisering av strategiska styrdokument.
- Å9. Uppdatera VA-taxan.
- Å10. Delta i regional samverkan kring VA-försörjning.
- Å11. Uppdatera information om VA-försörjning på hemsidan.

2.2 Allmän dricksvattenförsörjning

Det är viktigt att de resurser som nyttjas idag och är viktiga även i framtiden skyddas med aktuella vattenskyddsområden och tillhörande skyddsföreskrifter. Arbetet med vattenskyddsområde för Backa vattentäkt har färdigställts. Nästa steg blir att uppdatera vattenskyddsområde och skyddsföreskrifter samt ansöka om vattendom för vattentäkten i Töllsjö. Därefter behöver projektering av ledningar och ombyggnad av vattenverk ske.

Dricksvattenförsörjning är en samhällskritisk funktion som behöver fungera även vid störning. Det är därför viktigt att planera för reservvattenförsörjning som kan sättas in i händelse av att ordinarie vattentäkt inte kan nyttjas. Reservvattenförsörjning kan lösas på olika sätt. I dagsläget saknas reservvatten för Bollebygds kommun men det finns förslag på olika lösningar. Arbetet med en lösning för reservvatten utifrån de förslag som tagits fram samt nya möjligheter som tillkommer i samband med anslutning till Hårrydas ledningsnät bör fortsätta.

En nödvattenplan bör tas fram för att skapa förutsättningar för att förse invånarna med nödvatten via tankar vid störning i dricksvattendistributionen. Nödvattenplanen ska innehålla beslut om prioriteringar för att de mest sårbara och samhällsviktiga verksamheterna ska få dricksvatten i ett tidigt skede. Arbetet med nödvattenplan är påbörjat men behöver färdigställas. Rutiner för nödlägesberedskap behöver också inarbetas och övas. Planen skall ligga som en handlingsplan till förvaltningens krisplan.

- Å12. Upprätta nytt vattenskyddsområde för Backa.
- Å13. Uppdatera vattenskyddsområde och skyddsföreskrifter för Töllsjö.
- Å14. Ansöka om vattendom för Töllsjö.
- Å15. Upprätta plan för reservvattenförsörjning.
- Å16. Upprätta nödvattenplan.

2.3 Allmän spillvattenförsörjning

Mängden tillskottsvatten behöver minskas för att minska belastningen på avloppsreningsverken och pumpstationerna. Detta blir extra viktigt vid anläggande av nya överföringsledningar, för att undvika att pumpa stora mängder tillskottsvatten. Planering inför anläggning överföringsledningen Olsfors-Bollebygd (Å17) pågår.

För att bibehålla funktionen och leveranssäkerheten krävs ett kontinuerligt drift-, underhålls- och förnyelsearbete. Det därför viktigt att arbeta aktivt efter en sådan plan (se Å1).

- Å17. Anläggning av överföringsledning Olsfors-Bollebygd
- Å18. Arbeta systematiskt och långsiktigt med åtgärder för att minska mängden tillskottsvatten.
- Å19. Utred om/hur slamfraktionen kan hanteras långsiktigt hållbart och kretsloppsanpassat.

2.4 Enskild VA-försörjning

Föreslagen åtgärd kan kopplas till ställningstagandena kring enskild VA-försörjning i VA- och dagvattenpolicyn. För att uppnå kraven i Vattendirektivet krävs åtgärder för att bl.a. minska mängden näringsämnen i avloppsvattnet. En långsiktig plan för tillsyn av enskilda avlopp lägger grunden för att identifiera de områden där åtgärder behöver vidtas. I slutändan kan resultatet av detta arbete bidra till att de enskilda avloppen uppnår god funktion.

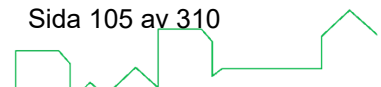
- Å20. Upprätta prioritering av tillsyn på enskilda avlopp

2.5 Dagvatten och skyfall

För att möjliggöra en hållbar dagvattenhantering behövs en långsiktig planering och ett förvaltningsöverskridande samarbete. Det finns behov av att komplettera VA- och dagvattenpolicyn med en dagvattenplan. Detta för att tydliggöra arbetsprocess och ansvarsfördelning för dagvattenhantering samt sprida information och ge stöd i det dagliga arbetet. Som tidigare nämnts kan detta med fördel kopplas ihop med Å6 då även detta arbete omfattas av utredning kring dagvattenhanterings roll i den fysiska planeringen.

Inom arbetet med vattentjänstplanen togs åtgärder fram för att säkerställa den allmänna VA-försörjningens funktion vid en skyfallshändelse. Det kan handla om åtgärder för att skapa skyfallsytor, skyfallsleder eller styrning. Kompletterande åtgärder för specifika objekt kan också bli aktuella, exempelvis höjning av elskåp och styrsåp.

- Å21. Ta fram dagvattenplan
- Å22. Starta förvaltningsövergripande arbetsgrupp för vidare arbete med genomförd översvämnings och skyfallskartering.
- Å23. Genomföra åtgärder för att säkerställa de allmänna VA-anläggningarnas funktion vid skyfall enligt vattentjänstplan.

3 Implementering, tillämpning och uppföljning

3.1 Arbete med åtgärder

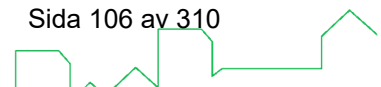
Den strategiska VA-planeringen tydliggör grunden för hur kommunen ska kunna erbjuda sina invånare och verksamheter god service samt uppfylla kommunens skyldigheter för vatten- och avloppsförsörjning enligt gällande lagstiftning.

Den största utmaningen i övergången från planeringsarbete till implementering är att göra planen operativ. Den strategiska VA-planeringen ska ligga till grund för respektive enhets verksamhetsplanering och budgetarbete i syfte att gå från ord till handling. De åtgärder som presenteras i VA-handlingsplanen måste införlivas på ett verksamt sätt i kommunens dagliga arbete. I bilaga 1 Åtgärdslista framgår tidplan och ansvarig för att driva och finansiera åtgärden.

3.2 Ansvar för uppföljning

VA-planeringen behöver följas upp löpande och uppdateras vid behov för att kommunen ska få full utdelning av det arbete som lagts ned under planeringen och för att få ett så gott stöd som möjligt för sitt fortsatta arbete. VA-enheten i Bollebygd är ansvarig för uppföljning av det samlade VA-planarbetet. VA-chefen ansvarar för att sammankalla de enheter och förvaltningar som är berörda en gång per år för att utifrån gemensamma diskussioner genomföra revideringar av VA-handlingsplanens innehåll.

En viktig del i samarbetet kring VA-frågor är att informera övriga enheter om pågående eller utförda åtgärder enligt VA-planen samt att inhämta varandras kunskap kring åtgärdernas beröringspunkter med andra enheter. Respektive enhet inom kommunen som har ansvar för genomförandet av VA-planens åtgärder är också ansvarig för uppföljningen av dessa åtgärder.

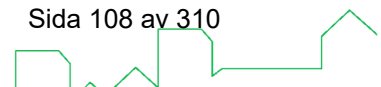

Bilaga 1 Åtgärdslista

Åtgärd	Pågående	2025-2029	2029-2035	Löpande	Ansvarig
Övergripande					
Å1. Upprätta drift-, underhålls- och förnyelse-plan för anläggningar samt ledningsnäten för dricks-, spill- samt dagvatten					VA
Å2. Upprätta en 12-årsplan för VA-utbyggnad (inkl avgränsning av verksamhetsområde inom utpekade utbyggnadsområden), inkl planerade exploateringsområden					VA
Å3. Vid planering och projektering av VA-utbyggnadsområden utför samtidigt behovsutredning för utökning av verksamhetsområde dagvatten.					VA
Å4. Bevaka hur behovet avseende vattenförsörjning och avloppshantering ser ut i VA-bevakningsområden över tid (bevaka vid planläggning i ett område).					VA
Å5. Utredning behovet av kommunal VA i utpekade utredningsområden. Därefter klassa om området till någon av de andra områdestyperna.					
Å6. Ta fram checklistor för hantering av VA-försörjningen i planprocessen.					VA
Å7. Upprätta rutin för hur och när VA-frågor hanteras i samordning med andra förvaltningar.					VA
Å8. Upprätta rutin för uppdatering och aktualisering av strategiska styrdokument.					VA
Å9. Uppdatera VA-taxan.					VA
Å10. Delta i regional samverkan kring VA-försörjning.					VA
Å11. Uppdatera information om VA-försörjning på hemsidan.					VA
Allmän dricksvattenförsörjning					
Å12. Upprätta beredskapsplan för Töllsjö.					VA
Å13. Uppdatera vattenskyddsområde och skyddsföreskrifter för Töllsjö.					VA
Å14. Ansöka om vattendom för Töllsjö.					VA
Å15. Upprätta plan för reservvattenförsörjning.					VA
Å16. Upprätta nödvattenplan.					VA
Allmän spillvattenförsörjning					
Å17. Anläggning av överföringsledning Olsfors-Bollebygd.					VA
Å18. Arbeta systematiskt och långsiktigt med åtgärder för att minska mängden tillskottsvatten.					VA
Å19. Utred/kontrollera att slamfraktionen fortsatt hanteras långsiktigt hållbart och kretsloppsanpassat.					VA
Enskild VA-försörjning					
Å20. Upprätta prioritering av tillsyn på enskilda avlopp.					Miljö
Dagvatten och skyfall					
Å21. Ta fram dagvattenplan.					VA

Å22. Starta förvaltningsövergripande arbetsgrupp för vidare arbete med genomförd översvämnings- och skyfallskartering.					VA
Å23. Genomföra åtgärder för att säkerställa de allmänna VA-anläggningarnas funktion vid skyfall enligt vattentjänstplan.					

4. Lönekartläggning ur ett jämförbarhetsperspektiv - information KS2024/273

Lönekartläggning ur ett jämsällldhetsperspektiv 2024

2025-01-07

Handläggare:

Caroline Wermäng, HR-avdelningen

Lönekartläggning enligt diskrimineringslagen

Enligt diskrimineringslagen ska varje arbetsgivare årligen göra en lönekartläggning ur ett jämställdhetsperspektiv, en s.k. jämställdhetsanalys. Diskrimineringslagens regler om jämställdhetsanalys innebär att arbetsgivaren ska kartlägga och analysera dels bestämmelser och praxis om löner och andra anställningsvillkor som tillämpas hos arbetsgivaren, dels löneskillnader mellan kvinnor och män som utför lika och likvärdigt arbete.

Likvärdigt arbete ska enligt lagen bedömas utifrån de krav arbetsgivaren ställer på olika arbeten med avseende på kunskap och färdigheter (kompetens), ansträngning (arbetsinsats), ansvarstagande samt arbetsförhållanden. Likvärdig-analysen förutsätter att en systematisk arbetsvärdering är genomförd.

En jämställdhetsanalys består av lönekartläggning, resultat och analys och resulterar i en handlingsplan för jämställda löner om osakliga löneskillnader mellan könen konstateras.

Syfte

Syftet med en jämställdhetsanalys är att upptäcka, åtgärda och förhindra osakliga skillnader i lön och andra anställningsvillkor mellan kvinnor och män. I Bollebygds kommun bidrar analysen till kommunens lönestrategi med syfte att nå jämställda och konkurrenskraftiga löner.

Samverkan

Uppdraget och ansvaret att genomföra lönekartläggning ur ett jämställdhetsperspektiv åligger arbetsgivaren. Dock finns krav på öppenhet och samverkan med de fackliga organisationerna vilka arbetsgivaren har kollektivavtal med. Inom ramen för ordinarie samverkanssystem ges, på central samverkansgrupp information om lönekartläggning och analys. Även arbetsgivarens åtgärder för att motverka löneskillnader kopplat till kön redovisas och samverkas i nämnda forum.

Genomförande

Diskrimineringsombudsmannens (DO) riktlinjer ligger till grund för jämställdhetsanalysen 2024. Det innebär att:

- Kriterier för lönesättning och andra anställningsvillkor har analyserats.
- Grupper med lika arbeten har identifierats för analys av löneskillnader mellan könen.
- Grupper av likvärdiga arbeten har identifierats för analys av löneskillnader mellan kvinnors löner i kvinnodominerade arbeten och mäns löner i icke kvinnodominerade arbeten.
- Även högre värderade kvinnodominerade arbeten som är lägre lönesatta än lägre värderade icke kvinnodominerade arbeten har identifierats och analyserats.
- En handlingsplan för jämställda löner har upprättats.

Bestämmelser och praxis om löner och andra anställningsvillkor

De grundläggande principerna för lönesättning återfinns i de centrala löneavtalen. Lönesättningen utgör ett viktigt instrument för att uppnå målen för verksamheten där effektivitet, produktivitet och kvalitet är viktiga faktorer. Syftet är att skapa en process där arbetstagarens resultat och löneutveckling knyts samman, så att det positiva sambandet mellan lön, motivation och resultatet uppnås.

Medarbetarens lön ska vara individuell och differentierad. Den utgår ifrån medarbetarens utbildningsnivå, arbetsuppgifternas svårighetsgrad, beslutad lönestruktur, rådande marknadslöneläge samt medarbetarens måluppfyllelse och prestation.

Kommunens lönepolitik ska leda till att verksamheten utvecklas på ett positivt sätt och bidra till medarbetarnas motivation och intresse för arbetet. Lönen ska sättas utifrån överenskomna kriterier som utgår från den Röda tråden, där utförda prestationer i grunduppdraget och bidrag till verksamhetens utveckling samt förhållningssätt ingår. Ambitionen är att medarbetarna ska förstå sin lön och uppleva den som rättvis.

I Bollbygd kommuns jämställdhetsdokument framgår att Bollebygds kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare med ett arbetsklimat som präglas av ömsesidig respekt. Jämställdhets- och mångfaldsarbetet ska grunda sig i en gemensam syn bland medarbetare och ledare på människors lika värde. Kommun ska förknippas med positiva jämställdhets- och mångfaldsvärden för att skapa mervärde i form av en ökad öppenhet och en ömsesidig acceptans.

Lönestruktur

I löneavtalen framgår tydligt att lönebildningen och lönesättningen är ett viktigt instrument för att kommunen ska nå sina verksamhetsmål och att arbetsgivaren har ansvar för lönebildningen.

Organisationens önskvärda lönerelationer inom och mellan grupper, det vill säga den lönestruktur som kommunen beslutar ska gälla, utgår från arbetsvärdering, individuell lönesättning och marknadspåverkan. Översyn av den beslutade lönestrukturen görs årligen.

Syftet med en önskad beslutad lönestruktur är att få en riktning i den lokala lönebildningen samt att säkerställa att likvärdiga arbeten även lönemässigt värderas lika. Lönestrukturen ger också lönesättande chefer vägledning i lönesättningen i att säkerställa konkurrenskraftiga och jämställda löner samt skapar utrymme för marknadsmässiga löner. Den utgör också underlag för särskilda strategiska satsningar om det finns diskrepans mellan beslutad och befintlig lönestruktur.

Den beslutade lönestrukturen används av chefer som stöd vid lönesättning vid nyanställning men även vid löneöversynsarbetet för att bidra till den beslutade strukturen och dess önskvärda lönerelationer. Lönestrukturen ett viktigt strategiskt styrmedel där kommunen kan eftersträva en god och jämställd väl fungerande lönebildning.

Bild Beslutad lönestruktur 2024

Kompetensförsörjning och bristyrken

I Arbetsförmedlingens yrkesprognos 2024 och fem år framåt görs bedömningen att det, precis som de senaste årens prognoser, råder fortsatt brist på arbetskraft främst inom Hälso- och sjukvård, pedagogiska yrken samt inom flera grupper på handläggarnivå med krav på högskoleutbildning.

Sakliga eller osakliga löneskillnader

Jämställdhetsanalys innebär att upptäcka löneskillnader mellan könen och analysera om de kan förklaras med könsneutrala argument. Könsneutrala argument är: historiska löner, prestation, marknadspåverkan och kompetens/erfarenhet. Löneskillnader som inte kan förklaras med könsneutrala argument har förts över till handlingsplan för jämställda löner.

Avgränsningar

Jämställdhetsanalysen bygger på lönenivåer i 2024 års nivå efter att den årliga löneöversynen är slutförd. Jämställdhetsanalysen omfattar månadsavlönade medarbetare. Utgångspunkten i analysen är heltidslön. Löner för timavlönade medarbetare ses varje år över i samband med löneöversyn.

Enligt Diskrimineringslagen ska arbetsgivaren kartlägga och analysera löneskillnader som förekommer inom lika arbeten med utgångspunkt i vilka arbetsuppgifter som utförs. Löneskillnaden ska kunna förklaras med könsneutrala argument. Analysen förutsätter att båda könen är representerade i

befattningsgrupperna. I Bollebygds finns 44 lika arbeten/ befattningar där både män och kvinnor arbetar.

I analysen för likvärdiga arbeten är det enligt nämnda lag lönenivåerna i kvinnodominerade arbeten i relation till icke kvinnodominerade arbeten som ska kartläggas, analyseras och osakligheter ska åtgärdas. Det innebär att jämförelsen utgår från kvinnornas lön i relation till männens. Måttet för att betrakta en grupp som kvinnodominerad är att minst 60 % av gruppen består av kvinnor. Av kommunens 116 befattningsgrupper är 89 grupper kvinnodominerade. Lönekartläggningen och analysen bygger på medianlön inom respektive befattningsgrupp vilket är ett av de mått som DO rekommenderar.

Marknadslön

Begreppet marknadslön och marknadspåverkan används ofta i rekryteringssammanhang och i lönediskussioner. Inför analys av kommunens löner definierades begreppet marknadslön enligt följande:

Marknadslön är när en lönesättning påverkas av tillgång och efterfrågan av kompetens på arbetsmarknaden. Marknadslön kan också påverkas av rådande löneläge på arbetsmarknaden i ett yrke. Att sätta marknadslön kan bli aktuellt för en arbetsgivare för att säkra sin kompetens-försörjning. Det kan ske både vid rekrytering av nya medarbetare och i löneöversyn för att behålla befintlig kompetens. Att en befattning/individ har en marknadslön bedömts vara ett könsneutralt argument för löneskillnader mellan individer.

Lönespridning

Lönespridningen för kvinnor och män ska enligt DO analyseras eftersom den ofta är ett mått som återspeglar möjligheten till löneutveckling. Enligt gällande lagstiftning ska lika möjligheter till löneutveckling för kvinnor och män främjas. I Bollebygds kommun eftersträvas en ändamålsenlig lönespridning. Med detta avses att lönespridningen bidrar till att både rekrytera och behålla medarbetare. Lönespridningen ska också bidra till att nå målen för verksamheten genom att det finns en tydlig koppling mellan medarbetarens lön, prestation och måluppfyllelse. Därmed möjliggörs löneutveckling för individen.

Identifiering av lika arbeten

Arbetsgivaren kartlägger och analyserar löneskillnader som förekommer inom lika arbete med utgångspunkt i vilka arbetsuppgifter som utförs/ befattning.

Löneskillnaden ska kunna förklaras med könsneutrala argument.

Identifiering av likvärdiga arbeten

Arbetet med att analysera löner mellan likvärdiga arbeten förutsätter att en objektiv och systematisk arbetsvärdering är genomförd. I Bollebygds kommun används verktyget BAS (Befattnings- och arbetsvärderingssystem) som är ett av de verktyg som är godkända av DO. Arbetsvärderingen synliggör vilka arbeten som kan bedömas som likvärdiga utifrån arbetets svårighetsgrad och dess grundkrav. En grundläggande systematisk arbetsvärdering genomfördes i samverkan med de fackliga organisationerna under 2017 och en översyn av arbetsvärderingarna görs årligen.

Arbetsvärderingen bildar tillsammans med samtliga löner i kommunen underlag för jämställdhetsanalysen av likvärdiga arbeten.

Via BAS-systemet placeras arbetsvärderade arbeten in i BAS-intervall där befattningarna inom intervallet bedöms som likvärdiga vad gäller krav och svårighetsgrad i arbetet. Intervallen benämns A-L med utgångspunkt i arbeten med de lägsta kraven. Totalt finns 114 befattningsgrupper med i underlaget.

ANALYS

Sammanfattande lönestatistik

Fördelning män/kvinnor efter löneöversyn 2024	Män	Kvinnor
Andel medarbetare män/ kvinnor	22 %	78 %
Antal månadsavlönade medarbetare 786 (antal vid förra kartläggningen i parentes 739)	168 (164)	609 (621)

Medianlön 2024 (2023 i parentes)	34 200 (33 400)	34 800 (32 700)
Befattningar	Antal	
Antal arbeten/ befattningsgrupper	116	
Antal arbeten med både män och kvinnor	44	
Antal kvinnodominerade arbeten (= minst 60 %kvinnor) till likvärdiganalysen	89	

Generell analys

Skillnaden mellan männens och kvinnornas medianlön på totalen medarbetare har under 2024 förändrats jämfört med förra årets kartläggning. Skillnaden är nu 600 kr till kvinnornas fördel. Vid förra kartläggningen var det 700 kr skillnad till männens favör.

Tänkbara förklaringar till förändring i median mellan män/ kvinnor:

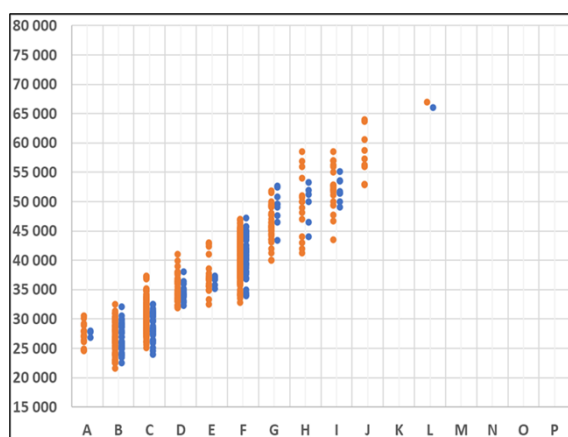
1. Inför löneöversyn 2024 genomfördes (i enlighet med handlingsplan för jämställda löner 2023) i samtliga ledningsgrupper dialog om vikten av jämställd lönesättning redan vid anställning.
2. Det beslutade löneökningstrycket på upp till 7,4 % för 2023-2024 möjliggjorde utifrån löneanalys en särskild satsning på några av våra kvinnodominerade grupper.
3. Det gjordes nio individsatsningar i löneöversyn 2024, kopplat till prestation och arbetsgruppens lönestruktur/ lönerelationer, av dessa var sju kvinnor.

Befattningsgruppernas storlek varierar från enstaka (1) individer upp till 114 individer. I 28 av 116 befattningsgrupper finns endast en individ. I mer än hälften av samtliga befattningsgrupper är antalet individer fem eller färre.

I grupper med få individer kan skillnader i den individuella lönesättningen få ett större genomslag i analysunderlaget än i grupper med många individer. Samtliga grupper med många individer är kvinnodominerade. Som tidigare nämnts är 89 av kommunens befattningsgrupper kvinnodominerade.

Till handlingsplan för jämställda löner: *Organisationen bör fortsatt medvetandegöras och uppmärksammas på att både i samband med löneöversyn säkerställa att lönen är könsneutral samt uppmärksamma och säkerställa redan vid nyanställning och den lönesättning som sker då är könsneutral för att undvika att löneskillnader kopplat till kön uppstår redan vid den första lönesättningen.*

Analys av lönestruktur och lönespridning ur ett jämställdhetsperspektiv

Män (blå) och kvinnors (röd) löner samt lönespridning inom respektive BAS-intervall

I grafen framgår att i BAS intervall A där lokalvårdare och servicebiträde har en någon hoptryckt lönespridning.

I BAS-intervall B återfinns befattningar inom vård och omsorg och teknik som inte kräver specifik utbildning. Hela BAS-intervallet består av 38 män och 76 kvinnor. I intervallet som helhet ses en god lönespridning för båda könen.

I BAS-intervall C återfinns befattningar inom vård och omsorg, teknik och administration som kräver särskild utbildning. Hela BAS-intervallet består av 36

män och 191 kvinnor Även här konstateras att det är en god lönespridning för båda könen för intervallet som helhet. Kvinnorna är i stor majoritet och det kan konstateras att de kvinnor som bidrar med lönespridningen uppåt i intervallet är majoriteten i åldersspannet 50 år och äldre.

I BAS D och E finns befattningar med relativt få individer totalt 20 män och 55 kvinnor. Det är kvinnorna som har de högsta lönerna i dessa båda intervallen. Detsamma gäller lägstalönerna sånär som på en individ där lönen har en koppling till erfarenhet/ ålder.

I BAS F - G – I BAS F där vi återfinner de flesta befattningar med krav på högskoleutbildning kan vi se att lönespridningen i intervallet som helhet är god för både män och kvinnor.

I BAS H återfinns specialister och samtliga är få eller solitära i sin befattning. Totalt 21 individer varav 6 är män. Vid analys av lönespridningen i intervallet är den kopplad till den individuella lönesättningen.

I BAS I – återfinns enhetschefer och rektorer inom förskolan Vid analys av lönespridningen i intervallen är de kopplade till den individuella lönesättningen.

I BAS J – återfinns endast kvinnliga enhetschefer varav alla utom två är rektorer inom skolan.

Till handlingsplan för jämställda löner: *Organisationen bör även fortsatt medvetandegöras och uppmuntras att den beslutade lönestrukturen och strävan efter ändamålsenlig lönespridning gäller samtliga medarbetare och att även männens lönesättning ska vara med och bidra till den beslutade strukturens intervaller i både 10:e och 90:e percentil.*

Analys av marknadsläget

Som tidigare nämnts görs i Arbetsförmedlingens yrkesprognos från 2024 och fem år framåt bedömningen att det råder fortsatt brist på arbetskraft främst inom kommunens områden Vård och omsorg samt inom Utbildning. I Bollebygds kommun har vi främst noterat detta vad gäller socialsekreterare, men även på

flera övriga befattningar där vi har krav på högskoleutbildning.

Exempel på kompetenser som Bollebygds kommun har sökt/ varit svårrekryterade under året:

- Socialsekreterare
- Systemförvaltare Lön
- HR-specialist
- Ekonom
- Kommunikatör
- Arbetsterapeut

Den pågående lågkonjunkturen har en påverkan gällande tillgång på arbetskraft. Tydligast tendensen på detta är den ökade tillgången på utbildade förskollärare. Kommunen får över lag fler sökande till utannonserade arbeten dock kan vi se att flertalet av de sökande inte alltid har den kompetens som efterfrågas.

Analys av lika arbeten

I analysen av löneskillnader mellan män och kvinnor som utför lika arbeten är målet att säkerställa att diskriminering på grund av kön inte förekommer i lönesättningen. Grupper bestående av endast ena könet lämnas därför utanför denna del av analysen. I 44 av totalt 116 befattningsgrupper återfinns både män och kvinnor och dessa 44 utgör underlag för analysen av *löneskillnader mellan män och kvinnor i lika arbeten*.

I 28 av befattningarna är kvinnornas medianlön lika med eller högre än männens medianlön och i 16 av befattningarna är männens medianlön högre. I 10 av befattningarna är löneskillnaderna 5 % eller mindre och bedöms bero på individuell lönesättning. I de befattningar där löneskillnaderna är större än 5 % beror det också på erfarenhet och att det är enstaka/ få medarbetare av ena könet vilket kan få en stor påverkan på den procentuella löneskillnaden.

Karaktäristiskt för befattningar där kvinnor eller män har en högre medianlön är att medelåldern då är något högre hos det könet som har högre medianlön, och i

kvinnornas fall också att de är fler och har arbetat längre inom respektive yrke (ex undersköterskor och personliga assistenter). Sambandet mellan lön och ålder/erfarenhet i kommunen torde vara ett resultat av de senaste årens medvetna satsning på att behålla befintlig kompetens i samband med löneöversynsarbetet. I de befattningar (ex barnskötare och förskollärare) där männen har en högre medianlön än kvinnorna utan att kunna koppla det till ålder/erfarenhet är det få män i kvinnodominerade yrken. För stödassistenter kan dock inte löneskillnaderna förklaras med något av ovanstående.

Till handlingsplan för jämställda löner förs att i kommande löneöversyner säkerställa löneskillnader mellan könen i lika arbete kan förklaras med könsneutrala argument med extra fokus på gruppen stödassistenter.

Analys av likvärdiga arbeten

Som tidigare redovisats är 89 av kommunens 116 befattningar kvinnodominerade. I BAS-intervall B kan konstateras att grupperna vårdbiträde, habiliteringspersonal, personlig assistent, barnskötare fritidsledare, måltidsbiträde har en lägre medianlön än de icke-kvinnodominerade grupperna i samma BAS-intervall. De icke kvinnodominerade arbetena består av 17 individer i befattningarna fastighetstekniker, parkarbetare och renhållningsarbetare att jämföra med de mer personalintensiva arbetena inom vård och omsorg som består av 97 individer. Både de kvinnodominerade och de icke kvinnodominerade befattningarna ligger utifrån lönestrukturens percentiler rätt. På totalen i hela BAS B har kvinnorna en högre medianlön.

Till handlingsplan för jämställda löner förs att i kommande löneöversyner säkerställa att lönenivåerna i de tekniska befattningarna fastighetsskötare, parkarbetare och renhållningsarbetare är kopplat till individuell lönesättning och kan förklaras med könsneutrala argument. Om inte bör det föranleda återhållsam löneutveckling för nämnda grupper.

I BAS-intervall C är befattningen fordonstekniker och gruppen obehöriga lärare icke kvinnodominerad och ligger högre i medianlön än de kvinnodominerade grupperna i intervallet. Notera dock att inom gruppen obehöriga lärare som består

av 10 individer har de 4 kvinnorna en högre medianlön än männen. Befattningen fordonstekniker består av endast en individ.

Till handlingsplan för jämställda löner förs att i kommande lönesättningar av obehöriga lärare ska säkerställas att lönesättningen är könsneutral, bygger på erfarenhet och kompetens samt förhåller sig till det beslutade lönestrukturens intervaller för BAS C.

I BAS-intervall D-E är de icke-kvinnodominerade befattningarna drifttekniker, samordnare, registrator och arkivarie högre i medianlön än de kvinnodominerade i samma intervall. Flera av de icke dominerade befattningarna i BAS D och E innehas av solitärer, dvs befattningar som endast består av en individ. I hela BAS-grupp E har män och kvinnor samma medianlön. Noteras bör dock att gruppen ungdomsutvecklare har högre medianlön än den kvinnodominerade befattningsgruppen bibliotekarier.

Till handlingsplan för jämställda löner förs att i kommande löneöversyner säkerställa att lönerna inom drift samt solitära icke kvinnodominerade befattningar kopplat till individuell lönesättning och kan förklaras med könsneutrala argument. Om inte bör det föranleda återhållsam löneutveckling för nämnda grupper. I samband med löneöversyn ska säkerställas att gruppen köksanavariga har rätt lön för sin prestation samt i relation till gruppen drifttekniker samt att gruppen bibliotekarier och ungdomsutvecklare har lön i relation till prestation.

I BAS-intervall F kan det konstateras att icke kvinnodominerade befattningar som är lika arbetsvärderade men högre lönesatta är; IT-koordinator, integrationssamordnare, fysioterapeut och GIS-ingenjör. Dessa fyra befattningar ligger dock rätt till i relation till lönestrukturens percentiler. Den gemensamma faktorn är att det endast är 2-3 medarbetare i de befattningarna och det kan då få en stor effekt när man jämför medianlönerna.

Till handlingsplan för jämställda löner förs att lönenivåerna på befattningarna IT-koordinator, integrationssamordnare, fysioterapeut samt GIS-ingenjör kan

förklaras med könsneutrala argument. Om inte bör det föranleda återhållsam löneutveckling för nämnda grupper.

I BAS-intervall G De icke kvinnodominerade befattningar som är lika arbetsvärderade men högre lönesatta är informationssäkerhetssamordnare och beredskapssamordnare. Dessa båda befattningar ligger dock rätt till i relation till lönestrukturens percentiler. Det är endast en medarbetare i båda dessa befattningar och beror på individuell lönesättning. Det konstateras också att den största differensen i medianlön är kopplad till medarbetare med historisk lön.

I BAS H kan det konstateras att den icke kvinnodominerade befattningen projektledare har högre medianlön än de kvinnodominerade befattningarna i samma intervall.

Till handlingsplan för jämställda löner förs att i kommande löneöversyner säkerställa att de löneskillnader som finns inom intervallet H kan förklaras med könsneutrala argument.

I BAS I kan det konstateras att det är finns löneskillnader mellan manliga och kvinnliga enhetschefer.

Till handlingsplan för jämställda löner förs att vara uppmärksam på att de skillnaders som finns är kopplade till individuell lönesättning och kan förklaras med könsneutrala argument samt säkerställa att individerna har rätt lön i relation till prestation inom intervallet.

Analys av **högre värderade** kvinnodominerade arbeten som är **lägre lönesatta** än lägre värderade icke kvinnodominerade arbeten

Denna situation kan ses för gruppen barnskötare, stödassistent (BAS C) i relation till fastighetstekniker (BAS B)

Den kan också ses i den kvinnodominerade befattningen samhällsplanerare i BAS F i relation till registrator (BAS D) samt arkivarie och samordnare (BAS E).

Men också i befattningarna folkhälsostrateg, ekonom, kurator och modersmåslärare (BAS G) i relation till flera icke kvinnodominerade befattningar i BAS F.

Gemensamt för flera av de jämförande icke-kvinnodominerade befattningarna är, förutom att de inte är kvinnodominerade, att de ofta består av enstaka medarbetare med solitära uppdrag. Medarbetare med lång erfarenhet och medarbetare med unik/specialiserad kompetens är viktiga för kommunen och därför vill man behålla/rekrytera dem. Det kan driva upp det individuella löneläget.

Till handlingsplan för jämställda löner förs att se över om de icke-kvinnodominerade lägre arbetsvärderade och högre lönesatta befattningarna är 1) att det finns en individuell lönesättning kopplat till prestation eller 2) marknadslön/historisk lön som är förklaring. Kan inte skillnaderna förklaras med könsneutrala argument bör det föranleda en återhållsam löneutveckling för nämnda grupper - samt säkerställa att lönerna i de högre värderade men lägre lönesatta kvinnodominerade befattningarna är korrekt lönesatta utifrån individuell lönesättning och lönestrukturens intervaller.

Uppföljning av handlingsplan för jämställda löner i 2023 års lönekartläggning

Lönestruktur

Organisationen bör fortsatt medvetandegöras och uppmuntras att den beslutade lönestrukturen och strävan efter ändamålsenlig lönespridning gäller samtliga medarbetare och att även männens lönesättning ska vara med och bidra till den beslutade strukturens intervaller i både 10:e och 90:e percentil. HR-specialist har i ansvar att öka medvetenheten hos lönesättande chefer om jämställd lönesättning vid nyanställning.

I 2024 års lönekartläggning kan det konstateras att det aktiva arbetet med att medvetandegöra organisationen om vikten av lönespridning har fört med sig att fler män nu är med och bidrar till den beslutade önskvärda lönestrukturens intervaller och därmed till lönespridningen samt att medianlönen på totalen har förändrats till kvinnornas fördel.

Lika arbeten

Organisationen bör även fortsatt medvetandegöras och uppmuntras att den beslutade lönestrukturen och strävan efter ändamålsenlig lönespridning gäller samtliga medarbetare och att även männens lönesättning ska vara med och bidra till den beslutade strukturens intervaller i både 10:e och 90:e percentil.

I 2024 års lönekartläggning kan det konstateras att organisationen, i samband med den årliga löneöversynen, ska fortsätta sitt arbete med individuell lönesättning kopplat till kompetens och prestation för att säkerställa att de löneskillnader som finns kan förklaras med könsneutrala argument.

Likvärdiga arbeten

I kommande löneöversyner ska säkerställas att männens lönenivåer i de icke-kvinnodominerade befattningarna som är lika arbetsvärderade men högre lönesatta kan förklaras med könsneutrala argument. Befattningarna som avses är fastighetskötare, parkarbetare och renhållningsarbetare, IT-koordinator, integrationssamordnare, IT-samordnare, upphandlingsansvarig och controller Om inte könsneutrala argument förklarar löneskillnaderna i dessa grupper bör en återhållsam löneutveckling vara aktuell.

I 2024 års lönekartläggning kan det konstateras färre befattningar som särskilt ska uppmärksammas i syfte att nå jämställda löner i organisationen. Dock krävs ett fortsatt idogt arbete i samband med den årliga löneöversynen för att säkerställa att individuell lönesättning är kopplat till kompetens och prestation och på så sätt

säkerställa att de löneskillnader som finns kan förklaras med könsneutrala argument.

Högre värderade kvinnodominerade arbeten som är lägre lönesatta än lägre värderade icke kvinnodominerade arbeten

I kommande löneöversyner ska även säkerställas att de icke-kvinnodominerade lägre arbetsvärderade men högre lönesatta befattningarna är 1) rätt arbetsvärderade och om de i så fall har en 2) individuell lönesättning kopplat till prestation eller 3) marknadslön/historisk lön som är förklaring. Kan inte skillnaderna förklaras med könsneutrala argument bör det föranleda en återhållsam löneutveckling även för nämnda grupper. Grupperna som avses är barnskötare (C) i relation till parktekniker och fastighetsskötare (B) samt i stort sett i samtliga kvinnodominerade grupper i BAS F och BAS G i relation till bygglovshandläggare, GIS-ingenjör, fastighetstekniker, IT-medarbetare, upphandlingsansvarig och integrationshandläggare.

I 2024 års lönekartläggning kan det konstateras färre befattningar som särskilt ska uppmärksammas i syfte att nå jämställda löner i organisationen. Dock krävs ett fortsatt idogt arbete i samband med den årliga löneöversynen för att säkerställa att individuell lönesättning är kopplat till kompetens och prestation och på så sätt säkerställa att de löneskillnader som finns kan förklaras med könsneutrala argument.

Handlingsplan för jämställda löner 2024 – se bilaga

5. Ansökan om planbesked Kråktorps 2:8 KS2024/316

§2

KS2024/316

Ansökan om planbesked Kråktorps 2:8

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen ger ett positivt planbesked för framtagande av ny detaljplan för fastigheten Kråktorps 2:8.

Ärendet

Ansökan om planbesked för framtagande av ny detaljplan för fastigheten Kråktorps 2:8 inkom 2024-09-29. I ansökan föreslås att detaljplanen tillåter handel på fastigheten. Exploatören är fri att påbörja planarbetet så snart plankostnadsavtalet är undertecknat.

Plan- och exploateringsavdelningen är fortsatt ansvarig för granskning av planen, vilket de kommer göra i mån av tid. När planen beräknas antas beror en rad olika faktorer, men uppskattningsvis skulle en detaljplan kunna antas någon gång under 2026. Detaljplanen ska enligt ansökan vara exploatörsdriven. Detta innebär att exploatören står för samtliga kostnader i samband med framtagande av detaljplaneändringen. Detta ska regleras genom ett plankostnadsavtal som ska undertecknas av exploatören innan planarbetet påbörjas.

Planansökans föreslagna utveckling på Kråktorps 2:8 anses vara i linje med gällande översiktsplan. I stora drag anses fastigheten ha goda förutsättningar för en förändrad markanvändning, från bostad och gård/verksamhet till handel. Närhet till större infrastruktur och låg förväntad störning på närliggande bostäder

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

talar för ett positivt planbesked.

Det som försvårar byggnation är det faktum att delar av fastigheten utgörs av jordbruksmark, vilket innebär att en lokaliseringsutredning behöver göras. Utöver detta kan exploatering ha negativ påverkan på landskapsbilden. Det är osäkert hur ett positivt planbesked kan komma att påverka centrumhandeln i Bollebygds tätort. Denna osäkerhet bör tas i beaktning inför ett beslut. Baserat på informationen som presenteras i planbeskedsutredningen rekommenderar kommunstyrelseförvaltningen att positivt planbesked ges.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen ger ett positivt planbesked för framtagande av ny detaljplan för fastigheten Kråktorps 2:8.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Kråktorps 2:8, tjänsteskrivelse, ansökan om planbesked,
- Planbesked Kråktorps 2:8, planansökan, 240929
- Kråktorps 2:8, Planbeskedsutredning

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Fastighetsbeteckning

Kråktorps 2:8

Fastighetens adress

Rävlandavägen 20

Bebyggelse

- En- eller tvåbostadshus
- Rad-, par- eller kedjehus
- Flerbostadshus
- Fritidshus
- Industri- eller lagerbyggnad
- Hus för äldre eller personer med funktionsnedsättning
- Annat: Handel

Beskrivning av projektet

Ansökan om planbesked på fastigheten för att detaljplanelägga för handel/livsmedelshandel.

Exploateringssamverkan i detaljplaneprocessen

- Ja Nej

Namn på företag/privatperson som söker

Håkan Janveden

Person- eller organisationsnummer

5602059312

Telefonnummer

0705376144

E-postadress

hakan_janveden@telia.com

Utdelningsadress

Utängsvägen 5

Postnummer och postort

517 33 Bollebygd

Godkännande av avgift

- Jag har tagit del av information om taxor och förstår att min ärende kommer debiteras enligt gällande taxa.

Samtycke

2024-09-29 19.47 Jag har läst informationen om hur mina personuppgifter kommer att hanteras.

2025-01-21

Erika Eliasson | Samhällsplanerare

Dnr KS2024/316-5

| erika.eliasson@bollebygd.se

Kråktorps 2:8, ansökan om planbesked

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen ger ett positivt planbesked för framtagande av ny detaljplan för fastigheten Kråktorps 2:8.

Ärendet

Syftet med ett planbesked är att ge den sökande besked om kommunen anser att det är lämpligt att starta upp ett detaljplanearbete. Det är först i själva detaljplaneprocessen som platsen och dess markanvändning utreds, planbeskedet är endast en första bedömning. Bedömningen som görs i samband med planbesked utgår från Plan- och Bygglagen, och fokuserar främst på platsens fysiska förutsättningar. Ett planbesked är inte bindande och kan inte överklagas.

Ansökan om planbesked för framtagande av ny detaljplan för fastigheten Kråktorps 2:8 inkom 2024-09-29. I ansökan föreslås att detaljplanen tillåter handel på fastigheten.

Exploatören är fri att påbörja planarbetet så snart plankostnadsavtalet är undertecknat. Plan- och exploateringsavdelningen är fortsatt ansvarig för granskning av planen, vilket de kommer göra i mån av tid. När planen beräknas antas beror en rad olika faktorer, men uppskattningsvis skulle en detaljplan kunna antas någon gång under 2026.

Ekonomiska förutsättningar

Detaljplanen ska enligt ansökan vara exploatörsdriven. Detta innebär att exploatören

står för samtliga kostnader i samband med framtagande av detaljplaneändringen. Detta ska regleras genom ett plankostnadsavtal som ska undertecknas av exploatören innan planarbetet påbörjas.

Bedömning

Planansökans föreslagna utveckling på Kråktorps 2:8 anses vara i linje med gällande översiktsplan.

I stora drag anses fastigheten ha goda förutsättningar för en förändrad markanvändning, från bostad och gård/verksamhet till handel. Närhet till större infrastruktur och låg förväntad störning på närliggande bostäder talar för ett positivt planbesked.

Det som försvårar byggnation är det faktum att delar av fastigheten utgörs av jordbruksmark, vilket innebär att en lokaliseringsutredning behöver göras. Utöver detta kan exploatering ha negativ påverkan på landskapsbilden.

Det är osäkert hur ett positivt planbesked kan komma att påverka centrumhandeln i Bollebygds tätort. Osäkerhet gällande centrumhandels påverkan, samt frågan om jordbruksmark och landskapsbild bör tas i beaktning under detaljplaneprocessen.

Baserat på informationen som presenteras i planbeskedsutredningen rekommenderar kommunstyrelseförvaltningen att positivt planbesked ges.

Barnkonsekvensanalys

Barns möjlighet att på egen hand ta sig till Kråktorps 2:8 är avhängd att åtgärder införs som möjliggör för fotgängare och cyklister att nå fastigheten på ett säkert sätt. Ansökans föreslagna utveckling förväntas i övrigt inte få några tydliga konsekvenser sett utifrån barnperspektivet.

Beslutsunderlag

- Ansökan om planbesked för Kråktorps 2:8, 2024-09-29

- Kommunstyrelseförvaltningens planbeskedsutredning

Skickas till

Klicka eller tryck här för att ange text.

BOLLEBYGDS KOMMUN

Kommunstyrelseförvaltningen

Monica Holmgren

Förvaltningschef

Erika Eliasson

Samhällsplanerare

Planbeskedsutredning

Anledning: Ansökan om planbesked

Syftet med mötet:

Att avgöra om en ansökan om planbesked är lämplig och hur planen bör prioriteras.

Fastighet

Kråktorp 2:8

Handläggare av ärendet:

Erika Eliasson, samhällsplanerare

Vad är ett planbesked?

Syftet med ett planbesked är att ge den sökande besked om kommunen anser att det är lämpligt att starta upp ett detaljplanearbete. Det är först i själva detaljplaneprocessen som platsen och dess markanvändning utreds, planbeskedet är endast en första bedömning. Bedömningen som görs i samband med planbesked utgår från Plan- och Bygglagen, och fokuserar främst på platsens fysiska förutsättningar. Ett planbesked är inte bindande och kan inte överklagas.

Bakgrund och handläggning

Planbeskedsansökan inkom 29 september 2024. Planenheten bedömde att den var komplett och planbesked ska därför ges senast 29 januari 2025. För att detta ska kunna ske måste ärendet upp på KS den 28 januari 2025. Ett muntligt besked kommer därför ges muntligt efter avslutat möte, för att

möta kravet om att planbesked måste ges senast 4 månader efter inkommen ansökan. Därefter kommer även justerat protokoll skickas ut, så snart detta är färdigställt.

Håkan Janveden ansöker om framtagande av ny detaljplan för fastigheten Kråktorps 2:8. Ansökan efterfrågar en detaljplan som tillåter handel. Vid diskussioner med Janveden har det framkommit att det främst är dagligvaruhandel, allra främst matvaruhandel, som är avsikten med planen.

Detaljplanen ska enligt ansökan vara exploatörsdriven.

Sammanfattande bedömning

Planansökans föreslagna utveckling på Kråktorps 2:8 anses vara i linje med gällande översiktsplan.

I stora drag anses fastigheten ha goda förutsättningar för en förändrad markanvändning, från bostad och gård/verksamhet till handel. Närhet till större infrastruktur och låg störning på närliggande bostäder talar för ett positivt planbesked.

Det som försvårar byggnation är det faktum att delar av fastigheten utgörs av jordbruksmark, vilket innebär att en lokaliseringsutredning behöver göras. Detta grundas i ett lagkrav som syftar till att säkerställa landets självförsörjning av mat. Utöver detta kan exploatering ha negativ påverkan på landskapsbilden.

Det är osäkert hur ett positivt planbesked kan komma att påverka centrumhandeln i Bollebygds tätort. Osäkerhet gällande centrumhandelns påverkan samt frågan om jordbruksmark och landskapsbild bör tas i beaktning under detaljplaneprocessen.

Baserat på informationen som presenteras i planbeskedsutredningen rekommenderar kommunstyrelseförvaltningen att positivt planbesked ges.

<p>Är ansökans föreslagna utveckling förenlig med gällande översiktsplan?</p> <p>Behöver anpassningar göras för att den ska bli förenlig?</p>	<p>Förslaget är förenligt med översiktsplanens markanvändningskarta.</p> <p>”Inom området ryms även en utvidgning åt nordväst om Kullamotet av det befintliga verksamhetsområdet öster om motet.”</p> <p>I översiktsplanens utvecklingsinriktning för natur och friluftsliv är fastigheten däremot inkluderad i vad som beskrivs som ett ”Viktigt regionalt samband för natur”.</p> <p>Sambandet är baserat på olika värdeetrakter som uppmärksammats genom Västra Götalandsregionens handlingsplan för grön infrastruktur, se mer om detta under den punkt som berör handlingsplanen. Till följd av detta måste naturvärdesinventering genomföras som en del av planprocessen.</p>
<p>Är ansökans föreslagna utveckling förenlig med kommunens vision?</p> <p>Behöver anpassningar göras för att den ska bli förenlig?</p>	<p>I Bollebygds kommuns vision står det att ”Här finns goda förutsättningar för ett rikt näringsliv både på landsbygden och i tätorterna”. Huruvida denna planansökan kan tänkas bidra positivt eller negativt till denna del av visionen kan vara svårt att estimeras.</p> <p>Byggnation av matvaruhandel intill Kullamotet kan stärka konkurrenskraften mot liknande butiker i närliggande kommuner. Samtidigt kan byggnationen potentiellt påverka konkurrenskraften i</p>

	<p>centrum, i vilken utsträckning och på vilket sätt är dock svårt att uppskatta.</p> <p>Frågan om externt placerad handel är därmed en politisk fråga, där en avvägning mellan möjligheter och eventuella risker behöver göras.</p>
Berörs annan relevant strategisk plan?	Nej.
Bör ett större grepp tas för att säkerställa att området blir del av en helhet?	Nej, fastigheten kan bli en del av det befintliga verksamhetsområdet.
Finns riktlinjer som ställer krav på exploateringens utformning?	Nej.
Finns pågående eller kommande detaljplaner i närområdet? Hur samspelar föreslagen utveckling med dessa?	Det finns inga pågående planer i närområdet. Området skulle dock kunna komma att ingå eller gränsa till detaljplan för handelsverksamhet på kommunalt ägd mark intill.
Finns det bygglovsärenden inom eller angränsande till planområdet som är av relevans?	Inga bygglovsärenden på fastigheten eller på angränsande fastigheter.

NATUR- OCH KULTURVÄRDEN (plan, miljö och park)

Hur berörs planen av Västra Götalands regionala handlingsplan för grön infrastruktur?	<p>Fastigheten är inkluderad i följande områden i handlingsplanen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Värdenätverk för gräsmark - Värdestrukt för värdefulla träd
---	---

	<ul style="list-style-type: none"> - Mellankommunalt värdefullt odlingslandskap - Sandig mark <p>Flera av dessa områden är något oprecisa i sin avgränsning. Framför allt kan gräsmark, odlingslandskap och sandig mark mest relevanta för fastigheten. Gräsmark och sandig mark skulle kunna innebära höga biologiska värden. Odlingsmark diskuteras under en kommande punkt.</p>
Påverkas riksintresse för naturvård, friluftsliv eller kulturmiljövård?	Nej.
Hur berörs planen av grönplan, naturvårdsplan eller gröna värden utpekade i ÖP?	Fastigheten pekas ut som värdefullt odlingslandskap i kommunens naturvårdsprogram. "Mycket tilltalande landskapsbild som är beroende av fortsatt odling. Rödlistade arter som guldsandbi, våddsandbi, metallvingesvärmare och granspira." Viktigt här är att notera är att detta, likt områdena i Västra Götalands regionala handlingsplan för grön infrastruktur, är mycket omfattande och generella. Att Kråktorps 2:8 inkluderas i detta område behöver därför inte nödvändigtvis betyda att någon av dessa rödlistade arter finns just här. Detta kan undersökas under detaljplaneprocessen.
Berörs lagskyddad natur?	Nej.

Finns inmätta träd eller rödlistade arter i området?	Inga rödlistade arter finns registrerade i området. Det finns inte heller några inmätta träd.
Finns känsliga eller skyddsvärda miljöer inom området?	Nej.
Är planområdet lokaliserat inom ett vattenskyddsområde?	Nej.
Är planområdet lokaliserat inom strandskyddat område?	Nej.
Har området närhet till Sörån/Nolån eller andra känsliga naturområden som ställer högre krav på rening?	180 meter till Sörån. Till följd av topografin kommer avrinning från fastigheten rinna ner i Sörån, om åtgärder inte vidtas.
Finns det risk för att föreslagen utveckling påverkar miljö kvalitetsnormer?	Åtgärder som förebygger att dagvatten från fastigheten inte rinner direkt ner i Sörån måste vidtas för att förebygga att miljö kvalitetsnormer överskrids.
Utgörs området av kulturlandskap? Om ja, anses detta vara skäl till att föreslå annan lokalisering/genomföra en lokaliseringsstudie?	Ja, fastigheten utgörs av kulturlandskap eftersom den är en del av en större sammanhängande jordbruksmiljö. Delar av fastigheten utgörs även i sig av jordbruksmark, vilket ställer krav på en lokaliseringsutredning. Ett angränsande område inkluderades i den lokaliseringsutredning för jordbruksmark som genomfördes tidigare i år. Detta område utgörs i sin helhet av jordbruksmark och bedöms till följd av sitt

	<p>läge nära riksväg 40 kunna vara lämpligt för exploatering som inte inkluderar bostäder eller annan känslig verksamhet. Samma bedömning kan rimligen göras för Kråktorp 2:8.</p> <p>För att påvisa detta krävs dock att ny lokaliseringsutredning tas fram.</p>
<p>Finns det behov av att kompensationsåtgärder genomförs?</p> <p>Om ja, är det möjligt att samordna dessa med andra kommande eller nyligen genomförda kompensationsåtgärder?</p>	<p>Åtgärder för att minska effekten på kulturlandskap/landskapsbild skulle eventuellt kunna införas,</p>
<p>Påverkar ansökans föreslagna utveckling känd kulturmiljö eller fornlämningar?</p>	<p>Inga kända fornlämningar eller kulturmiljöer finns utpekade på eller i direkt anslutning till planen.</p>
<p>Påverkar ansökans föreslagna utveckling landskapsbilden?</p>	<p>Fastigheten är en del av ett sammanhängande jordbrukslandskap. Sett till hur fastigheten är belägen utifrån topografi, växtlighet och infrastruktur, så kan en utveckling av fastigheten tänkas ha en förhållandevis låg påverkan på landskapsbilden. Om detaljplaneområdet däremot skulle utökas kan påverkan på landskapsbilden komma att öka.</p>
<p>Hur samspelar ansökans föreslagna utveckling med</p>	<p>Fastigheten är främst omgiven av jordbruksmark och större infrastruktur. På</p>

omkringliggande miljö och bebyggelse?	andra sidan Rävlandsvägen respektive motorvägsnätet finns ett verksamhetsområde samt en större skogsdunge. Nordöst om fastigheten finns även ett radhusområde. Att fastigheten tillåts användas till handel anses inte ha någon större negativ påverkan på omkringliggande bebyggelse eller miljö, delvis till följd av det som lyftes fram gällande landskapsbilden.
---------------------------------------	---

INFRASTRUKTUR OCH TRAFIK (plan och VA/gata)	
Påverkas statligt vägnät?	Ja, handel på fastigheten kommer bidra till en påtaglig ökning av trafik på Rävlandsvägen som ägs av Trafikverket.
Påverkas riksintresse för kommunikation?	Fastigheten angränsar direkt till riksintresse för kommunikationer i form av riksväg 40 med dess påfart. Även järnvägen samt den korridor som är utpekad för framtida järnvägsutbyggnad är i förhållandevis nära anslutning till fastigheten. Det är främst påfarten som kan komma att påverka fastigheten, om Trafikverket

	skulle vara skeptiska till att en ökad mängd trafik och potentiell köbildning tillkommer så nära riksintresse för kommunikation.
Hur ser det berörda vägnätets kapacitet ut, idag och vid potentiell exploatering?	Kapaciteten idag är god, men kan påverkas av att många bilister väntas svänga in och ut till fastigheten, något som kan leda till köbildning.
Hur planeras angöring till planområdet lösas?	Från Rävlandavägen.
Hur långt är det till kollektivtrafik? Förväntas en potentiell exploatering påverka behovet av kollektivtrafik?	230 meter. Gångbana sista vägen på Kungsbackavägen samt övergångsställe på Rävlandavägen saknas, vilket gör kollektivtrafik till ett potentiellt trafikfarligt sätt att nå fastigheten i dagsläget.
Hur ser tillgången till parkering för bil och cykel ut idag och hur förväntas en potentiell exploatering påverka behovet? Kan parkeringsfrågan antas lösas inom planområdet?	Behovet ökar kraftigt om handel tillkommer, men detta kan antas lösas inom fastigheten.
Finns GC-väg som kan nyttjas för att ta sig till och från planområdet? Förväntas ansökans föreslagna utveckling att	Nej. Närboende skulle idag inte ha möjligheten att gå eller cykla till fastigheten, trots att många bostäder finns i det absoluta närområdet. Exploatering av fastigheten antas bidra till ett ökat behov.

bidra till ett ökat behov av ny/förstärkt GC-väg?	
Finns kommunalt VA?	Nej
Finns det ledningar inom området? (el, VA, fjärrvärme) Finns det ett behov av att dessa flyttas för att möjliggöra föreslagen utveckling?	Ja, utefter sydvästra tomtgränsen går VA-ledningar. Elledningar är osäkert. Om dessa behöver flyttas beror på hur man planerar att exploatera tomten.
Finns det anslutningspunkter för el? Behövs transformatorstation?	Denna fråga behöver besvaras av Vattenfall, vilket därför kommer göras först i samband med en eventuell planprocess.
Finns det brandvatten och brandposter nära? Finns det behov av att reglera släckvatten på något sätt?	Brandpost med tillräckligt flöde finns ca 200 m från området, vilket är tillräckligt nära.
Vem har ansvar för dagvattnet?	Fastighetsägaren.
Hur ska sophantering hanteras inom området?	Framtida sophantering skall följa Avfall Sveriges Handbok för avfallsutrymmen (version 2023)

SAMHÄLLSSERVICE OCH SOCIALA VÄRDEN (plan)

Hur berörs relevant samhällsservice, sett utifrån planens syfte? (avstånd och	Samhällsservice är inte relevant sett utifrån avsedd markanvändning.
---	--

kapacitet på tex skola, förskola, handel, vård och lekplats)	
Krävs satsningar på samhällsservice för att möjliggöra planen?	Nej.
Hur ser rörelsemönstren ut genom planområdet idag? Hur förväntas dessa påverkas av ansökans föreslagna utveckling?	Resor till och från platsen förväntas öka markant om handel tillåts på fastigheten.
Finns det sociala värden på platsen idag? Förväntas platsens sociala värden påverkas, positivt eller negativt, av ansökans föreslagna utveckling?	-
Hur upplevs gaturummet idag? Hur förväntas ansökans föreslagna utveckling påverka gaturummet?	Bebyggelsen som finns på fastigheten idag är placerad så pass långt från vägen att platsen inte upplevs som ett gaturum. Framtida bebyggelse kan komma att ha en liknande effekt, beroende på hur byggnaden placeras i förhållande till vägen.
Finns det behov av att genomföra solstudie?	Nej.

STÖRNINGAR OCH RISKER (plan och miljö)

Finns riskavstånd som påverkar planområdet?	Fastigheten är omkring 100 meter från farligt gods-transporter på både riksvägen 40 och järnväg, vilket kommer kräva att utredning genomförs.
Finns det översvämningsrisk inom området? (100- och 200-årsregn, instängda områden samt ytliga avrinningsstråk)	Mycket begränsat.
Är bullernivåerna så pass höga att de kan komma att påverka en potentiell exploatering?	Bullernivåerna är höga, men då inga bostäder eller annan känslig verksamhet planeras kommer detta inte påverka möjligheten till exploatering.
Finns det kända föroreningar inom området? Finns det något som tyder på att det kan förekomma föroreningar inom området?	Det finns inga sedan tidigare kända föroreningar på platsen. Jordbruksverksamhet kan ha bidragit till föroreningar. Nuvarande verksamhet med däckförsäljning och montering bör inte ha bidragit till några föroreningar.
Finns det risk för skred eller ras inom området? (se SGI:s översiktliga kartering)	Fastigheten är inte utpekad som riskområde, men däremot har stora delar av omkringliggande områden: <ul style="list-style-type: none"> - Förutsättningar för skred i finkornig jordart (SGU) – lutningsanalys - Förutsättningar för skred i finkornig jordart (SGU) – strandnära områden
Hur förhåller sig ansökans föreslagna utveckling till topografin?	Fastigheten är flack.

<p>Finns det behov av masshantering för att möjliggöra föreslagen utveckling?</p> <p>Kan massorna i så fall omhändertas inom området eller behöver omhändertagande ske utanför planområdets gränser?</p>	Nej.
<p>Är planområdet lokaliserat inom ett vattenskyddsområde?</p>	Nej.

GENOMFÖRANDE OCH EKONOMI (plan och MEX)

<p>Lista vilka utredningar som antas behövas. Om nödvändigt, motivera.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Trafikutredning - Dagvattenutredning/MKN - Lokaliseringsutredning för jordbruksmark - Naturvärdesinventering - Farligt gods - Geoteknisk utredning
<p>Hur fördelas kostnader för utredningar och genomförande?</p>	<p>Kostnader för utredningar för planarbetet regleras genom planavtal. Kostnader för genomförande erläggs enligt riktlinjer för exploateringsavtal.</p>
<p>Hur ska eventuella planvinster fördelas? Vid planförluster ska skäl anges och hur underskottet ska täckas.</p>	<p>Kostnaderna erläggs enligt riktlinjer för exploateringsavtal. I nuläget bedöms inga planförluster uppstå. Vid eventuell</p>

<p>Vilka principer gäller för fördelning av kostnader och intäkter? Ekonomisk effektivitet; metoderna för att fördela kostnader och intäkter får inte vara så kostsamma att de ekonomiska fördelarna elimineras.</p>	<p>planläggning av kommunens mark kan inkomst uppstå genom försäljning.</p>
<p>Ska det vara kommunalt huvudmannaskap för vägar och andra allmänna platser?</p>	<p>Det ska vara kommunalt huvudmannaskap för allmänna vägar och allmänna platser. Trafikverket är väghållare för Rävlandavägen.</p>
<p>Vem är ansvarig för drift, underhåll och utbyggnad av vägar och andra allmänna platser?</p>	<p>Regleras genom riktlinjerna för exploateringsavtal.</p>
<p>Berörs Trafikverket vid genomförande? Krävs avtal?</p>	<p>Beroende på verksamhet kan det påverka befintligt trafikmot (Kullamotet) samt åtgärder vid befintlig korsning Rävlandavägen/Kungsbackavägen.</p>
<p>Behövs gemensamhetsanläggningar?</p>	<p>Nej</p>
<p>Finns det gällande avtal, servitut, markinköp etc?</p>	<p>1 Beviljad 61/249 1961-02-22 AVTALSSERVITUT KRAFTLEDNING MM</p> <p>2 Beviljad 69/1325 1969-03-12 AVTALSNYTTJANDERÄTT TELE</p> <p>3 Beviljad 75/6834 1975-09-24 AVTALSSERVITUT LEDNING</p>

	4 Beviljad 78/1462A 1978-02-22 AVTALSSERVITUT VATTENLEDNING MM
	5 Beviljad 78/1462B 1978-02-22 AVTALSSERVITUT SPILLVATTENLEDNING MM
Behövs exploateringsavtal?	Ja.
Påverkar nya vägar, cykelvägar osv genomförandet?	Eventuell ny anslutning till Rävlandavägen kan påverka genomförandet.
Går planen att genomföra med hänsyn till kostnader och samhällsnytta?	Ja.
Andra kostnadsdrivande faktorer?	

PROJEKTPLANERING (alla)

Vad bör den övergripande ambitionen och målsättningen vara?	Att möjliggöra för handel i nära anslutning till riksväg 40, med god trafiksäkerhet.
Vad anses vara lämpligt planförfarande i detaljplaneprocessen? (Standard eller utökat)	Standard.
Hur bör projektet prioriteras?	Projektet bör ges en medelhög prioriteringsgrad.
Skiljer sig avdelningarnas syn på hur projektet bör prioriteras?	

<p>Om ett positivt planbesked rekommenderas: När förväntas planarbetet kunna påbörjas respektive antas?</p> <p>Är tidplanen beroende av något?</p>	<p>Planarbetet kan tänkas påbörjas 2026 och färdigställas 2028.</p>
<p>Om det är en markanvisning när kan planenheten tänkas påbörja planen?</p> <p>Vad är nästa steg vid en markanvisning?</p>	<p>För det fall att tillskottsmark behövs för planerad verksamhet kan det vara aktuellt med direktanvisning för denna tillskottsmark.</p> <p>För det fall att mark kan utgöra egen fastighet med egen verksamhet bör marken markanvisas genom tävling. Det kan ske både under pågående planarbete eller efter planarbetet.</p>
<p>När borde planen läggas i planenhetens verksamhetsplan?</p>	<p>-</p>
<p>Finns det behov av någon annan typ av ansvarsfördelning i projektet än den normala, alltså att planenheten projektleder planen? (utrednings-/projekteringsansvar etc.)</p>	<p>Planen kommer vara exploatörsdriven.</p>

6. Riktlinjer för hantering av skyddade personuppgifter KS2024/310

§10

KS2024/310

Riktlinjer för hantering av skyddade personuppgifter

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen antar förslag till riktlinjer för hantering av skyddade personuppgifter. Kommunstyrelsen beslutar även att samtliga nämnder i Bollebygds kommun ska arbeta efter riktlinjerna för att säkerställa arbetet med skyddade personuppgifter.

Ärendet

Skyddade personuppgifter är uppgifter som hanteras med mycket hög sekretess för att skydda individer som utsätts för hot, våld eller förföljelse. För att säkerställa en korrekt och säker hantering av sådana uppgifter inom Bollebygds kommuns verksamheter har riktlinjer tagits fram. Dessa riktlinjer syftar till att stärka säkerheten, öka medarbetares kunskaper och upprätta enhetliga rutiner i enlighet med lagstiftning, exempelvis offentlighets- och sekretesslagen (OSL) och GDPR.

Riktlinjerna omfattar bland annat krav på skyddsåtgärder som skyddad folkbokföring, sekretessmarkering och fingerade personuppgifter, samt föreskriver hur dessa ska hanteras i kommunens IT-system, kommunikation och rutiner. Ärendet syftar till att skapa en trygg miljö för både medborgare och medarbetare med skyddade personuppgifter, samt säkerställa efterlevnad av relevanta lagar och förordningar.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Arbetet med att säkerställa skyddade personuppgifter kan kräva både initiala och löpande ekonomiska resurser. De kostnads- och finansieringsbehov som kan uppkomma är utbildning av medarbetarna, administrativa kostnader, samt uppföljning och revidering av riktlinjen.

Skyddade personuppgifter är uppgifter som rör personer vars identitet måste hållas hemlig eller skyddad på grund av hot mot deras säkerhet, integritet eller privatliv. Vardagliga situationer är svåra att hantera och innebär säkerhetsrisker. För kommunens arbete behövs kunniga medarbetare och ett stöd som är anpassat utifrån de förutsättningar och behov som finns så att utsatta får det skydd och stöd de har rätt till.

Bollebygds kommun är skyldig att följa de lagar som finns och dessa riktlinjer ska säkerställa att dessa krav följs. Riktlinjen för arbetet med skyddade personuppgifter är en viktig del av ett ansvarsfullt och lagligt arbete. Den bidrar till att skydda utsatta individer, säkerställa juridisk efterlevnad och minimera riskerna för organisationen. Riktlinjen ska vara grund för att skapa en säker och medveten arbetsmiljö som värnar om känslig information.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar förslag till riktlinjer för hantering av skyddade personuppgifter. Kommunstyrelsen beslutar även att samtliga nämnder i Bollebygds kommun ska arbeta efter riktlinjerna för att säkerställa arbetet med skyddade personuppgifter.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Beslutsunderlag

- Riktlinjer för hantering av skyddade personuppgifter
- Riktlinjer för hantering av skyddade personuppgifter

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Gäller för:

Dokumentansvarig: Titel

Dnr : **181416**

Riktlinje för hantering av skyddade personuppgifter

Innehållsförteckning

Innehåll

Riktlinje för hantering av skyddade personuppgifter.....	1
1 Inledning	3
1.1 Syfte	3
1.2 Omfattning	3
2 Skyddsåtgärder.....	4
2.1 Skyddad folkbokföring.....	4
2.2 Sekretessmarkering.....	4
2.3 Fingerade personuppgifter.....	4
2.3.1 Aviseringar från Skatteverket.....	5
3 Generellt om hantering av skyddade personuppgifter i kommunen	5
3.1 Begäran om utlämnande av handling – hur gör vi när skyddade personuppgifter begärs ut?.....	5
3.1.1 Särskilt om sekretessprövning vid förekomst av skyddade personuppgifter ..	6
3.2 Tillgång till skyddade personuppgifter	6
3.3 IT-stöd	6
3.4 Medarbetarnas kunskap	8
3.5 Kommunikation med människor som har skyddade personuppgifter	8
3.6 Medarbetare i kommunen som har skyddade personuppgifter	8
4 Verksamhetsspecifika rutiner.....	9
5 Förvaltning av riktlinjerna	9
5.1 Relaterade dokument.....	10
5.2 Förvaltning.....	10
5.3 Förvaring	10
5.4 Uppföljning	10

1 Inledning

Skyddade personuppgifter är en samlingsrubrik för de olika skyddsåtgärder som Skatteverket kan besluta om med stöd av folkbokföringslagen (FOL). Människor som är utsatta för hot eller riskerar att utsättas för brott, förföljelser eller allvarliga trakasserier kan ansöka om skyddsåtgärder och Skatteverket kan besluta att deras personuppgifter ska skyddas.

Skyddade personuppgifter ska hanteras med mycket stor försiktighet. Enhetliga rutiner underlättar hanteringen inom den offentliga förvaltningen och minskar risken för att skyddade personuppgifter oavsiktligt lämnas ut. Skatteverket har i samråd med andra myndigheter utarbetat allmän information och vägledning för hantering av skyddade personuppgifter.

En förutsättning för att Skatteverkets beslut om skyddade personuppgifter ska vara effektiva är att de myndigheter som behöver hantera uppgifterna har rutiner för att upprätthålla skyddet. Skatteverket rekommenderar därför att kommuner och myndigheter tar fram rutiner för hantering av skyddade personuppgifter.

Det är viktigt att regler och rutiner för skyddade personuppgifter är uppdaterade, efterlevs och respekteras. Det kan därför vara bra att utse en eller ett fåtal personer som ansvarar för att regler och rutiner regelbundet följs upp. En säker hantering av skyddade personuppgifter kräver också att personalen som hanterar uppgifterna har goda kunskaper om skyddsåtgärderna och de sekretessbestämmelser som myndigheten ska följa.

1.1 Syfte

Denna riktlinje utgör ett tillägg till gällande lagstiftning, Skatteverkets vägledning och till kommunens övriga styrdokument inom området, till exempel kommunens informationssäkerhetspolicy. Vid en eventuell konflikt mellan statlig reglering och kommunens riktlinjer och rutiner gäller statlig reglering. Riktlinjerna har till syfte att öka tryggheten för personer med skyddade personuppgifter som förekommer inom kommunens verksamheter.

1.2 Omfattning

Samtliga förvaltningar i Bollebygds kommun omfattas av riktlinjen och där förvaltningarna ska bedöma vilka rutiner som behövs för att säkerställa ett tillräckligt skydd för de uppgifter som hanteras inom verksamheten.

Respektive förvaltning ansvarar för att ta fram denna rutin. Denna riktlinje innehåller rekommendationer för vad sådana verksamhets-specifika rutiner bör innehålla.

2 Skyddsåtgärder

Gemensamt för skyddsåtgärderna är att den enskilde lever med någon form av hotbild riktad mot sig och att skyddet ska förhindra att uppgifter om den enskilde sprids. När någon ansöker om skyddade personuppgifter kan Skatteverket välja mellan att registrera tre olika typer av markeringar i folkbokföringsdatabasen.

2.1 Skyddad folkbokföring

Då hotbilden mot en person är mycket stark kan personen få skyddad folkbokföring enligt 16 § FOL. Uppgifter om den som har skyddad folkbokföring omfattas av sekretess med stöd av 22 kapitlet offentlighets och sekretesslagen (OSL) och ska normalt sett inte lämnas ut.

Skyddad folkbokföring ger en djupare nivå och beviljas av Skatteverket och används för att skydda personer som riskerar hot, våld eller förföljelse. Det innebär att personens adress och andra uppgifter inte är offentligt tillgängliga.

2.2 Sekretessmarkering

En sekretessmarkering ska bedömas som en varningssignal om behovet av att göra en noggrann skadeprövning enligt 22 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen, OSL, när någon begär att få ut en sekretessmarkerad uppgift.

2.3 Fingerade personuppgifter

Fingerade personuppgifter är en skyddsåtgärd som används för att ge en person en ny identitet, inklusive namn och personnummer, för att skydda dem från allvarliga hot mot deras liv, hälsa eller frihet. Detta beslut är en sista utväg i extrema fall, exempelvis vid hot från våldsamma relationer.

2.3.1 Aviseringar från Skatteverket

Sekretessmarkering och skyddad folkbokföring aviseras från Skatteverket till andra myndigheter, när personuppgifter inhämtas från Skatteverket.

Förvaltningar inom kommunen ska ha särskilda rutiner för att hantera skyddade personuppgifter i enlighet med sekretessbestämmelser i OSL, och att välja det lämpligaste sättet för att hantera skyddade personuppgifter i sina verksamhetssystem och inom verksamheten. I vissa fall kan en manuell hantering av personuppgifterna vara säkrare om ett verksamhetsstöd bedöms innebära en risk.

Bollebygds kommuns förvaltningar ska samråda kring hur skyddade personuppgifter ska hanteras. Detta för att minska risken vid stora skillnader mellan olika rutiner som kan leda till felaktig tolkning och att uppgifter röjs.

3 Generellt om hantering av skyddade personuppgifter i kommunen

Hantering av skyddade personuppgifter är en viktig del av skyddet för individer som är utsatta för hot eller annan fara. För att trygga en korrekt hantering är kunskap och medvetenhet hos dem som hanterar dessa uppgifter avgörande, detta för att minimera risken för informationsläckor.

3.1 Begäran om utlämnande av handling – hur gör vi när skyddade personuppgifter begärs ut?

När en begäran om att ta del av allmänna handlingar kommer in till kommunen ska den hanteras i enlighet med kommunens hantering av begäran om allmänna handlingar. Det finns även vägledande material till stöd för den som ska hantera en sådan begäran .

Skyddade personuppgifter omfattas i de flesta fall av stark sekretess. I 22 kapitlet i OSL finns bestämmelser om sekretess för uppgifter i folkbokföringen eller annan liknande registrering av befolkningen. Även andra sekretessbestämmelser kan vara aktuella, bland annat de bestämmelser om sekretess till skydd för uppgift om enskilda personliga förhållanden som finns i 21 kapitlet OSL.

Det är viktigt att det blir tydligt om det finns skyddade personuppgifter i ett ärende eller i handlingar som förvaras hos kommunen, så att den som ska

pröva en begäran blir uppmärksam på att en noggrann sekretessprövning ska göras.

3.1.1 Särskilt om sekretessprövning vid förekomst av skyddade personuppgifter

Markering för skyddad folkbokföring

Uppgifter om den som har skyddad folkbokföring omfattas av sekretess enligt 22 kap. 2 § OSL och ska normalt sett inte lämnas ut. Sekretess gäller, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till den enskilde lider men.

Sekretessmarkering

En sekretessmarkering är inte ett beslut om sekretess utan endast en varningssignal om att det alltid ska göras en noggrann skadeprövning enligt 22 kap. 1 § OSL när uppgifterna begärs ut. Den som gör prövningen kan behöva fråga vem som begär ut handlingen, för att kunna bedöma om handlingen kan lämnas ut till just den aktuella mottagaren.

3.2 Tillgång till skyddade personuppgifter

Risken att uppgifterna felaktigt lämnas ut stiger med antalet personer som kan ta del av uppgifterna. Gruppen av personer som har tillgång till skyddade personuppgifter ska därför hållas nere så långt som möjligt. Utgångspunkten är att enbart medarbetare som i sitt uppdrag har behov av att ta del av uppgifterna har tillgång till uppgifterna.

3.3 IT-stöd

Behandling av skyddade personuppgifter i kommunens IT-system ska följa Skatteverkets vägledning för hantering av skyddade personuppgifter. Det är upp till varje förvaltning att välja det lämpligaste sättet att hantera skyddade personuppgifter i sina system och inom verksamheten. I vissa fall kan manuell

hantering av personuppgifterna vara säkrare, om hantering i ett IT-system bedöms innebära en risk.

Huvudregeln i Bollebygds kommun är att medarbetare med skyddade personuppgifter inte ska vara offentligt eller internt sökbara. Skyddsvärda uppgifter ska behandlas med sekretess. Ansvarig chef ska tillsammans med medarbetare som fått beslut om skyddade personuppgifter göra en gemensam riskbedömning samt kartlägga vilken information som visas i kommunens IT-systemen och därefter sörja för att skyddsvärd information skyddas.

Möjligheten att vidta åtgärder för att skydda personuppgifter i olika IT-system kan vara begränsad med hänsyn till bland annat tekniska funktioner och de krav som ställts vid upphandling av systemen. Åtgärder i form av loggning och begränsning av åtkomst till skyddade personuppgifter ska användas i den mån det är möjligt för respektive system. Åtkomst till skyddade personuppgifter ska loggas i de IT-system där det finns möjlighet till det, för att göra det möjligt att i efterhand kontrollera vilka som tagit del av uppgifterna.

Åtkomsten till skyddade personuppgifter i IT-systemen bör begränsas, i den mån det är möjligt och lämpligt med hänsyn till tekniska förutsättningar och verksamhetens behov. Varje förvaltning ska bedöma vilka begränsningar som är lämpliga, behörighet bör som utgångspunkt inte ges till fler personer än vad som är nödvändigt för att verksamheten ska kunna upprätthålla sin serviceskyldighet och övriga krav som lagstiftningen ställer på verksamheten. Förvaltningarna behöver också se till att de som hanterar skyddade personuppgifter har rätt kompetens för det.

Det är viktigt att kommunens förvaltningar har uppdaterade och korrekta register och IT-system. Både manuellt hanterade register och IT-system måste hållas uppdaterade för att visa korrekt information. I vissa fall kan ett fingerat namn användas i verksamhetens system, om det är möjligt och lämpligt med hänsyn till individens skyddsbehov och verksamhetens förutsättningar. Utgångspunkten ska vara den enskildes önskemål, men de förvaltningar som behandlar personuppgifter ska förklara vad de olika

alternativen innebär – eget namn eller fingerat namn. I vissa system måste det rätta namnet framgå, i de fallen kan andra skyddsåtgärder behöva vidtas.

3.4 Medarbetarnas kunskap

Varje förvaltning ska utse en särskild funktion som har ansvar för att rutiner och regler för hantering av skyddade personuppgifter följs. Kommunens förvaltningar ansvarar för att medarbetarna har goda kunskaper om regelverket för skyddade personuppgifter och om gällande sekretessbestämmelser i sin verksamhet. Informationssäkerhetssamordnare kan vara behjälplig i frågor som rör regelverket, dock ska varje förvaltning bedöma vilken funktion som är lämpligast att utse som ansvarig.

3.5 Kommunikation med människor som har skyddade personuppgifter

E-post ska inte användas för kommunikation av uppgifter som omfattas av sekretess, varken inom eller mellan myndigheter. Kommunikation med andra myndigheter per telefon kan vara möjlig efter att man kontrollerat att utringaren är den personen utger sig för att vara. En sådan kontroll kan ske genom återutringning till myndighetens officiella telefonnummer.

Vid kommunikation med enskilda bör man ska komma överens med den enskilde om hur denne önskar få ut sin post, genom att kommunen postar, genom att hämta ut eller genom Skatteverkets förmedlingstjänst.

Det är lämpligt att bara ett fåtal personer inom en verksamhet kommunicerar med personer som har skyddade personuppgifter, eftersom det minskar risken för att känsliga uppgifter röjs.

3.6 Medarbetare i kommunen som har skyddade personuppgifter

Om en medarbetare fått ett beslut om sekretessmarkering eller skyddad folkbokföringsadress är personen skyldig att visa upp beslutet från Skatteverket för sin närmsta chef. Detta gäller både vid nyanställning och under pågående anställning. Detta för att säkerställa att arbetsgivaren hanterar personuppgifterna enligt rätt regelverk.

Om beslutet kommer under pågående anställning ska även HR-avdelningen kontaktas, för att säkerställa att personuppgifterna hanteras korrekt både gällande administration och uppgifter i HR-systemen.

4 Verksamhetsspecifika rutiner

Kommunens förvaltningar behandlar olika personuppgifter för att fullgöra sina uppdrag. Alla förvaltningar i kommunen ska ta fram rutiner för hur skyddade personer ska hanteras i verksamheten. Rutinerna ska utarbetas utifrån bedömningar av hur uppgifterna kan skyddas på lämpligast sätt, utifrån de förhållanden som råder i verksamheten.

Genom att göra en riskanalys kan verksamheten klarlägga hur skyddet för uppgifter om en person med skyddade personuppgifter kan utformas och upprätthållas på lämpligast sätt. Varje verksamhet bör göra en översyn av vilken information som måste finnas med i ansökningar, beslut, protokoll, klasslistor och liknande dokument, för att undvika att få in skyddade personuppgifter i verksamhetssystem och andra former av dokumentation.

Verksamhetsspecifika rutiner ska skrivas i enlighet med Skatteverkets vägledning och bör visa på hur följande ska hanteras:

- Hur information om de skyddade uppgifterna ska nå berörd personal och vem som ansvarar för detta.
- Hur kommunikation mellan verksamheten och personer med skyddade personuppgifter ska gå till, för att säkerställa att skyddet för personuppgifterna kan bevaras.
- Hur de skyddade uppgifterna ska hanteras i verksamhetssystemen.
- Hur medarbetare i verksamheten ska handla om någon utomstående frågar om en person med skyddade personuppgifter.
- Hur anställda i verksamheten ska agera om något inträffar, till exempel om någon obehörig får tillgång till skyddade personuppgifter.
- Hur uppgifter om medarbetare i verksamheten som har skyddade personuppgifter ska hanteras.
- Vilka åtgärder som ska vidtas när skyddsåtgärder avslutas.
- Om det finns särskilda risker som verksamheten behöver tänka på, något som medarbetarna särskilt ska vara uppmärksamma på. Om en verksamhet till exempel behöver lämna uppgifter om en person som har skyddade personuppgifter till externa utförare ska det framgå av förvaltningens rutiner hur det kan ske på ett säkert sätt.

5 Förvaltning av riktlinjerna

Denna riktlinje är vägledande principer och är en kontinuerlig process som ska säkerställa att arbetet följer de gällande lagar, policys och förordningar i enlighet med mål och värderingar.

5.1 Relaterade dokument

Denna riktlinje utgör ett komplement till gällande lagstiftning, Skatteverkets vägledning och till kommunens övriga styrdokument inom området:

- Utlämnande av allmänna handlingar
- Personalpolicy
- Riktlinje vid hot och våld
- Plan mot hedersrelaterat våld
- Plan mot våld i nära relationer
- Informationssäkerhetspolicy
- Vägledningar och rutiner inom området.

5.2 Förvaltning

Kommunstyrelsen beslutar om riktlinjerna och ansvarar för att förvalta dokumentet, vilket innebär att säkerställa tillämpning, uppföljning och revidering vid behov.

Kommundirektören har på Kommunstyrelsens uppdrag ansvaret för att sprida och implementera riktlinjen, informera och utbilda i hantering av skyddade personuppgifter vid behov.

Riktlinjerna gäller tills vidare och kan endast upphävas av kommunstyrelsen, eller ersättas av annat styrdokument som fastställts av kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige.

5.3 Förvaring

Riktlinjerna ska publiceras på kommunens hemsida: Styrdokument - Bollebygds kommun

Administrativa avdelningen ansvarar för att riktlinjerna publiceras på hemsidan, insidan och i chefshandboken, samt att dokumentet tas bort från hemsidan när riktlinjerna har upphört att gälla.

5.4 Uppföljning

Dokumentansvarig följer löpande upp riktlinjerna och reviderar dem vid behov, därefter beslutar Kommunstyrelsen den reviderade riktlinjen.

7. Taxor och avgifter inom socialnämndens
ansvarsområden, 2025 (kf fattar slutligt beslut)
KS2025/2

§7

KS2025/2

Taxor och avgifter inom socialnämndens ansvarsområden, 2025**Beslut****Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen**

Kommunstyrelsen bifaller ändringsförslag på sidan 3 i taxedokumentet, under rubriken "Hyra i särskilt boende"; texten *Bostäder i särskilt boende upplåtes med hyreskontrakt mellan den enskilde och fastighetsägaren. Fastighetsägaren fastställer och debiterar hyran. Hyran ingår inte i maxtaxan*, ändras till: *Bostäder i särskilt boende upplåtes med hyreskontrakt mellan den enskilde och kommunen. Hyran sätts av kommunen och debiteras av fastighetsägaren. Hyran ingår inte i maxtaxan.*

Kommunstyrelsen tillstyrker socialnämndens förslag i övriga delar: Kommunfullmäktige antar taxor och avgifter inom socialnämndens ansvarsområde 2025. Avgifterna träder i kraft 1 mars 2025 och ersätter då tidigare beslutade avgifter (KS2023/315).

Ärendet

Kommunfullmäktige gav 29 april 2021, § 52 socialnämnden i uppdrag att årligen justera avgifter samt nivåer för maxtaxa och minimibelopp.

Socialförvaltningen har justerat avgifterna enligt uppdrag. Förslag till avgifter framgår av Taxor och avgifter inom socialnämndens ansvarsområde 2025.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Socialnämnden har behandlat ärendet på sammanträde 2024-12-17, § 121, och föreslår följande: Kommunfullmäktige antar taxor och avgifter inom socialnämndens ansvarsområde 2025. Avgifterna träder i kraft 1 mars 2025 och ersätter då tidigare beslutade avgifter (KS2023/315).

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Ledamöternas förslag till beslut

Ulf Rapp (S) föreslår följande ändringsförslag på sidan 3 i taxedokumentet, under rubriken "Hyra i särskilt boende"; texten Bostäder i särskilt boende upplåtes med hyreskontrakt mellan den enskilde och fastighetsägaren. Fastighetsägaren fastställer och debiterar hyran. Hyran ingår inte i maxtaxan, ändras till: Bostäder i särskilt boende upplåtes med hyreskontrakt mellan den enskilde och kommunen. Hyran sätts av kommunen och debiteras av fastighetsägaren. Hyran ingår inte i maxtaxan.

Beslutsgång

Ordföranden frågar först om arbetsutskottet bifaller eller avslår Ulf Rapps (S) ändringsförslag och finner att det bifalls. Ordföranden frågar därefter om socialnämndens förslag i övriga delar kan tillstyrkas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- § 121 SN Taxor och avgifter inom socialnämndens ansvarsområde, 2025
- Taxor och avgifter inom socialnämndens ansvarsområden, 2025

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Sammanträdesdatum

2025-01-16

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Gäller för: Bollebygds kommun

Dokumentansvarig:

Utvecklingsledare SF

Dnr : **181362**

Taxor och avgifter inom socialnämndens ansvarsområden, 2025

Inledning

I riktlinjen redovisas tillämpning av lagstiftning, som gäller kommunens rätt att ta ut avgifter för vård, omsorg och socialt stöd enligt socialtjänstlagen (SoL) och hälso- och sjukvårdslagen (HSL) samt avgifter för mat och förbrukningsvaror i samband med insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Dokumentet beskriver även avgifter för vissa stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär samt föräldrars ersättningskyldighet för placerade barn.

Taxan gäller oavsett om insatserna utförs av kommunen eller på uppdrag av kommunen.

Avgifterna gäller från 1 mars 2025.

Vård och omsorg samt kommunal hälso- och sjukvård

Avgifter för trygghetslarm, hemtjänst, dagverksamhet, korttidsboende, särskilt boende och kommunal hälso- och sjukvård anpassas efter den enskildes avgiftsunderlag. Avgifterna ska vara skäliga och får inte uppgå till ett så stort belopp att den enskilde inte förbehålls tillräckliga medel för sina personliga behov och andra normala levnadskostnader (förbehållsbelopp). När avgifterna fastställs ska kommunen även försäkra sig om att omsorgstagarens make eller maka inte drabbas av en oskäligt försämrad ekonomisk situation.

Den högsta avgiften kommunen får ta ut kallas maxtaxa. Maxtaxan ändras årligen utifrån prisbasbeloppet. Prisbasbeloppet för 2025 är 58 800 kronor.

Den avgift kommunen tar ut för ovan nämnda insatser får högst uppgå till en tolfedel av 0,5392 prisbasbeloppet. Det är alltså den högsta kostnaden en enskild kan ha för de insatser som omfattas av maxtaxan. Av tabellen nedan framkommer den högsta totala kostnaden 2025. Om prisbasbeloppet ökar kan kommunfullmäktige inför varje nytt kalenderår justera tim- och månadsavgiften med förändringen av prisbasbeloppet som grund.

I avgiften ingår vård, omsorg och service. Kostnader för mat, förbrukningsvaror och hyra ingår inte.

Den enskilde ska ges möjlighet att lämna uppgifter för beräkning av avgift när insatsen påbörjas. Kommunen skickar årligen ut inkomstförfrågan. För den som inte lämnar uppgifter enligt ovan beräknas avgiften utan hänsyn till förbehållsbelopp. Avgiften kan dock aldrig uppgå till mer än den högsta tillåtna avgiften enligt socialtjänstlagen.

Bistånd i form av bostad med särskild service enligt SoL (psykiatriboende) är avgiftsfri. Det tillkommer kostnad för bland annat mat, förbrukningsvaror och hyra.

Insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade

Utgångspunkten är att stöd och service som ges enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) ska vara avgiftsfri. I anslutning till en insats enligt LSS får kommunen dock ta ut skäliga avgifter för bostad, fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter. Avgifterna ska vara skäliga och får inte överstiga kommunens självkostnader. Kommunen ska se till att den enskilde får behålla tillräckliga medel för sina personliga behov.

Avgift för mat och förbrukningsvaror

Avgifter för exempelvis kost och förbrukningsvaror, som tillhandahålls av kommunen, omfattas inte av maxtaxan. Avgifter för mat och förbrukningsvaror ska vara skäliga och får inte överskrida kommunens självkostnader. Avgiften för mat utgår från Teknik- och serviceförvaltningens beräkning.

Kostnad för mat i samband med insatser enligt socialtjänstlagen kan ge rätt till förhöjt minimibelopp till följd av förhöjda matkostnader. Konsumentverkets referensvärden av livsmedelskostnader är utgångspunkt vid beräkning av minimibeloppet, se beräkningsprincip i tabellen nedan.

Kostnad för mat i samband med insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, beräknas utifrån ett genomsnitt av Konsumentverkets referensvärden för olika åldrar.

Hyra i särskilt boende

Bostäder i särskilt boende upplåtes med hyreskontrakt mellan den enskilde och fastighetsägaren. Fastighetsägaren fastställer och debiterar hyran. Hyran ingår inte i maxtaxan.

Nedsättning av avgift och avgiftsbefrielse

Avbeställning

Om den enskilde meddelar kommande frånvaro, till exempel vistelse på annan ort, senast en vecka innan blir hen avgiftsbefriad. En längre tids uppehåll kan innebära omprövning av biståndsbeslutet. Om den enskilde har matdistribution och vill avbeställa måltiden måste hen göra detta senast två dagar innan för att bli avgiftsbefriad. Om avbeställning sker senare tas full avgift ut.

Sjukhusvistelse

Om den enskilde inte kan nyttja insatsen på grund av att sjukhusvistelse blir hen avgiftsbefriad för denna tid.

Dubbla boendekostnader

Den som flyttar till särskilt boende och inte hinner avveckla sin tidigare bostad får räkna med båda bostadskostnaderna när avgiften beräknas under högst tre månader. Reduceringen gäller under förutsättning att den enskilde kan styrka att hyresrätten är uppsagd eller lämnad till försäljning.

Avgifter för stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär

Vid placering av vuxna enligt SoL/LVU/LVM i familjehem, på hem för vård eller boende samt vid placering i skyddat boende, debiteras en egenavgift för uppehållet. Regeringen anger högsta avgift som får debiteras per dag (6 kap 1 § socialtjänstförordningen). Avgifterna får dock inte överstiga kommunens självkostnader och får uppgå till högst 80 kr per dag (maxtaxa).

Vilken avgift den enskilde ska betala avgörs av hens inkomst efter avdrag samt hur många dygn personen i fråga har vårdats utanför hemmet. Om det inte finns något avgiftsutrymme eller om avgiftsutrymmet är så litet att månadsavgiften blir mindre än 100 kr tas ingen avgift ut.

Eftergift kan begäras och beviljas om särskilda skäl föreligger.

Överklagan

Beslut om avgift och förbehållsbelopp kan överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Föräldrars ersättningskyldighet för placerade barn

Föräldrar är skyldiga att i skäligen utsträckning bidra till kommunens kostnader när ett barn under 18 år får vård eller omvårdnad utanför det egna hemmet. Det framgår av socialtjänstlagen (SoL) och av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Bestämmelserna om föräldrarnas skyldigheter att bidra till kommunens kostnader finns i 6 kap. 2-4 § § socialtjänstförordningen, 5 § förordningen om stöd och service till vissa funktionshindrade och i 19 kap. socialförsäkringsbalken (SFB).

Ersättningskyldigheten gäller oberoende av om föräldern är vårdnadshavare eller inte.

Ersättningsbeloppet, det vill säga hur mycket en förälder ska betala till kommunen per månad, beror både på föräldrarnas årsinkomst och på hur många barn som föräldern har att försörja. Ersättningsbeloppet omräknas årligen.

Procentsatsen som en förälder ska betala baseras på inkomstberäkningen i den senaste taxeringen. Det belopp som var och en av föräldrarna ska bidra med får dock inte överstiga vad som för varje tid motsvarar beloppet för underhållsstöd enligt 18 kap. 20 § socialförsäkringsbalken.

Eftergift kan begäras och kan beviljas om särskilda skäl föreligger. När barnet fyller 18 år upphör ersättningskyldigheten.

Socialnämndens beslut om vad en förälder ska betala i ersättning till kommunen kan inte överklagas.

Tabell för taxor och avgifter från 1 mars 2025

Beräkningsgrund		
Prisbasbelopp 2025	58 800 kronor	
Förhöjt prisbasbelopp 2025	60 000 kronor	
Maxtaxa för vård och omsorgsavgifter	2642 kronor	0,5392 % av prisbasbeloppet/12
Minimibelopp för personer 61 år eller äldre		
Ensamstående	7247 kronor/månad	1,4789 % av prisbasbeloppet/12
Sammanboende makar och sambor	5912 kronor/månad	1,2066 % av prisbasbeloppet/12
Minimibelopp för personer 60 år eller yngre		
Ensamstående	7972 kronor/månad	Generellt förhöjt minimibelopp
Sammanboende makar och sambor	6503 kronor/månad	10 %

Avgift för vård och omsorg samt kommunal primärvård		
Trygghetslarm	245 kronor/månad	0,05 % av prisbasbeloppet/12 månader.
Installation trygghetslarm	276 kronor	Engångsavgift

Hemtjänst, inklusive avlösning i hemmet	276 kronor/beslutad timma	0,0047 % av prisbasbeloppet.
Distribution av matdistribution	276 kronor/beslutad timma	0,0047 % av prisbasbeloppet. För makar och sammanboende där båda har matdistribution delas avgiften på två.
Dagverksamhet	82 kronor/dag	0,0014 % av prisbasbeloppet.
Korttidsboende	88 kronor/dygn	Maxtaxa/30 dagar
Särskilt boende	2642 kronor/månad	0,5392 % av prisbasbeloppet/12 månader (maxtaxa).
Kommunal hälso- och sjukvård	405 kronor/månad	0,00689 % av prisbasbeloppet

Avgift för kost inom vård och omsorg och socialpsykiatri, bistånd enligt socialtjänstlagen

Teknik och serviceförvaltningens beräkning

Matdistribution	71 kronor	Inklusive packning
Dagverksamhet	71 kronor	Lunch och kaffe
Korttidsboende, växelvård	149 kronor/dygn	Alla måltider
Särskilt boende	149 kronor/dygn	Alla måltider

Frukost	12 kronor	särskilt boende, korttidsboende
Lunch	68 kronor	särskilt boende, korttidsboende
Middag/lagad kvällsmat	54 kronor	särskilt boende, korttidsboende
Enklare kvällsmål	4 kronor	Särskilt boende, korttidsboende
Mellanmål/kaffe, 2 stycken	10 kronor (5 kr/styck)	särskilt boende, korttidsboende

Avgift för kost inom funktionsstöd, bistånd enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade

Konsumentverkets referensvärden av livsmedelskostnader 2025

Frukost	14 kronor	0-13 år
Lunch	27 kronor	0-13 år
Middag/lagad kvällsmat	29 kronor	0-13 år
Enklare kvällsmål	5 kronor	0-13 år
Mellanmål/kaffe, 2 stycken	8 kronor (4 kr/styck)	0-13 år
Alla måltider/dygn	83 kronor	0-13 år
Frukost	20 kronor	14-17 år
Lunch	37 kronor	14-17 år
Middag/lagad kvällsmat	41 kronor	14-17 år
Enklare kvällsmål	6 kronor	14-17 år

Mellanmål/kaffe, 2 stycken	12 kronor (6 kr/styck)	14-17 år
Alla måltider/dygn	116 kronor	14-17 år
Frukost	21 kronor	Från 18 år
Lunch	39 kronor	Från 18 år
Middag/lagad kvällsmat	43 kronor	Från 18 år
Enklare kvällsmål	7 kronor	Från 18 år
Mellanmål/kaffe, 2 stycken	12 kronor (6 kr/styck)	Från 18 år
Alla måltider/dygn	122 kronor	Från 18 år

Övriga taxor och avgifter		
Borttappad larmknapp	1000 kronor	Engångsavgift
Sondmat	50 kronor/dag (1500 kronor/månad)	Maximala egenavgiften enligt beslut i Västra Götaland Regionfullmäktige.
Förbrukningsvaror – Tvätt och rengöringsprodukter	150 kronor/månad	Konsumentverkets referensvärde, i de fall den enskilde inte köper egna förbrukningsvaror.
Föräldrars ersättningsskyldighet vid placerade barn	Maxkostnaden motsvarande ett underhållsbidrag	Försäkringskassans regler för underhållsbidrag. För kortare placeringstid än en månad eller om det framräknade beloppet understiger 100 kronor par barn och månad tas ingen

		ersättning ut från föräldrarna.
Egenavgift vid placering av vuxna enligt SoL/LVU/LVM i familjehem, på hem för vård eller boende samt placering i skyddat boende	80 kr/dygn	Rekommendation från Sveriges kommuner och regioner, SKR

Förhöjt minimibelopp till följd av förhöjda matkostnader 2025			
Insats	Avgift	Referensvärde	Förhöjt minimibelopp
Matabonnemang särskilt boende	4470 kronor/månad	3350 kronor/månad	1120 kronor/månad
Måltidsavgift matdistribution	71 kronor* antal portioner	45 kronor/portion	Halv: $14 \cdot 26 = 364$ kronor/månad Hel: $30 \cdot 26 = 780$ kronor/månad
Mat dagverksamhet	71 kronor * antal portioner	45 kronor/portion	Halv: $14 \cdot 26 = 364$ kronor/månad Hel: $30 \cdot 26 = 780$ kronor/månad
Måltidsavgift växelvård	149 kronor/dygn	112 kronor/dygn	0-1 vecka = $37 \cdot (7-1) = 222$ kronor 2 veckor = $37 \cdot (14-1) = 481$ kronor
Måltidsavgift korttid	149 kronor/dygn	112 kronor/dygn	Halv: $37 \cdot (14-1) = 481$ kronor Hel: $37 \cdot (30-1) = 1073$ kronor

§121

SN2024/83

Taxor och avgifter inom socialnämndens ansvarsområde, 2025 (KF)

Beslut

Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige att anta taxor och avgifter inom socialnämndens ansvarsområde 2025.

Avgifterna träder i kraft 1 mars 2025 och ersätter då tidigare beslutade avgifter (KS2023/315)

Ärendet

Kommunfullmäktige gav 29 april 2021, § 52 socialnämnden i uppdrag att årligen justera avgifter samt nivåer för maxtaxa och minimibelopp. Socialförvaltningen har justerat avgifterna enligt uppdrag. Förslag till avgifter framgår av Taxor och avgifter inom socialnämndens ansvarsområde 2025, se bilaga.

Sammanfattning

- Maxtaxa och minimibelopp baseras på prisbasbeloppet 2025, 58 800 kronor.
- Avgifter för vård och omsorg och som beräknas utifrån prisbasbeloppet har räknats upp utifrån 2025 års prisbasbelopp.
- Avgifter för mat har räknats i enlighet med Teknik – och serviceförvaltningens beräkning av matkostnad för 2025.
- Konsumentverkets referensvärden för livsmedelskostnader 2025 är vägledande vid beräkning av förhöjt minimibelopp till följd av förhöjda matkostnader i samband med bistånd enligt socialtjänstlagen.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

- Konsumentverkets referensvärden för livsmedelskostnader 2025 är vägledande vid beräkning av matkostnader i samband med bistånd enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade.
- Styrdokumentet inkluderar från 1 mars 2025 även egenavgifter för vuxna i hem för vård eller boende (HVB) och familjehem samt föräldrars ersättningsskyldighet vid placerade barn. Med anledning av detta ändrar styrdokumentet titel från "Avgift för vård och omsorg om äldre och personer med funktionsnedsättning" till "Taxor och avgifter inom socialnämndens ansvarsområde".

Förslag till beslut

Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige att anta taxor och avgifter inom socialnämndens ansvarsområde 2025.

Avgifterna träder i kraft 1 mars 2025 och ersätter då tidigare beslutade avgifter (KS2023/315).

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslut

Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige att anta taxor och avgifter inom socialnämndens ansvarsområde 2025.

Avgifterna träder i kraft 1 mars 2025 och ersätter då tidigare beslutade avgifter (KS2023/315)

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Skickas till

Kommunfullmäktige

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Taxor och avgifter inom socialnämndens ansvarsområde 2025

Maxtaxa och minimibelopp 2025

Maxtaxa	Kommentar	2024	2025
Maxtaxa	8 kap. 5 § SoL	2575 kronor/månad	2642 kronor/månad
Minimibeloppet för personer 61 år eller äldre:	8 kap. 7 § SoL		
<ul style="list-style-type: none"> För ensamstående 	1,4789 av prisbasbeloppet	7062 kronor/månad	7247 kronor/månad
<ul style="list-style-type: none"> För sammanlevande makar och sambor 	1,2066 av prisbasbeloppet	5762 kronor/månad	5912 kronor/månad
Minimibeloppet för personer 60 år eller yngre:			
<ul style="list-style-type: none"> För ensamstående 	Generellt förhöjt minimibelopp 10 %	7768 kronor/månad	7972 kronor/månad
<ul style="list-style-type: none"> För sammanlevande makar och sambor 		6338 kronor/månad	6503 kronor/månad

Förslag 2025

Vård och omsorg	2024	2025
Trygghetslarm	239 kr/månad	245 kr/månad
Installation trygghetslarm	200 kr	276 (engångssumma)
Borttappad larmknapp	1000 kr	1000 kr
Hemtjänst (omvårdnad och service)	269 kr/beslutad timma	276 kr/beslutad timma
Avlösning i hemmet	269 kr/ beslutad timma	276 kr/beslutad timma
Matdistribution, distribution	269 kr/beslutad timma	276 kr/beslutad timma
Dagverksamhet	80 kr/tillfälle	82 kr/tillfälle
Korttidsboende, växelvård	86 kr/dygn	88/dygn
Särskilt boende	2575 kr/månad	2642 kr/månad
Kommunal hälso- och sjukvård	395 kr/månad	405 kr/månad

Mat och förbrukningsvaror vid insats enl. SoL

Mat och förbrukningsvaror	Kommentar	Avgifter 2024	Förslag 2025
Mat, matdistribution	Teknik och serviceförvaltningens beräkning	70 kr/portion	71 kr/portion
Mat i samband med dagverksamhet	Teknik och serviceförvaltningens beräkning	70 kr/portion	71 kr/portion
Sondmat	Maximala egenavgiften enligt beslut i Västra Götaland Regionfullmäktige	50 kr/dygn (maxbelopp 1500 kr/mån)	50 kr/dygn (maxbelopp 1500 kr/mån)
Förbrukningsvaror	Konsumentverkets referensvärde	160 kr/månad	150 kr/månad
Mat i samband med korttidsboende, växelvård.	Teknik och serviceförvaltningens beräkning	147 kr/dygn	149 kr/dygn
Matabonnemang Särskilt boende.	Teknik och serviceförvaltningens beräkning	147 kr/dygn	149 kr/dygn
Mat, bostad med särskild service för vuxna (psykiatriboende)	Teknik och serviceförvaltningens beräkning	147 kr/dygn	149 kr/dygn

Mataavgift gruppbostad från 1 mars 2025

- ”Hushållskassan” upphör
- Debiterar för levererade/konsumerade måltider per dygn
 - Frukost
 - Lunch
 - Middag
 - Mellanmål
 - Enklare kvällsmål
- Avgiften beräknas utifrån Konsumentverkets beräknade livsmedelskostnader 2025

Mat och förbrukningsvaror vid insats enl. LSS

Mat och förbrukningsvaror	Kommentar	Avgift 2024	Förslag 2025
Mat, daglig verksamhet	Genomsnitt Konsumentverkets referensvärden	45 kr/portion	0-13 år: 83 kr/dygn 14-17 år: 116 kr/dygn Från 18 år: 122 kr/dygn
Mat i samband med korttidsvistelse	Genomsnitt Konsumentverkets referensvärde	88 kr/dygn	
Mat i samband med korttidstillsyn för barn över 12 år	Genomsnitt Konsumentverkets referensvärde	Individuell bedömning	
Mat, bostad med särskild service för barn över 12 år	Genomsnitt Konsumentverkets referensvärde	2152 kr/månad	
Mat, bostad med särskild service för vuxna	Gemensam hushållskassa	3000 kr /månad	
Förbrukningsvaror,	Konsumentverkets referensvärde	160 kr/månad	

Fler avgifter i styrdokumentet från 1 mars 2025

Avgift vid placering enligt SOL, LVU eller LVM

Avgift	2024	2025
Avgift för vuxna vid placering av vuxna i familjehem, HVB eller skyddat boendet	80 kronor/dygn	80 kronor/dygn
Föräldrars ersättning till kommunen för placerade barn under 18 år	Maxkostnaden motsvarande ett underhållsbidrag	Maxkostnaden motsvarande ett underhållsbidrag

8. Nya Bollebygdskolan 7-9, inriktning förstudie steg 2 KS2024/260

§8

KS2024/260

Nya Bollebygdskolans 7-9, inriktning förstudie steg 2**Beslut****Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen**

Kommunstyrelsen inriktar fortsatt förstudie på alternativ 2, nybyggnad.

Ärendet

På kommunstyrelsens sammanträde i oktober 2024 fick kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag att genomföra förstudie avseende nya Bollebygdskolans 7-9. I uppdraget ingick bl.a. att utreda ifall det ska vara en tillbyggnad eller fristående ny byggnad. Alternativen benämns fortsatt i skrivelsen som Alternativ 1, tillbyggnad och Alternativ 2, nybyggnad.

Förstudien har påbörjats tillsammans med teknikkonsultbolaget Tyréns där en genomgång av alternativa lösningar har genomförts. Då nästa steg av förstudien är kostnadsdrivande utredningar är det ekonomiskt fördelaktigt att inrikta förstudien på det alternativet som bedöms bäst utifrån de parametrar som är kända i dagsläget. Utifrån underlaget som tagits fram är bedömningen att alternativet med nybyggnation det bästa.

Någon fördjupad ekonomisk kalkyl är inte gjord däremot har konsultfirman genomfört en grov schablonkalkyl för att kunna jämföra de två alternativen. Sammantaget är det också positivt att den sedan tidigare uppskattade investeringsutgiften på runt 200 mnkr verkar vara tillräcklig.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Alternativ 1, tillbyggnad innebär en investeringsutgift på 153 mnkr vilket innebär en kapitalkostnad på 8,9 mnkr per år.

Alternativ 2, nybyggnad innebär en investeringsutgift på 176 mnkr vilket innebär en kapitalkostnad på 10,2 mnkr per år.

Mellan alternativen skiljer det ca 1,3 mnkr om året, det är också sannolikt att kostnader för fastighetsdrift kommer vara något lägre med en tillbyggnad till följd av lägre total area. Med nuvarande schablon för fastighetsdrift är skillnaden ca. 0,35 mnkr per år men kommer i verkligheten vara lägre till följd av lägre kostnad för el och uppvärmning.

Kommunstyrelseförvaltningens bedömning

Följande uppdrag ligger till grund för förstudien:

- I förstudien kommer verksamhetsbehoven ligga till grund för placering av den nya skolbyggnaden vilket i sin tur kommer leda fram till om det ska vara en tillbyggnad eller fristående nybyggnad.
- I förstudien kommer det att genomföras miljöutredning mark (föroreningar), trafikbullerutredning samt geoteknisk utredning.
- I förstudiefasen ska även hänsyn tas till miljökrav samt gröna obligationer.
- Inom skolområdet kommer det att ske förändringar över tid och för att lättare se över förändringarna ska även illustrationsritningar upprättas i detta uppdrag. Det kommer även upprättas beskrivningar och andra underlag för att få fram en bra kalkyl till återstående projektering och produktion.

Förstudien har hittills tittat på de två huvudsakliga möjliga inriktningarna och de olika identifierade för- och nackdelarna presenteras nedan.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Alternativ 1, tillbyggnad

Alternativet innebär en ny högstadieskola för maximalt 450 elever i en tillbyggnad med en BTA (bruttoarea) på ca 4 000 m² fördelat på två våningar. Beräknad investeringsutgift är 153 mnkr. Salar för slöjd, hemkunskap och bild nyttjas i befintlig byggnad. En skiss över tillbyggnaden beskriver placeringen i förhållande till befintliga byggnader. Utifrån ett byggnadstekniskt perspektiv har följande risker samt för-/nackdelar tagits fram tillsammans med konsultbolaget:

- Risk för låg stabilitet i anslutning till Nolån. Utredning krävs för att klargöra behov av eventuella åtgärder.
- Översvämningsrisk i samband med 100-/200 årsregn.
- Risk att friyta per barn blir för liten när skolområdet förtätas.
- Bebygger prickmark samt ledningsområde enl. detaljplan – tidsfördröjning och kostnadsökningar
- Kräver en djup byggnadsvolym för att få plats - svårt att uppfylla dagsljuskrav och skapa en god inomhus-miljö.
- Anslutning till befintlig byggnad innebär att befintliga lokaler vid anslutningen behöver byggas om.
- Kostnaden för anpassning av befintlig byggnad samt att ersätta befintlig skolgård går inte att bedöma i detta skede.

Tillsammans med företrädare för verksamheten har följande för-/nackdelar utifrån verksamhetens perspektiv tagits fram:

Lågstadiet F-3		- Mindre lekyta per elev (friyta) - Fler möten med äldre elever mellan

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

		byggnaderna
Mellanstadiet 4-6	- Färre möten med yngre och äldre elever på lekgården. - Större friyta per elev	- Mindre insyn och otrygga områden mot kvällen beroende på placering /utformning
Anpassad grundskola		- Stänger vägen för Taxi, - Otryggt men en byggnad nära lekgården. Känns instängt - Kostnader för en ny väg för taxin - Mindre friytan per elev på gården
Högstadiet 7-9	- Nära till bussen	- Mycket mer trafik mellan byggnaderna. - Mindre koll på elever, behövs flera rastvakter - Mindre insyn runt gården - Mycket otrygga områden mot kvällen ur säkerhetssynpunkt

Alternativ 2, nybyggnad

Alternativet innebär en ny högstadieskola för maximalt 450 elever i en ny byggnad placerad söder om befintlig 4-9, enl skiss nedan. BTA (bruttoarea) på ca 4 600 m² fördelat på två våningar, den högre bruttoarean beror på att salar för slöjd, hemkunskap och bild ej kan samnyttjas enl. den behovsbeskrivning som ligger till grund för förstudien. Beräknad investeringsutgift är 176 mnkr. Utifrån ett

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

byggnadstekniskt perspektiv har följande risker samt för-/nackdelar tagits fram tillsammans med konsultbolaget:

- Bebygger mark som i dagsläget är obebyggd - påverkar inte friytan för låg- och mellanstadiet.
- Stabilitet ej utredd, men längre avstånd från Nolån är fördelaktigt. Relativt plan mark.
- Byggtid och entreprenad påverkar pågående verksamhet i mindre utsträckning än alternativ 1, tillbyggnad.
- Det finns ett flertal närliggande diken, det är oklart om dessa påverkar nybyggnation i någon större utsträckning.
- Vid eventuellt ökat framtida behov går det enklare att bygga till byggnaden.

Tillsammans med företrädare för verksamheten har följande för-/nackdelar utifrån verksamhetens perspektiv tagits fram:

Lågstadiet F-3	<ul style="list-style-type: none"> - Förre möten med äldre elever 7-9, både utomhus och inomhus - Större lekyta för eleverna - Minskad trafik för angöring - Större tillgång till PREST-ämnes salar 	
Mellanstadiet 4-6	<ul style="list-style-type: none"> - Lättare att lägga schema för slöjd + musik - Bättre fördelning på befintlig 	<ul style="list-style-type: none"> - Konflikter på konstgräsplanen med 7-9 - Mindre samverkan med 7-9

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

	yta mellan årskurserna i befintlig byggnad - Utnyttja skolområdet bättre - Minska risker för konflikter mellan eleverna	
Anpassad grundskola	- Större tillgång till PREST-ämnes salar - Större yta för eleverna - Större yta för att sälja platser - Bättre förutsättningar för taxitrafik i framtiden	- Äldsta eleverna för längre sträcka att samverka med 7-9 eleverna
Högstadiet 7-9	- Större tillgång till PREST-ämnes salar. allt samlat på ett ställe - Bättre samordning mellan ämneslagen - Ingen ledtid mellan byggnaderna för elever och lärare	- Långt till parkering - Idrottslärarna får det sämre iom idrottshallen ligger längre bort - Långt till skolbussen och behöver samordnas bättre, lokaltrafik

Sammanfattning, slutsats

Sammantaget görs bedömningen att utifrån de parametrar som är kända idag är Alternativ 2, nybyggnad det bästa alternativet då det förespråkas av verksamheten, den huvudsakliga nackdelen med alternativet är att arean blir större och därmed högre investeringsutgift. Det vägs dock upp av att Alternativ 1, tillbyggnad innehåller betydande risker för fördyrande omständigheter beroende

 Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

på markens förutsättningar, tidsfördröjning, återställande av utemiljö samt anslutning till befintlig 7-9.

Nästa steg under förstudien är att arbeta vidare med återstående delarna av uppdraget, närmast markundersökningar och planlösningar. Resultatet av hela förstudien, inklusive illustrationskarta över hela skolområdet, kommer presenteras samlat som ett underlag för beslut om projektering och investeringsbudget under våren 2025.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen inriktar fortsatt förstudie på alternativ 2, nybyggnad.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Behovsbeskrivning Nya Bollebygds skolan 7-9_2024-09-19
- Förstudie - Nya Bollebygds skolan 7-9
- § 155 KS Nya Bollebygds skolan 7-9 - beslut om förstudie

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Tjänsteskrivelse

2025-01-21

Daniel Aronsson | Ekonomichef

Dnr KS2024/260-5

0734-64 70 06 |

daniel.aronsson@bollebygd.se

Kommunstyrelsen

Inriktning förstudie steg 2**Förslag till beslut**

Kommunstyrelsen inriktar fortsatt förstudie på alternativ 2, nybyggnad.

Ärendet

På kommunstyrelsesammanträdet 2024-10-29 fick förvaltningen i uppdrag att genomföra förstudie avseende nya Bollebydskolan 7-9. I uppdraget ingick bl.a. att utreda ifall det ska vara en tillbyggnad eller fristående ny byggnad. Alternativen benämns fortsatt i skrivelsen som Alternativ 1, tillbyggnad och Alternativ 2, nybyggnad.

Förstudien har påbörjats tillsammans med teknikkonsultbolaget Tyréns där en genomgång av alternativa lösningar har genomförts. Då nästa steg av förstudien är kostnadsdrivande utredningar är det ekonomiskt fördelaktigt att inrikta förstudien på det alternativet som bedöms bäst utifrån de parametrar som är kända i dagsläget. Utifrån underlaget som tagits fram är bedömningen att alternativet med nybyggnation det bästa.

Ekonomiska förutsättningar

Någon fördjupad ekonomisk kalkyl är inte gjord däremot har konsultfirman genomfört en grov schablonkalkyl för att kunna jämföra de två alternativen. Sammantaget är det också positivt att den sedan tidigare uppskattade investeringsutgiften på runt 200 mnkr verkar vara tillräcklig.

Alternativ 1, tillbyggnad innebär en investeringsutgift på 153 mnkr vilket innebär en kapitalkostnad på 8,9 mnkr per år.

Alternativ 2, nybyggnad innebär en investeringsutgift på 176 mnkr vilket innebär en kapitalkostnad på 10,2 mnkr per år.

Mellan alternativen skiljer det alltså ca 1,3 mnkr om året, det är också sannolikt att kostnader för fastighetsdrift kommer vara något lägre med en tillbyggnad till följd av lägre total area. Med nuvarande schablon för fastighetsdrift är skillnaden ca. 0,35 mnkr per år men kommer i verkligheten vara lägre till följd av lägre kostnad för el och uppvärmning.

Bedömning

Följande uppdrag ligger till grund för förstudien:

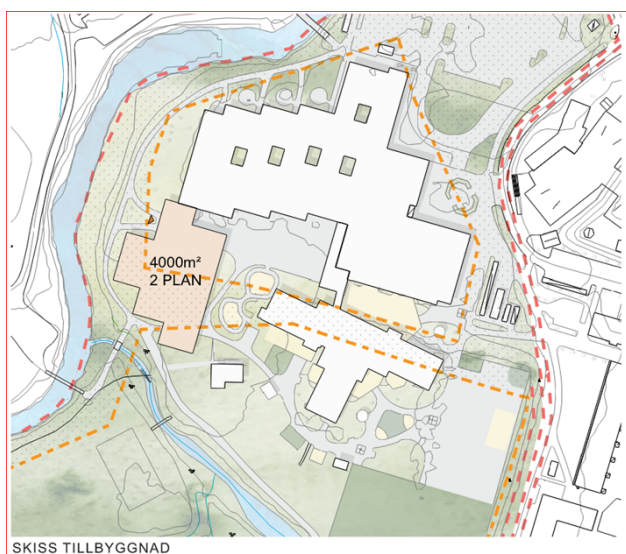
- I förstudien kommer verksamhetsbehoven ligga till grund för placering av den nya skolbyggnaden vilket i sin tur kommer leda fram till om det ska vara en tillbyggnad eller fristående nybyggnad.
- I förstudien kommer det att genomföras miljöutredning mark (föroreningar), trafikbullerutredning samt geoteknisk utredning.
- I förstudiefasen ska även hänsyn tas till miljökrav samt gröna obligationer.
- Inom skolområdet kommer det att ske förändringar över tid och för att lättare se över förändringarna ska även illustrationsritningar upprättas i detta uppdrag. Det

kommer även upprättas beskrivningar och andra underlag för att få fram en bra kalkyl till återstående projektering och produktion.

Förstudien har hittills tittat på de två huvudsakliga möjliga inriktningarna och de olika identifierade för- och nackdelarna presenteras nedan.

Alternativ 1, tillbyggnad

Alternativet innebär en ny högstadieskola för maximalt 450 elever i en tillbyggnad med en BTA (bruttoarea) på ca 4 000 m² fördelat på två våningar. Beräknad investeringsutgift är 153 mnkr. Salar för slöjd, hemkunskap och bild nyttjas i befintlig byggnad. En skiss över tillbyggnaden beskriver placeringen i förhållande till befintliga byggnader:

Utifrån ett byggnadstekniskt perspektiv har följande risker samt för-/nackdelar tagits fram tillsammans med konsultbolaget:

- Risk för låg stabilitet i anslutning till Nolån. Utredning krävs för att klargöra behov av eventuella åtgärder.
- Översvämningrisk i samband med 100-/200 årsregn.
- Risk att friyta per barn blir för liten när skolområdet förtätas.
- Bebygger prickmark samt ledningsområde enl. detaljplan – tidsfördröjning och kostnadsökningar

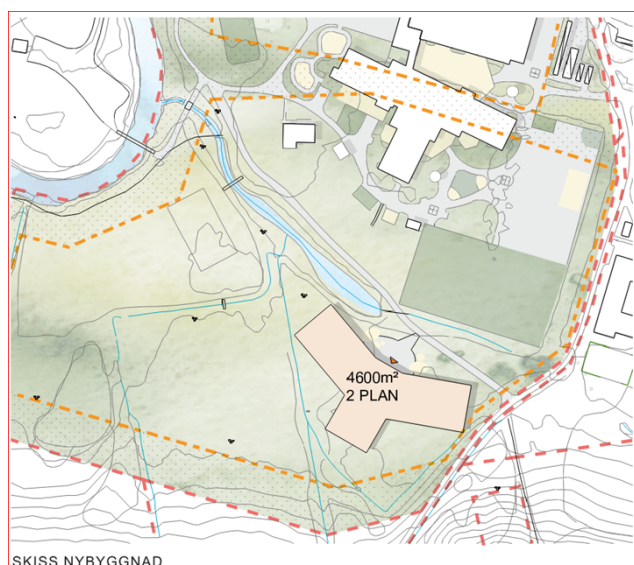
- Kräver en djup byggnadsvolymer för att få plats - svårt att uppfylla dagsljuskrav och skapa en god inomhus-miljö.
- Anslutning till befintlig byggnad innebär att befintliga lokaler vid anslutningen behöver byggas om.
- Kostnaden för anpassning av befintlig byggnad samt att ersätta befintlig skolgård går inte att bedöma i detta skede.

Verksamhet	Fördelar	Nackdelar
Lågstadiet F-3		- Mindre lektyta per elev (fria) - Fler möten med äldre elever mellan byggnaderna
Mellanstadiet 4-6	- Färre möten med yngre och äldre elever på lekgården. - Större fria per elev	- Mindre insyn och otrygga områden mot kvällen beroende på placering /utformning
Anpassad grundskola		- Stänger vägen för Taxi, - Otryggt men en byggnad nära lekgården. Känns instängt - Kostnader för en ny väg för taxin - Mindre fria per elev på gården
Högstadiet 7-9	- Nära till bussen	- Mycket mer trafik mellan byggnaderna. - Mindre koll på elever, behövs flera rastvakter - Mindre insyn runt gården - Mycket otrygga områden mot kvällen ur säkerhetssynpunkt

Tillsammans med företrädare för verksamheten har följande för-/nackdelar utifrån verksamhetens perspektiv tagits fram:

Alternativ 2, nybyggnad

Alternativet innebär en ny högstadieskola för maximalt 450 elever i en ny byggnad placerad söder om befintlig 4-9, enl skiss nedan. BTA (bruttoarea) på ca 4 600 m² fördelat på två våningar, den högre bruttoarean beror på att salar för slöjd, hemkunskap och bild ej kan samnyttjas enl. den behovsbeskrivning som ligger till grund för förstudien. Beräknad investeringsutgift är 176 mnkr.

Utifrån ett byggnadstekniskt perspektiv har följande risker samt för-/nackdelar tagits fram tillsammans med konsultbolaget:

- Bebygger mark som i dagsläget är obebyggd - påverkar inte friytan för låg- och mellanstadiet.
- Stabilitet ej utredd, men längre avstånd från Nolån är fördelaktigt. Relativt plan mark.
- Byggtid och entreprenad påverkar pågående verksamhet i mindre utsträckning än alternativ 1, tillbyggnad.
- Det finns ett flertal närliggande diken, det är oklart om dessa påverkar nybyggnation i någon större utsträckning.
- Vid eventuellt ökat framtida behov går det enklare att bygga till byggnaden.

Tillsammans med företrädare för verksamheten har följande för-/nackdelar utifrån verksamhetens perspektiv tagits fram:

Verksamhet	Fördelar	Nackdelar
Lågstadiet F-3	<ul style="list-style-type: none"> - Före möten med äldre elever 7-9, både utomhus och inomhus - Större lektyta för eleverna - Minskad trafik för angöring - Större tillgång till PREST-ämnes salar 	
Mellanstadiet 4-6	<ul style="list-style-type: none"> - Lättare att lägga schema för slöjd + musik - Bättre fördelning på befintlig yta mellan årskurserna i befintlig byggnad - Utnyttja skolområdet bättre - Minska risker för konflikter mellan eleverna 	<ul style="list-style-type: none"> - Konflikter på konstgräsplanen med 7-9 - Mindre samverkan med 7-9
Anpassad grundskola	<ul style="list-style-type: none"> - Större tillgång till PREST-ämnes salar - Större yta för eleverna - Större yta för att sälja platser - Bättre förutsättningar för taxitrafik i framtiden 	<ul style="list-style-type: none"> - Äldsta eleverna för längre sträcka att samverka med 7-9 eleverna
Högstadiet 7-9	<ul style="list-style-type: none"> - Större tillgång till PREST-ämnes salar. allt samlat på ett ställe - Bättre samordning mellan ämneslagen - Ingen ledtid mellan byggnaderna för elever och lärare 	<ul style="list-style-type: none"> - Långt till parkering - Idrottslärarna får det sämre iom idrottshallen ligger längre bort - Långt till skolbussen och behöver samordnas bättre, lokaltrafik

Sammanfattning, slutsats

Sammantaget görs bedömningen att utifrån de parametrar som är kända idag är Alternativ 2, nybyggnad det bästa alternativet då det förespråkas av verksamheten, den huvudsakliga nackdelen med alternativet är att arean blir större och därmed högre investeringsutgift. Det vägs dock upp av att Alternativ 1, tillbyggnad innehåller betydande risker för fördröjande omständigheter beroende på markens förutsättningar, tidsfördröjning, återställande av utemiljö samt anslutning till befintlig 7-9.

Nästa steg under förstudien är att arbeta vidare med återstående delarna av uppdraget, närmast markundersökningar och planlösningar. Resultatet av hela förstudien, inklusive illustrationskarta över hela skolområdet, kommer presenteras samlad som ett underlag för beslut om projektering och investeringsbudget under våren 2025.

Barnkonsekvensanalys

Till största del är barnkonsekvensanalysen inkluderad i verksamhetens behovsbeskrivning. Det som tillkommer är den delen som rör byggnationstiden. Då alternativ 2, nybyggnad är planerad att vara längre ifrån befintliga byggnader bedöms den som bättre utifrån ett barnperspektiv då den inte påverkar befintlig utemiljö i samma omfattning samt medger bättre lösning för byggtrafik.

Skickas till

Utbildningsnämnden

BOLLEBYGDS KOMMUN

Kommunstyrelseförvaltningen

Monica Holmgren

Förvaltningschef

Daniel Aronsson

Ekonomichef

§155

KS2024/260

Nya Bollebygdskolans 7-9 - beslut om förstudie**Beslut**

Kommunstyrelsen beslutar att genomföra förstudie av ”Nya Bollebygdskolans 7-9”.

Ärendet

Det befintliga högstadiet uppfyller inte verksamhetens behov och en ny högstadieskola behöver byggas. I samverkan mellan företrädare för utbildningsnämnden, kommunstyrelsen och verksamheten har en behovsbeskrivning tagits fram och nästa steg i projektet är att genomföra en förstudie. Utifrån de beskrivna verksamhetsbehoven och befolkningsprognosen föreslås att den nya skolan ska vara 5-parallellig med maxkapacitet på 450 elever (30 i varje klassrum) och med en optimal kapacitet för 375 elever (25 elever per klassrum).

I förstudien kommer verksamhetsbehoven ligga till grund för placering av den nya skolbyggnaden vilket i sin tur kommer leda fram till om det ska vara en tillbyggnad eller fristående nybyggnad.

I förstudien kommer det att genomföras miljöutredning mark (föroreningar), trafikbullerutredning samt geoteknisk utredning.

I förstudiefasen ska även hänsyn tas till miljökrav samt gröna obligationer.

Inom skolområdet kommer det att ske förändringar över tid och för att lättare se över förändringarna ska även illustrationsritningar upprättas i detta uppdrag. Det kommer även upprättas beskrivningar och andra underlag för att få fram en bra kalkyl till återstående projektering och produktion.

Tidplan

Grovt uppskattad tidplan över kommande aktiviteter;

Aktiviteter	Uppskattad tidplan
Upphandling konsulter till förstudie	September 2024
Projektering förstudie	Oktober 2024 – februari 2025
Upphandling konsulter förfrågningsunderlag (FFU) (ramhandlingar)	Mars/april 2025
Projektering FFU till totalentreprenad	Augusti 2025
Upphandling totalentreprenad	December 2025
Projektering av entreprenör	April 2026
Produktion av skolan	Augusti 2026

Besiktning	September – oktober 2028
Verksamheten flyttar in	November 2028
Skolstart	VT2029

Den beräknade kostnaden att genomföra förstudien är 2,5 mnkr. Kostnaden för nästa steg i processen projektering beräknas uppgå till samma belopp. För att inte få stopp i processen föreslås att 5 mnkr fördelas i investeringsbudgeten för både förstudie och projektering, vilket föreslås göras i samband med att kommunfullmäktige beslutar om budget 2025-2027, under hösten 2024. I dagsläget görs bedömningen att totala kostnaden för projektet uppgår till mellan 200 och 250 mnkr beroende på utformning där kostnadsdrivande aspekter handlar om främst dimensionering av de praktiska och estetiska lokalerna där en lokalisering i nära anslutning till befintliga lokaler kan innebära samnyttjande och därmed en lägre totalkostnad.

En viktig aspekt inför byggnation av ny 7–9 är framtida behovet av elever. Nuvarande skola har 5 paralleller och bedömts vara för liten mot bakgrund av de tidigare befolkningsprognoserna och det har förts diskussioner om att den nya skolan ska ha 6 paralleller. I dagsläget görs dock bedömningen att antalet elever snarare kommer minska än öka om det inte sker en kraftig utökning av antalet nyproducerade bostäder i kommunen. I tabellerna nedan som är hämtad från den senaste befolkningsprognosen framgår antalet elever samt hur stora klasser en 5- respektive 6-paralleller skulle innebära.

Antal elever 2023-2033											
2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	
401	414	402	410	406	400	380	359	351	362	367	

I dagsläget går ca 380 elever på högstadieskolan, vilket innebär ett bortfall på ett 20-30-tal elever. Det kan t.ex. handla om att de är folkbokförda i kommunen men går i skola på annan ort eller att de deltar i särskilt anpassad grundskola. Tabellerna nedan förutsätter att 100 % av eleverna deltar i ordinarie undervisning, vilket alltså innebär en buffert.

Antal elever per klass 5 parallell											
År	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	
7	28,2	25,7	28,6	27,1	24,7	24,4	22,6	23,0	26,6	23,7	
8	26,8	28,0	25,6	28,4	27,0	24,7	24,4	22,7	23,1	26,5	
9	27,8	26,7	27,8	25,6	28,3	26,9	24,7	24,4	22,8	23,2	

Antal elever per klass 6 parallell											
År	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	
7	23,5	21,4	23,9	22,6	20,6	20,3	18,8	19,2	22,1	19,7	
8	22,4	23,3	21,4	23,7	22,5	20,6	20,3	18,9	19,3	22,1	
9	23,2	22,3	23,2	21,3	23,5	22,4	20,6	20,4	19,0	19,3	

Den nya skolan beräknas stå klar inför vårterminen 2029 och då beräknas alltså antal elever vara ca 3-4 färre per klass även om samtliga folkbokförda elever skulle delta i ordinarie undervisning.

För att ta höjd för en kraftigt ökad byggnadstakt kan i förstudien även utrymme lämnas för en framtida utbyggnad. I dagsläget görs dock bedömningen att det är osannolikt att det kommer byggas så mycket att den föreslagna dimensioneringen kommer vara för liten.

Protokollsanteckning

Peter Gregorics (FR) för anteckna följande till protokollet: (FR) bifaller beslutet om att genomföra förstudien av ”Nya Bollebygds skolan 7-9” men vill ha fört till protokollet att vi motsätter oss att den planerade allaktivitetshallen inte inkluderas i förstudien.

Förslag till beslut**Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen**

Kommunstyrelsen beslutar att genomföra förstudie av ”Nya Bollebygds skolan 7-9”.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- §126 KSAU Nya Bollebygds skolan 7-9, beslut om förstudie
- Behovsbeskrivning Nya Bollebygds skolan 7-9_2024-09-19
- Förstudie - Nya Bollebygds skolan 7-9

Skickas till

Ekonomiavdelningen, projektledare

Paragrafen är justerad

Behovsbeskrivning

Stadsområde

Bollebygd

Projekt

Nya Bollebygdskolan 7-9

Ansvarig

Helena Hallqvist Johansson, Magnus Svanberg

Datum

2024-09-19

Revideringsdatum

xx

Innehåll

Behovsbeskrivning	1
Bakgrund	3
Nuläge.....	3
Problembeskrivning.....	4
Vision/Verksamhetsidé.....	4
Verksamhetens målgrupp.....	4
Personal.....	4
Specifikt för den nya lokalen.....	4
Ytor och lokaler	5
Arbetsmiljö	8
Belysning.....	8
Ljudklimat.....	8
Funktionskrav	8
Geografisk placering.....	8
Förråd, cyklar och barnvagnar.....	8
Sophantering och återvinning.....	8
IT	8
Säkerhet - Trygghet	9
Lås, Larm och Passersystem	9
Utemiljö	9
Angöring.....	10
Jämställdhetsperspektiv	10
Tillgänglighet.....	10
Barnperspektiv.....	10
Övrigt	10

Bakgrund

Nuläge

Bollebygds skolan 7-9 är en 5-parallellig högstadieskola med 15 klasser och ca 375 elever. Skolan är kommunens enda högstadieskola och tar emot elever från kommunens fyra mindre f-6 skolor. Eleverna blandas i nya klasser vid starten i åk 7. Lärarna arbetar och sitter i ämneslag. Dessa ämneslag är utspridda i skolans lokaler, för att öka vuxennärvaron på hela skolan. Personalen sitter i ämneslag, där Ma-No lärare sitter i ett arbetsrum, PREST ämnena delar rum, Sv och SO lärare delar arbetsrum och språklärare delar arbetsrum, alltså 4 olika arbetsrum för personalen.

Lektionssalarna som ofta är dimensionerade för 24 elever är i nuläget för trånga och det är i vissa fall svårt att obehindrat röra sig mellan bänkar för att hjälpa elever. Ventilationen är också otillräcklig. Det finns i nuläget 14 vanliga undervisningssalar, en bildsal, tre NO salar som är utrustade med el och vatten varav två med dragskåp. Dessa salar är dock mindre och en hel klass går inte att rymma i dessa salar. Det finns också ett angränsande rum (institution) för beredning av lösningar mm. som innehåller både disk, vatten och dragskåp. Det finns också där ett ventilerat skåp för farliga ämnen och skåp för att förvara gasol/gaser i. Skolan har 4 slöjdsalar, två för trä och metallslöjd, med tillhörande metallverkstad och dessutom två textilsalar. Då vi i nuläget säljer undervisning till våra f-6 skolor så behövs dessa 4 slöjdsalar. I en ny skola så kan lokalernas antal halveras för att endast inrymma högstadiets undervisning i slöjd. När det gäller skolans Hem och Konsumentkunskaps undervisning så finns det två undervisningssalar med 8 kök i varje sal/ lokal, ett dessutom anpassat för elever med funktionsvariationer. Dessa två som i nuläget är helt fulla är angeläget att även ha i en ny skola, för att få plats med den undervisning som ligger på högstadiet och som ska läggas mot andra ämnen vid schemaläggning.

Det finns en flexgrupp som idag består av två rum dit elever som har behov av att få extra stöd går. Där finns platser för ca 20 elever.

Skolan inrymmer också en lokal för vår särskilda undervisningsgrupp där det finns 12 elevplatser och där 3-4 personal arbetar. Dessa elever har ofta hela sin skoldag eller delar av denna i gruppens lokal (ett större klassrum)

Musiksalen med tillhörande grupprum behövs också i en nybyggd skola då den befintliga musiksalen i nuläget är helt fulltecknad.

I nuläget så säljer vi praktisk estetiska ämneslektioner till kommunens f-6 skolor och vid ett ökat elevantal så blir det ännu trängre och ohållbart att kunna möta detta behov.

Skolans "uppehållsrum" som också innehåller ett café är en naturlig samlingsplats som vi önskar att även ha i en ny skola.

Framåt ser vi behov av tre nya lektionssalar med tillhörande grupprum utöver det vi i dagsläget har. Vi behöver dessutom grupprum till skolans alla undervisningssalar.

Problembeskrivning

Skolans lokaler är för trånga för den verksamhet som bedrivs, skolans klassrum är inte dimensionerade ventilationsmässigt utefter beläggning och dessutom för varma under sommarhalvåret. Det finns heller inte möjlighet att möta antalet elever som beräknas komma till skolan framöver. Det saknas grupprum till hälften av skolans klassrum och dessutom är det lyhört mellan de flesta klassrum, så klasserna stör varandra om de till exempel har genomgång eller ser på film. Viktigt med grupprum för att alla elever ska få sin rätt till stöd tillgodosedd.

Konferensrum saknas, eller en gemensam lokal där hela personalgruppen kan samlas.

Vision/Verksamhetsidé

Alla elever ska bli behöriga till gymnasiet.

Alla elever ska få en utbildning som präglas av trygghet och studiero.

Alla elever ska kunna läsa och använda det svenska språket på ett rikt och nyanserat sätt.

Verksamhetens målgrupp

Elever åk 7-9

Elever och personal (lärare, elevstödjare, speciallärare, SYV, administratörer elevhälsa, biträdande rektor och rektor) ska få tillgång till en god arbetsmiljö där eleverna har möjlighet att utvecklas mot målen och personalen kan göra ett gott jobb.

Personal

Arbetsplatser:

- Riktiga ergonomiska arbetsplatser med ljusinsläpp och god ventilation.

Personalrum:

- I nuläget finns ett personalrum som behöver vara större för att all personal ska kunna värma mat och få en andhämtningspaus. Där behöver finnas disk/vattenmöjligheter, spis/ugn samt kyl, frys och mikrovågsugn. Det behöver finnas bord att kunna äta vid och soffor för en paus. Gärna med möjlighet att kunna gå ut och ta en paus. Toaletter och möjlighet till ombyte behöver finnas.

Specifikt för den nya lokalen

Nya skolan ska vara en högstadieskola med årskurs 7-9 och vara 5 parallelligt. Varje klassrum ska vara dimensionerade för 30 elever. Det ska gå max 450 elever på skolan men önskvärt är grupper om 25 elever i varje klass men med möjlighet att öka klasstorleken till max 30 elever. Till varje klassrum ska finnas minst ett grupprum.

Det ska finnas plats för en särskild undervisningsgrupp (ca 15 elever) med tillhörande personalarbetsplatser samt tambur och toaletter.

Det ska finnas plats för en flexgrupp (en sal) där elever kan få stöd och som gränsar till arbetsrum med arbetsplatser för speciallärare.

Det ska finnas plats för elevhälsans personal (skolsköterska, 2 kuratorer och skolpsykolog samt SYV), centralt placerad i skolan

Det ska finnas ämnesspecifika salar för Hem och konsumentkunskap (2 salar), Trä och metallslöjd, textilslöjd, Bild, musik och NO salar (3 st) med tillhörande institutioner.

Det ska finnas en expedition med arbetsrum för rektor, biträdande rektor, 2 skoladministratörer och den ska ligga vid huvudingången till skolan, med god överblick kring vilka som kommer till skolan. Arkiv och förråd i anslutning.

Det ska finnas ett personalrum centralt placerad i skolan.

Det ska finnas arbetsrum till all personal, med ergonomiska och ljusa lokaler fördelade skolans olika delar.

Ytor och lokaler

Personal:

- *Personalrum i mitten av skolan (centralt placerad)*
- *Vilorum personal*
- *Mycket viktigt med bra akustik + ljusinsläpp. Ljusa lokaler med stora fönsterytor och god ventilation*

Personalrum som behöver vara större för att all personal ska kunna värma mat och få en andhämtningspaus. Där behöver finnas disk/vattenmöjligheter, spis/ugn samt kyl, frys och mikrovågsugn. Det behöver finnas bord att kunna äta vid och soffor för en paus. Gärna med möjlighet att kunna gå ut och ta en paus. Toaletter och möjlighet till ombyte behöver finnas.

Arbetsplatser: Riktiga ergonomiska arbetsplatser med ljusinsläpp och god ventilation. Stora ljusa arbetsrum kopplade/i närhet till undervisningssalar, så att t ex matte/No lärarna har sitt arbetsrum i närheten av de klassrum som de undervisar i (ämnessalar för NO)

Expedition:

- *Två arbetsrum intill varandra för rektorer. Absolut krav!*
- *Expedition och skolledning, centralt placerade. Mottag av besökare mm*

Administration

- *Två rum för administration. Arbetsplats med fönster mot verksamheten (öppningsbar lucka) i ena rummet och fönster ut mot utemiljön jalousigardin ev låsbart*
- *Värdeskåp för nycklar, datorer och liknande*
- *Förråd för förbrukningsmaterial. Plats för kopiator.*

Från skolans expedition ska det vara enkelt att bevaka de som vistas kring och också passerar skolans huvudentré. För elevernas trygghet är det viktigt att det finns

möjlighet till utblick från personalrummet över skolgården. Dolda platser ska undvikas och goda siktlinjer ska eftersträvas för en ökad indirekt vuxennärvaro. Lokalutformningen ska underlätta för att vuxna ska kunna ha uppsikt och närhet till eleverna. Personalrummets plats önskas vara centralt placerad i mitten av skolan.

Elevhälsa:

Anpassade rum/lokaler till skolsköterska, 2 kuratorer och SYV. Det ska finnas kylmöjlighet för vaccin och läkemedel, samt väntrum och vilorum för elever.

Undervisningssalar:

- *Stora ljusa undervisningssalar*
- *Arbetsrum kopplade till undervisningssalarna*
- *Positivt med glasväggar till grupprum*
- *Grupprum kopplat till alla klassrum*

Ämnesspecifika salar

- ***Bild:***
 - *Arbetsytor + tillhörande diskbänkar/vatten. OBS!! Mycket viktigt med bra ljussättning i klassrummet.*
 - *Utrymme/förråd kopplat till klassrum.*
 - *Keramikugn och drejskiva*
- ***NO:***
 - *Anpassade salar för laborationer i NO, där dragskåp, vatten och el finns och möjlighet till demonstrationer finns.*
 - *I angränsande rum ska det finnas en prepp i Kemi på ca 30 m², beläget vid en yttervägg med dragskåp, ventilerat skåp för gasol och vatten (diskbänk), diskmaskin samt skåp för farliga kemikalier/metaller osv..*
 - *Prepp i biologi och fysik gemensamt ca 50 m² med vatten, eluttag och arbetsrum nära/kopplat till lektionssalar.*
- ***Två nya Hkk salar***
 - *I varje sal 8 kök.*
 - *Anpassat kök för funktionsvariation,*
 - *Skafferi och tillhörande institution för tvätt, hygien och torkskåp*
 - *Arbetsplats för lärare i anslutning till salen*
- ***Två nya Slöjdsalar***
 - *En sal för trä och metallslöjd. I anslutning ska det finnas en metallverkstad och ett målarrum med vatten och god ventilation. Virkesförråd i anslutning och spånsug placerad i rum på utsidan för att minimera ljud. Det behöver finnas ett ventilerat skåp för färger/lösningsmedel och gasol/gas*
 - *Eluttag för spänning 400V till maskiner*

- *En sal för textilslöjd med god belysning och förvaring*

- **SO:**
 - *Ämnesspecifika salar med kopplade grupprum. Ämnesspecifikt menas interaktiva projektorer med touchfunktion på Whiteboard samt vanliga kartor att dra ner från tak. Om möjligt kopplad institution/prepp likt NO-salar för laborationer i geografi*
- **Musik:**
 - *En musiksalsal med 2 kopplade grupprum, ljuddämpande material, eluttag och förråd/institution*

En studio/Flex för att kunna hjälpa elever i behov av stöd:

- *arbetsplatser för ca 15 elever där även speciallärares arbetsplatser ligger i anslutning till denna (3 personalarbetsplatser) samt ett grupprum.*

Särskild undervisningsgrupp

- *Sal för "Särskild undervisningsgrupp" med **egen ingång**, med egen tillgång till toalett och vatten (RWC) kapprum*

Aktivitetsrum för elever

- *Möjlighet att flexibelt ordna aktiviteter för eleverna såsom t ex pingis mm*
- *Kafédel för samvaro*

Städ:

- *Materialval för städ. hygienytor lättstädat hållbart material.*

- ***Övriga aspekter att fundera över:***

- *Kombinerat kopiering/materialrum*
- *Rekreationsytor utomhus för elever för rastaktiviteter.*
- *Skolbibliotek önskvärt*
- *Uppehållsrum med elevskåp och toaletter*

Arbetsmiljö

Tänk på att verksamheten står för flyttbara ergonomiska hjälpmedel. Det är bra att tänka på dessa och få med från början så det förbereds för el.

Belysning

Allmän belysning, miljöbelysning, dagsljus, god färgåtergivning.

Ljudklimat

Ska uppnå ljudklassen för lokaler enligt BBR. Ska vara bra akustik för att dämpa ljuden och minska störningar.

Funktionskrav

Geografisk placering

Nya skolan ska placeras på skolområdet och man behöver se över placering av den nya skolan. Det kan antingen bli en tillbyggnad eller ett fristående byggnad.

Förråd, cyklar och barnvagnar

Ett förråd i anslutning till personalrummet för att ställa in utemöbler på vinterhalvåret om det finns en utegård där utemöbler står på sommarhalvåret (så de inte blir utsatta för sabotage).

Sophantering och återvinning

I dagsläget finns det redan ett åv-hus men utifrån placering av den nya skolan behövs eventuellt ett nytt åv-hus byggas för verksamheten. Det som gäller för det nya åv-huset är att det ska finnas plats för att sortera olika fraktioner och plats för att förvara grovsopor för vidare transport till återvinningsstation. Återvinningshuset ska placeras nära nya skolan. På väggen i åv-huset ska det finnas plats för förvaring av stege. Det ska även dras in vatten och avlopp dras i åv-huset. Det ska vara lätt att dra in och ut kärl, vilket innebär att undvika trösklar.

IT

Skolans arbete kommer att ske med digitala redskap både för elever, pedagoger och övrig personal. Det kommer att finnas en person som hanterar redskap på skolan och det bör finnas ett utrymme för detta. I anslutning till detta ett klassat förråd för förvaring av utrustning.

Generellt behöver skolan ha mycket god uppkoppling via Wi-Fi för att skapa en flexibel arbetsmiljö. Vi ser gärna att det även finns ett öppet nätverk som kan användas av besökare på skolan. Låsbara laddskåp på några platser i skolan kan göra det möjligt att lämna sin enhet. Av vikt är att det generellt finns tillräckligt med uttag för att kunna ladda all utrustning som används av skolan.

Säkerhet - Trygghet

Från skolans expedition ska det vara enkelt att bevaka de som vistas kring och också passerar skolans huvudentré. För elevernas trygghet är det viktigt att det finns möjlighet till utblick från personalrummet över skolgården. Dolda platser ska undvikas och goda siktlinjer ska eftersträvas för en ökad indirekt vuxennärvaro. Lokalutformningen ska underlätta för att vuxna ska kunna ha uppsikt och närhet till eleverna. Personalrummets plats önskas vara i mitten av skolan.

Byggnaden ska förberedas med kanalisation för kameraövervakning på såväl utsida som insida. Se över växtligheten runt skolan och öppna upp så det blir mer insyn på skolgården från t ex vägen

Behövs ett säkerhetsrum/säkerhetsskåp som man kan förvara känsligt dokument i såsom NP och liknande i anslutning till expeditionen.

Krav på timerfunktion till eluttag i personalkök samt i Hkk salarna, ev andra utrymmen i samråd med verksamheten.

Lås, Larm och Passersystem

Väl fungerande skalskydd och passersystem ska finnas i skolan.

Låssystem ASSA ARX. Innerdörrar ska bestyckas med handtagsläsare som i nya f-6.

Cylinder skall vara befintligt system som skolområdet har.

Utemiljö

Ska finnas väderskydd för sol/regn/vind såsom skärmtak, pergola osv.

Solskydd i söderläge, mörkläggningsgardiner inomhus, glas med reflektionsskydd, hindra instrålning men svårt att se in utifrån.

Bra belysning för att inte skapa otrygga miljöer och dolda hörn både dag- och kvällstid samt minska skadegörelse.

Ska finnas samlingsyta ex. bänkar och bord eller gradäng

Se över en ny aktivitetsplan och basketkorgar/plan. Samrådas ihop med verksamheten.

Det ska finnas grönska med lättskötta planteringar.

Önskemål att kunna utnyttja ån och skapa en vacker utemiljö och kunna använda miljön för att experiment kring vatten.

Orienteringstavla över skolan som är belyst

P-plats för funktionsvariation.

Parkering för cyklar och liknande

Wifi tillgängligt utomhus

Angöring

Viktigt att beakta angöring utifrån ett säkerhetsperspektiv:

- Lastintag, angöring för transporter av kontorsmaterial.
- Avlämningsplats för taxiplats/färdtjänst.
- Zon för vårdnadshavare att lämna och hämta med bil på ett säkert sätt.

Jämställdhetsperspektiv

Tillgänglighet

Skolan ska vara tillgänglighetsanpassad där elever och personal vistas. Ska finnas hiss för skolans elever och personal inomhus.

Barnperspektiv

Genom att bygga ändamålsenliga lokaler.

Övrigt

Inkludera eleverna i framtagandet av konst kopplat till bygget.

Inventering kring vilka maskiner/utrustning som kan flyttas med till nya skolan.

Använda sig av cirkulärt återbruk av möbler i skolan.

Önskemål av bergvärme för att ta vara av kylan under varmare perioder.

9. Verksamhetsplan och budget 2025 för kommunstyrelsen KS2025/3

§9

KS2025/3

Verksamhetsplan och budget 2025 för kommunstyrelsen**Beslut****Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen**

Kommunstyrelsen bifaller tilläggsförslag under punkt 2.6 Fokusområde:
Nämndens egna mål: Nytt stycke med rubriken Etableringsteam -
Kommunstyrelseförvaltningen får i uppdrag att under 2025 skapa ett
etableringsteam som ska implementeras senast under hösten 2025.

Kommunstyrelsen antar verksamhetsplan och budget 2025 för kommunstyrelsen i
övriga delar.

Ärendet

Verksamhetsplan och budget beskriver målen för kommunstyrelsens arbete 2025
och den budget som styr verksamheten. Kommunstyrelsens budget sänks från
med 0,6 mnkr till 77,2 mnkr mellan åren. De största förändringarna är flyttat
kostnadsansvar för vissa fastigheter där en renodling skett utifrån befintliga
reglementen samt lägre kostnader för PO-tillägg. Bland satsningarna märks bl.a.
satsning på kollektivtrafik och HR-medarbetare. I verksamhetsplanen beskrivs de
områden som är i fokus 2025 samt kommunstyrelsens internkontrollplan.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar verksamhetsplan och budget 2025 för kommunstyrelsen.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Ledamöternas förslag till beslut

Ulf Rapp (S) föreslår följande som tilläggsförslag under punkt 2.6 Fokusområde:
Nämndens egna mål: Nytt stycke med rubriken Etableringsteam -
Kommunstyrelseförvaltningen får i uppdrag att under 2025 skapa ett etableringsteam som ska implementeras senast under hösten 2025.

Beslutsgång

Ordföranden frågar först om arbetsutskottet bifaller eller avslår Ulf Rapps (S) tilläggsförslag och finner att det bifalls. Ordföranden frågar därefter om kommunstyrelseförvaltningens förslag i övriga delar kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Verksamhetsplan och budget 2025 för kommunstyrelsen
- Verksamhetsplan och budget 2025 för kommunstyrelsen

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Dnr: KS2025/3

Verksamhetsplan och budget 2025 för kommunstyrelsen

1 Inledning

1.1 Verksamhetens funktion

Verksamhetens funktion

Detta dokument är kommunstyrelsens verksamhetsplan och budget för 2025. Här anges vilka mål som kommunstyrelsen ska arbeta med under året och vilken budget som är styrande. Till sin hjälp med detta har man kommunstyrelseförvaltningen.

Förvaltningen består av administrativa-, ekonomi- och HR-avdelningarna samt plan- och exploateringsenheten. Kommunstyrelsens avdelningar innehåller flera kommunövergripande funktioner såsom lön, redovisning, IT, upphandling, kansli samt strategisk fastighet som alla arbetar utifrån verksamhetsplanen inom sina verksamhetsområden. Förvaltningens medarbetare får genom enskilda utvecklingsplaner ytterligare konkretiserade mål och uppgifter. På det viset knyts styrkedjan samman; från de förtroendevalda i kommunfullmäktige till den enskilde medarbetaren.

1.2 Övergripande om nämndens verksamhet

Kommunstyrelsen består av nio ledamöter och nio ersättare.

Kommunstyrelsen bereder ärenden till kommunfullmäktige men är också att jämställa med övriga nämnder med en egen förvaltning. Kommunstyrelsen har också enligt kommunallagen uppsiktsplikt över övriga nämnder, kommunalförbund, kommunala bolag och stiftelser samt föreningar som utför kommunala angelägenheter. Till kommunstyrelsen hör kommunstyrelseförvaltningen som består av knappt 50 medarbetare varav sju chefer fördelat på tre avdelningar; administrativa-, ekonomi, HR-avdelningen samt plan och exploateringsenheten. Det finns totalt tre enheter som är underliggande administrativa- och ekonomiavdelningarna; kanslienhet samt IT- och redovisningsenhet. På kommunstyrelsen ligger centrala uppgifter såsom kommunens växel och reception, kommunikatör, IT, upphandling och juridik. Kommunstyrelseförvaltningen ansvarar för budget- och bokslutsprocesserna, finansfrågor, intern kontroll och

framtagande av kommunens delårsrapport och årsredovisning. Utöver detta ligger också ansvaret för, och stödet till, övrig organisation i kommunen avseende lönefrågor, pensioner, arbetsrätt, arbetsmiljö, rekrytering och andra personalrelaterade frågor. Ansvaret för folkhälsa, säkerhet och civilt försvar samt näringslivsfrågor liksom strategiska fastighetsfrågor ligger hos kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen har som ett av sina uppdrag att stödja övriga nämnder. Kommunstyrelsen vill fortsätta utveckla det uppdraget i nära samarbete med nämnderna, allt för att ge bästa möjliga förutsättningar för nämnderna i sitt arbete.

2 Mål

2.1 Fokusområde: Företagande

Politiska mål: Företag i Bollebygd ska ha goda möjligheter att etableras, verka och utvecklas i kommunen.

Aktiviteter för att uppnå målet
Företagsmark och bostadsbyggande
Handlingsplan utifrån näringslivsstrategin ska tas fram

I början av året kommer en prioritering av pågående planuppdrag att göras där politiken beslutar i vilken ordning de olika planerna ska genomföras under året där företagsmark och bostadsbyggande är av betydelse för att bidra till målet.

Utifrån den under hösten 2024 antagna näringslivspolicyn och den reviderade näringslivsstrategin tas en handlingsplan fram av näringslivschef i samråd med kommundirektörens ledningsgrupp. För kommunstyrelsens del innebär det bl.a. att arbeta med plan- och exploateringsfrågor och upphandling.

2.2 Fokusområde: Personalförsörjning – attraktiv arbetsgivare

Politiska mål: Bollebygds attraktivitet som arbetsgivare ska förbättras.

Indikatorer	Utfall 2023	Utfall 2024	Mål
Hållbart Medarbetar Engagemang (HME)	81	83	80

Utfall beskriver hela kommunen. För kommunstyrelsen var utfall 2023 90 och utfall 2024 93

Hållbart medarbetarengageman så kallat HME används av många kommuner och regioner vilket innebär att resultatet är jämförbart med andra organisationer. Utfallet på 2024 års HME är ett högt resultat och arbetet fortgår för att HME ska bibehållas och helst öka ytterligare.

Medarbetarenkäten genomförs under februari 2025 och utifrån resultatet kommer handlingsplaner tas fram på alla förvaltningens enheter samt för

hela Kommunstyrelseförvaltningen. Arbetet utifrån handlingsplanerna kommer sedan att fortgå under hela 2025.

Möjligheten att arbeta på distans efter överenskommelse med sin chef bidrar till att vara en attraktiv arbetsgivare och medarbetarna distansarbete utvärderas kontinuerligt genom samtal i Den röda tråden - vår modell för medarbetaruppföljning

Aktiviteter för att uppnå målet
Arbeta med arbetsgivarvarumärket

Under 2025 kommer arbetet med att stärka Bollebygds kommuns arbetsgivarvarumärke att inledas. Arbetet kommer att ske i hela organisationen och varje förvaltning kommer att arbeta med det utifrån sina förutsättningar under ledning av HR-avdelningen.

Kommunstyrelseförvaltningen kommer att utreda hur kommunen kan få seniora medarbetare att stanna kvar längre i tjänst.

2.3 Fokusområde: Fritid

Politiska mål: Utveckla kommunens utbud av fritids- och kulturaktiviteter.

Politiska mål: Utveckla kommunens utbud av fritids- och kulturaktiviteter, målet mäts genom aktiviteter inom kommunens olika verksamheter.

Aktiviteter för att uppnå målet
Utveckla Rinnaområdet
Utveckla kultur och fritidsutbudet i Olsfors

Rinnaområdet ska utvecklas med fokus på fritids- och friluftsområde. Gamla detaljplaner behöver först upphävas då de anger att det ska anläggas en golfbana på området. Ny detaljplan behöver tas fram. Arbetet för att skapa förutsättningar för utveckling av Rinnaområdets omvandling kommer att påbörjas under 2025

Kommunstyrelsen har fått i uppdrag från Kommunfullmäktige att ta fram underlag för ny eller utbyggd idrottshall i Olsfors samt ett annat uppdrag att ta fram underlag för utbyggnad till fullstor idrottshall i Töllsjö vilket kan om erfoderliga beslut fattas bidra till ett utvecklat fritidsutbud i orterna. Kommunstyrelsen har även sedan tidigare fått uppdrag att utveckla skolområdet i Olsfors med bl.a. fokus på kultur och fritid.

2.4 Fokusområde: Hållbarhet, samhällsutveckling och miljö

Politiska mål: Samtliga nämnder ska arbeta med insatser som bidrar till att kommunens energianvändning minskar.

Aktiviteter för att uppnå målet
Mäta energianvändning
Se över möjligheter att energieffektivisera kommunhuset i samråd med fastighetsenheten

Kommunstyrelseförvaltningen kommer att be fastighetsenheten se över vilka möjligheter det finns att energieffektivisera kommunhuset. Till exempel har rörelseaktiverade ljuskällor, se över värme och ventilation.

Politiska mål: Bollebygds kommun ska ha en hög ambitionsnivå och öka takten i omställningen till en hållbar utveckling

Ett uppdrag har givits till kommundirektörerna i Bollebygd, Härryda och Marks kommuner att utreda om det finns möjlighet att sametablara energiproduktion med vind- och solkraft i området i anslutning till samtliga tre kommuner.

Den publika laddinfrastrukturplanen kommer kommunstyrelsen att arbeta mer aktivt med från och med 2025.

2.5 Fokusområde: Kollektivtrafik

Politiska mål: Utöka kollektivtrafiken i hela kommunen med störst fokus på Olsfors, Hultafors och Töllsjö.

Aktiviteter för att uppnå målet
Fortsatt dialog med Västtrafik
Ta fram en mobilitetsplan

Kommunstyrelsen och kommunstyrelseförvaltningen kommer att ha en fortsatt tät och intensiv dialog med Västtrafik. Den enkät kring kollektivtrafik som genomfördes under 2024 kommer att ge stöd i dialogen.

En mobilitetsplan ska tas fram under 2025 och detta ligger som ett uppdrag från Kommunfullmäktige

2.6 Fokusområde: Nämndens egna mål

Politiska mål: Utveckling grunduppdrag

E-tjänster

Ett sätt att effektivisera arbetet är att vissa arbetsuppgifter kan underlättas med hjälp av e-tjänster. Under 2025 ska möjligheterna för införande av e-tjänster inom förvaltningens område undersökas, eventuella e-tjänster

Aktiviteter för att uppnå målet
Införa e-tjänster

planläggas och slutligen implementeras på ett klokt och genomtänkt sätt. Det ska vara klart att e-tjänsten kommer att innebära förbättrade och mer kvalitativa arbetssätt innan den införs.

Ny lag belastningsregister

Kommunstyrelsen kommer bevaka det nya lagförslag om utökade möjligheter att göra kontroller i belastnings- och misstankeregister av personer som ska arbeta inom kommun. Den utredning som nyligen presenterade föreslår att lagändringarna ska träda i kraft 1 juni 2025.

Kommunstyrelsen kommer ta fram riktlinjer för hur lagändringen ska implementeras.

Förslag från ksau:

Etableringsteam

Kommunstyrelseförvaltningen får i uppdrag att under 2025 skapa ett etableringsteam som ska implementeras senast under hösten 2025.

3 Uppdrag

3.1 Uppdrag kopplat till kommunfullmäktiges mål

Kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram underlag för utbyggnad till fullstor idrottshall i Töllsjö så att investeringsbeslut kan fattas under 2025.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram underlag för ny eller utbyggd idrottshall i Olsfors så att investeringsbeslut kan fattas under 2025

Kommunstyrelsen ges i uppdrag att ta fram förslag på ett eller två miljö- och hållbarhetsmål. Målen ska förhålla sig till redan befintliga strukturer och åtagande som kommunen har inom bland annat Klimatlöften 2023 och Regional avfallsplan

Miljö- och hållbarhetsstrategi kommer att ta fram förslag på mål vilka ska förhålla sig till och stödja andra strukturer och befintliga styrdokument såsom Klimat 2023 och den regionala avfallsplanen.

Plan för socialhållbarhet som ska beslutas om under 2025 och de nya målen måste förhålla sig till varandra så att det blir en sammanhållen styrning och uppföljning

BoHäm gränsområde som pekats ut som lämpligt för energiproduktion och vindkraft. Kommunstyrelsen får i uppdrag att kontakta övriga kommuner i BoHäm i syfte att utreda om det finns möjlighet att sametablora energiproduktion med vind- och solkraft i området

Ett uppdrag har givits till kommundirektörerna i Bollebygd, Härryda och Marks kommuner att utreda om det finns möjlighet att sametablora energiproduktion med vind- och solkraft i området i anslutning till samtliga tre kommuner. I januari 2025 kommer kommundirektörerna att konkretisera uppdraget tillsammans och utse arbetsgruppen som ska ta sig an utredningen.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att genomföra en inventering av möjlig kommunal mark för bostadsbyggande i Olsfors och Töllsjö samt ekonomiska underlag för genomförande

Samtliga nämnder ges i uppdrag att analysera kostnadsnivån i sina verksamheter utifrån nettokostnadsavvikelsen och ta fram och genomföra åtgärder så att verksamheter med högre kostnader närmar sig genomsnittet i riket

I denna budget avsätts 1 mnkr för att kunna möjliggöra tillköp av kollektivtrafik. Under förutsättning att överenskommelse om tillköp tecknas ges kommunstyrelsen i uppdrag att utvärdera satsningen under 2025 och 2026.

3.1 Uppdrag kopplat till kommunens lokalresursplan

Ta fram projektdirektiv, innehållande verksamhets-, behovs-, samt ekonomiska beskrivningar, för utveckling av skolområdet i Olsfors.

Ta fram projektdirektiv, innehållande verksamhets-, behovs-, samt ekonomiska beskrivningar, för ny förskola på fjällastorp

Ta fram projektdirektiv, innehållande verksamhets-, behovs-, samt ekonomiska beskrivningar, för framtida äldreboende

Ta fram projektdirektiv, innehållande verksamhets-, behovs-, samt ekonomiska beskrivningar, för ny-/ ombyggnation av kommunhus etapp 1.

Ta fram projektdirektiv, innehållande verksamhets-, behovs-, samt ekonomiska beskrivningar, för ny allaktivitetshall.

Utreda förutsättningar och behov av utbyggd förskola i Olsfors.

4 Ekonomi

4.1 Budgettram

Ram 2024	77,8
Avgår digitalisering detaljplan	-0,5
Avgår bredband	-0,5
Avgår solceller	-0,2
Helårseffekt organisation 2024	-0,2
Förändringsuppdrag	-0,8
Indexering	0,7
El/fastighetsdrift	0,1
Friskvårdsbidrag	1,4
30-årsfest	0,1
Microsoftlicenser	0,3
BRÅ-samordnare/beredskapssamordnare	0,4
Utredningsbudget	0,5
HR-medarbetare	0,8
Tillköp kollektivtrafik	1,0
Tekniska justeringar	-3,7
Ram 2025	77,2

Ramen från 2024 har justerats från engångssatsningar såsom digitalisering av detaljplaner och satsning på bredbandsutbyggnad.

Därefter har även ett förändringsuppdrag lagts på ramen.

Förändringsuppdraget är i motsvarande storlek som indexuppräknningar för 2025 vilket innebär att nämnden måste hitta sätt att minska kostnader i samma omfattning som priser på varor och tjänster räknats upp.

Diverse satsningar ha kommit till för bland annat utökning av HR-medarbetare, tillköp kollektivtrafik och utökning av friskvårdsbidraget.

Tekniska justeringar avser minskning i ramen till följd av minskade personalomkostnader (PO) på grund av lägre pensionskostnader 2025 (-1,2 mnkr). Tekniska justeringen avser även minskade kostnader för lokaler där kostnaderna flyttats till Teknik- och servicenämnden (-2,8 mnkr). Sista delen i tekniska kompensationen avser kompensation för lönerevision 2024

helårseffekt 2025 (+0,3 mnkr)

4.2 Internbudget

	Budget 2025	Budget 2024
Kommunstyrelsen	2,5	2,4
Kommundirektörens avdelning	34,9	37,6
<i>varav Kanslienheten</i>	3,1	3,2
HR-avdelningen	10,2	8,5
Ekonomiavdelningen	21,2	19,8
<i>varav IT-enheten</i>	9,4	9,0
Plan och exploatering	8,4	9,5
Total ram	77,2	77,8

Ansvarsfördelning av Kommunfullmäktiges särskilda satsningar

Tillköp kollektivtrafik, BRÅ-samordnare/beredskap samt 30-årsfest är fördelat till Kommundirektörens avdelning. Även El/fastighetsdrift fördelas hit då kommunstyrelsens hyror belastar kommundirektörens centrala ansvar. Notera att den största delen av tekniska justeringen som avser flytt av hyreskostnader minskat budgeten på kommundirektörens ansvar.

Utökat friskvårdsbidrag och extra HR-medarbetare budgeterats under HR-avdelningen.

Utredningsbudgeten är budgeterad under Ekonomiavdelningen som ansvarar för strategisk fastighet. En del av budgeten kommer kunna användas för interna utredningar i samband med utredningar vid framtagande av detaljplaner. Reglering mellan Plan och exploatering och ekonomiavdelningen kommer ske via interna fördelningar.

Microsoftlicenser tillfaller IT-enheten som bär kostnaden för hela kommunens Microsoftlicenser.

Såväl digitalisering detaljplan som bredband är kostnader som avgått från Plan och Exploatering vilket förklarar deras minskade budget 2025.

4.3 Investeringar

Investeringsbudget	
LSS-bostad	23
Skola 7-9 projektering	5
Utveckling skolområde Olsfors*	2
Datahallar*	0,9
Reinvestering	4
<i>varav reinvestering IT</i>	<i>2,8</i>
Totalt	34,9

*avser budget från 2024 som ännu ej nyttjats men som bör ombudgeteras till 2025 i samband med årsredovisningen tas.

5 Medarbetare

Kommunstyrelseförvaltningen har låg sjukfrånvaro och höga värden på Hållbart medarbetarengagemang, HME, men det innebär inte att det saknas utmaningar. Många tjänster är ensamma i sin roll vilket innebär en sårbarhet. Genom dialog i Den röda tråden har förvaltningens chefer kontinuerlig dialog med medarbetarna om hur arbetet kan planeras för att skapa förutsättningar för ett hållbart arbetsliv. Arbetet med att hitta samverkansmöjligheter mellan enhetsgränserna kommer under 2025 att fortgå.

Rekryteringsutmaningen när det gäller att rekrytera nyckelkompetens till förvaltningen kommer under 2025 att fortgå. Kommunstyrelsen har under flera år ständigt haft flera tjänster vakanta, vilket påverkar förvaltningens möjlighet att genomföra planerade insatser och åtgärder. Bristen på medarbetare med kompetens inom löneadministration och systemförvaltning kopplat till lön hanteras genom en samverkan mellan Bollebygds kommun och Tranemo kommun. Samverkan fortgår fortsättningsvis under 2025. På HR enheten saknas medarbetare beroende på svårigheten att rekrytera medarbetare med rätt kompetens. Samma situation råder på ekonomienheten. Det leder till att arbetsuppgifter måste prioriteras och omprioriteras.

6 Årets verksamhet i övrigt

Civilt försvar och krisberedskap

Under 2025 kommer arbetet med kontinuitetsplanering att fortsätta internt. Det påbörjade arbetet med civilsamhället, föreningar och företagare kommer att intensifieras under 2025. Arbeta pågår med att ta fram underlag för beslut om alternativ ledningsplats som utökning av reservkraft för samhällsviktig verksamhet tillsammans med MSB.

Informationssäkerhet och dataskydd

NIS2 kommer att vara ett fokusområde för kommunstyrelsen. Översyn om och vad som behöver stärkas utifrån direktivet har påbörjats under 2024 men beslut och implemnering sker under 2025

7 Intern kontroll

7.1 Nämndens internkontrollarbete för 2025

Risk- och väsentlighetsanalys

Kommunstyrelsen har under hösten 2024 haft två workshops där hela styrelsen har arbetat med en Risk- och väsentlighetsanalys utifrån nämndens verksamheter. Utifrån risk- och väsentlighetsanalysen har en kontrollplan tagits fram utifrån de fyra risker med högst total poäng.

Nr.	Risk	Konsekvens	Sannolikhet	Total
1	Brister i kontinuitetsplanering/krisplanering	4	3	12
2	Kortare, mindre än ett dygn, strömavbrott/ingen elförsörjning	1	3	3
3	Längre, mer än ett dygn, strömavbrott/ingen elförsörjning	3	2	6
4	Kortare, mindre än ett dygn, dålig eller ingen internetuppkoppling	1	2	2
5	Längre, mer än ett dygn, dålig eller ingen internetuppkoppling	3	2	6
6	Hacker-/cyberattack	4	3	12
7	Otillåtna direktupphandlingar	1	2	2
8	Brist på avtalsföljsamhet	3	3	9
9	Felaktiga utbetalningar och bedrägerier	3	1	3
10	Felaktiga löneutbetalningar beroende på bristande inrapportering/kontroll av chef	2	2	4
11	Liten sårbar förvaltning med många solitära funktioner	2	2	4
12	Vakanta tjänster	3	3	9
13	Utlämnande av känsliga personuppgifter	3	2	6
14	Bristande följsamhet till god redovisningssed	2	2	4
15	Ekonomiska risker i exploateringsprojekt och övriga större projekt (skola, ä-bo m m)	2	3	6
16	Brister i kommunens roll som fastighetsägare	2	2	4
17	Bristande följsamhet till NIS-2 direktivet	4	2	8
18	Prognossäkerhet	1	3	3

Internkontrollplan

Nr	Process Rutin/system	Kontrollmomen t	Kontrollansvar	Metod
1	Hacker-/cyberattack		IT-chef	
2	Brister i kontinuitetsplanering		Säkerhetschef	Genomlysning kontinuitetsplan
3	Brist på avtalsföljsamhet		Upphandlingsansva rig	Stickprov
4	Längre vakanser innebär att uppdrag inte utförs samt försämrade arbetsmiljö	Rapport över bortprioriterade insatser	Kommundirektör	Genomgång av samtliga vakanta tjänsters påverkan för uppdrag och kvarvarande medarbetare.

10. Remiss: vattentjänstplan Vårgårda
kommun – yttrande KS2025/4

Tjänsteskrivelse

2025-01-15

Suzanna Bengtsson | Kanslichef och
kommunsekreterare

Dnr KS2025/4-3

0734-64 70 10 |

suzanna.bengtsson@bollebygd.se

Kommunstyrelsen

Remiss: vattentjänstplan Vårgårda kommun – yttrande**Förslag till beslut**

Kommunstyrelsen ser positivt på Vårgårda kommuns arbete med, och förslag till, vattentjänstplan och ställer sig positiv till kommunens förslag.

Ärendet

Kommunstyrelsen i Vårgårda kommun beslutade i november 2024 att skicka ut förslag till vattentjänstplan för Vårgårda kommun på samråd, som ska pågå 8 januari till 12 februari 2025. Synpunkter på förslaget lämnas skriftligen till kommunen@vargarda.se senast 12 februari 2025 och som grannkommun har Bollebygds kommun fått möjlighet att yttra sig.

Sveriges kommuner ska enligt lag ha en vattentjänstplan, från och med 2024-01-01. Planen är översiktlig och innehåller kommunens långsiktiga planering av hur behovet av kommunalt vatten och avlopp ska tillgodoses. Den innehåller också en bedömning av hur kommunens vatten- och avloppsanläggningar ska fungera vid skyfall.

Enhetschef VA/Gata på teknik- och serviceförvaltningen har läst igenom förslag till vattentjänstplan och meddelar att Vårgårdas vattentjänstplan inte kommer att påverka Bollebygds kommun.

Bedömning

Kommunstyrelseförvaltningen ser positivt på Vårgårda kommuns arbete med, och förslag till, vattentjänstplan och ställer sig positiv till kommunens förslag.

Barnkonsekvensanalys

Beslut i ärendet bedöms inte påverka barn och unga negativt.

Beslutsunderlag

Samrådshandling vattentjänstplan, tillsammans med bilagor, för Vårgårda kommun.

Skickas till

Vårgårda kommun (kommunen@vargarda.se)

BOLLEBYGDS KOMMUN

Kommunstyrelseförvaltningen

Monica Holmgren

Förvaltningschef

Suzanna Bengtsson

Kanslichef och kommunsekreterare

Från: [Funktionsadress Kommunen](#)
Till: [Funktionsadress Kommunstyrelsen](#)
Ärende: VB: Vattentjänstplan för Vårgårda kommun, inbjudan till samråd
Datum: den 7 januari 2025 10:52:14
Bilagor: [image001.png](#)
[Vattentjänstplan för Vårgårda kommun, samråd.pdf](#)

Från: Ida Bryngelsson <ida.bryngelsson@vargarda.se>
Skickat: den 7 januari 2025 10:49
Till: Ida Bryngelsson <ida.bryngelsson@vargarda.se>
Ämne: Vattentjänstplan för Vårgårda kommun, inbjudan till samråd

Hej,

Kommunstyrelsen i Vårgårda kommun beslutade 2024-11-27 §219 att skicka ut förslag till vattentjänstplan för Vårgårda kommun på samråd.

Samrådet pågår 8 januari till 12 februari 2025. Förslaget till vattentjänstplan finns tillgängligt på <http://www.vargarda.se/vattentjanstplan>. Till planen hör en bedömning om huruvida planen medför betydande miljöpåverkan (bilaga 1).

Synpunkter på förslaget lämnas skriftligen till kommunen@vargarda.se senast 12 februari 2025.

Med vänlig hälsning,

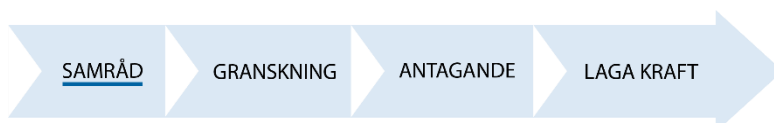
Ida Bryngelsson
Samhällsplanerare
Tfn: 0322-600 658
E-post: ida.bryngelsson@vargarda.se
www.vargarda.se

Vårgårda kommun

När du skickar e-post till Vårgårda kommun behandlar vi dina personuppgifter i enlighet med dataskyddsförordningen.
<http://www.vargarda.se/personuppgifter>

Samråd om förslag till Vattentjänstplan för Vårgårda kommun

Kommunstyrelsen i Vårgårda kommun beslutade 2024-11-27 §219 att skicka ut förslag till vattentjänstplan för Vårgårda kommun på samråd.

Samrådet pågår 8 januari till 12 februari 2025. Förslaget till vattentjänstplan finns tillgängligt på www.vargarda.se/vattentjanstplan. Till planen hör en bedömning om huruvida planen medför betydande miljöpåverkan (bilaga 1).

Synpunkter på förslaget lämnas skriftligen till kommunen@vargarda.se senast 12 februari 2025.

Frågor om vattentjänstplanen besvaras av:

VA-handläggare Teresa Kalisky
E-post: teresa.kalisky@vargarda.se
Telefon: 0322-600 522

Samhällsplanerare Ida Bryngelsson
E-post: ida.bryngelsson@vargarda.se
Telefon: 0322-600 658

11. Arkitekturstrategi för Bollebygds kommun
- beslut om politisk styrgrupp KS2024/264

§3

KS2024/264

Arkitekturstrategi för Bollebygds kommun - beslut om politisk styrgrupp

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen ger kommunstyrelsens arbetsutskott i uppdrag att ingå i politisk styrgrupp för arkitekturstrategi. Kommunstyrelsen ger övriga partier med mandat i kommunfullmäktige i uppdrag att utse en partirepresentant att ingå i samma politiska styrgrupp. Kommunstyrelsen föreslår att kommunstyrelsens ordförande har utslagsgivande röst i den politiska styrgruppen och att andra vice ordförande i kommunstyrelsen har utslagsgivande röst som reserv i dennes ställe.

Ärendet

Kommunstyrelsen gav i december 2024 uppdrag till kommunstyrelseförvaltningen att upprätta en arkitekturstrategi för Bollebygds kommun. Strategin kommer att tas fram av medarbetare på kommunstyrelseförvaltningen och beslutas av kommunfullmäktige. Arbetet med arkitekturstrategin inleds med en medborgardialog. Därefter sker arbetet hos förvaltningen och genom en politisk styrgrupp för att skapa framdrift och bred politisk förankring i projektet. Förvaltningen kommer att kalla den politiska styrgruppen till en workshop-serie där olika teman som är viktiga för arkitekturstrategin kommer att behandlas, såsom innehåll och mål. Styrgruppen är tänkt att vara en beslutande instans för strategins innehåll och riktning samt stötta förvaltningen i framtagandet av strategin.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelseförvaltningen bedömer att följande borde ingå i den politiska styrgruppen för arkitekturstrategin för att uppnå syftet med bred politisk förankring och framdrift i projektet:

- Kommunstyrelsens arbetsutskott (kommunstyrelsens presidium). Kommunstyrelsens ordförande har utslagsgivande röst och andra vice ordförande i kommunstyrelsen har utslagsgivande röst som reserv i dennes ställe.
- En representant från respektive parti i kommunfullmäktige

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen ger kommunstyrelsens arbetsutskott i uppdrag att ingå i politisk styrgrupp för arkitekturstrategi. Kommunstyrelsen ger övriga partier med mandat i kommunfullmäktige i uppdrag att utse en partirepresentant att ingå i samma politiska styrgrupp. Kommunstyrelsen föreslår att kommunstyrelsens ordförande har utslagsgivande röst i den politiska styrgruppen och att andra vice ordförande i kommunstyrelsen har utslagsgivande röst som reserv i dennes ställe.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Politisk styrgrupp till arkitekturstrategi
- Arkitekturstrategi, Preliminär tidplan, 241210

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

- § 191 KS Arkitekturstrategi för Bollebygds kommun - beslut om uppdrag(KS2024264-4)

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

§191

KS2024/264

Arkitekturstrategi för Bollebygds kommun - beslut om uppdrag**Beslut**

Kommunstyrelsen ger kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag att upprätta en Arkitekturstrategi för Bollebygds kommun.

Ärendet

När riksdagen antog "Politik för gestaltad livsmiljö" (Prop. 2017/18:110) fick Boverket i uppdrag att främja en hållbar och väl gestaltad livsmiljö genom bland annat samordning, kunskapsspridning och stöd till kommuner och regioner. Kommunernas arbete med arkitekturstrategier är en del av detta och ger riktlinjer för hur kommunernas vision för den byggda miljön ska uppnås.

Syftet med en arkitekturstrategi är att utgöra ett styrdokument för kommunens hållbara fysiska utveckling. Den vänder sig till kommunens politiker och tjänstepersoner vid plan- och bygglovgivning och utgör även ett dialogverktyg för att samtala om arkitektur för politiker och tjänstepersoner såväl som medborgare och externa aktörer. Genom arkitekturstrategin kan kommunen vara tydlig med sin intention för hur kommunen ska utvecklas gentemot exempelvis arkitekter, byggherrar och projektörer som verkar i kommunen. Vidare ger strategin en möjlighet att öka kunskapen om arkitektur och visa vad den kan bidra med i samhällets hållbara utveckling. I kontrast till ett centrumprogram berör arkitekturstrategin hela kommunen. En kommunövergripande strategi skapar förutsättningar för en enhetlig utveckling mellan olika områden och skillnad från ett platsspecifikt centrumprogram. Den erbjuder riktlinjer som kan anpassas till

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

kommunens olika områden. Således engagerar den fler medborgare vilket kan öka delaktigheten.

Arbetet kan påbörjas genom workshop för tjänstepersoner och politiker för att forma strategins omfattning och arbetsprocess. Därefter inleds arbetet med att identifiera de särskilda kvaliteter (ofta beskrivna som värdeord) som strategin syftar till att säkerställa.

Arbetet med en arkitekturstrategi innebär initialt resurser i form av tid hos förvaltningen. Inom ramen för arbetet med en arkitekturstrategi planeras en kommuntäckande kulturmiljöinventering som utförs av upphandlad konsult. Kulturmiljöinventeringen är tänkt att finansieras till hälften av kommunen inom given budgetram. Resterande kommer att finansieras av länsstyrelsen genom att kommunen söker bidrag hos länsstyrelsen för framtagande av kunskapsunderlag för kulturhistoriska miljöer. Länsstyrelsen ska meddela senast i juni om bidraget blir beviljat eller inte. Enligt länsstyrelsens regler får inte åtgärden påbörjas innan bidraget är beviljat. Anbudet som förvaltningen har fått från konsulten är beräknad till 326 628 kr.

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen ger kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag att upprätta en Arkitekturstrategi för Bollebygds kommun.

Ledamöternas förslag till beslut

Fredrik Olofsson (C) föreslår att arbetsutskottets förslag om uppdrag avslås.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns två förslag; dels arbetsutskottets, dels Fredrik Olofssons (C) om avslag. Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsen beslutar enligt arbetsutskottets förslag. Omröstning begärs och ska genomföras. Följande beslutsgång godkänns vid omröstningen:

Ja-röst för bifall till arbetsutskottets förslag.

Nej-röst för Fredrik Olofssons (C) avslagsförslag.

Omröstningsresultat

Med 8 ja-röster mot 1 nej-röst beslutar kommunstyrelsen enligt arbetsutskottets förslag. Omröstningslista finns i anslutning till paragrafen i protokollet.

Beslutsunderlag

- § 152 KSAU Arkitekturstrategi för Bollebygds kommun - beslut om uppdrag
- Information, Vad är en arkitekturstrategi

Skickas till

Plan- och exploateringsavdelningen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen

Mötesdatum
2024-12-10**Voteringslista:** § 191**Ärende:** Arkitekturstrategi för Bollebygds kommun - beslut om uppdrag,
KS2024/264

Voteringslist(or)

Ksau förslag mot Fredrik Olofssons (C) avslagsförslag

Ledamot	Ja	Nej	Avstår
Ulf Rapp (S), ordförande	X		
Daniel Persson (SD), vice ordförande	X		
Ingridh Anderén (M), 2:e vice ordförande	X		
Beatrice Ekelund (S), ledamot	X		
Helena Thelin (S), ledamot	X		
Stefan Hederdal (M), ledamot	X		
Peter Gregorics (FR), ledamot	X		
Cecilia Carlhson (KD), ledamot	X		
Fredrik Olofsson (C), ledamot		X	
Resultat	8	1	0

12. Redovisning av besvarade samt
obesvarade medborgarförslag 2024 (kf fattar
slutligt beslut) KS2024/320

§4

KS2024/320

**Redovisning av besvarade samt obesvarade medborgarförslag
2024**

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige godkänner redovisning av obesvarade medborgarförslag, samt förteckning över besvarade medborgarförslag under 2024.

Ärendet

Enligt kommunfullmäktiges arbetsordning § 30 ska kommunstyrelsen och nämnderna en gång per år redovisa dels de beslut som fattats med anledning av medborgarförslag, dels de medborgarförslag som inte behandlats inom denna tid.

Kommunstyrelseförvaltningen har upprättat en förteckning över obesvarade medborgarförslag, samt en förteckning över besvarade medborgarförslag under 2024, daterade 2025-01-07.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige godkänner redovisning av obesvarade medborgarförslag, samt förteckning över besvarade medborgarförslag under 2024.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Redovisning av besvarade samt obesvarade medborgarförslag, 2024
- Redovisning av nämndernas besvarade medborgarförslag 2024
- Redovisning av obesvarade medborgarförslag_bollebygd

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

FÖRTECKNING ÖVER BESVARADE MEDBORGARFÖRSLAG UNDER 2024

KOMMUNSTYRELSEFÖRVALTNINGEN

Diarienummer	Rubrik och förslagsställare	Anmält på kf	Berednings- och beslutsinstans
KS2023/247	Medborgarförslag om bullerdämpande skydd vid riksväg 40, motorvägsbron över Nolån Mats Östebo	2023-10-19	Teknik- och servicenämndens beslut 2024-03-13, § 24: Teknik- och servicenämnden bifaller medborgarförslaget. Riksväg 40 är en statlig väg och ansvaret för åtgärder är Trafikverkets ansvar. Trafikverket arbetar på uppdrag av regeringen och verkets ansvar är att bla drift och underhåll av statliga vägar. Trafikverket har en övergripande strategi att minska bullret för de mest utsatta genom att dämpa och skärma av. Bollebygds kommun kan i enlighet med förslagsställaren verka för bullerdämpande skydd genom att påtala problematiken för Trafikverket.
KS2023/256	Medborgarförslag om utökning av parkbänkar Ralph Arnestig	2023-11-16	Teknik- och servicenämndens beslut 2024-03-13, § 22: Teknik- och servicenämnden bifaller medborgarförslaget. Teknik- och serviceförvaltningen anser att förslaget är bra och genomförbart. Det kräver att förvaltningen gör en översyn och planering för genomförande med tex en ny parkbänk årligen och ser ut lämplig placering. Sponsring kan vara aktuell men får då anpassas utifrån nya riktlinjer iför sponsring för Bollebygds kommun

FÖRTECKNING ÖVER BESVARADE MEDBORGARFÖRSLAG UNDER 2024

KOMMUNSTYRELSEFÖRVALTNINGEN

Diarienummer	Rubrik och förslagsställare	Anmält på kf	Berednings- och beslutsinstans
			<p>som antogs av kommunstyrelsen 2024-01-30 § 8. Vid utplacering av ny parkbänk följs Bollebygds kommuns parkenhets riktlinjer för parkbänkar.</p>
KS2024/61	<p>Medborgarförslag om sittplatser på de kommunala badplatserna</p> <p>Andréa Ekeroth</p>	2024-03-21	<p>Teknik- och servicenämndens beslut 2024-05-15, § 38:</p> <p>Teknik- och servicenämnden bifaller medborgarförslaget. Kostnaden för en bänk beräknas totalt till ca 25 000 kr/bänk. Teknik- och serviceförvaltningen anser att förslaget är bra och genomförbart. Det kräver att förvaltningen gör en översyn och planering för genomförande med tex en ny parkbänk årligen och ser ut lämplig placering. Vid utplacering av ny parkbänk följs parkenhetens riktlinjer för parkbänkar.</p>
KS2023/243	<p>Medborgarförslag om surfplattor till seniorer i Bollebygds kommun</p> <p>Helene Hansson</p>	2023-10-19	<p>Socialnämndens beslut 2024-08-20, § 70</p> <p>Socialnämnden avslår medborgarförslaget. Frågan om att hjälpa seniorer att bli mer digitaliserade är aktuell och kommunen ställer sig positiv till den utvecklingen. Bakgrunden som beskrivs i medborgarförslaget är bland annat att seniorer ska erbjudas surfplattor för att följa med i dess utveckling. Idag anordnar Bollebygds kommun tillsammans med studieförbundet vuxenskolan</p>

FÖRTECKNING ÖVER BESVARADE MEDBORGARFÖRSLAG UNDER 2024

KOMMUNSTYRELSEFÖRVALTNINGEN

Diarienummer	Rubrik och förslagsställare	Anmält på kf	Berednings- och beslutsinstans
			<p>träffar där syftet är att hjälpa seniorer att bli mer digitaliserade. Det anordnas även informationsträffar där kommunen visar och informerar om den digitala teknik som finns idag och vad man ser kommer i framtiden. Om surfplattor skulle delas ut till kommuninvånare skulle detta innebära en helt ny tjänst som kommunen inte har idag. Man skulle behöva se över möjligheter till vart tekniken skulle förvaras och vem som skulle underhålla den om något går sönder.</p> <p>På det centrala biblioteket ges idag möjligheten att låna en dator för att läsa tidningen eller söka på internet och till hjälp finns bibliotekarierna att fråga för att få stöttning i hur datorn används. En surfplatta finns även till förfogande för den som önskar. Socialförvaltningens viljeinriktning är att stötta seniorer att bli mer digitaliserade. Genom de tjänster som erbjudas i form av informationsträffar samt lån av datorer och surfplattor på det lokala biblioteket bedömer förvaltningen att behovet tillgodoses på annat sätt. Det finns ekonomiska förutsättningar att ta hänsyn till, där i de fall Bollebygds kommun skulle tillhandahålla lån av surfplattor skulle det motsvara en engångskostnad på 7 100 kronor per surfplatta inklusive ett abonnemang på 149 kronor i</p>

FÖRTECKNING ÖVER BESVARADE MEDBORGARFÖRSLAG UNDER 2024

KOMMUNSTYRELSEFÖRVALTNINGEN

Diarienummer	Rubrik och förslagsställare	Anmält på kf	Berednings- och beslutsinstans
			månaden. För att kunna underhålla surfplattorna så skulle del av tjänst behöva avsättas vilket skulle motsvara en årslön på 107 tkr.
KS2024/194	Medborgarförslag angående tillgång till återvinningsstation i Alingsås kommun Bo Andersson	2024-09-19	Teknik- och servicenämndens beslut 2024-11-27, § 93 Teknik- och servicenämnden bifaller medborgarförslaget. Avtal med Alingsås kommun, om tillgång till återvinningsstationer i Alingsås kommun, börjar gälla från 2025-01-01.
KS2023/123	Medborgarförslag avseende utökning av bussrutt 110 mellan Bollebygd och Erikstorp	2023-06-07	Kommunstyrelsens beslut 2024-12-10, § 190 Kommunstyrelsen bifaller medborgarförslaget. Kommunen för vidare dialog med Västtrafik om att få behålla nuvarande ändhållplats samt att utöka med nya hållplatslägen utmed Erikstorpsvägen.

FÖRTECKNING ÖVER BESVARADE MEDBORGARFÖRSLAG UNDER 2024

KOMMUNSTYRELSEFÖRVALTNINGEN

Diarienummer	Rubrik och förslagsställare	Anmält på kf	Berednings- och beslutsinstans
	Peter Nobelius		Kommunstyrelseförvaltningen konstaterar att förslaget ligger i linje med det politiska uppdraget om att föra en proaktiv samverkan med Västtrafik kring att förbättra och utöka kollektivtrafiken i Bollebygds tätorter. Då kommunen ser en framtida utvecklingspotential av Bergadalen, kan delar av förslaget beaktas och undersökas vidare. Kommunen för fortfarande dialog om att få behålla nuvarande ändhållplats samt att utöka med nya hållplatslägen utmed Erikstorpsvägen.

FÖRTECKNING OBESVARADE MEDBORGARFÖRSLAG

KOMMUNSTYRELSEFÖRVALTNINGEN

Diarienummer	Rubrik och förslagsställare	Anmält på kf	Berednings- och beslutsinstans	Anmärkning/övrig info
KS2024/3 1	Medborgarförslag om arbetsskor för skolpersonal Malin Remes	2024-02-22	Utbildningsnämnden	
KS2024/154 2	Medborgarförslag om pendelparkeringar Kent Klar	2024-06-05	Kommunstyrelsen	PLEX
KS2024/149 3	Medborgarförslag om bostadsanpassning och kommunala tomter Anette Carlzon	2024-06-05	Kommunstyrelsen	PLEX
KS2024/234 4	Medborgarförslag om ändring av bestämmelser i detaljplan i Bollebygd och Erikstorp Åza Rydberg	2024-09-19	Kommunstyrelsen	PLEX

FÖRTECKNING OBESVARADE MEDBORGARFÖRSLAG

KOMMUNSTYRELSEFÖRVALTNINGEN

Diarienummer	Rubrik och förslagsställare	Anmält på kf	Berednings- och beslutsinstans	Anmärkning/övrig info
5 KS2024/240	Medborgarförslag om visuellt intryck av "vägverkstomten" i Bollebygd Magnus Fagerberg	2024-09-19	Kommunstyrelsen	PLEX
6 KS2024/238	Medborgarförslag att anlägga gångväg mellan Gulf och Petared Tobias Bard	2024-09-19	Kommunstyrelsen	PLEX
7 KS2024/267	Medborgarförslag om att pensionärer får äta lunch i kommunens skolmatsalar Ann-Kristin Sjörén Stendahl	2024-10-24	Teknik- och servicenämnden	
8 KS2024/261	Medborgarförslag om busskort till elever som studerar på gymnasiet Karl Nilsson	2024-10-24	Utbildningsnämnden	
9 KS2024/302	Medborgarförslag om förbättrade bussförbindelser till Göteborg och Borås	2024-11-21	Kommunstyrelsen	

FÖRTECKNING OBESVARADE MEDBORGARFÖRSLAG

KOMMUNSTYRELSEFÖRVALTNINGEN

Diarienummer	Rubrik och förslagsställare	Anmält på kf	Berednings- och beslutsinstans	Anmärkning/övrig info
	Selma Birkestad			
KS2024/278 10	Medborgarförslag om motet (trafikplats) 80 vid RV 40 Kent Klar	2024-11-21	Teknik- och servicenämnden	
KS2024/278 11	Medborgarförslag om att hissa palestinska flaggan utanför kommunhuset Glenn Zetterlind	2024-12-11	Kommunstyrelsen	

13. Budget och verksamhetsplan år 2025 för
Boråsregionen, Sjuhärads kommunalförbund
KS2024/324

§5

KS2024/324

Budget och verksamhetsplan år 2025 för Boråsregionen, Sjuhärads kommunalförbund

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen godkänner budget och verksamhetsplan år 2025 för Boråsregionen, Sjuhärads kommunalförbund.

Ärendet

Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund bildades 1999 och är en samverkansorganisation för kommunerna Bollebygd, Borås, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda. Varbergs kommun är adjungerad till förbundet enligt särskilt avtal. Verksamheten grundar sig på den förbundsordning som beslutats av medlemskommunerna. Förbundets verksamhet innefattar även verksamheter och uppdrag som finansieras av deltagande kommuner; Business Region Borås, Dataskyddsombud, Medarbetarcentrum, Vård- och omsorgscollege, Navet science center samt Närvårdskontoret som koordinerar Närvårdssamverkan Södra Älvsborg. Förbundets samlade budget 2025 visar en omsättning om drygt 165 000 tkr.

Medlemsavgiften till förbundet, Business Region Borås samt Närvårdskontoret följer en finansierings-modell baserad på antal invånare och dessa intäkter minskar med 0,1 % mellan 2024-2025. Posten övriga intäkter består till största del av projektmedel. Personalkostnaderna minskar till följd av minskade pensionskostnader. Bedömningen är att förbundets verksamhet i sin helhet

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

kommer att uppvisa ett balanserat resultat 2025. Enligt förbundsordningen ska Direktionens förslag till budget och verksamhetsplan samt treårsplan översändas till förbundsmedlemmarna för godkännande.

Direktionen för Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund beslutade vid sitt sammanträde 2024-12-06, § 93, att för egen del anta verksamhetsplan, drift- och investeringsbudget 2025 samt att översända densamma till medlemskommunerna för godkännande. Medlemskommunernas beslut meddelas till Boråsregionen senast 2025-03-28.

Kostnaden för Bollebygds kommuns medlemsavgift är ca 760 tkr för år 2025.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner budget och verksamhetsplan år 2025 för Boråsregionen, Sjuhärads kommunalförbund.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Budget och verksamhetsplan år 2025 för Boråsregionen, Sjuhärads kommunalförbund
- Protokollsutdrag § 93 241206 Verksamhetsplan och budget 2025
- Verksamhetsplan och budget 2025 - slutversion
- Verksamhetsplan driftverksamheter 2025 - slutversion

Skickas till

Kommunstyrelsen

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

2024-12-12

Till medlemskommunerna i
Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund

Verksamhetsplan och budget 2025

Direktionen för Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund beslutade vid sitt sammanträde 2024-12-06 att för egen del anta Verksamhetsplan, drift- och investeringsbudget 2025 samt att översända densamma till medlemskommunerna för godkännande.

Medlemskommunernas beslut meddelas Boråsregionen senast **2025-03-28** på info@borasregionen.se

Hälsningar

Linda Bergholtz
Administrativ chef

Bilagor

- 1 Protokollsutdrag
- 2 Verksamhetsplan och budget 2025
- 3 Verksamhetsplan driftverksamheter 2025

§ 93 Verksamhetsplan och budget 2025

Diarienummer: 2024/SKF0178

Beslut

Direktionen antar för egen del Verksamhetsplan samt drift- och investeringsbudget 2025 och översänder densamma till medlemskommunerna för godkännande

Sammanfattning

Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund bildades 1999 och är en samverkansorganisation för kommunerna Bollebygd, Borås, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda. Varbergs kommun är adjungerad till förbundet enligt särskilt avtal. Verksamheten grundar sig på den förbundsordning som beslutats av medlemskommunerna.

Förbundets verksamhet innefattar även verksamheter och uppdrag som finansieras av deltagande kommuner; Business Region Borås, Dataskyddsombud, Medarbetarcentrum, Vård- och omsorgscollege Sjuhärad, Navet science center samt Närvårdskontoret som koordinerar Närvårdssamverkan Södra Älvsborg.

Förbundets samlade budget 2025 visar en omsättning om drygt 165 000 tkr.

	2025	2024
INTÄKTER		
Förbundsmedel/medlemsavgifter	39 829 026	37 859 948
Övriga intäkter	125 614 664	94 117 605
SUMMA INTÄKTER	165 443 690	131 977 553
KOSTNADER		
Personal	46 590 783	47 737 025
Övriga kostnader	13 709 341	12 150 572
Tjänster	105 143 565	72 089 956
SUMMA KOSTNADER	165 443 690	131 977 553
RESULTAT	0	0

Medlemsavgiften till förbundet, Business Region Borås samt Närvårdskontoret följer en finansieringsmodell baserad på antal invånare och dessa intäkter minskar med 0,1 % mellan 2024-2025.

Posten övriga intäkter består till största del av projektmedel. Inom enhet regional utveckling ökar projektmedlen med 13 400 tkr till 2025. Ökningen består av överförda medel för pågående projekt samt utökade projektmedel i kombination med en delvis förändrad redovisning.

Justerare		Utdragsbestyrkande
-----------	--	--------------------

Enhet välfärdsutveckling erhöll under 2024 ej budgeterade projektmedel om 4 000 tkr som flyttas över till 2025. Enheten budgeterar även nya projektmedel för 2025 om 700 tkr. Även Närvårdskontoret erhöll ej budgeterade projektmedel om cirka 10 000 tkr 2024 som överförs till 2025.

Inom administrationen återfinns projektet E-arkiv i samverkan och inom Business Region Borås projektet Västsvenska etableringar för grön omställning, VEGO.

Huvuddelen av samtliga projekts kostnader återfinns under rubriken tjänster.

Personalkostnaderna minskar till följd av minskade pensionskostnader.

Bedömningen är att förbundets verksamhet i sin helhet kommer att uppvisa ett balanserat resultat 2025.

Enligt förbundsordningen ska Direktionens förslag till budget och verksamhetsplan samt treårsplan översändas till förbundsmedlemmarna för godkännande.

Expedieras till

Medlemskommunerna

Justerare		Utdragsbestyrkande
-----------	--	--------------------

Verksamhetsplan driftverksamheter 2025

Driftverksamheter

Enligt förbundsordningen kan Direktionen ta beslut om att förbundet ska ansvara för drift av verksamheter. I dagsläget har förbundet följande driftverksamheter:

- Business Region Borås
- Dataskyddsbud
- Medarbetarcentrum
- Vård- och omsorgscollege Sjuhärad
- Navet science center
- Närvårdskontoret

Ekonomiskt finansieras och nyttjas driftverksamheterna olika av medlemskommunerna och förs därför som egna enheter i förbundets övergripande budget. Vård- och omsorgscollege Sjuhärad och Närvårdskontoret finansieras av både medlemskommunerna och Västra Götalandsregionen.

Driftverksamheternas mål och uppdrag 2025 sammanfattas i detta dokument.

Business Region Borås

Verksamhet

Business Region Borås, BRB, är Sjuhärads kommunernas samverkansorgan i övergripande tillväxtfrågor. BRBs arbete ska leda till ett expanderande näringsliv i hela regionen. BRBs mål är att vi tillsammans stärker varandras arbete så att vi på regional nivå kan vara en mer attraktiv region för investeringar, med ett utvecklat näringsliv i framkant och god tillväxt. Detta leder till fler och växande företag samt ett hållbart och konkurrenskraftigt näringsliv.

Arbetet ska synliggöras genom en aktiv profilering av Boråsregionen och stärkas genom ett ökat lokalt, regionalt, nationellt och internationellt arbete.

BRB består av näringslivscheferna i de åtta kommunerna samt en koordinator på förbundet. Under 2024-2026 är organisationen förstärkt med 1,5 årsarbetare till följd av en regional satsning kring västsvenska etableringar.

Nuläge och förutsättningar

Ur ett nationellt perspektiv är det tydligt att antalet investeringsförfrågningar minskar, vilket till stor del beror på förändringar och osäkerhet i omvärlden. Det leder till en ökad konkurrens om de förfrågningar som kommer, vilket ställer större krav på marknadsföring, proaktivt arbete och tydliga erbjudanden. Offertberedskapen hos kommuner och regioner behöver öka för att snabbt kunna svara på förfrågningar.

Ett prioriterat område är att stötta befintligt näringsliv i deras arbete att ställa om och expandera.

Kompetensförsörjningen är en utmaning; dels till följd av den demografiska utvecklingen, dels att det saknas personer med rätt yrkeserfarenhet och/eller utbildning. Det finns behov att arbeta med attraktionskraften; både för att få personer att flytta till vår region och för att öka antalet sökande till utbildningar kopplade till de framtida kompetensbehoven.

En viktig fråga för Sjuhärad är samverkan inom textilvärdekedjan; ett område som står inför stora omställningar. En framtida handlingsplan bör tas fram och rollerna mellan olika aktörer tydliggöras.

Business Region Borås

Mål och uppdrag 2025

Under 2025-2026 fokuserar verksamheten på fyra huvudområden med underliggande fokusområden; Samverkan för en stark region, Kartläggning och kunskap, Förutsättningar för start och tillväxt samt Investera och etablera.

Under perioden pågår satsningen Västsvenska etableringar för grön omställning, VEGO, ett samarbete mellan de fyra etableringsfrämjarna i Västra Götaland; Business Region Borås, Business Region Göteborg, Business Region Skaraborg och Position Väst. Arbetet leds och finansieras av Västra Götalandsregionen med medfinansiering av Tillväxtverket.

Parterna vill stärka de proaktiva investeringsfrämjande verksamheterna i regionen, för fler och strategiskt hållbara investeringar och etableringar inom den gröna omställningen.

- Marknadsföra delregionen genom ett gemensamt erbjudande i det investeringsfrämjande arbetet
- Stödja kommunerna att stärka sin offertberedskap genom utbildning och samarbete, exempelvis formandet av etableringsteam
- Stärka samarbetet mellan innovationssystemet, kommunerna och företagen
- Implementera arbetssättet för att identifiera potentiella tillväxtföretag inom projektet Företagsrevitalisering
- Öka graden av proaktivt arbete kopplat till potentiella expansionsmöjligheter för befintligt näringsliv, exempelvis genom Expand & Retain vid utlandsägda bolag
- Vara en aktiv part i arbetet med omställningen till en cirkulär textilvärdekedja
- Stärka samarbetet mellan Kompetensrådet, kommunerna och företagen

Dataskyddsbud

Verksamhet

Medlemskommunerna har gått samman om en gemensam dataskyddsfunktion. Syftet med verksamheten är att bevaka en rättssäker och korrekt hantering av den personliga integriteten. Målet är att kommunmedlemmar och kommunalt anställda ska känna sig trygga med hur deras personliga uppgifter hanteras.

Dataskyddsbudens viktigaste uppgift är att ge råd och stöd till de kommunala verksamheterna om hur de bäst tillvaratar och skyddar den personliga integriteten på ett lagligt och korrekt sätt samt att genom olika former av granskningar följa upp efterlevnaden.

Dataskyddsbuden ska också följa och kommunicera rättsutveckling och praxis relaterat till GDPR och angränsande regelverk, så att ansvariga inom kommunerna kan förhålla sig till detta inom sina verksamheter. Dessutom är de ombud gentemot alla enskilda vars personliga uppgifter hanteras inom den kommunala sfären.

Nuläge och förutsättningar

Inom ramen för EU:s digitala strategi 2030 väntar ökade regelverkskrav kopplat till GDPR och digitalisering, särskilt inom Artificiell intelligens (AI). Det finns utmaningar i att samordna beredning och implementering av denna lagstiftning. Det är viktigt att beakta ett säkert införande av AI i förhållande till integritetsskyddet.

Det ökade antalet cyberattacker hotar integritetsskyddet. Det krävs säkert införande av cybersäkerhetslagar som skyddar integriteten.

Kravet på utbildning och upprätthållande av kompetens i kommuner och bolag har ökat. Integritetsskyddsarbetet ska bli en naturlig del av kärnverksamheten.

Dataskyddsbud

Mål och uppdrag 2025

- Fortsätta att leverera en proaktiv och professionell DSO-tjänst efter framtagna modeller
- Genom informationsinsatser bidra till att öka kunskapen hos beslutsfattare i kommunerna om utmaningar kring hanteringen av kommande regelverk från EU
- Marknadsföra och genomföra relevanta utbildningar inom dataskydd
- Stötta verksamheterna i att integrera dataskyddsarbetet i det dagliga arbetet genom att bidra med metoder och arbetssätt
- Bedriva omvärldsbevakning och egen kompetensutveckling som hjälper till att stötta kommunernas och bolagens behov

Aktiviteter och mätetal

- Alla verksamheter (ca 75) ska under året ha genomfört minst en granskningsomgång
- Alla åtta kommuner ska under året ha genomfört en genomgång med Mognadsmatrisen
- Stötta verksamheterna med råd i både enkla och mer komplexa frågor och utredningar
- Besöka nätverk och personalträffar/APT för att informera om dataskydd och stärka medvetenheten kring integritetsfrågor

- På uppdrag arrangera utbildningar samt publicera minst tre nyhetsbrev. Genomföra två fasta grundutbildningar i webinarieform.
- Stötta arbetet vid alla misstänkta och bekräftade personuppgiftsincidenter
- Finnas tillhands för alla registrerade personer, medarbetare, verksamheter och tillsynsmyndigheten som önskar hjälp med ärenden, information etc. Alla ärenden ska vara återkopplade till frågeställaren inom fem arbetsdagar
- Organisera och kontinuerligt inhämta nyheter och kunskap genom omvärldsbevakning, deltagande i relevanta nätverk och utbildningar
- Genom årlig utvärdering av gångna periodens verksamhet bättre möta efterfrågade aktiviteter och skapa relevant verksamhetsplan och budget
- Enkätundersökning gällande DSO-verksamheten

Medarbetarcentrum

Verksamhet

Medarbetarcentrums syfte är att stödja och utveckla anställda i de samverkande kommunerna Borås, Mark, Svenljunga och Tranemo. Syftet är att arbeta hälsofrämjande, förhindra inlåsning och aktivt verka för en lönsam personalrörlighet. Genom Medarbetarcentrum erbjuds ledarskapsutbildningar och grupputveckling samt individuellt stöd i roll och yrkeskarriär.

Medarbetarcentrum tar tillvara medarbetarnas kompetens, arbetar för välmående arbetsgrupper; för hälsa, trivsel och prestation såväl för chefer som för medarbetare.

Medarbetarcentrum inspirerar medarbetare som vill ha och behöver en positiv *Kraft till förändring*.

Nuläge och förutsättningar

Med målet att öka antalet avtalskommuner och efterfrågan på Medarbetarcentrums tjänster kommer verksamheten under 2025 att fokusera på att marknadsföra och kommunicera vad Medarbetarcentrum kan erbjuda Sjuhärads kommuner samt nyttan av de tjänster som erbjuds.

Medarbetarcentrum

Mål 2025	Aktivitet	Mätetal
Bidra till personalrörlighet	Reflekerande och coachande samtal samt jobbmatchning	90 % ska vara nöjda med det reflekterande samtalet
Bidra till ökad kompetens hos cheferna i medlemskommunerna	Ledarutvecklingsprogrammet THEL 2025	90 % av deltagarna på ledarskapsprogrammet ska ange att de kan rekommendera utbildningen till annan
Bidra till sunda arbetsplatser	Grupputvecklingsinsatser efter kommunernas behov	Kortare uppdrag: 90 % av cheferna ska vara nöjda med insatsen Längre uppdrag: gruppens upplevda prestation ska ha ökat
Kontinuerlig dialog med medlemskommunerna kring behov på insatser	<ul style="list-style-type: none"> Dialogträffar med HR Styrgruppsmöten med HR-chefer 	Ökat nyttjande av Medarbetarcentrums tjänster
Ökat antal medlemskommuner	<ul style="list-style-type: none"> Fortsatt dialog med icke medlemskommuner kring eventuellt medlemskap 2026 Distribuera nyhetsbrevet även till kommuner som ännu inte är medlemmar Genomföra utbildning för potentiella chefer på uppdrag av HR-nätverket med god kvalitet i syfte att visa vad Medarbetarcentrum kan erbjuda kommunerna 	Ökat antal medlemskommuner
Marknadsföra vad Medarbetarcentrum kan erbjuda medlemskommuner	<ul style="list-style-type: none"> Hålla hemsidan uppdaterad Verka för utveckling och marknadsföring av matchningsdatabasen Sprida nyhetsbrevet till berörda intressenter Bättre synas på kommunernas hemsidor för att medvetandegöra tjänsteutbudet Genom referenser från kommunernas medarbetare, grupper och chefer påvisa vad Medarbetarcentrum kan bidra med samt vilka effekter det kan leda till 	Ökad kännedom om Medarbetarcentrums verksamhet och ökat användande av tjänsteutbudet

Vård- och omsorgscollege Sjuhärad

Verksamhet

Vård- och omsorgscollege är en organisation för certifierad samverkan mellan arbetsgivare, fackliga organisationer och utbildningsanordnare. Syftet är att samverka kring kompetensförsörjningsfrågor inom vård- och omsorgsbranschens gymnasiala yrkesgrupper, till exempel undersköterska. Samverkan sker på regional och lokal nivå inom kommuner och Västra Götalandsregionen. Samtliga kommuner i Sjuhärad deltar i samverkan.

Nuläge och förutsättningar

- Enligt prognos kommer det att saknas cirka 2 800 undersköterskor i Sjuhärad år 2035
- Antalet antagna till vård- och omsorgsutbildningar behöver öka, i nuläget ser vi dock ett minskat söktryck
- Demografiska förändringar (åldrande befolkning) kräver nya strategier för att klara kompetensförsörjningen

Vård- och omsorgscollege Sjuhärad

Regionala mål 2025-2029

- Öka andelen medarbetare med relevant kompetens
- Öka antalet antagna och elever som fullgör sin vård- och omsorgsutbildning
- Utveckla och kvalitetssäkra praktik, APL/LIA
- Stödja och inspirera språkutvecklande arbetssätt i verksamheterna

Verksamhet och uppdrag 2025

- **Initiera samverkan mellan kommunerna kring modell för karriärvägar/yrkestrappa samt lönekriterier kopplade till denna:** I samverkan med kommunalförbundets satsning på kompetensförsörjning i välfärden
- **Initiera/undersöka möjligheten för anställningsgaranti, körkortsbidrag till elever och/eller bidrag till busskort:** I samverkan med utbildningsanordnarnas programråd

- **Stärka samverkan mellan utbildningsanordnare och verksamheter i syfte att öka andelen utbildade handledare:** Handledarutbildning på olika nivåer samt regelbundna handledarträffar
- **Fortsatt utveckling av regional stödstruktur för språkutvecklande arbetsplatser och språkombud:** Exempelvis chefsutbildning, språkombudsutbildning, nätverksträffar och seminariedag
- **Kvalitetsutveckling av stödstruktur för validering:** Regionalt nätverk samt temadag
- **Marknadsföringsinsatser:** Informationsmöten, medverkan på jobbmässor och öppet hus, aktiviteter i samband med VO-collegeveckan v 42
- **Vård- och omsorgsambassadörsutbildning:** Efter behov

Navet science center

Verksamhet

Navet är en publik arena för bildning som ska vara med och utveckla Sjuhärad till en attraktiv och konkurrenskraftig delregion med hög utbildningsnivå och en befolkning med stort intresse för naturvetenskap, teknik, matematik och hållbar utveckling. På Navet sätts dessa ämnen i ett kreativt, upplevelsebaserat sammanhang baserat på vetenskap.

Navet ska:

1. Bidra till att Sjuhärad har barn och unga som upplever naturvetenskap, teknik, matematik och hållbar utveckling som intressanta och spännande ämnen.
2. Bidra till det livslånga lärandet genom att erbjuda kompetensutveckling och bildning inom naturvetenskap, teknik, matematik och hållbar utveckling.
3. Skapa upplevelser som stärker kreativitet och innovationsförmåga samt nyfikenhet och lust att lära om naturvetenskap, teknik, matematik och hållbar utveckling.
4. Vara en publik mötesplats för hållbar samhällsutveckling.

Navets vision är "Navet är en självklar aktör och samarbetspartner för förverkligande av Agenda 2030". Navets mission är "Navet ska inspirera till ökad nyfikenhet och lust att lära". Navet samverkar med offentlig sektor, akademi, näringsliv och samhälle.

Nuläge och förutsättningar

2022 antog Direktionen Navets Affärsplan 2022-2025. Sedan dess har stora utvecklingskliv tagits, vilket bland annat inneburit en fördubbling av allmänhetsbesöken, 200 möten och konferenser årligen samt eftermiddagsgrupper inom meningsfull fritid. Samtidigt har stora förbättringsarbeten genomförts avseende digitala system, interna rutiner och processer. 2025 är ambitionen att vila på nuvarande nivå avseende besöksmål, konferenser och fritid, med fortsatt fokus på resurseffektiva processer.

Navets omsättning har ökat från ca 20 miljoner kronor under 2022 till 28 miljoner kronor 2025. Inflationen har emellertid medfört att det reella värdet på verksamhetsbidrag minskat. Nya intäkter är dessutom till största delen öronmärkta för projekt och uppdrag, varför det finns en drifts- och utställningsskuld som behöver omhändertas. Sedan Astronomiutställningen stod färdig i april 2020 har endast en ny utställning byggts, SmåFysik 2023. Kommande år behöver reinvesteringen i lokalerna påbörjas för att fortsatt kunna bedriva ett attraktivt besöksmål och intresseväckande lärmiljöer.

Fram till 2019 genomförde Skolverket en årlig uppföljning av Sveriges science centers där Navet återkommande fick höga omdömen; bäst i Sverige. Efter ett antal år utan extern granskning finns ett behov av genomlysning av skolprogram och kompetensutveckling för att säkerställa att Navet fortfarande gör rätt saker på rätt sätt och når de vi är till för på bästa sätt.

Navet science center

Mål och uppdrag 2025

- Navet bidrar till inspiration, lust att lära och nyfikenhet för alla barn och unga i Sjuhärad, med fokus på likvärdighet, måluppfyllelse och värdeskapande samverkan skola/näringsliv/akademi
- Navet bygger kompetens för att rusta Sjuhärad för samtidens och framtidens utmaningar
- Navet skapar ett hus fyllt av möjligheter med fler besökare där och när det inte är fullt
- Navet möter samhällsutmaningar genom process- och projektledning på en öppen och oberoende samverkansarena
- Navet skapar rätt förutsättningar för det magiska huset med besökaren i fokus

Övergripande indikatorer

- 18 000 elever på skolprogram
- 1 250 individer inom skola/utbildning i kompetensutvecklingsinsats
- 65 000 besökare totalt
- 200 barn och unga i meningsfull fritid

Aktiviteter 2025

- Genomlysning av skolprogram utifrån perspektiven kvalitet, aktualitet, kreativitet, tillgänglighet och resurser
- Utökad kommunikation av skolprogram i syfte att nå de skolor som inte besöker Navet idag
- Konceptualisera och paketera kompetensutveckling för pedagoger utifrån behov i syfte att nå fler med aktuella och relevanta erbjudanden. Utveckla särskilt erbjudande inom AI för pedagoger
- Konceptualisera utbudet inom konferens för större Navetkänsla med både produkter, inramning och aktiviteter. Arbeta med och öka merförsäljning
- Fortsatt professionalisera besöksmålsarbetet med fokus på årshjul samt bibehålla besökstal och betyg. Utveckla koncept som kan genomföras av helgpersoneal; exempelvis aktiviteter, shower, kollo
- Implementera framtagen tillgänglighetspolicy
- Implementera varumärke och värdegrund
- Fortsatt arbete med interna strukturer, rutiner och processer för en växande organisation
- Utifrån investeringsplan: ny utställning El & Magnetism, projektering Vattenutställning samt påbörja teknikuppdatering i Kuben
- Utvärdering Affärsplan 2022-2025 samt framtagande av ny Affärsplan med sikte på 2030

Närvårdskontoret

Verksamhet

Närvårdssamverkan Södra Älvsborg omfattar kommunal primärvård, socialtjänst och skola i Bollebygd, Borås, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda samt regional hälso-och sjukvård i Södra Älvsborg.

Närvårdssamverkan Södra Älvsborg arbetar genom samverkan för att vården och omsorgen ska vara god och fungera sömlöst för den enskilde.

Närvårdskontoret har i uppdrag att koordinera, stödja, omvärldsbevaka, bereda ärenden samt följa upp samverkan inom olika grupper. Närvårdskontorets medarbetare har ett opartiskt förhållningssätt gentemot huvudmännen.

Nuläge och förutsättningar

Framgångsrik samverkan kräver engagemang av samtliga ingående parter och att alla tar ett gemensamt ansvar. En utmaning är att skapa en mer proaktiv organisatorisk samverkan.

Samverkan kräver resurser, framförallt tid, vilket i vissa sammanhang är en bristvara. Genom att erbjuda digitala lösningar samt hitta kreativa och flexibla lösningar i dialog med uppdragsgivarna, är förhoppningen att skapa värdeskapande möten som prioriteras.

Den länsgemensamma samverkansstrukturen upplevs som otydlig, vilket bidrar till ytterligare komplexitet i samverkansarbetet delregionalt.

Närvårdskontoret har valt mål utifrån en strävan att vara en förebild i hur man samarbetar och samverkar, i det komplexa uppdrag som samarbetet mellan kommun och region innebär.

Närvårdskontoret

Fokusområden 2025

- Få alla i Närvårdssamverkan att ta ett genuint ansvar för samverkan
- Få alla i Närvårdssamverkan att se sin roll i helheten

Mål

- Ge förutsättning för värdeskapande möten
- Professionalitet i de aktiviteter där Närvårdskontoret har ansvar

Verksamhetsplan och budget 2025

Boråsregionen Sjuhärad's kommunalförbund

Innehållsförteckning

Organisation	3
Syfte och strategiskt mål	4
Grunduppdrag	5
Regional utveckling	6
Välfärdsutveckling	7
Uppföljning grunduppdrag	8
Nuläge och förutsättningar regional utveckling	9
Mål och uppdrag 2025 regional utveckling	11
Nuläge och förutsättningar välfärdsutveckling	12
Mål och uppdrag 2025 välfärdsutveckling	13
God ekonomisk hushållning	14
Budget och finansiering	15
Investeringsbudget	21
Treårsplan	22
Bilaga Övriga verksamheter och projekt	23

Foto

Sida 3 – Orban Alija, iStockphoto

Sida 7 – Marks kommun

Sida 8 – Annica Berglund, Åsundenleden i Ulricehamn

Sida 21 – Anna Sigge, Textile Fashion Center i Borås

Organisation

Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund bildades 1999 och är en samverkansorganisation för kommunerna Bollebygd, Borås, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda. Varbergs kommun är adjungerad till förbundet enligt särskilt avtal.

Förbundet leds av en Direktion där medlemskommunerna företräds av politiskt valda ledamöter.

De två beredningsgrupperna Hållbar regional utveckling Sjuhärad (BH7) och Välfärd och Kompetens arbetar med strategiska frågor, bereder ärenden till Direktionen och företräder kommunalförbundet inom sina verksamhetsområden.

Sjuhärads kommunalförbund är delägare i bolagen Gryning Vård AB och Mediapoolen AB. Förbundet ingår även i VästKom, som på regional nivå ska företräda och samordna kommunernas intressen inom hälso- och sjukvårdsområdet samt tillhörande digitalisering.

Förbundet utser Sjuhärads representanter i regionala beredningar samt nominerar deltagare till styrelsen för VästKom, Beredningen för hållbar utveckling Västra Götaland (BHU) och det politiska samrådsorganet SRO.

Syfte och strategiskt mål

Förbundets övergripande strategiska mål är

Att aktivt arbeta för att Sjuhärad/Boråsregionen ska vara ett bra område att bo, arbeta och leva i

Detta görs genom att med tydligt och långsiktigt Sjuhäradsperspektiv skapa gränsöverskridande möten för att främja samverkan, innovation och nytänkande

Förbundet syftar till att stärka Sjuhäradsregionen samt att främja medlemmarnas samverkan för utveckling och effektivt resursutnyttjande.

Enligt förbundsordningen ska förbundet aktivt tillvarata medlemskommunernas gemensamma intressen, bland annat regionalt och nationellt, samt vara en plattform för medlemmarnas sammanhållning byggd på samsyn över kommun- och partigränser.

Ändamål med verksamheten

1. Att verka för samordning av strategiska angelägenheter av gemensamt intresse för medlemskommunerna i deras roll och verksamheter
2. Samverkan i andra frågor där medlemmarna bedömer detta lämpligt
3. Att svara för drift av verksamheter som Direktionen samfällt beslutar

Grunduppdrag

VERKSAMHET

Förbundet är en samverkansplattform med huvuduppdrag att verka för samordning och utveckling inom de områden medlemskommunerna anser vara angelägna. Förbundet har specialistkompetens som kan utgöra ett viktigt stöd för medlemskommunerna och bidra till utveckling av Sjuhärad.

Förbundet har grunduppdrag inom regional utveckling och välfärdsutveckling av både permanent och tillfällig karaktär.

Förbundskansliet stödjer de politiska grupperingarna och är kontakt gentemot medlemskommunerna samt andra myndigheter och organisationer.

I syfte att tillvarata och fånga upp utvecklingsbehov deltar förbundet i grupperingar på såväl delregional, regional som nationell nivå.

Förbundets verksamhet innefattar även verksamheter och uppdrag som finansieras av deltagande kommuner; Business Region Borås, Dataskyddsombud, Medarbetarcentrum, Vård- och omsorgscollege Sjuhärad, Navet science center samt Närvårdssamverkan Södra Älvsborg.

Närvårdssamverkan styrs av ett delregionalt politiskt samråd bestående av representanter från medlemskommunerna och Västra Götalandsregionen.

STYRDOKUMENT

Verksamheten grundar sig på förbundsordningen.

Styrdokument inom regional utveckling är Utvecklingsstrategi för Sjuhärad 2021-2030 samt Kulturplan Sjuhärad 2024-2027.

Inom välfärdsutveckling styrs enhetens arbete och uppdrag av medlemskommunernas behov tillsammans med gällande lagstiftning samt delregionala och länsgemensamma styrdokument.

Övriga verksamheter har planer och uppdragsbeskrivningar som beskriver deras arbete.

Regional utveckling

GRUNDUPPDRAG OCH STYRDOKUMENT

De fastställda styrdokumenterna Utvecklingsstrategi för Sjuhärad samt Kulturplan Sjuhärad beskriver förbundets grunduppdrag och fokusområden inom regional utveckling och kulturområdet.

Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030

Den regionala utvecklingsstrategin för Västra Götaland 2021-2030 pekar ut riktningen för hur Västra Götaland ska utvecklas till 2030 och konkretiserar vad en sådan omställning innebär ur ett ekonomiskt, miljömässigt och socialt perspektiv. Strategin består av fyra långsiktiga prioriteringar och fyra kraftsamlingar. Strategin är vägledande för förbundet och kommunerna i Sjuhärad.

Utvecklingsstrategi för Sjuhärad 2021-2030

Utvecklingsstrategi för Sjuhärad anger riktningen för det delregionala utvecklingsarbetet 2021–2030. Strategin lyfter fram prioriterade fokusområden, inriktningar och önskade effekter. Strategin är styrande för förbundet och fungerar som vägledning och inspiration för alla parter som bidrar till utvecklingsarbetet i Sjuhärad.

Strategins fem fokusområden är

- En innovativ och konkurrenskraftig delregion
- Strategisk kompetensförsörjning
- En socialt hållbar delregion
- En cirkulär och hållbar framtid
- Hållbar samhällsplanering

Fokusområdena samspelar med den regionala utvecklingsstrategins långsiktiga prioriteringar och kraftsamlingar. Strategin lyfter också upp kopplingen till Agenda 2030 och de globala hållbarhetsmålen.

Kulturplan Sjuhärad 2024-2027

Utifrån Västra Götalands kulturstrategi har en delregional kulturplan tagits fram som anger riktning och prioriteringar för satsningar under perioden 2024-2027. Kultursamverkan i Boråsregionen ska bidra till att uppfylla målen i regionens kulturstrategi.

Kulturplan Sjuhärad har sex prioriteringar för samverkan

- Barn och ungas rätt till kultur
- Kulturskola
- Bibliotek, demokrati och läsfrämjande
- Kultur och samhällsbygge
- Kultur och lokal utveckling
- Kultur och lokalt engagemang

Överenskommelse delregionala utvecklingsmedel 2025

Miljö- och regionutvecklingsnämnden samt kulturnämnden avsätter årligen medel för delregional utveckling. De regionala medlen motfinansieras till samma nivå av medlemskommunerna. Syftet är att med gemensam finansiering skapa en god grund för regional och delregional utveckling genom flernivåsamverkan.

Välfärdsutveckling

GRUNDUPPDRAG

Enheten för välfärdsutveckling arbetar med frågor inom hela välfärdens område. Arbetet och uppdragen styrs av medlemskommunernas behov, tillsammans med gällande lagstiftning samt regionala och delregionala styrdokument.

Enheten skapar mötesplatser för kunskapsutveckling och nätverkande och fungerar som ett stöd för medlemskommunerna. Arbetet handlar om samordning, informationsspridning, kompetensutveckling, förhandlingsarbete och omvärldsbevakning.

Förbundet företräder medlemskommunerna på länsnivå och nationell nivå i partssamtal med övriga kommunalförbund, myndigheter och organisationer. Flera omfattande omställningsarbeten pågår på länsnivå där förbundet samordnar det delregionala arbetet i form av projektledning och stöd till kommunerna.

Enheten har formulerat två övergripande mål för grunduppdraget:

- Tillsammans är Sjuhärads kommuner redo att möta framtidens välfärdsutmaningar
- Förbundet är kommunernas förstahandsval av arena för samverkan inom välfärden

Nätverkens planer

Enheten samordnar ett flertal nätverk med representanter från medlemskommunerna. Nätverken tar årligen fram varsin plan med för nätverket prioriterade fokusområden och aktiviteter för kommande år.

Uppföljning grunduppdrag

Förbundet utgör en viktig samverkansplattform för medlemskommunerna på såväl politisk nivå som för organisationen i övrigt. Förutom de politiska beredningarna samt Direktionen, driver förbundet ca 25 nätverk för tjänstepersoner i kommunerna.

UPPFÖLJNING GRUNDUPPDRAG

- Uppföljning av Utvecklingsstrategi Sjuhärad 2021-2030
- Uppföljning av Kulturplan Sjuhärad 2024-2027
- Uppföljning av de delregionala utvecklingsmedlen, DRUM, enligt regional modell
- Årlig enkät till nätverken utifrån grunduppdraget.
- Uppföljning av övriga verksamheter och projekt utifrån fastställda uppdrag och planer

Nuläge och förutsättningar regional utveckling

EN INNOVATIV OCH KONKURRENSKRAFTIG DELREGION

I Västsverige genomförs en historiskt omfattande satsning på hållbar mobilitet och grön industriutveckling med stark internationell medverkan. Att bygga ut infrastrukturen och säkerställa energiförsörjningen är avgörande förutsättningar för framgång och för att säkerställa överlevnaden hos befintliga företag. Den gröna omställningen ställer nya krav på kommunerna och näringslivet och samverkan är en förutsättning för att säkra konkurrenskraften. Omställningen och industrietableringar driver fram ett ökat behov av eleffekt.

De regionala samverkansprojekten för att trygga energiförsörjningen och främja västsvenska etableringar i den gröna omställningen fortsätter under kommande år.

Att lyfta Sjuhärads attraktionskraft är ett annat viktigt område för samverkan som kommer att ha betydelse såväl för nya etableringar som för kompetensförsörjningen. Samverkan med högskolan är ett annat prioriterat område för att nå målet om en innovativ och konkurrenskraftig delregion.

STRATEGISK KOMPETENSFÖRSÖRJNING

Kompetensförsörjning anges som en av de största utmaningarna för arbetsgivarna; privata såväl som offentliga. Att matcha utbildningssystemet med arbetsmarknadens behov är grundläggande för att säkra framtidens arbetskraft och stärka konkurrenskraften. Kopplingen mellan skola och arbetsliv behöver stärkas för att skapa intresse för yrken där de framtida rekryteringsbehoven är stora.

En majoritet av arbetsgivarna i Västra Götaland uppger idag att de har svårt att rekrytera och att orsaken är att det saknas personer med rätt yrkeserfarenhet och/eller utbildning. Glappet mellan arbetsmarknadens behov och tillgången på rätt kompetens är stor, särskilt inom industri- och vårdsektorn.

Förbundet arbetar för att fördjupa samarbetsformerna med vuxenutbildningens aktörer för att främja ett utbildningsutbud som motsvarar kommunernas och arbetsmarknadens behov. Kompetensrådet är en viktig gruppering för att nå relevanta aktörer och ett stöd i kompetensförsörjningsarbetet.

Nuläge och förutsättningar regional utveckling

EN CIRKULÄR OCH HÅLLBAR FRAMTID

Klimatförändringarna blir allt mer påtagliga i människors vardag. Att minska negativ klimatpåverkan och stoppa förlusten av biologisk mångfald är två stora utmaningar som kräver samverkan. Den Europeiska gröna givnen driver på omställningen och ny lagstiftning påverkar både kommunerna och näringslivet.

Kommunerna har en strategiskt viktig roll för att klimatmålen ska nås. Förbundet stödjer kommunerna i arbetet mot en cirkulär och hållbar framtid genom en rad olika regionala och lokala projekt för att trygga energiförsörjningen, ställa om till fossilfria transporter samt minimera avfallet i arbetet med den gemensamma avfallsplanen.

HÅLLBAR SAMHÄLLSPLANERING

Samhällsplanering handlar om att balansera och väga olika intressen mot varandra och skapa förutsättningar för hållbar utveckling av våra städer och regioner. Att samordna och koordinera planeringsprocesser gällande frågor som sträcker sig över kommungränserna bidrar både till högre kvalitet och ökad effektivitet. Klimatförändringarna ställer stora krav på klimatanpassningar i fysisk planering.

Sjuhärads kommuner samverkar kring strategisk markanvändning, stora etableringar och infrastruktur med stråksamverkan både västerut och österut. Beslutet att anlägga en ny järnväg mellan Borås och Göteborg kommer att bli avgörande för Västsveriges tillväxt och konkurrenskraft. Att bygga samman regionens största städer kommer att skapa en helt ny arbetsmarknadsregion.

KULTURSAMVERKAN

Sverige står inför många möjligheter men även utmaningar när det gäller kulturens framtid. Digitalisering, ekonomiska förutsättningar, mångfald och globala perspektiv påverkar kulturlivet. Det krävs anpassningar för att möta framtida krav och utmaningar. Behovet av delregional samverkan har ökat för att kunna möta utmaningarna inom kultursektorn.

Utredningen Kultursamhället – utvecklad samverkan mellan stat, region och kommun analyseras och bereds nu av regeringen som återkommer om hur förslagen till förändrad finansieringsmodell ska omhändertas.

Västra Götalands kulturstrategi och kulturplan styr de regionala satsningarna inom kultur, demokratiutveckling och civilsamhällesfrågor. Kulturplan Sjuhärad samspelar med den regionala strategin och innehåller sex prioriterade områden.

Regional utveckling

Fokusområde	Mål och uppdrag 2025			
En innovativ och konkurrenskraftig delregion	Marknadsföra delregionen genom ett gemensamt erbjudande i det investeringsfrämjande arbetet	Stödja kommunerna att stärka sin offertberedskap genom utbildning och samarbete	Stärka samarbetet mellan innovationssystemet, kommunerna och företagen	Öka graden av proaktivt arbete kopplat till potentiella expansionsmöjligheter för befintligt näringsliv
Strategisk kompetensförsörjning	Skapa branschforum genom samverkan i Kompetensrådet	Stärka kommunerna i utvecklingen av samverkan skola-arbetsliv	Utveckla strukturer för samarbete med yrkesutbildningsaktörer samt högskolan	
En cirkulär och hållbar framtid	Skapa en framåtsyftande och samordnad energiplanering över kommungränser som integreras i kommunala samhällsplaneringen	Stimulera omställningen till ett fossiloberoende samhälle genom kunskapshöjande insatser inom utbud av arbetsmaskiner	Stimulera omställningen och samverkan till ett cirkulärt och hållbart samhälle med fokus på matsvinn, engångsartiklar och bygg- och rivningsmaterial	Stödja kommunerna i genomförandet av Klimat 2030 med fokus på klimatlöften 2024-2026
Hållbar samhällsplanering	Öka samverkan kring strategisk samhällsplanering inom grönblå stråk	Kartlägga förutsättningarna för utveckling och samverkan i stråket Borås - Värnamo	Samordna prioriteringar av inspel till regional transportinfrastrukturplan	Samordna remissyttranden för Trafikförsörjningsprogrammet och Strategisk plan för kollektivtrafik på jämlika villkor
Kultursamverkan	Genomföra de prioriterade målområdena i den delregionala kulturplanen	Stärka förutsättningarna för att fler kulturaktörer i Sjuhärad ska söka utvecklingsmedel	Utlysa medel för kulturprojekt 2025-2027	
Övergripande	Tillsammans med kommunerna formulera en reviderad version av Utvecklingsstrategi för Sjuhärad 2026-2030	Samordna kommunernas svar på remissen om reviderad utvecklingsstrategi för Västra Götaland	Utlysa medel till förstudier inom regional utveckling	

Nuläge och förutsättningar välfärdsutveckling

VÄLFÄRDENS OMSTÄLLNING

Välfärden står inför flera stora omställningar de kommande åren. Omställningen till Nära vård innebär ett mer personcentrerat förhållningssätt. Målet är att vården ska finnas nära och ges jämlikt med tydligt fokus på hälsofrämjande och förebyggande. Detta leder till att alltmer hälso- och sjukvård kommer att ges i hemmet, vilket ställer nya och förändrade krav på den kommunala hälso- och sjukvården. Under 2025 kommer kommunerna att ta ställning till ett nytt hälso- och sjukvårdsavtal med Västra Götalandsregionen.

Den nya Socialtjänstlagen, som träder i kraft 1 juli 2025, kommer, tillsammans med andra nationella utredningar inom socialtjänstområdet, att påverka kommunernas verksamhet under flera år framåt.

Förändrad demografi leder dels till utmaningar gällande kompetensförsörjningen i välfärden, dels en föränderlig målgrupp med delvis nya behov. Behovet av nya arbetssätt ökar och digitalisering är ett område som behöver utvecklas.

En socialt hållbar delregion innebär att alla invånare har jämlika förutsättningar att leva ett gott liv och delta i samhällslivet. Att bli behörig till gymnasiet och gå klart sin utbildning är viktigare än någonsin, då en gymnasieutbildning ger bättre förutsättningar att få ett arbete och att klara sig i samhället. Den ökande psykiska ohälsan bland befolkningen ställer nya krav på verksamheterna.

Förbundets roll inom välfärdens område är att stödja kommunerna genom att skapa forum för samverkan och koordinering av insatser. Omvärldsbevakning och hjälp med prioritering är andra områden där förbundet kan bidra.

Välfärdsutveckling

Fokusområde	Mål och uppdrag 2025
Nära vård	Ett modernt hälso- och sjukvårdsavtal är framtaget där Sjuhärads behov tagits tillvara
Omställning ny socialtjänstlag	Sjuhärad har en plan för gemensamt, långsiktigt arbete kring omställningen till ny socialtjänstlag
Kompetensförsörjning	Sjuhärad har ett välfungerande forum som arbetar strategiskt tillsammans med kompetensförsörjning inom välfärdsområdet
Digitalisering	Sjuhärads kommuner har ett delregionalt forum för att gemensamt omhänderta välfärdens digitalisering
Fullföljda studier	Destination gymnasiet Sjuhärad är etablerat och bidrar till godkända betyg i matematik för elever i åk 9 i alla Sjuhärads kommuner
Psykisk hälsa	Sjuhärad har en struktur där frågor rörande psykisk hälsa omhändertas och samordnas delregionalt och regionalt

Nätverkens fokusområden 2025

Välfärdsteknik och digitalisering
Personal- och kompetensförsörjning
Ledarskap
Social hållbarhet
Placeringar barn och unga
Funktionshinderpolitik
Personcentrerad och skälig vård och omsorg

God ekonomisk hushållning

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

Enligt kommunallagen 11 kap §1 ska kommuner, kommunalförbund och regioner ha god ekonomisk hushållning. Förbundet ska bedriva sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt för att skapa förutsättningar för god ekonomisk hushållning enligt följande riktlinjer:

1. Förbundet ska hantera beslutade budgetmedel rationellt och effektivt så att de gör mesta möjliga nytta för Boråsregionen och medlemskommunerna
 - Förbundets verksamheter, insatser och kostnader ska kontinuerligt utvärderas och omprövas
 - Förbundet ansvarar för att en god intern kontroll upprätthålls utifrån Direktionens reglemente, riktlinjer och beslut
2. Förbundets tillgångar och skulder ska förvaltas på ett betryggande sätt
3. Direktionens budgetbeslut är överordnat verksamheten och vid målkonflikter är det ekonomin som ytterst sätter gränsen för det totala verksamhetsutrymmet.

FINANSIELLA MÅL

Kommunallagen anger att ekonomin ska vara i balans. Intäkterna ska överstiga kostnaderna och det så kallade balanskravet utgör en miniminivå för det ekonomiska resultatet. Förbundets finansiella mål 2025 är

1. Förbundets kostnader ska inte överstiga intäkterna
2. Förbundet ska uppvisa ett eget kapital om lägst 6 000 tkr

Budget och finansiering

FÖRBUNDETS SAMLADE VERKSAMHET

Förbundet bedriver basverksamhet och delregionala projekt samt fördelar utvecklingsmedel enligt avtal med Västra Götalandsregionen.

Medlemsavgiften för 2025 är 78 kronor/invånare, varav 41 kronor för finansiering av basverksamheten och 37 kronor för finansiering av utvecklingsmedel. Medlemsavgiften för Varbergs kommun är 11 kronor/invånare.

I förbundet ingår även Business Region Borås, Dataskyddsombud, Medarbetarcentrum, Vård- och omsorgscollege Sjuhärad, Navet science center samt Närvårdskontoret. Dessa verksamheter finansieras och nyttjas olika av medlemskommunerna. Vård- och omsorgscollege och Närvårdskontoret finansieras av både medlemskommunerna och Västra Götalandsregionen.

Ökningen av övriga intäkter beror främst på ökade projektintäkter under 2024 som överförs till 2025, nya projektmedel 2025 samt delvis förändrad redovisning. Kostnaderna ökar i motsvarande omfattning.

	2025	2024
INTÄKTER		
Förbundsmedel/medlemsavgifter	39 829 026	37 859 948
Övriga intäkter	125 614 664	94 117 605
SUMMA INTÄKTER	165 443 690	131 977 553
KOSTNADER		
Personal	46 590 783	47 737 025
Övriga kostnader	13 709 341	12 150 572
Tjänster	105 143 565	72 089 956
SUMMA KOSTNADER	165 443 690	131 977 553
RESULTAT	0	0

Budget och finansiering

FÖRBUNDSKANSLI

Intäkterna består av förbundsmedel, ränteintäkter samt intäkt från fördelningsnyckeln om 1 435 tkr. Ökade personalkostnader beror på att en tjänst om 50 % överförts från administrationen till kansliet. Det budgeterade positiva resultatet är en följd av fortsatt höga ränteintäkter.

	2025	2024
INTÄKTER		
Förbundsmedel	3 452 105	3 770 066
Övriga intäkter	3 934 934	3 000 000
SUMMA INTÄKTER	7 387 039	6 770 066
KOSTNADER		
Personal	4 282 228	3 405 709
Övriga kostnader	313 257	249 897
Tjänster	2 351 554	1 517 525
SUMMA KOSTNADER	6 947 039	5 173 131
RESULTAT	440 000	1 596 935

ADMINISTRATION

I omsättningen ingår den fördelningsnyckel som tillämpas gällande gemensamma kostnader om 5 685 tkr samt ett samverkansprojekt om 6 500 tkr.

	2025	2024
INTÄKTER		
Förbundsmedel	2 111 812	0
Övriga intäkter	12 308 713	11 740 063
SUMMA INTÄKTER	14 492 525	11 740 063
KOSTNADER		
Personal	3 517 790	3 320 458
Övriga kostnader	2 326 126	1 996 660
Tjänster	8 648 609	6 422 945
SUMMA KOSTNADER	14 492 525	11 740 063
RESULTAT	0	0

Budget och finansiering

REGIONAL UTVECKLING

Anslag för tilldelning av utvecklingsmedel är ca 19 000 tkr varav medlemskommunerna bidrar med 8 500 tkr och Västra Götalandsregionen med resterande belopp. Utöver utvecklingsmedel erhålls projektmedel från andra externa parter. Pågående interna projekt omsätter 23 190 tkr. Ökade övriga intäkter beror på nya projektmedel 2025 samt delvis förändrad redovisning. Budgeten innefattar även en intäkt från fördelningsnyckeln om 635 tkr.

	2025	2024
INTÄKTER		
Förbundsmedel	12 359 004	12 512 157
Övriga intäkter	41 386 406	26 656 408
SUMMA INTÄKTER	53 745 410	39 168 565
KOSTNADER		
Personal	9 601 271	8 192 715
Övriga kostnader	782 162	599 429
Tjänster	43 361 977	30 376 421
SUMMA KOSTNADER	53 745 410	39 168 565
RESULTAT	0	0

VÄLFÄRDSUTVECKLING

Intäkterna består dels av förbundsmedel, dels projektmedel inom välfärd och kompetens samt intäkt från fördelningsnyckeln om 405 tkr.

	2025	2024
INTÄKTER		
Förbundsmedel	2 091 693	2 364 317
Övriga intäkter	17 894 956	13 388 758
SUMMA INTÄKTER	19 986 649	15 753 075
KOSTNADER		
Personal	5 462 303	6 591 994
Övriga kostnader	352 032	377 853
Tjänster	14 172 314	8 783 228
SUMMA KOSTNADER	19 986 649	15 753 075
RESULTAT	0	0

Budget och finansiering

BUSINESS REGION BORÅS

Verksamheten finansieras av medlemskommunerna med 6 kronor/invånare. Budgeten innefattar ett projekt om 2 500 tkr samt prognosticerat positivt resultat från 2024 om 750 tkr.

	2025	2024
INTÄKTER		
Medlemsavgifter	1 375 188	1 376 628
Övriga intäkter	3 266 272	2 560 307
SUMMA INTÄKTER	4 641 460	3 936 935
KOSTNADER		
Personal	2 676 032	2 531 000
Övriga kostnader	359 842	153 163
Tjänster	1 605 586	1 252 672
SUMMA KOSTNADER	4 641 460	3 936 935
RESULTAT	0	0

DATASKYDDSOMBUD

Verksamheten finansieras genom en fast avgift om 142 tkr per deltagande kommun samt en rörlig del baserad på antal invånare. Avgiften räknas upp med 2,5 % årligen. Övriga intäkter består av prognosticerat positivt resultat från 2024 om 550 tkr.

	2025	2024
INTÄKTER		
Medlemsavgifter	2 711 419	2 647 639
Övriga intäkter	550 000	0
SUMMA INTÄKTER	3 261 419	2 647 639
KOSTNADER		
Personal	2 099 058	1 966 569
Övriga kostnader	121 075	181 298
Tjänster	1 041 285	499 772
SUMMA KOSTNADER	3 261 419	2 647 639
RESULTAT	0	0

Budget och finansiering

MEDARBETARCENTRUM

Borås, Mark, Svenljunga och Tranemo kommuner har avtal med Medarbetarcentrum. Avgiften räknas upp med 2,5 % årligen. Verksamheten får utöver intäkt enligt avtal även intäkter för sålda tjänster till avtalskommuner och övriga samt ett prognostiserat positivt resultat 2024 om 500 tkr.

	2025	2024
INTÄKTER		
Medlemsavgifter	2 745 784	2 678 814
Övriga intäkter	840 000	448 584
SUMMA INTÄKTER	3 585 784	3 127 398
KOSTNADER		
Personal	2 722 105	2 663 222
Övriga kostnader	130 605	119 647
Tjänster	733 074	344 529
SUMMA KOSTNADER	3 585 784	3 127 398
RESULTAT	0	0

VÅRD- OCH OMSORGSCOLLEGE SJUHÄRAD

Verksamheten finansieras av medlemskommunerna och Västra Götalandsregionen enligt fastställd modell. Kommunernas kostnader fördelas utifrån invånarantal. Ingen uppräknings på medlemsavgiften görs till 2025. Övriga intäkter består av prognostiserat positivt resultat 2024 om 190 tkr.

	2025	2024
INTÄKTER		
Medlemsavgifter	908 436	916 100
Övriga intäkter	190 000	300 000
SUMMA INTÄKTER	1 098 436	1 216 100
KOSTNADER		
Personal	450 004	602 785
Övriga kostnader	90 019	148 387
Tjänster	558 413	464 928
SUMMA KOSTNADER	1 098 436	1 216 100
RESULTAT	0	0

Budget och finansiering

NAVET SCIENCE CENTER

Avtalskommuner är Borås, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo och Ulricehamn. Avgiften räknas upp med 2,5 % årligen. Verksamheten får utöver intäkt enligt avtal även intäkter från Skolverket, Västra Götalandsregionen och för sålda tjänster till avtalskommuner och övriga. Utöver den fasta finansieringen kan olika former av projektmedel komma att sökas för att finansiera projekt. Det budgeterade negativa resultatet beror på driftunderskott.

	2025	2024
INTÄKTER		
Medlemsavgifter	9 323 209	8 840 971
Övriga intäkter	17 927 423	16 163 485
SUMMA INTÄKTER	27 250 632	25 004 456
KOSTNADER		
Personal	13 012 573	15 565 649
Övriga kostnader	8 885 912	8 281 453
Tjänster	5 792 147	2 754 289
SUMMA KOSTNADER	27 690 632	26 601 391
RESULTAT	-440 000	-1 596 935

NÄRVÅRDSSAMVERKAN SÖDRA ÄLVSBERG

I Närvårdssamverkan medverkar samtliga medlemskommuner, Delregional Nämnd Södra och Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund, som samordnar kommunernas arbete.

Regionens parter står för 50 % av intäkterna och kommunerna för resterande 50 %. Kommunernas avgift fördelas utifrån invånarantal, 6 kronor/invånare. Utöver den fasta finansieringen kan olika former av projektmedel komma att sökas för att finansiera gemensamma utvecklingsprojekt. Budgeten innefattar ett prognosticerat positivt resultat 2024 om 2 300 tkr. Resterande intäktsökning består av projektmedel.

	2025	2024
INTÄKTER		
Medlemsavgifter	2 750 376	2 753 256
Övriga intäkter	27 243 960	19 860 000
SUMMA INTÄKTER	29 994 336	22 613 256
KOSTNADER		
Personal	2 767 419	2 633 824
Övriga kostnader	348 310	115 785
Tjänster	26 878 607	19 863 647
SUMMA KOSTNADER	29 994 336	22 613 256
RESULTAT	0	0

Investeringsbudget

	2025	2024
FÖRBUNDSKANSLI		
Anpassning av lokal	250 000	0
NAVET SCIENCE CENTER		
Byte av armatur och belysning samt lokalunderhåll	0	1 200 000
El- och magnetismutställning	300 000	0
Belysning Kuben	1 500 000	0
TOTALT	2 050 000	1 200 000

Treårsplan

Treårsplan för förbundets samlade verksamhet. Intäktsmodeller för förbundsmedel samt driftverksamheter redovisas nedan. Kostnadsutvecklingen innebär ett löpande effektiviseringskrav för förbundet.

INTÄKTSMODELL	
Förbundsmedel	Utifrån invånarantal, ingen uppräknig
Business Region Borås	Utifrån invånarantal, ingen uppräknig
Dataskyddsombud	Årlig uppräknig 2,5 %
Medarbetarcentrum	Årlig uppräknig 2,5 %
Vård- och omsorgscollege	Årlig indexuppräknig utifrån PKV
Navet science center	Årlig uppräknig 2,5 %
Närvårdskontoret	Utifrån invånarantal, ingen uppräknig

	2026	2027	2028
INTÄKTER			
Förbundsmedel/medlemsavgifter	40 481 000	40 610 000	41 513 000
Övriga intäkter	109 702 000	103 151 000	99 016 000
SUMMA INTÄKTER	150 183 000	143 761 000	140 529 000
KOSTNADER			
Personal	45 397 000	43 803 000	44 604 000
Övriga kostnader	13 942 000	14 082 000	14 448 000
Tjänster	92 113 000	87 650 000	83 519 000
SUMMA KOSTNADER	151 452 000	145 535 000	142 571 000
EFFEKTIVISERINGSKRAV	-1 269 000	-1 774 000	-2 042 000
RESULTAT	0	0	0

Övriga verksamheter och projekt

DRIFTVERKSAMHETER

- [Business Region Borås](#)
- [Dataskyddsombud](#)
- [Medarbetarcentrum](#)
- [Vård- och omsorgscollege Sjuhärad](#)
- [Navet science center](#)
- [Närvårdssamverkan Södra Älvsborg](#)

PÅGÅENDE PROJEKT OCH UPPDRAG

- Fossilfri Boråsregion
- GreenFleets Boråsregionen
- Krafttag i Väst - EISa
- Samordning gemensam avfallsplan - Mot en hållbar och cirkulär framtid
- Strategisk markanvändning
- Resurssmart kommun Sjuhärad
- Finansieringslots kultur
- Gemensam digitalisering Sjuhärad
- Fullföljda studier Sjuhärad 2025
- Strategisk kompetensförsörjning Sjuhärad
- Kompetensförsörjning välfärd
- Psykisk hälsa
- Omställning till ny socialtjänstlag
- Samverkan eArkiv
- Västsvenska etableringar för grön omställning

Boråsregionen

Sjuhäradsregionens förbunds 310 av 310

